

SATURS

PREAMBULA

I DAĻA

I SADAĻA. SAVIENĪBAS DEFINĪCIJA UN MĒRĶI

II SADAĻA. PAMATTIESĪBAS
UN SAVIENĪBAS PILSONĪBA

III SADAĻA. SAVIENĪBAS KOMPETENCES

IV SADAĻA. SAVIENĪBAS IESTĀDES UN STRUKTŪRAS

I NODAĻA. IESTĀŽU SISTĒMA

II NODAĻA. CITAS SAVIENĪBAS IESTĀDES UN PADOMDEVĒJAS STRUKTŪRAS

V SADAĻA. SAVIENĪBAS KOMPETENCES ĪSTENOŠANA

I NODAĻA. KOPEĶI NOTEIKUMI

II NODAĻA. ĪPAŠI NOTEIKUMI

III NODAĻA. PASTIPRINĀTA SADARBĪBA

VI SADAĻA. SAVIENĪBAS DEMOKRĀTISKĀS DARBĪBAS PRINCIPI

VII SADAĻA. SAVIENĪBAS FINANCES

VIII SADAĻA. SAVIENĪBA UN TĀS TUVĀKĀS KAIMIŅVALSTIS

IX SADAĻA. DALĪBA SAVIENĪBĀ

II DAĻA: SAVIENĪBAS PAMATTIESĪBU HARTA

PREAMBULA

I SADAĻA. CIENĀ

II SADAĻA. BRĪVĪBAS

III SADAĻA. VIENLĪDZĪBA

IV SADAĻA. SOLIDARITĀTE

V SADAĻA. PILSOŅU TIESĪBAS

VI SADAĻA. TIESISKUMS

VII SADAĻA. VISPĀRĪGI NOTEIKUMI, KAS ATTIECAS UZ
HARTAS INTERPRETĒŠANU UN PIEMĒROŠANU

III DAĻA: SAVIENĪBAS POLITIKA UN DARBĪBA

I SADAĻA. VISPĀRĒJI PIEMĒROJAMI NOTEIKUMI

II SADAĻA. DISKRIMINĀCIJAS AIZLIEGUMS UN PILSONĪBA

III SADAĻA. IEKŠPOLITIKA UN RĪCĪBA

I NODAĻA. IEKŠĒJAIS TIRGUS

1. iedaļa. Iekšējā tirgus izveide un darbība
2. iedaļa. Personu brīva pārvietošanās un brīva pakalpojumu aprīte
 1. apakšiedaļa. Darba ņēmēji
 2. apakšiedaļa. Brīvība veikt uzņēmējdarbību
 3. apakšiedaļa. Pakalpojumu sniegšanas brīvība
3. iedaļa. Brīva preču aprīte
 1. apakšiedaļa. Muitas savienība
 2. apakšiedaļa. Sadarbība muitas jomā
 3. apakšiedaļa. Kvantitatīvo ierobežojumu aizliegums
4. iedaļa. Kapitāls un maksājumi
5. iedaļa. Konkurences noteikumi
 1. apakšiedaļa. Noteikumi, kas attiecas uz uzņēmumiem
 2. apakšiedaļa. Dalībvalstu atbalsts
6. iedaļa. Fiskālie noteikumi
7. iedaļa. Kopīgi noteikumi

II NODAĻA. EKONOMIKAS POLITIKA UN MONETĀRĀ POLITIKA

1. iedaļa. Ekonomikas politika
2. iedaļa. Monetārā politika
3. iedaļa. Organizatoriskie noteikumi
4. iedaļa. Īpaši noteikumi dalībvalstīm, kuru naudas vienība ir euro
5. iedaļa. Pārejas noteikumi

III NODAĻA. POLITIKA CITĀS JOMĀS

1. iedaļa. Nodarbinātība
2. iedaļa. Sociālā politika
3. iedaļa. Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija
4. iedaļa. Lauksaimniecība un zivsaimniecība
5. iedaļa. Vide
6. iedaļa. Patērētāju tiesību aizsardzība
7. iedaļa. Transports
8. iedaļa. Eiropas komunikāciju tīkli
9. iedaļa Zinātniskā izpēte un tehnoloģiju attīstība, un kosmos
10. iedaļa. Enerģētika

IV NODAĻA. BRĪVĪBAS, DROŠĪBAS UN TIESISKUMA TELPA

1. iedaļa. Vispārīgi noteikumi
2. iedaļa. Robežkontroles, patvēruma un imigrācijas politika
3. iedaļa. Tiesu iestāžu sadarbība civillietās
4. iedaļa. Tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās
5. iedaļa. Policijas sadarbība

V NODAĻA. JOMAS, KURĀS SAVIENĪBA DRĪKST VEIKT ATBALSTA, KOORDINĀCIJAS VAI PAPILDU DARBĪBU

1. iedaļa. Sabiedrības veselības aizsardzība
2. iedaļa. Rūpniecība
3. iedaļa. Kultūra
4. iedaļa. Tūrisms
5. iedaļa. Izglītība, jaunatne, sports un arodmācības
6. iedaļa. Civilā aizsardzība
7. iedaļa. Administratīvā sadarbība

IV SADAĻA. AIZJŪRAS ZEMJU UN TERITORIJU ASOCIĒŠANA

V SADAĻA. SAVIENĪBAS ĀRĒJĀ DARBĪBA

I NODAĻA. VISPĀRĒJI PIEMĒROJAMI NOTEIKUMI

II NODAĻA. KOPĒJĀ ĀRPOLITIKA UN DROŠĪBAS POLITIKA

1. iedaļa. Kopīgi noteikumi

2. iedaļa. Kopējā drošības un aizsardzības politika

3. iedaļa. Finanšu noteikumi

III NODAĻA. KOPĒJĀ TIRDZNIECĪBAS POLITIKA

IV NODAĻA. SADARBĪBA AR TREŠĀM VALSTĪM

UN HUMĀNĀ PALĪDZĪBA

1. iedaļa. Sadarbība attīstības jomā

2. iedaļa. Ekonomiska, finansiāla un tehniska sadarbība ar trešām valstīm

3. iedaļa. Humānā palīdzība

V NODAĻA. IEROBEŽOJOŠI PASĀKUMI

VI NODAĻA. STARPTAUTISKI NOLĪGUMI

VII NODAĻA. SAVIENĪBAS ATTIECĪBAS AR STARPTAUTISKĀM

ORGANIZĀCIJĀM, TREŠĀM VALSTĪM UN

SAVIENĪBAS DELEGĀCIJĀM

VIII NODAĻA. SOLIDARITĀTES KLAUZULAS ĪSTENOŠANA

VI SADAĻA. SAVIENĪBAS DARBĪBA

I NODAĻA. NOTEIKUMI PAR IESTĀDĒM

1. iedaļa. Iestādes

1. apakšiedaļa. Eiropas Parlaments
2. apakšiedaļa. Eiropadome
3. apakšiedaļa. Ministru padome
4. apakšiedaļa. Eiropas Komisija
5. apakšiedaļa. Eiropas Savienības Tiesa
- 5a. apakšiedaļa. Eiropas Centrālā banka
6. apakšiedaļa. Revīzijas palāta

2. iedaļa. Savienības padomdevējas struktūras

1. apakšiedaļa. Reģionu komiteja
2. apakšiedaļa. Ekonomikas un sociālo lietu komiteja

3. iedaļa. Eiropas Investīciju banka

4. iedaļa. Noteikumi, kas attiecas uz Savienības iestādēm un struktūrām

II NODAĻA. FINANŠU NOTEIKUMI

1. iedaļa. Daudzgažu finanšu shēma

2. iedaļa. Savienības gada budžets

3. iedaļa. Budžeta īstenošana un atbrīvošana no atbildības

4. iedaļa. Kopīgi noteikumi

5. iedaļa. Krāpšanas apkarošana

III NODAĻA. PASTIPRINĀTA SADARBĪBA

VII SADAĻA. KOPĪGI NOTEIKUMI

IV DAĻA: VISPĀRĪGI UN NOBEIGUMA NOTEIKUMI

LĪGUMS

PAR KONSTITŪCIJU EIROPĀI

PREAMBULA

VIŅA MAJESTĀTE BEIĶU KARALIS, ČEHIJAS REPUBLIKAS PREZIDENTS, VIŅAS MAJESTĀTE DĀNIJAS KARALIENE, VĀCIJAS FEDERATĪVĀS REPUBLIKAS PREZIDENTS, IGAUNIJAS REPUBLIKAS PREZIDENTS, GRIEĶIJAS REPUBLIKAS PREZIDENTS, VIŅA MAJESTĀTE SPĀNIJAS KARALIS, FRANCIJAS REPUBLIKAS PREZIDENTS, ĪRIJAS PREZIDENTE, ITĀLIJAS REPUBLIKAS PREZIDENTS, KIPRAS REPUBLIKAS PREZIDENTS, LATVIJAS REPUBLIKAS VALSTS PREZIDENTE, LIETUVAS REPUBLIKAS PREZIDENTS, VIŅA KARALISKĀ AUGSTĪBA LUKSEMBURGAS LIELHERCOGS, UNGĀRIJAS REPUBLIKAS PREZIDENTS, MALTAS PREZIDENTS, VIŅAS MAJESTĀTE NĪDERLANDES KARALIENE, AUSTRIJAS REPUBLIKAS FEDERĀLAIS PREZIDENTS, POLIJAS REPUBLIKAS PREZIDENTS, PORTUGĀLES REPUBLIKAS PREZIDENTS, SLOVĒNIJAS REPUBLIKAS PREZIDENTS, SLOVĀKIJAS REPUBLIKAS PREZIDENTS, SOMIJAS REPUBLIKAS PREZIDENTE, ZVIEDRIJAS KARALISTES VALDĪBA, VIŅAS MAJESTĀTE LIELBRITĀNIJAS UN ZIEMEĻĪRIJAS APVIENOTĀS KARALISTES KARALIENE,

IEDVESMOJOTIES no Eiropas kultūras, reliģijas un humānisma mantojuma, kas ir bijis pamats tam, ka ir izveidojušās cilvēka neaizskaramo un neatsavināmo tiesību, demokrātijas, vienlīdzības, brīvības un tiesiskuma kopējas vērtības,

UZSKATOT, ka apvienotās Eiropas mērķis ir, atstājot pagātnē rūgto pieredzi, turpināt civilizācijas, progresa un labklājības ceļu visu tās iedzīvotāju labā, tostarp visvājāko un vismazāk aizsargāto labā, ka Eiropa vēlas palikt kultūrai, zinību apguvei un sociālai attīstībai atvērts kontinents, un uzskatot, ka tā vēlas padziļināt savas sabiedriskās dzīves demokrātismu un atklātību, kā arī censties panākt mieru, tiesiskumu un solidaritāti visā pasaulē,

PĀRLIECĪBĀ, ka Eiropas tautas, lepodamās ar savu nacionālo identitāti un vēsturi, vienlaikus tiecas pārvarēt senās robežas un, apvienojoties vēl ciešāk, veidot kopīgu likteni,

PĀRLIECĪBĀ, ka, būdama vienota daudzveidībā, Eiropa tām piedāvā vislabāko iespēju, pienācīgi ievērojot katra indivīda tiesības un apzinoties savu atbildību nākamo paaudžu un Zemes priekšā, iesaistīties šajā lielajā pasākumā, lai varētu piepildīties cilvēku cerības,

APŅEMOTIES turpināt iesākto darbu saskaņā ar Eiropas Kopienu dibināšanas līgumiem un Līgumu par Eiropas Savienību, nodrošinot Kopienas *acquis* nepārtrauktību,

PATEICOTIES Eiropas Konventa locekļiem par šīs Konstitūcijas projekta sagatavošanu Eiropas Savienības pilsoņu un valstu vārdā,

IECĒLUŠI PAR SAVIEM PILNVAROTAJIEM:

VIŅA MAJESTĀTE BEĻĢU KARALIS:

premjierministru
Guy VERHOFSTADT

ārlietu ministru
Karel DE GUCHT

ČEHIJAS REPUBLIKAS PREZIDENTS:

premjierministru
Stanislav GROSS

ārlietu ministru
Cyril SVOBODA

VIŅAS MAJESTĀTE DĀNIJAS KARALIENE:

premjierministru
Anders Fogh RASMUSSEN

ārlietu ministru
Per Stig MØLLER

VĀCIJAS FEDERATĪVĀS REPUBLIKAS PREZIDENTS:

federālo kancleru
Gerhard SCHRÖDER

federālo ārlietu ministru un federālā kanclera vietnieku
Joseph FISCHER

IGAUNIJAS REPUBLIKAS PREZIDENTS:

premjierministru
Juhan PARTS

ārlietu ministri
Kristiina OJULAND

GRIEĶIJAS REPUBLIKAS PREZIDENTS:

premjierministru
Kostas KARAMANLIS

ārlietu ministru
Petros G. MOLYVIATIS

VIŅA MAJESTĀTE SPĀNIJAS KARALIS:

valdības priekšsēdētāju
José Luis RODRÍGUEZ ZAPATERO

ārlietu un sadarbības ministru
Miguel Angel MORATINOS CUYAUBÉ

FRANCIJAS REPUBLIKAS PREZIDENTS:

prezidentu
Jacques CHIRAC

premjierministru
Jean-Pierre RAFFARIN

ārlietu ministru
Michel BARNIER

ĪRIJAS PREZIDENTE:

premjierministru (Taoiseach)
Bertie AHERN

ārlietu ministru
Dermot AHERN

ITĀLIJAS REPUBLIKAS PREZIDENTS:

premjierministru
Silvio BERLUSCONI

ārlietu ministru
Franco FRATTINI

KIPRAS REPUBLIKAS PREZIDENTS:

prezidentu
Tassos PAPADOPOULOS

ārlietu ministru
George IACOVOU

LATVIJAS REPUBLIKAS VALSTS PREZIDENTE:

prezidenti
Vairu VĪĶI –FREIBERGU

ministru prezidentu
Induli EMSI

ārlietu ministri
Arti PABRIKU

LIETUVAS REPUBLIKAS PREZIDENTS:

prezidentu
Valdas ADAMKUS

premjermministru
Algirdas Mykolas BRAZAUSKAS

ārlietu ministru
Antanas VALIONIS

VIŅA KARALISKĀ AUGSTĪBA LUKSEMBURGAS LIELHERCOGS:

premjermministru un valsts ministru
Jean-Claude JUNCKER

ministru prezidenta vietnieku, ārlietu un imigrācijas ministru
Jean ASSELBORN

UNGĀRIJAS REPUBLIKAS PREZIDENTS:

premjermministru
Ferenc GYURCSÁNY

ārlietu ministru
László KOVÁCS

MALTAS PREZIDENTS:

premjierministru
The Hon. Lawrence GONZI

ārlietu ministru
The Hon. Michael FRENDÓ

VIŅAS MAJESTĀTE NĪDERLANDES KARALIENE:

premjierministru
Dr. J. P. BALKENENDE

ārlietu ministru
Dr. B. R. BOT

AUSTRIJAS REPUBLIKAS FEDERĀLAIS PREZIDENTS:

federālo kancleru
Dr Wolfgang SCHÜSSEL

federālo ārlietu ministri
Dr Ursula PLASSNIK

POLIJAS REPUBLIKAS PREZIDENTS:

premjierministru
Marek BELKA

ārlietu ministru
Włodzimierz CIMOSZEWICZ

PORTUGĀLES REPUBLIKAS PREZIDENTS:

premjierministru
Pedro Miguel DE SANTANA LOPES

ārlietu ministru un ministru jautājumos, kas saistīti ar portugāļu kopienām ārzemēs
António Victor MARTINS MONTEIRO

SLOVĒNIJAS REPUBLIKAS PREZIDENTS:

valdības priekšsēdētāju
Anton ROP

ārlietu ministru
Ivo VAJGL

SLOVĀKIJAS REPUBLIKAS PREZIDENTS:

premjermministru
Mikuláš DZURINDA

ārlietu ministru
Eduard KUKAN

SOMIJAS REPUBLIKAS PREZIDENTE:

premjermministru
Matti VANHANEN

ārējās tirdzniecības ministru
Erkki TUOMIOJA

ZVIEDRIJAS KARALISTES VALDĪBA:

premjermministru
Göran PERSSON

ārlietu ministri
Laila FREIVALDS

VIŅAS MAJESTĀTE LIELBRITĀNIJAS UN ZIEMEĻĪRIJAS APVIENOTĀS KARALISTES
KARALIENE:

premjermministru
The Rt. Hon Tony BLAIR

ārlietu un sadraudzības lietu valsts sekretāru
The Rt. Hon Jack STRAW

KAS, iepazīšies ar pārējo Pušu pilnvarām un atzinuši tās par likumīgām un spēkā esošām, ir vienojušies par turpmāko.

I DAĻA

I SADAĻA

SAVIENĪBAS DEFINĪCIJA UN MĒRĶI

I –1. PANTS

Savienības izveide

1. Atspoguļojot Eiropas pilsoņu un valstu gribu veidot kopīgu nākotni, ar šo Konstitūciju tiek izveidota Eiropas Savienība, kurai dalībvalstis nodod kompetenci savu kopīgo mērķu sasniegšanai. Savienība koordinē dažādu jomu politiku, ar ko dalībvalstis tiecas sasniegt šos mērķus, un ar Kopienas metodēm īsteno tai piešķirto kompetenci.
2. Savienība ir atvērta visām Eiropas valstīm, kuras respektē tās vērtības un ir apņēmušās kopīgi tās stiprināt.

I-2. PANTS

Savienības vērtības

Savienība ir dibināta, pamatojoties uz vērtībām, kas respektē cilvēka cieņu, brīvību, demokrātiju, vienlīdzību, tiesiskumu un cilvēktiesības, tostarp minoritāšu tiesības. Šīs vērtības dalībvalstīm ir kopīgas sabiedrībā, kur valda plurālisms, tolerance, taisnīgums, solidaritāte un kur nav diskriminācijas, kā arī valda sieviešu un vīriešu līdztiesība.

I-3. PANTS

Savienības mērķi

1. Savienības mērķis ir veicināt mieru, stiprināt savas vērtības un savu tautu labklājību.
2. Savienība piedāvā saviem pilsoņiem brīvības, drošības un tiesiskuma telpu bez iekšējām robežām, kā arī iekšējo tirgu, kurā pastāv brīva un netraucēta konkurence.
3. Savienības darbība ir vērsta uz to, lai panāktu stabilu Eiropas attīstību, kuras pamatā ir līdzsvarota ekonomiskā izaugsme un cenu stabilitāte, sociālā tirgus ekonomika ar augstu konkurētspēju, kuras mērķis ir panākt pilnīgu nodarbinātību un sociālo attīstību, kā arī vides augsta līmeņa aizsardzību un tās kvalitātes uzlabošanu. Tā veicina zinātnes un tehnikas attīstību.

Tā apkaro sociālo atstumtību un diskrimināciju un veicina sociālo taisnīgumu un aizsardzību, sieviešu un vīriešu līdztiesību, paaudžu solidaritāti un bērnu tiesību aizsardzību.

Tā veicina ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju un solidaritāti dalībvalstu starpā.

Tā respektē savu kultūru un valodu daudzveidību un nodrošina Eiropas kultūras mantojuma aizsardzību un sekmēšanu.

4. Attiecībās ar citām pasaules daļām Savienība atbalsta un sekmē savas vērtības un intereses. Tā veicina mieru, drošību, ilgtspējīgu Zemes attīstību, solidaritāti un savstarpēju cieņu starp tautām, brīvu un godīgu tirdzniecību, nabadzības izskaušanu un cilvēktiesību un jo īpaši bērnu tiesību aizsardzību, kā arī starptautisko tiesību normu stingru ievērošanu un attīstību, tostarp respektējot Apvienoto Nāciju Organizācijas statūtu principus.

5. Savienībai tās mērķi jāsasniedz ar atbilstīgiem līdzekļiem atkarībā no tā, cik plaša ir attiecīgā kompetence, ko Konstitūcija tai piešķir.

I-4. PANTS

Pamatbrīvības un diskriminācijas aizliegums

1. Savienība saskaņā ar Konstitūciju savā teritorijā nodrošina personu brīvu pārvietošanos, pakalpojumu, preču un kapitāla brīvu apriti un brīvību veikt uzņēmējdarbību.
2. Piemērojot Konstitūciju un neskarot tajā paredzētos īpašos noteikumus, ir aizliegta jebkāda diskriminācija pilsonības dēļ.

I-5. PANTS

Savienības un dalībvalstu attiecības

1. Savienība respektē dalībvalstu vienlīdzību attiecībā uz Konstitūciju, kā arī to nacionālo identitāti, kas raksturīga to politiskajām un konstitucionālajām pamatstrukturām, tostarp reģionālajām un vietējām pašvaldībām. Tā respektē valstu galvenās funkcijas, tostarp nodrošinot valsts teritoriālo integritāti, uzturot likumību un kārtību un aizsargājot valsts drošību.
2. Saskaņā ar lojālas sadarbības principu Savienība un dalībvalstis ar patiesu savstarpējo cieņu palīdz cita citai veikt uzdevumus, kurus nosaka Konstitūcija.

Dalībvalstis veic visus vajadzīgos vispārējos un īpašos pasākumus, lai nodrošinātu to pienākumu izpildi, kas izriet no Konstitūcijas vai no Savienības iestāžu aktiem.

Dalībvalstis sekmē Savienības uzdevumu izpildi un atturas no jebkādiem pasākumiem, kuri varētu apdraudēt Savienības mērķu sasniegšanu.

I-6. PANTS

Savienības tiesību akti

Konstitūcijai un Savienības iestāžu tiesību aktiem, ko tās pieņem savu kompetenču īstenošanai, ir augstāks spēks nekā dalībvalstu tiesību aktiem.

I-7. PANTS

Tiesību subjekts

Savienība ir tiesību subjekts.

I-8. PANTS

Savienības simboli

Savienības karogs ir divpadsmit zeltainu zvaigžņu aplis uz zila pamata.

Savienības himnas pamatā ir "Oda priekam" no Ludviga van Bēthovena Devītās simfonijas.

Savienības moto ir: "Vienota dažādībā".

Savienības valūta ir euro.

Eiropas dienu visā Savienībā svin 9. maijā.

II SADAĻA

PAMATTIESĪBAS UN SAVIENĪBAS PILSONĪBA

I-9. PANTS

Pamattiesības

1. Savienība atzīst tiesības, brīvības un principus, kas izklāstīti Pamattiesību hartā, kura veido II daļu.
2. Savienība pievienojas Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijai. Šī pievienošanās neietekmē Savienības kompetenci, kas noteikta Konstitūcijā.
3. Pamattiesības, ko nodrošina Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija un kas izriet no dalībvalstu kopīgajām konstitucionālajām tradīcijām, veido vispārīgos Savienības tiesību principus.

I-10. PANTS

Savienības pilsonība

1. Ikviens jebkuras dalībvalsts pilsonis ir arī Savienības pilsonis. Savienības pilsonība papildina valsts pilsonību; tā neaizstāj to.

2. Savienības pilsoņiem ir tiesības un pienākumi, kas paredzēti Konstitūcijā. Tiem ir:
- a) tiesības brīvi pārvietoties un dzīvot dalībvalstu teritorijā;
 - b) tiesības balsot un tiesības tikt ievēlētiem Eiropas Parlamenta vēlēšanās un dzīvesvietas dalībvalsts pašvaldību vēlēšanās ar tādiem pašiem nosacījumiem, kā attiecīgās valsts pilsoņiem;
 - c) tiesības tās trešās valsts teritorijā, kurā nav pārstāvēta dalībvalsts, kuras pilsoņi viņi ir, uz jebkuras dalībvalsts diplomātisko un konsulāro iestāžu aizsardzību ar tādiem pašiem nosacījumiem kā attiecīgās valsts pilsoņiem;
 - d) tiesības iesniegt lūgumrakstu Eiropas Parlamentā, rakstīt Eiropas ombudam un Savienības iestādēm un padomdevējām struktūrām jebkurā no Konstitūcijas valodām un saņemt atbildi tajā pašā valodā.

Šīs tiesības īsteno saskaņā ar nosacījumiem un ierobežojumiem, ko nosaka Konstitūcija un tās īstenošanai paredzētie pasākumi.

III SADAĻA

SAVIENĪBAS KOMPETENCES

I-11. PANTS

Pamatprincipi

1. Savienības kompetenču robežas nosaka kompetences piešķiršanas princips. Savienības kompetenču īstenošanu nosaka subsidiaritātes un proporcionalitātes principi.
2. Saskaņā ar kompetences piešķiršanas principu Savienība darbojas to kompetenču robežās, ko tai Konstitūcijā piešķirušas dalībvalstis, lai sasniegtu Konstitūcijā paredzētos mērķus. Kompetence, kas Konstitūcijā nav piešķirta Savienībai, paliek dalībvalstīm.
3. Saskaņā ar subsidiaritātes principu jomās, kuras nav ekskluzīvā Savienības kompetencē, Savienība rīkojas tikai tad, ja dalībvalstis centrālā vai reģionālā un vietējā līmenī nevar pietiekami labi īstenot paredzētās darbības mērķus, bet ierosinātās darbības mēroga vai seku dēļ tie ir labāk sasniedzami Savienības līmenī.

Savienības iestādes piemēro subsidiaritātes principu, kas noteikts Protokolā par subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa piemērošanu. Valstu parlamenti nodrošina minētā principa ievērošanu saskaņā ar minētajā protokolā izklāstīto procedūru.

4. Saskaņā ar proporcionalitātes principu Savienības rīcības saturs un veids ir samērīgs ar Konstitūcijas mērķu sasniegšanai nepieciešamo.

Savienības iestādes piemēro proporcionalitātes principu, kas noteikts Protokolā par subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa piemērošanu.

I-12. PANTS

Kompetences kategorijas

1. Ja Konstitūcija piešķir Savienībai ekskluzīvu kompetenci kādā konkrētā jomā, tad veikt likumdošanas funkciju un pieņemt juridiski saistošus aktus drīkst tikai Savienība; dalībvalstis to var darīt pašas tikai tad, ja Savienība tās pilnvarojusi vai tas vajadzīgs Savienības pieņemto aktu īstenošanai.
2. Ja kādā konkrētā jomā Konstitūcija piešķir Savienībai kompetenci, kas ir kopīga ar dalībvalstīm, Savienība un dalībvalstis drīkst veikt likumdošanas funkciju un pieņemt juridiski saistošus aktus šajā jomā. Dalībvalstis īsteno savu kompetenci tad, ja Savienība nav īstenojusi savu kompetenci vai ir nolēmusi tās īstenošanu pārtraukt.
3. Dalībvalstis saskaņo savu ekonomikas un nodarbinātības politiku atbilstīgi III daļā paredzētajiem pasākumiem, kuru nodrošināšana ir Savienības kompetencē.
4. Savienības kompetencē ir noteikt un īstenot kopēju ārpolitiku un drošības politiku, tostarp pakāpeniski izstrādāt kopēju aizsardzības politiku.
5. Dažās jomās un apstākļos, kas noteikti Konstitūcijā, Savienības kompetencē ir veikt darbības, lai atbalstītu, saskaņotu vai papildinātu dalībvalstu darbības, vienlaikus neaizstājot to kompetenci šajās jomās.

Juridiski saistoši dokumenti, ko Savienība pieņēmusi, pamatojoties uz III daļas noteikumiem, kuri attiecas uz šīm jomām, nevar būt par iemeslu dalībvalstu normatīvo aktu saskaņošanai.

6. Apjomu un pasākumus Savienības kompetences īstenošanai nosaka III daļā ar noteikumiem, kas attiecas uz katru jomu.

I-13. PANTS

Ekskluzīvas kompetences jomas

1. Savienībai ir ekskluzīva kompetence šādās jomās:

- a) muitas savienība;
- b) iekšējā tirgus darbībai nepieciešamo konkurences noteikumu izveidošana;
- c) monetārā politika attiecībā uz dalībvalstīm, kuru naudas vienība ir euro;
- d) jūras bioloģisko resursu saglabāšana saskaņā ar kopējo zivsaimniecības politiku;
- e) kopējā tirdzniecības politika.

2. Savienības ekskluzīvā kompetencē ir arī noslēgt starptautisku līgumu, ja tā slēgšana ir paredzēta Savienības leģislatīvajā aktā vai ja tas ir nepieciešams, lai ļautu Savienībai īstenot tās iekšējo kompetenci, vai tiktāl, ciktāl līguma slēgšana ietekmē Savienības kopīgos noteikumus vai maina to darbības jomu.

I-14. PANTS

Dalītas kompetences jomas

1. Savienība dala kompetenci ar dalībvalstīm, ja Konstitūcija piešķir tai kompetenci, kura neattiecas uz jomām, kas minētas I-13. un I-17. pantā.

2. Savienības un dalībvalstu dalītā kompetence attiecas galvenokārt uz šādām jomām:
 - a) iekšējais tirgus,
 - b) sociālā politika – III daļā noteiktajos aspektos,
 - c) ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija,
 - d) lauksaimniecība un zivsaimniecība, izņemot jūras bioloģisko resursu saglabāšanu,
 - e) vide,
 - f) patērētāju tiesību aizsardzība,
 - g) transports,
 - h) Eiropas komunikāciju tīkli,
 - i) enerģētika,
 - j) brīvības, drošības un tiesiskuma telpa,
 - k) kopīgie drošības apsvērumi sabiedrības veselības aizsardzības jautājumos tiktāl, ciktāl tas noteikts III daļā.

3. Savienības kompetencē ir darbību veikšana zinātniskās izpētes, tehnoloģiju attīstības un kosmosa jomā, jo īpaši, nosakot un īstenojot programmas, tomēr šīs kompetences īstenošana nedrīkst liegt dalībvalstīm īstenot savu kompetenci.

4. Attiecībā uz sadarbību attīstības jomā un humāno palīdzību Savienības kompetencē ir veikt darbības un vadīt kopēju politiku, tomēr minētās kompetences īstenošana nedrīkst liegt dalībvalstīm īstenot savu kompetenci.

I-15. PANTS

Ekonomikas un nodarbinātības politikas koordinācija

1. Dalībvalstis saskaņo savu ekonomikas politiku Savienībā. Šajā sakarā Ministru padome pieņem pasākumus, jo īpaši šīs politikas vispārīgās pamatnostādnes.

Uz tām dalībvalstīm, kuru naudas vienība ir euro, attiecas īpaši pasākumi.

2. Savienība pieņem pasākumus, lai nodrošinātu dalībvalstu nodarbinātības politikas koordināciju, jo īpaši, nosakot pamatnostādnes attiecībā uz šo politiku.

3. Savienība var uzņemties iniciatīvu, lai nodrošinātu dalībvalstu sociālās politikas koordināciju.

I-16. PANTS

Kopējā ārpolitika un drošības politika

1. Savienības kompetence kopējās ārpolitikas un drošības politikas jautājumos attiecas uz visām ārpolitikas jomām un visiem jautājumiem saistībā ar Savienības drošību, tostarp pakāpenisku kopējas aizsardzības politikas izstrādi, kam var sekot kopējas aizsardzības izveide.

2. Dalībvalstis aktīvi un bez iebildumiem atbalsta Savienības kopējo ārpolitiku un drošības politiku lojalitātes un savstarpējas solidaritātes garā un ievēro Savienības darbību šajā jomā. Tās atturas no rīcības, kas ir pretrunā Savienības interesēm vai varētu negatīvi ietekmēt tās darbības efektivitāti.

I-17. PANTS

Atbalsta, saskaņošanas vai papildu darbības jomas

Savienības kompetencē ir veikt atbalsta, saskaņošanas vai papildu darbības. Eiropas līmenī šādas darbības attiecas uz:

- a) cilvēku veselības aizsardzību un uzlabošanu,
- b) rūpniecību,
- c) kultūru,
- d) tūrismu,
- e) izglītību, arodmācībām, jaunatni un sportu,
- f) civilo aizsardzību,
- g) administratīvo sadarbību.

I-18. PANTS

Elastīguma klauzula

1. Ja Savienības rīcība izrādītos nepieciešama saskaņā ar III daļā noteiktajām politikas jomām, lai sasniegtu kādu no Konstitūcijā noteiktajiem mērķiem, un Konstitūcijā nav paredzētas vajadzīgās pilnvaras, Ministru padome pēc Eiropas Komisijas priekšlikuma un ar Eiropas Parlamenta piekrišanu vienprātīgi pieņem vajadzīgos pasākumus.
2. Izmantojot I -11. panta 3. punktā minētā subsidiaritātes principa uzraudzības procedūru, Eiropas Komisija vērš valstu parlamentu uzmanību uz priekšlikumiem, kas pamatojas uz šo pantu.
3. Šajā pantā paredzētie pasākumi nevar būt par iemeslu dalībvalstu normatīvo aktu saskaņošanai gadījumos, kad Konstitūcija neparedz šādu saskaņošanu.

IV SADAĻA

SAVIENĪBAS IESTĀDES UN STRUKTŪRAS

I NODAĻA

IESTĀŽU SISTĒMA

I-19. PANTS

Savienības iestādes

1. Savienībā ir iestāžu sistēma, kurai ir šādi uzdevumi:

- stiprināt Savienības vērtības,
- sekmēt tās mērķu sasniegšanu,
- kalpot Savienības, tās pilsoņu un dalībvalstu interesēm,
- nodrošināt tās politiku un darbību konsekveci, efektivitāti un nepārtrauktību.

Šo iestāžu sistēmu veido:

- Eiropas Parlaments,
- Eiropadome,

- Ministru padome (turpmāk "Padome"),
- Eiropas Komisija (turpmāk "Komisija"),
- Eiropas Savienības Tiesa.

2. Katra iestāde darbojas saskaņā ar Konstitūcijā noteiktajām pilnvarām un atbilstīgi tajā izklāstītajām procedūrām un nosacījumiem. Iestādes īsteno pilnīgu savstarpēju sadarbību.

I-20. PANTS

Eiropas Parlaments

1. Eiropas Parlaments kopīgi ar Padomi veic likumdošanas un budžeta pieņemšanas funkcijas. Tas veic politiskās kontroles un padomdevēja funkcijas saskaņā ar nosacījumiem, kas paredzēti Konstitūcijā. Tas ievēlē Komisijas priekšsēdētāju.
2. Eiropas Parlamentu veido Savienības pilsoņu pārstāvji. To skaits nepārsniedz septiņi simti piecdesmit. Pilsoņu pārstāvība ir līdzsvaroti proporcionāla, ar minimālo sliekšni seši Parlamenta locekļi katrai dalībvalstij. Nevienai dalībvalstij nepiešķir vairāk par deviņdesmit sešām vietām.

Eiropadome pēc Eiropas Parlamenta iniciatīvas un ar tā piekrišanu vienprātīgi pieņem eirolēmumu, ar kuru nosaka Eiropas Parlamenta sastāvu, ievērojot pirmajā punkta daļā izklāstītos principus.

3. Eiropas Parlamenta locekļus ievēlē uz pieciem gadiem vispārējās tiešās vēlēšanās brīvā un aizklātā balsojumā.
4. Eiropas Parlaments no savu locekļu vidus ievēlē priekšsēdētāju un prezidiju.

I-21. PANTS

Eiropadome

1. Eiropadome rosina Savienības attīstību un nosaka atbilstīgus šīs attīstības vispārējos politiskos virzienus un prioritātes. Tā neveic likumdošanas funkciju.
2. Eiropadomē ir dalībvalstu vai to valdību vadītāji, tās priekšsēdētājs un Komisijas priekšsēdētājs. Tās darbā piedalās Savienības ārlietu ministrs.
3. Eiropadome sanāk reizi ceturksnī, un to sasauc tās priekšsēdētājs. Atkarībā no darba kārtības katrs Eiropadomes loceklis var pieņemt lēmumu par kāda ministra dalību, un Komisijas priekšsēdētājs – par Komisijas locekļa dalību. Vajadzības gadījumā priekšsēdētājs sasauc īpašu Eiropadomes sanākumi.
4. Ja vien Konstitūcijā nav paredzēts citādi, Eiropadome lēmumus pieņem, ievērojot konsensa principu.

I-22. PANTS

Eiropadomes priekšsēdētājs

1. Eiropadome ar kvalificētu balsu vairākumu ievēlē priekšsēdētāju uz divarpus gadiem, ar iespēju pārvēlēt viņu uz vēl vienu termiņu. Kāda šķēršļa vai smaga pārkāpuma gadījumā saskaņā ar to pašu procedūru Eiropadome var anulēt viņa pilnvaras.

2. Eiropadomes priekšsēdētājs:

- a) vada to un virza Eiropadomes darbu,
- b) nodrošina Eiropadomes darba sagatavošanu un nepārtrauktību sadarbībā ar Komisijas priekšsēdētāju un, pamatojoties uz Vispārējo lietu padomes darbu,
- c) cenšas veicināt kohēziju un vienprātību Eiropadomē,
- d) pēc katras Eiropadomes sanāksmes sniedz ziņojumu Eiropas Parlamentam.

Eiropadomes priekšsēdētājs, ievērojot attiecīgo kompetenci, savā līmenī nodrošina Savienības ārējo pārstāvību jautājumos, kas attiecas uz tās kopējo ārpolitiku un drošības politiku, neskarot Savienības ārlietu ministra pilnvaras.

3. Eiropadomes priekšsēdētājam nedrīkst īstenot valsts pilnvarojumu.

I-23. PANTS

Ministru padome

1. Padome kopā ar Eiropas Parlamentu veic likumdošanas un budžeta pieņemšanas funkcijas. Tā pilda politikas veidošanas un koordinēšanas funkcijas saskaņā ar nosacījumiem, kas paredzēti Konstitūcijā.
2. Padomē no katras dalībvalsts ir pa vienam pārstāvim ministra līmenī, kas pilnvarots uzņemties saistības attiecīgās dalībvalsts valdības vārdā un īstenot balsošanas tiesības.
3. Ja vien Konstitūcijā nav paredzēts citādi, Padome lēmumus pieņem ar kvalificētu balsu vairākumu.

I-24. PANTS

Ministru padomes sastāvs

1. Padomei ir dažādi sastāvi.
2. Vispārējo lietu padome nodrošina konsekveni dažādu Padomes sastāvu darbā.

Tā sagatavo Eiropadomes sanāksmes un nodrošina tām sekojošā darba kontroli, sadarbojoties ar Eiropadomes priekšsēdētāju un Komisiju.

3. Ārlietu padome izstrādā Savienības ārpolitisko darbību, pamatojoties uz Eiropadomes noteiktām stratēģiskām pamatnostādnēm, un nodrošina Savienības darbību konsekvenci.
4. Eiropadome ar kvalificētu balsu vairākumu pieņem eirolēmumu izveidot citu Padomes sastāvu sarakstu.
5. Dalībvalstu valdību pastāvīgo pārstāvju komiteja atbild par Padomes darba sagatavošanu.
6. Padomes sanāksmes ir atklātas, ja tā lemj un balso par leģislatīva akta projektu. Šajā nolūkā katra Padomes sanāksme ir sadalīta divās daļās, kas attiecīgi veltītas Savienības leģislatīvo aktu apspriešanai un neleģislatīviem jautājumiem.
7. Padomes sastāvu prezidentūru, izņemot Ārlietu padomes prezidentūru, uzņemas dalībvalstu pārstāvji Padomē, ievērojot vienlīdzīgas rotācijas principu, saskaņā ar noteikumiem, kas apstiprināti ar Eiropadomes pieņemtu eirolēmumu. Eiropadome pieņem lēmumus ar kvalificētu balsu vairākumu.

I-25. PANTS

Kvalificētā balsu vairākuma definīcija Eiropadomē un Padomē

1. Kvalificēto balsu vairākumu definē kā vismaz 55 % Padomes locekļu, kuri ir vismaz piecpadsmit Padomes locekļi un kuri pārstāv dalībvalstis, kas aptver vismaz 65 % no Savienības iedzīvotājiem.

Bloķējošo mazākumu ir jāveido vismaz četriem Padomes locekļiem, pretējā gadījumā tiek uzskatīts, ka ir panākts kvalificēts balsu vairākums.

2. Atkāpjoties no 1. punkta, ja Padome nelemj pēc Komisijas vai Savienības ārlietu ministra priekšlikuma, kvalificēto balsu vairākumu definē kā vismaz 72% no tiem Padomes locekļiem, kas pārstāv dalībvalstis, kuras aptver vismaz 65% no Savienības iedzīvotājiem.

3. Šā panta 1. un 2. punkts attiecas uz Eiropadomi, kad tā pieņem lēmumus ar kvalificētu balsu vairākumu.

4. Eiropadomē nebalso tās priekšsēdētājs un Komisijas priekšsēdētājs.

I-26. PANTS

Eiropas Komisija

1. Komisija sekmē vispārējās Savienības intereses un šajā nolūkā uzņemas atbilstīgu iniciatīvu. Tā nodrošina Konstitūcijas piemērošanu un iestāžu pieņemtos pasākumus saskaņā ar Konstitūciju. Tā pārzina Savienības likumu piemērošanu, ko kontrolē Eiropas Savienības Tiesa. Tā veic budžeta izpildi un vada programmas. Tā arī veic saskaņošanas, izpildvaras un vadības funkcijas, kā to nosaka Konstitūcija. Tā nodrošina Savienības ārējo pārstāvību, izņemot kopējās ārpolitikas un drošības politikas jomu un citus Konstitūcijā paredzētus gadījumus. Tā rosina Savienības gada un daudzgadu programmu izstrādi, lai panāktu iestāžu savstarpējas vienošanās.

2. Ja vien Konstitūcijā nav noteikts citādi, Savienības leģislatīvos aktus var pieņemt, tikai pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu. Pārējos aktus pieņem, pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu, ja tā paredzēts Konstitūcijā.
3. Komisijas pilnvaru termiņš ir pieci gadi.
4. Komisijas locekļus izraugās, pamatojoties uz viņu vispārējo kompetenci un saistību Eiropai, un no personām, kuru neatkarība nav apšaubāma.
5. Pirmajā Komisijā, kuru ieceļ saskaņā ar Konstitūciju, ir viens pilsonis no katras dalībvalsts, ietverot attiecīgās Komisijas priekšsēdētāju un Savienības ārlietu ministru, kas ir viens no Komisijas priekšsēdētāja vietniekiem.
6. Pēc 5. punktā minētās Komisijas pilnvaru termiņa beigām Komisijā ir tāds locekļu skaits, kurš atbilst divām trešdaļām dalībvalstu skaita, ietverot tajā attiecīgās Komisijas priekšsēdētāju un Savienības ārlietu ministru, ja vien Eiropadome ar vienprātīgu lēmumu nenolemj šo skaitu mainīt.

Komisijas locekļus izraugās no dalībvalstu pilsoņiem, pamatojoties uz dalībvalstu vienlīdzīgas rotācijas sistēmu. Šo sistēmu izveido ar Eiropadomes vienprātīgi pieņemtu eirolēmumu, un pamatojoties uz šādiem principiem:

- a) nosakot secību un termiņus, uz kādiem dalībvalstu pilsoņus izraugās par Komisijas locekļiem, attieksme pret dalībvalstīm ir pilnīgi vienāda; tas nozīmē, ka amata pilnvaru termiņu kopējais skaits jebkurām divām dalībvalstīm nedrīkst atšķirties vairāk kā par vienu termiņu,

b) ievērojot a) apakšpunktu, katras Komisijas sastāvu veido tā, lai atbilstīgi tiktu atspoguļots visu dalībvalstu demogrāfiskais un teritoriālais diapazons.

7. Veicot savus pienākumus, Komisija ir pilnīgi neatkarīga. Neskarot I-28. panta 2. punktu, Komisijas locekļi nelūdz un nepieņem nevienas valdības vai citas iestādes, vai struktūras norādījumus. Viņi atturas no jebkuras rīcības, kas nav saderīga ar viņu pienākumiem vai uzdevumu veikšanu.

8. Komisija kopumā ir atbildīga Eiropas Parlamenta priekšā. Saskaņā ar III-340. pantu Eiropas Parlaments var pieņemt priekšlikumu izteikt neuzticību Komisijai. Ja šādu priekšlikumu pieņem, Komisijas locekļi atkāpjas kopumā, un Savienības ārlietu ministrs atkāpjas no amata Komisijā.

I-27. PANTS

Eiropas Komisijas priekšsēdētājs

1. Ņemot vērā Eiropas Parlamenta vēlēšanas un pēc atbilstīgas apspriešanās, Eiropadome, pieņemot lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu, piedāvā Eiropas Parlamentam kandidātu Komisijas priekšsēdētāja amatam. Šo kandidātu Eiropas Parlaments ievēlē ar savu locekļu balsu vairākumu. Ja šis kandidāts nesaņem nepieciešamo vairākuma atbalstu, Eiropadome, pieņemot lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu, viena mēneša laikā iesaka jaunu kandidātu, kuru Eiropas Parlaments ievēlē, ievērojot tādu pašu procedūru.

2. Padome, savstarpēji vienojoties ar ievēlēto priekšsēdētāju, pieņem to pārējo personu sarakstu, kurus tā iesaka iecelt par Komisijas locekļiem. Tos izraugās, balstoties uz dalībvalstu ierosinājumiem, saskaņā ar I-26. panta 4. punktā un 6. punkta otrajā daļā noteiktajiem kritērijiem.

Priekšsēdētāja, Savienības ārlietu ministra un pārējo Komisijas locekļu kandidatūras kopumā ar balsojumu apstiprina Eiropas Parlaments. Eiropadome, balstoties uz šo apstiprinājumu un pieņemot lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu, ieceļ Komisiju.

3. Komisijas priekšsēdētājs:

- a) nosaka pamatnostādnes, pēc kādām Komisijai jāstrādā,
- b) lemj par Komisijas iekšējo organizāciju, nodrošinot tās konsekventu, efektīvu un koleģiālu darbību,
- c) no Komisijas locekļu vidus ieceļ priekšsēdētāja vietniekus, izņemot Savienības ārlietu ministru.

Komisijas loceklis atkāpjas no amata, ja to pieprasa priekšsēdētājs. Savienības ārlietu ministrs atkāpjas no amata saskaņā ar I-28. panta 1. punktā noteikto procedūru, ja to pieprasa priekšsēdētājs.

I-28. PANTS

Savienības ārlietu ministrs

1. Eiropadome, pieņemot lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu, ar Komisijas priekšsēdētāja piekrišanu ieceļ Savienības ārlietu ministru. Eiropadome var anulēt viņa pilnvaras saskaņā ar to pašu procedūru.
2. Savienības ārlietu ministrs vada Savienības kopējo ārpolitiku un drošības politiku. Izsakot priekšlikumus, ārlietu ministrs veicina šīs politikas attīstību, kas viņam saskaņā ar Padomes piešķirtajām pilnvarām ir jāīsteno. Tas pats attiecas uz kopējo drošības un aizsardzības politiku.
3. Savienības ārlietu ministrs vada Ārlietu padomi.
4. Savienības ārlietu ministrs ir viens no Komisijas priekšsēdētāja vietniekiem. Viņš nodrošina Savienības ārējās darbības konsekvenci. Viņš Komisijā atbild par tās pārziņā esošo ārējo sakaru veidošanu un citu Savienības ārējo darbību aspektu koordināciju. Veicot šos pienākumus Komisijā un tikai attiecībā uz šiem pienākumiem, Savienības ārlietu ministram ir saistošas Komisijas procedūras tiktāl, cik tas atbilst 2. un 3. punktam.

I-29. PANTS

Eiropas Savienības Tiesa

1. Eiropas Savienības Tiesas sastāvā ir Tiesa, Vispārējā tiesa un specializētās tiesas. Tā nodrošina, ka tiek ievērots tiesiskums Konstitūcijas interpretēšanā un piemērošanā.

Dalībvalstis nodrošina tiesību aizsardzības līdzekļus, kas ir pietiekami efektīvi tiesiskās aizsardzības nodrošināšanai jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības.

2. Tiesas sastāvā ir pa vienam tiesnesim no katras dalībvalsts. Tai palīdz ģenerālvokāti.

Vispārējās tiesas sastāvā ir vismaz pa vienam tiesnesim no katras dalībvalsts.

Tiesas tiesnešus un ģenerālvokātus un Vispārējās tiesas tiesnešus izvēlas no personām, par kuru neatkarību nav šaubu un kuri atbilst III-355. un III-356. pantā paredzētajiem nosacījumiem.

Savstarpēji vienojoties, viņus uz sešiem gadiem ieceļ dalībvalstu valdības. Tiesnešus un ģenerālvokātus, kas atstāj amatu, var iecelt amatā atkārtoti.

3. Eiropas Savienības Tiesa saskaņā ar III daļas noteikumiem:

- a) lemj par prasībām, kuras iesniegusi kāda dalībvalsts, iestāde, fiziska vai juridiska persona,
- b) pēc dalībvalstu tiesu pieprasījuma sniedz prejudiciālus nolēmumus par Savienības tiesību aktu interpretāciju vai iestāžu pieņemto aktu spēkā esamību,

- c) lemj citās lietās, kas noteiktas Konstitūcijā.

II NODAĻA

CITAS SAVIENĪBAS IESTĀDES UN PADOMDEVĒJAS STRUKTŪRAS

I-30. PANTS

Eiropas Centrālā banka

1. Eiropas Centrālā banka kopā ar valstu centrālajām bankām veido Eiropas Centrālo banku sistēmu. Eiropas Centrālā banka kopā ar to dalībvalstu centrālajām bankām, kuru naudas vienība ir euro un kas veido Eurosistēmu, īsteno Savienības monetāro politiku.
2. Eiropas Centrālo banku sistēmu reglamentē Eiropas Centrālās bankas lēmējinstances. Eiropas Centrālo banku sistēmas galvenais mērķis ir uzturēt cenu stabilitāti. Neskarot šo mērķi, tā atbalsta vispārējo ekonomikas politiku Savienībā, lai palīdzētu sekmēt Savienības mērķu sasniegšanu. Tā veic citus centrālās bankas uzdevumus saskaņā ar III daļas noteikumiem un Eiropas Centrālo banku sistēmas un Eiropas Centrālās bankas statūtiem.
3. Eiropas Centrālā banka ir iestāde. Tā ir tiesību subjekts. Vienīgi tā ir tiesīga atļaut euro emisiju. Tā ir neatkarīga, gan īstenojot savas pilnvaras, gan pārzinot finanses. Savienības iestādes, struktūras, kā arī dalībvalstu valdības ievēro šo neatkarību.

4. Eiropas Centrālā banka pieņem pasākumus, kuri ir nepieciešami, lai veiktu tās uzdevumus saskaņā ar III-185. līdz III-191. pantu un III-196. pantu un saskaņā ar Eiropas Centrālo banku sistēmas un Eiropas Centrālās bankas statūtos izklāstītajiem nosacījumiem. Saskaņā ar šiem pašiem pantiem tās dalībvalstis, kuru naudas vienība nav euro, un to centrālās bankas patur savas pilnvaras monetāros jautājumos.
5. Ar Eiropas Centrālo banku atbilstīgi tās kompetences jomām konsultējas par visiem ierosinātajiem Savienības aktiem un visiem reglamentējošiem ierosinājumiem valstu līmenī, un tā var sniegt atzinumu.
6. Eiropas Centrālās bankas lēmējinstance, to sastāvs un darbības metodes ir izklāstītas III-382. un III-383. pantā, kā arī Eiropas Centrālo banku sistēmas un Eiropas Centrālās bankas statūtos.

I-31. PANTS

Revīzijas palāta

1. Revīzijas palāta ir iestāde. Tā veic revīziju Savienības līmenī.
2. Tā pārbauda visu Savienības ieņēmumu un izdevumu pārskatus un nodrošina labu finanšu vadību.
3. Tajā ir pa vienam pilsonim no katras dalībvalsts. Tās locekļi, veicot savus pienākumus, ir pilnīgi neatkarīgi Savienības vispārējās interesēs.

I-32. PANTS

Savienības padomdevējas iestādes

1. Eiropas Parlamentam, Padomei un Komisijai palīdz Reģionu komiteja un Ekonomikas un sociālo lietu komiteja, kas veic padomdevēju funkcijas.
2. Reģionu komitejas sastāvā ir reģionālo un vietējo struktūru pārstāvji, kam ir vai nu reģionālas, vai vietējas vēlētas varas pilnvaras, vai arī kuri ir politiski atbildīgi kādam vēlētam forumam.
3. Ekonomikas un sociālo lietu komitejā ir pārstāvji no darba devēju organizācijām, darba ņēmēju organizācijām un citām organizācijām, kas pārstāv pilsonisku sabiedrību, jo īpaši sociāli ekonomiskajā, pilsoniskajā, profesionālajā un kultūras jomā.
4. Reģionu komitejas un Ekonomikas un sociālo lietu komitejas locekļiem nevar būt saistoši nekādi obligāti norādījumi. Viņi pilda pienākumus pilnīgi neatkarīgi un Savienības vispārējās interesēs.
5. Noteikumi, kas reglamentē šo komiteju sastāvu, to locekļu iecelšanu amatā, to pilnvaras un darbības, ir izklāstīti no III-386. līdz III-392. pantam.

Noteikumus, kas izklāstīti 2. un 3. punktā un kas reglamentē šo komiteju sastāvu, Padome regulāri pārskata, ņemot vērā ekonomiskās, sociālās un demogrāfiskās pārmaiņas Savienībā. Padome, pamatojoties uz Komisijas ierosinājumu, šajā nolūkā pieņem eirolēmumus.

V SADAĻA

SAVIENĪBAS KOMPETENCES ĪSTENOŠANA

I NODAĻA

KOPĒJI NOTEIKUMI

I-33. PANTS

Savienības tiesību akti

1. Īstenojot Savienības pilnvaras, iestādes saskaņā ar III daļu kā juridiskus instrumentus izmanto eirolikumus, eiroietvarlikumus, eiroregulas, eirolēmumus, ieteikumus un atzinumus.

Eirolikums ir vispārēji piemērojams leģislatīvs akts. Tas uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojams visās dalībvalstīs.

Eiroietvarlikums ir tiesību akts, kas tām dalībvalstīm, kurām tas adresēts, uzliek saistības attiecībā uz sasniedzamo rezultātu, bet ļauj šo valstu iestādēm noteikt tā īstenošanas veidu un paņēmienus.

Eiroregula ir vispārēji piemērojams neleģislatīvs akts leģislatīvo aktu un konkrētu Konstitūcijas noteikumu īstenošanai. Tā var būt vai nu saistoša kopumā un tieši piemērojama visās dalībvalstīs, vai arī uzlikt saistības attiecībā uz sasniedzamo rezultātu visām dalībvalstīm, kurām tā adresēta, tomēr ļaujot valstu iestādēm izvēlēties šā rezultāta sasniegšanas veidu un paņēmienus.

Eirolēmums ir nelegislatīvs akts, kas ir pilnībā saistošs. Eirolēmums, kurā ir precīzi norādīti tie, kuriem tas adresēts, ir saistošs tikai šiem adresātiem.

Ieteikumi un atzini neuzliek saistības.

2. Izskatot leģislatīvo aktu projektus, Eiropas Parlaments un Padome atturas pieņemt aktus, kuri attiecīgajā jomā nav paredzēti ar atbilstīgu likumdošanas procedūru.

I-34. PANTS

Leģislatīvie akti

1. Eirolikumus un eiroietvarlikumus pieņem, pamatojoties uz Komisijas priekšlikumiem, kopīgi ar Eiropas Parlamentu un Padomi saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru, kas noteikta III-396. pantā. Ja abas iestādes nespēj vienoties, tos nepieņem.

2. Gadījumos, kas īpaši paredzēti Konstitūcijā, Eiropas Parlaments ar Padomes līdzdalību vai Padome ar Eiropas Parlamenta līdzdalību pieņem eirolikumus un eiroietvarlikumus saskaņā ar īpašām likumdošanas procedūrām.

3. Gadījumos, kas īpaši noteikti Konstitūcijā, eirolikumus un eiroietvarlikumus var pieņemt pēc dalībvalstu grupas vai Eiropas Parlamenta iniciatīvas, pēc Eiropas Centrālās bankas ieteikuma vai pēc Tiesas vai Eiropas Investīciju bankas pieprasījuma.

I-35. PANTS

Neleģislatīvi akti

1. Eiropadome pieņem eirolēmumus gadījumos, kas paredzēti Konstitūcijā.
2. Padome un Komisija atsevišķos gadījumos, kas paredzēti I-36. un I-37. pantā, un Eiropas Centrālā banka īpašos gadījumos, kas paredzēti Konstitūcijā, pieņem eioregulas un eirolēmumus.
3. Padome pieņem ieteikumus. Tā pieņem lēmumus pēc Komisijas priekšlikuma tajos gadījumos, kuros ar Konstitūciju paredzēts, ka Padome pieņem lēmumus pēc Komisijas priekšlikuma. Tā pieņem vienprātīgus lēmumus tajās jomās, kurās ir nepieciešams vienprātīgs lēmums kāda Savienības akta pieņemšanai. Komisija un - gadījumos, kas paredzēti Konstitūcijā,- arī Eiropas Centrālā banka pieņem ieteikumus.

I-36. PANTS

Deleģētās eioregulas

1. Ar eirolikumiem un eiroidvarlikumiem Komisijai var dot pilnvaras pieņemt deleģētās eioregulas, lai papildinātu vai grozītu dažus nebūtiskus eirolikumu vai eiroidvarlikumu elementus.

Pilnvaru deleģēšanas mērķi, saturs, apjoms un ilgums tiek konkrēti noteikti eirolikumos un eiroidvarlikumos. Uz būtiskiem elementiem kādā jomā attiecas eirolikumi vai eiroidvarlikumi, un tādējādi uz tiem nedrīkst attiekties pilnvaru deleģēšana.

2. Eirolikumos un eiroietvarlikumos paredz nosacījumus, ar kādiem notiek deleģēšana; šie nosacījumi var būt šādi:
 - a) Eiropas Parlaments vai Padome var nolemt atsaukt deleģēšanu,
 - b) deleģētā eiroregula var stāties spēkā tikai tad, ja Eiropas Parlaments vai Padome eirolikumā vai eiroietvarlikumā noteiktajā termiņā nav izteikusi iebildumus.

Piemērojot a) un b) apakšpunktu, Eiropas Parlaments pieņem lēmumu ar savu locekļu balsu vairākumu, bet Padome – ar kvalificētu balsu vairākumu.

I-37. PANTS

Īstenošanas akti

1. Dalībvalstis pieņem visus tiesību aktus, kas vajadzīgi, lai īstenotu juridiski saistošos Savienības aktus.
2. Ja ir nepieciešami vienādi nosacījumi juridiski saistošo Savienības aktu īstenošanai, šie akti piešķir Komisijai vai, īpašos, attiecīgi pamatotos gadījumos un I-40. pantā paredzētajos gadījumos, Padomei īstenošanas pilnvaras.
3. Piemērojot 2. punktu, eirolikumos iepriekš ir noteiktas normas un vispārīgi principi par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kas attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru piemērošanu.
4. Savienības līmeņa īstenošanas akti ir īstenošanas eiroregulas un īstenošanas eirolēmumi.

I-38. PANTS

Savienības juridisko aktu kopīgie principi

1. Ja Konstitūcijā nav noteikts, kāda veida akti ir jāpieņem, iestādes pašas to nolemj atkarībā no katra attiecīgā gadījuma, atbilstīgi piemērojamām procedūrām un ievērojot I-11. pantā noteikto proporcionalitātes principu.
2. Tiesību aktos ir sniegts to pieņemšanas pamatojums, kā arī norādīti visi priekšlikumi, ieteikumi, iniciatīvas, lūgumi vai atzinumi, kas paredzēti Konstitūcijā.

I-39. PANTS

Publicēšana un stāšanās spēkā

1. Eirolikumus un eiroietvarlikumus, kas pieņemti saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru, paraksta Eiropas Parlamenta priekšsēdētājs un Padomes priekšsēdētājs.

Pārējos gadījumos tos paraksta tās iestādes priekšsēdētājs, kura tos pieņem.

Eirolikumus un eiroietvarlikumus publicē "Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī", un tie stājas spēkā publikācijā norādītajā dienā vai, ja šādas noteiktas dienas nav, divdesmitajā dienā pēc publicēšanas.

2. Eiroregulas un tos eirolēmumus, kuros nav precizēti adresāti, paraksta tās iestādes priekšsēdētājs, kura šos aktus pieņem.

Ja eioregulās un eirolēmumos nav precizēti adresāti, tos publicē "Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī", un tie stājas spēkā publikācijā norādītajā dienā vai, ja šādas noteiktas dienas nav, divdesmitajā dienā pēc to publicēšanas.

3. Eirolēmumus, izņemot tos, kas minēti 2. punktā, paziņo visiem, kam tie adresēti, un tie stājas spēkā pēc šāda paziņojuma.

II NODAĻA

ĪPAŠI NOTEIKUMI

I-40. PANTS

Īpaši noteikumi attiecībā uz kopējo ārpolitiku un drošības politiku

1. Eiropas Savienība īsteno kopējo ārpolitiku un drošības politiku, pamatojoties uz savstarpēju politisku solidaritāti dalībvalstu starpā, vispārēju interešu noteikšanu un arvien lielāku dalībvalstu darbības konvergenci.
2. Eiropas Padome nosaka Savienības stratēģiskās intereses un kopējās ārpolitikas un drošības politikas mērķus. Padome izstrādā šo politiku saskaņā ar stratēģiskajām pamatnostādnēm, ko noteikusi Eiropadome, un saskaņā ar Konstitūcijas III daļu.
3. Eiropadome un Padome pieņem vajadzīgos eirolēmumus.

4. Kopējo ārpolitiku un drošības politiku īsteno Savienības ārlietu ministrs un dalībvalstis, izmantojot valstu un Savienības līdzekļus.
5. Dalībvalstis Eiropadomē un Padomē savstarpēji apspriežas par vispārsvāriem ārpolitikas un drošības politikas jautājumiem, lai formulētu kopēju attieksmi. Pirms uzsākt kādu darbību starptautiskā mērogā vai uzņemties kādas saistības, kuras varētu ietekmēt Savienības intereses, katra dalībvalsts apspriežas ar pārējām Eiropadomē vai Padomē. Dalībvalstis, saskaņojot savas darbības, nodrošina to, ka Savienība spēj aizstāvēt savas intereses un vērtības starptautiskā mērogā. Dalībvalstis ir savstarpēji solidāras.
6. Eirolēmumus saistībā ar kopējo ārpolitiku un drošības politiku Eiropadome un Padome pieņem vienprātīgi, izņemot gadījumus, kas minēti III daļā. Eiropadome un Padome pieņem lēmumu, pamatojoties uz dalībvalsts ierosinājumu, uz Savienības ārlietu ministra priekšlikumu vai priekšlikumu, ko šis ministrs izteicis ar Komisijas atbalstu. Tas neattiecas uz eirolēmumiem un eirotvarlēmumiem.
7. Eiropadome var vienprātīgi pieņemt eirolēmumu, kas nosaka, ka Padome pieņem lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu gadījumos, kas nav minēti III daļā.
8. Ar Eiropas Parlamentu regulāri apspriežas par kopējās ārpolitikas un drošības politikas galvenajiem aspektiem un pamatvirzienu izvēli. To pastāvīgi informē par šīs politikas attīstību.

I-41. PANTS

Īpaši noteikumi attiecībā uz kopējo drošības un aizsardzības politiku

1. Kopējā drošības un aizsardzības politika ir kopējās ārpolitikas un drošības politikas sastāvdaļa. Tā nodrošina Savienības darbības spēju, izmantojot civilos un militāros līdzekļus. Savienība var tos izmantot miera uzturēšanas uzdevumos ārpus Savienības, konfliktu novēršanā un starptautiskās drošības stiprināšanā saskaņā ar principiem, kas noteikti Apvienoto Nāciju Organizācijas statūtos. Šos pienākumus veic, izmantojot dalībvalstu piedāvātās iespējas.
2. Kopējā drošības un aizsardzības politika ietver pakāpenisku Savienības kopējās aizsardzības politikas izstrādi. Šajā procesā tiks nodibināta kopēja aizsardzība, kad Eiropadome ar vienprātīgu balsojumu to nolems. Tādā gadījumā tā iesaka dalībvalstīm pieņemt šādu lēmumu saskaņā ar to attiecīgajām konstitucionālajām prasībām.

Savienības politika saskaņā ar šo pantu neskar atsevišķu dalībvalstu drošības un aizsardzības politikas īpašo būtību; tā respektē to dalībvalstu pienākumus, kuras uzskata, ka to kopīgā aizsardzība ir īstenojama Ziemeļatlantijas Līguma organizācijā saskaņā ar Ziemeļatlantijas Līgumu un ir saderīga ar kopējo drošības un aizsardzības politiku, kas noteikta šajā struktūrā.

3. Dalībvalstis nodrošina, lai Savienībai būtu pieejami civilie un militārie spēki kopējās drošības un aizsardzības politikas īstenošanai, lai veicinātu Padomes noteikto mērķu sasniegšanu. Tās dalībvalstis, kuras kopā veido daudznacionālos spēkus, var nodrošināt šo spēku izmantošanu arī kopējai drošības politikai un aizsardzības politikai.

Dalībvalstis apņemas pakāpeniski uzlabot savas militārās spējas. Jāizveido Eiropas Aizsardzības spēju attīstības, zinātniskās izpētes, sagādes un bruņojuma aģentūra (Eiropas Aizsardzības aģentūra), lai noteiktu operatīvās vajadzības, veicinātu pasākumus to īstenošanai, veicinātu aizsardzības nozares rūpnieciskās un tehnoloģiskās bāzes stiprināšanai nepieciešamo pasākumu noteikšanu un, vajadzības gadījumā, to īstenošanu, piedalītos Eiropas spēju un bruņojuma politikas noteikšanā un palīdzētu Padomei novērtēt militāro spēju uzlabošanos.

4. Eirolēmumus saistībā ar kopējās drošības un aizsardzības politikas īstenošanu, tostarp tos, kuri ir šajā pantā minēto uzdevumu pamatā, pieņem Padome ar vienprātīgu balsojumu pēc Savienības ārlietu ministra priekšlikuma vai dalībvalsts iniciatīvas. Savienības ārlietu ministrs, vajadzības gadījumā – kopā ar Komisiju, var ierosināt izmantot gan valstu resursus, gan Savienības instrumentus.

5. Padome var uzticēt kāda Savienības uzdevuma izpildi dalībvalstu grupai, lai aizsargātu Savienības vērtības un kalpotu tās interesēm. Šāda uzdevuma izpildi reglamentē III-310. pants.

6. Tās dalībvalstis, kuru militārās spējas atbilst augstākiem kritērijiem un kuras šajā jomā ir uzņēmušās vairāk saistību cita pret citu sarežģītāko uzdevumu izpildīšanai, nodibina pastāvīgu strukturētu sadarbību Savienībā. Šādu sadarbību reglamentē III-312. pants. Tā neietekmē III-309. panta noteikumus.

7. Gadījumos, kad kāda dalībvalsts kļūst par bruņotas agresijas upuri savā teritorijā, pārējām dalībvalstīm ir pienākums sniegt tai atbalstu un palīdzību ar visiem to rīcībā esošajiem līdzekļiem saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas statūtu 51. pantu. Ar šo pantu neskar dažu dalībvalstu drošības un aizsardzības politikas īpašās iezīmes.

Saistības un sadarbība šajā jomā atbilst saistībām, kuras uzņemas pret Ziemeļatlantijas Līguma organizāciju, kas tām valstīm, kuras ir tās locekles, paliek to kolektīvās aizsardzības pamatā un forums šīs aizsardzības īstenošanai.

8. Ar Eiropas Parlamentu regulāri apspriežas par kopējās drošības un aizsardzības politikas galvenajiem aspektiem un pamatvirzienu izvēli. To pastāvīgi informē par šīs politikas attīstību.

I-42. PANTS

Īpaši noteikumi attiecībā uz brīvības, drošības un tiesiskuma telpu

1. Savienība veido brīvības, drošības un tiesiskuma telpu:
 - a) pieņemot eirolikumus un eiroietvarlikumus, kas vajadzības gadījumā paredzēti, lai tuvinātu dalībvalstu normatīvos aktus jomās, kas minētas III daļā,
 - b) veicinot savstarpējo uzticēšanos dalībvalstu kompetento iestāžu starpā, jo īpaši, pamatojoties uz tiesas nolēmumu un ārpustiesas lēmumu savstarpēju atzīšanu,
 - c) ar operatīvu sadarbību starp dalībvalstu kompetentajām iestādēm, tostarp policiju, muitu un citām iestādēm, kas specializējas noziedzīgu nodarījumu novēršanā un atklāšanā.

2. Dalībvalstu parlamenti, veidojot brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, var piedalīties novērtēšanas procesos, kas paredzēti III-260. pantā. Tie iesaistās Eiropola politiskajā kontrolē un *Eurojust* darbību novērtēšanā saskaņā ar III-276. un III-273. pantu.
3. Dalībvalstīm ir iniciatīvas tiesības attiecībā uz policijas un tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās saskaņā ar III-264. pantu.

I-43. PANTS

Solidaritātes klauzula

1. Savienība un tās dalībvalstis darbojas kopīgi un, ievērojot solidaritāti, ja dalībvalsts ir teroristu uzbrukuma vai arī dabas vai cilvēku izraisītas katastrofas upuris. Savienība mobilizē tās rīcībā esošos līdzekļus, tostarp dalībvalstu piedāvātos militāros resursus, lai:
 - a) – nepieļautu terorisma draudus dalībvalstu teritorijās,
– aizsargātu demokrātiskās iestādes un civiliedzīvotājus no jebkādiem teroristu uzbrukumiem,
– palīdzētu dalībvalstij tās teritorijā teroristu uzbrukuma gadījumā pēc tās politisko iestāžu lūguma,
 - b) palīdzētu dalībvalstij tās teritorijā dabas vai cilvēku izraisītas katastrofas gadījumā pēc tās politisko iestāžu lūguma.
2. Sīki izstrādāta kārtība šā panta īstenošanai ir paredzēta III-329. pantā.

III NODAĻA

PASTIPRINĀTA SADARBĪBA

I-44. PANTS

Pastiprināta sadarbība

1. Dalībvalstis, kuras savā starpā vēlas izveidot pastiprinātu sadarbību jomās, kas nav Savienības ekskluzīvā kompetencē, var izmantot Savienības iestādes un īstenot šīs kompetences, piemērojot attiecīgos Konstitūcijas noteikumus, ievērojot ierobežojumus un saskaņā ar procedūrām, kas noteiktas šajā pantā un no III-416. līdz III-423. pantam.

Pastiprinātas sadarbības mērķis ir veicināt Savienības mērķu sasniegšanu, aizsargāt tās intereses un pastiprināt integrācijas procesu. Visas dalībvalstis var iesaistīties šādā sadarbībā jebkurā laikā saskaņā ar III-418. pantu.

2. Padome kā galējo līdzekli pieņem eirolēmumu, ar ko dod atļauju sākt pastiprinātu sadarbību, ja konstatēts, ka Savienība kopumā nevar pieņēmamā termiņā sasniegt šādas sadarbības mērķus, un ar noteikumu, ka tajā piedalās vismaz viena trešā daļa dalībvalstu. Padome pieņem lēmumus saskaņā ar III-419. pantā paredzēto procedūru.

3. Visi Padomes locekļi var piedalīties Padomes apspriedēs, bet balsošanā piedalās tikai tie Padomes locekļi, kas pārstāv dalībvalstis, kuras ir iesaistītas pastiprinātā sadarbībā.

Vienprātība ir panākta tad, ja šādi balsojuši tikai iesaistīto dalībvalstu pārstāvji.

Kvalificēts balsu vairākums ir vismaz 55% to Padomes locekļu balsu, kuri pārstāv iesaistītās dalībvalstis un aptver vismaz 65% šo dalībvalstu iedzīvotāju.

Bloķējošais mazākums ietver vismaz minimālu to Padomes locekļu skaitu, kuri pārstāv vairāk nekā 35% iesaistīto dalībvalstu iedzīvotāju, papildus balsojot vienam loceklim; pretējā gadījumā uzskata, ka panākts kvalificēts balsu vairākums.

Atkāpjoties no šā punkta trešās un ceturtās daļas, gadījumos, kad Padome nelemj pēc Komisijas vai Savienības ārlietu ministra priekšlikuma, nepieciešamais kvalificēts balsu vairākums ir vismaz 72% to Padomes locekļu balsu, kuri pārstāv iesaistītās dalībvalstis un aptver vismaz 65% šo dalībvalstu iedzīvotāju.

4. Pastiprinātas sadarbības procesā pieņemtie akti ir saistoši tikai iesaistītajām dalībvalstīm. Tos neuzskata par *acquis*, kas ir jāpieņem valstīm, kuras pretendē uz pievienošanos Savienībai.

VI SADAĻA

SAVIENĪBAS DEMOKRĀTISKĀS DARBĪBAS PRINCIPI

I-45. PANTS

Demokrātiskas vienlīdzības princips

Visās darbībās Savienība ievēro pilsoņu vienlīdzības principu, pret ikvienu paužot vienlīdzīgu attieksmi savās iestādēs un struktūrās.

I-46. PANTS

Pārstāvības demokrātijas princips

1. Savienības darbības pamatā ir pārstāvības demokrātija.
2. Pilsoņi Savienības līmenī ir tieši pārstāvēti Eiropas Parlamentā.

Dalībvalstis Eiropadomē pārstāv valstu vai valdību vadītāji, bet Padomē - to valdības, kas savukārt par savu darbību saskaņā ar demokrātijas principiem atbild vai nu savu valstu parlamentiem, vai saviem pilsoņiem.

3. Katram pilsonim ir tiesības piedalīties Savienības demokrātiskajā dzīvē. Lēmumus pieņem iespējami atklāti, un tie cik iespējams ir tuvināti pilsoņiem.
4. Politiskās partijas Eiropas līmenī veicina Eiropas politiskās apziņas veidošanos un Savienības pilsoņu gribas izteikšanu.

I-47. PANTS

Līdzdalības demokrātijas princips

1. Iestādes ar atbilstīgiem līdzekļiem dod pilsoņiem un apvienībām, kas tos pārstāv, iespēju izteikt savus viedokļus visās Savienības darbības jomās un publiski apmainīties ar tiem.

2. Iestādes uztur atklātu, pārredzamu un pastāvīgu dialogu ar minētajām apvienībām un pilsonisko sabiedrību.
3. Komisija veic plašas konsultācijas ar ieinteresētajām pusēm, lai nodrošinātu Savienības darbību saskaņotību un pārredzamību.
4. Pilsoņi, kuru skaits nav mazāks par vienu miljonu un kas pārstāv ievērojamu dalībvalstu skaitu, var ierosināt aicināt Komisiju saskaņā ar tās pilnvarām iesniegt jebkādu atbilstīgu priekšlikumu jautājumos, kuros pēc pilsoņu ieskata Konstitūcijas īstenošanai ir nepieciešams Savienības tiesību akts. Eirolikumā paredz noteikumus procedūrām un nosacījumiem, kas nepieciešami šādi pilsoņu iniciatīvai, tostarp nosaka minimālo dalībvalstu skaitu, kas tiem jāpārstāv.

I-48. PANTS

Sociālie partneri un autonomis sociālais dialogs

Savienība atzīst un savā līmenī veicina sociālo partneru lomu, ņemot vērā valstu sistēmu dažādību; tā veicina dialogu sociālo partneru starpā, ievērojot viņu autonomiju.

Trīspusēja Sociālo lietu augstākā līmeņa sanāksme par ekonomikas izaugsmi un nodarbinātību veicina sociālo dialogu.

I-49. PANTS

Eiropas ombuds

Eiropas Parlamenta ievēlēts Eiropas ombuds saņem un izmeklē sūdzības par trūkumiem Savienības iestāžu un struktūru administratīvajā darbībā un sniedz par to ziņojumus saskaņā ar Konstitūcijā paredzētajiem nosacījumiem. Pildot pienākumus, Eiropas ombuds ir pilnīgi neatkarīgs.

I-50. PANTS

Savienības iestāžu un struktūru darbības pārredzamība

1. Lai veicinātu labu pārvaldību un nodrošinātu pilsoniskas sabiedrības līdzdalību, Savienības iestādes un struktūras darbojas iespējami atklāti.
2. Eiropas Parlamenta sēdes ir atklātas, tāpat kā Padome sēdes, izskatot likumdošanas priekšlikumus un balsojot par tiem.
3. Jebkuram Savienības pilsonim un jebkurai fiziskai vai juridiskai personai, kura dzīvo vai kuras juridiskā adrese ir kādā dalībvalstī, saskaņā ar III daļā paredzētajiem nosacījumiem ir tiesības piekļūt Savienības iestāžu un struktūru dokumentiem neatkarīgi no to veida.

Eirolikumā nosaka vispārējus principus un ierobežojumus, kuri, pamatojoties uz valsts vai privātām interesēm, nosaka tiesības piekļūt šādiem dokumentiem.

4. Katra iestāde vai struktūra saskaņā ar 3. punktā minēto eirolikumu pati savā reglamentā nosaka īpašus noteikumus attiecībā uz pieeju tās dokumentiem.

I-51. PANTS

Personas datu aizsardzība

1. Ikvienam ir tiesības uz savu personas datu aizsardzību.
2. Eirolikumos vai eiroietvarlikumos ir paredzēti noteikumi par fizisko personu aizsardzību attiecībā uz Savienības iestāžu un struktūru veikto personas datu apstrādi, kā arī personas datu apstrādi, ko veic dalībvalstis saistībā ar Savienības tiesību aktu darbības jomu, un noteikumi par šādu datu brīvu apriti. Šo noteikumu izpildi kontrolē neatkarīgas iestādes.

I-52. PANTS

Baznīcu un nekonfesionālo organizāciju statuss

1. Savienība respektē un neskar baznīcu un reliģisko organizāciju vai apvienību statusu, kas noteikts dalībvalstu tiesību aktos.
2. Savienība tāpat ievēro filozofisko un nekonfesionālo organizāciju statusu, kas noteikts dalībvalstu tiesību aktos.

3. Atzīstot to identitāti un īpašo ieguldījumu, Savienība uztur atklātu, pārredzamu un pastāvīgu dialogu ar šīm baznīcām un organizācijām.

VII SADAĻA

SAVIENĪBAS FINANSES

I-53. PANTS

Budžeta un finanšu principi

1. Visas Savienības ieņēmumu un izdevumu pozīcijas iekļauj tāmēs, kuras sagatavo katram finanšu gadam, un atspoguļo Savienības budžetā saskaņā ar III daļu.
2. Budžeta ieņēmumiem un izdevumiem jābūt līdzsvarotiem.
3. Budžetā atspoguļotos izdevumus apstiprina ikgadējam budžeta īstenošanas laikposmam saskaņā ar III-412. pantā minētajiem eirolikumiem.
4. Lai īstenotu budžetā atspoguļotos izdevumus, nepieciešams iepriekš pieņemt juridiski saistošu Savienības tiesību aktu, kas noteiktu juridisko pamatu tās darbībai un attiecīgo izdevumu īstenošanai saskaņā ar III-412. pantā minētajiem eirolikumiem, izņemot gadījumus, kas paredzēti minētajos likumos.

5. Lai uzturētu budžeta disciplīnu, Savienība nepieņem nevienu aktu, kas varētu būtiski ietekmēt budžetu, ja vien netiek pamatots, ka šajos aktos minētos izdevumus ir iespējams finansēt, nepārsniedzot Savienības pašas resursus un saskaņā ar I-55. pantā minēto daudzgadu finanšu shēmu.
6. Budžetu īsteno saskaņā ar pareizas finanšu vadības principu. Dalībvalstis sadarbojas ar Savienību, lai nodrošinātu, ka budžetā iekļautās apropriācijas izmanto saskaņā ar šo principu.
7. Savienība un dalībvalstis saskaņā ar III-415. pantu novērš krāpšanu un jebkuras citas nelikumīgas darbības, kas ietekmē Savienības finanšu intereses.

I-54. PANTS

Savienības pašu resursi

1. Savienība nodrošina līdzekļus, kas vajadzīgi, lai tā sasniegtu savus mērķus un īstenotu savu politiku.
2. Neskarot citus ieņēmumus, Savienības budžetu pilnībā finansē no pašu resursiem.
3. Padomes izdotā eirolikumā paredz noteikumus attiecībā uz Savienības pašu resursu sistēmu; šajā kontekstā tā var noteikt jaunas pašu resursu kategorijas vai likvidēt esošu kategoriju. Padome pieņem vienprātīgu lēmumu pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu. Minētais likums nestājas spēkā, kamēr to nav ratificējušas dalībvalstis saskaņā ar savām konstitucionālajām prasībām.

4. Padomes izdotā eirolikumā paredz Savienības pašu resursu sistēmas īstenošanas pasākumus tiktāl, ciktāl tas ir noteikts eirolikumā, kas pieņemts uz šā panta 3. punkta pamata. Padome pieņem lēmumu pēc tam, kad saņēmusi Eiropas Parlamenta piekrišanu.

I-55. PANTS

Daudz gadu finanšu shēma

1. Daudz gadu finanšu shēma nodrošina, ka Savienības izdevumi tiek veikti godprātīgi un pašu resursu robežās. Tā nosaka saistību apropriāciju gada maksimālo apjomu katrai izdevumu kategorijai saskaņā ar III-402. pantu.
2. Padomes izdotā eirolikumā nosaka daudz gadu finanšu shēmu. Padome pieņem vienprātīgu lēmumu pēc tam, kad ir saņēmusi Eiropas Parlamenta locekļu vairākuma piekrišanu.
3. Savienības gada budžets atbilst daudz gadu finanšu shēmai.
4. Eiropadome var pieņemt vienprātīgu eirolēmumu, ar ko Padomei atļauj pieņemt lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu, pieņemot 2. punktā minēto Padomes eirolikumu.

I-56. PANTS

Savienības budžets

Eirolikumā nosaka Savienības gada budžetu saskaņā ar III-404. pantu.

VIII SADAĻA

SAVIENĪBA UN TĀS KAIMIŅVALSTIS

I-57. PANTS

Savienība un tās kaimiņvalstis

1. Savienība veido īpašas attiecības ar kaimiņvalstīm, lai izveidotu labklājības un labu kaimiņattiecību telpu, kuras pamatā ir Savienības vērtības un kuru raksturo ciešas un mierīgas, uz sadarbību balstītas attiecības.
2. Piemērojot 1. punktu, Savienība var noslēgt īpašus nolīgumus ar attiecīgajām valstīm. Šajos nolīgumos var būt iekļautas savstarpējas tiesības un pienākumi, kā arī iespēja veikt kopīgas darbības. Par to īstenošanu regulāri apspriežas.

IX SADAĻA

DALĪBA SAVIENĪBĀ

I-58. PANTS

Nosacījumi tiesībām uz dalību Savienībā un pievienošanās procedūra

1. Savienība ir atvērta visām Eiropas valstīm, kuras respektē I-2. pantā minētās vērtības un ir apņēmušās kopā tās sekmēt.
2. Jebkura Eiropas valsts, kas vēlas kļūt par Savienības locekli, vēršas Padomē ar pieteikumu. Par šo pieteikumu paziņo Eiropas Parlamentam un dalībvalstu parlamentiem. Padome pēc apspriešanās ar Komisiju, saņēmusi Eiropas Parlamenta locekļu vairākuma piekrišanu, pieņem vienprātīgu lēmumu. Uzņemšanas nosacījumus un procedūru nosaka dalībvalstu un attiecīgās kandidātvalsts līgums. Šo līgumu iesniedz ratifikācijai katrai līgumslēdzējai valstij saskaņā ar tās konstitucionālajiem noteikumiem.

I-59. PANTS

Dažu tiesību pārtraukšana saistībā ar dalību Savienībā

1. Pēc pamatota vienas trešdaļas dalībvalstu ierosinājuma, pēc pamatota Eiropas Parlamenta ierosinājuma vai pēc Komisijas priekšlikuma Padome var pieņemt eirolēmumu, kurā konstatē nepārprotamu iespējamību, ka attiecībā uz I-2. pantā noteiktajām vērtībām kāda dalībvalsts izdara nopietnu pārkāpumu. Padome pieņem lēmumu ar četru piektdaļu tās locekļu vairākumu, saņemot Eiropas Parlamenta piekrišanu.

Pirms šādas konstatācijas Padome uzklausā attiecīgo dalībvalsti un, pieņemot lēmumu saskaņā ar to pašu procedūru, var nosūtīt attiecīgajai valstij ieteikumus.

Padome pastāvīgi pārbauda, vai minētās konstatācijas pamatojums joprojām ir spēkā.

2. Eiropadome pēc trešdaļas dalībvalstu iniciatīvas vai Komisijas priekšlikuma var pieņemt eirolēmumu, konstatējot, ka kāda dalībvalsts nopietni un pastāvīgi izdara pārkāpumus attiecībā uz I-2. pantā minētajām vērtībām, pēc tam, kad attiecīgā dalībvalsts tikusi uzaicināta iesniegt savus apsvērumus. Saņēmusi Eiropas Parlamenta piekrišanu, Eiropadome pieņem vienprātīgu lēmumu.

3. Ja saskaņā ar 2. punktu konstatēti pārkāpumi, Padome ar kvalificētu balsu vairākumu var pieņemt eirolēmumu attiecīgajai dalībvalstij uz laiku atņemt dažas tiesības, ko nosaka Konstitūcijas piemērošana konkrētajā dalībvalstī, tostarp to Padomes locekļu balsstiesības, kas pārstāv šo valsti. Padome ņem vērā iespējamās sekas, ko šāda tiesību atņemšana var radīt attiecībā uz fizisku un juridisku personu tiesībām un pienākumiem.

Jebkurā gadījumā šai valstij jāturpina pildīt Konstitūcijas uzliktās saistības.

4. Padome ar kvalificētu balsu vairākumu var pieņemt eirolēmumu mainīt vai atcelt pasākumus, kas pieņemti saskaņā ar 3. punktu, ja mainās apstākļi, kas likuši tos piemērot.

5. Piemērojot šo pantu, Eiropadomes vai Padomes locekļi no attiecīgās dalībvalsts nepiedalās balsošanā, un attiecīgās dalībvalsts balsis neieskaita vajadzīgajā vienā trešdaļā vai četrās piektdaļās dalībvalstu balsu, kas minētas 1. un 2. punktā. Personiski klātesošu vai pārstāvētu locekļu atturēšanās neliedz pieņemt 2. punktā minētos eirolēmumus.

Pieņemot 3. un 4. punktā minētos eirolēmumus, kvalificēts balsu vairākums ir vismaz 72% to Padomes locekļu balsu, kuri pārstāv iesaistītās dalībvalstis un aptver vismaz 65% šo dalībvalstu iedzīvotāju.

Ja lēmumu atņemt balsstiesības saskaņā ar 3. punktu Padome pieņem ar kvalificētu balsu vairākumu, pamatojoties uz Konstitūcijas noteikumiem, tad šis kvalificētais balsu vairākums ir tāds, kā to paredz šā punkta otrā daļa, bet ja Padome pieņem lēmumu pēc Komisijas vai pēc Savienības ārlietu ministra priekšlikuma, kvalificētais balsu vairākums ir vismaz 55% to Padomes locekļu balsu, kuri pārstāv iesaistītās dalībvalstis un aptver vismaz 65% šo dalībvalstu iedzīvotāju. Otrajā gadījumā bloķējošais mazākums ietver vismaz minimālo Padomes locekļu skaitu, kuri pārstāv vairāk nekā 35% iesaistīto dalībvalstu iedzīvotāju, papildus balsojot vienam loceklim; pretējā gadījumā uzskata, ka panākts kvalificēts balsu vairākums.

6. Piemērojot šo pantu, Eiropas Parlaments pieņem lēmumus ar divu trešdaļu balsu vairākumu, ko nodevis Eiropas Parlamenta locekļu vairākums.

I-60. PANTS

Brīvprātīga izstāšanās no Savienības

1. Jebkura dalībvalsts var nolemt izstāties no Savienības saskaņā ar saviem konstitucionālajiem noteikumiem.
2. Dalībvalsts, kura nolemj izstāties, par savu nodomu paziņo Eiropadomei. Ievērojot Eiropadomes paustās nostādnes, Savienība risina sarunas un noslēdz līgumu ar šo valsti, nosakot tās izstāšanās kārtību un ņemot vērā tās turpmākās attiecības ar Savienību. Šo līgumu apspriež saskaņā ar III-325. panta 3. punktu; saņēmusi Eiropas Parlamenta atzinumu, ar kvalificētu balsu vairākumu to noslēdz Padome.

3. Konstitūcija attiecīgai valstij vairs nav saistoša no dienas, kad stājas spēkā izstāšanās līgums, vai, ja tāds nav noslēgts, divus gadus pēc 2. punktā minētā paziņojuma, ja vien Eiropadome, vienojoties ar attiecīgo dalībvalsti, vienprātīgi nenolemj šo laikposmu pagarināt.

4. Piemērojot 2. un 3. punktu, Eiropadomes vai Padomes loceklis no tās dalībvalsts, kura izstājas, nepiedalās nedz Ministru padomes vai Eiropadomes pārrunās, nedz eirolēmumu pieņemšanā attiecībā uz šo valsti.

Kvalificēts balsu vairākums ir vismaz 72% to Padomes locekļu balsu, kuri pārstāv iesaistītās dalībvalstis un aptver vismaz 65% šo dalībvalstu iedzīvotāju.

5. Ja valsts, kura ir izstājusies no Savienības, lūdz atkārtotu pievienošanos, uz tās lūgumu attiecas I-58. pantā minētā procedūra.

II DAĻA

SAVIENĪBAS PAMATTIESĪBU HARTA

PREAMBULA

Eiropas tautas, veidojot arvien ciešāku savstarpēju sadarbību, ir nolēmušas veidot mierpilnu nākotni, kuras pamatā ir kopējas vērtības.

Apzinoties savu garīgo un tikumisko mantojumu, Savienība balstās uz nedalāmām, universālām vērtībām - cilvēka cieņu, brīvību, vienlīdzību un solidaritāti; tās pamatā ir demokrātijas un tiesiskuma principi. Vislielāko uzmanību Savienība pievērš indivīdam, iedibinot Savienības pilsonību un izveidojot brīvības, drošības un tiesiskuma telpu.

Savienība veicina šo kopējo vērtību saglabāšanu un attīstību, vienlaikus respektējot Eiropas tautu kultūru un tradīciju dažādību, kā arī dalībvalstu nacionālo identitāti un to valsts iestāžu organizāciju valsts, reģionālā un vietējā līmenī; tā tiecas veicināt līdzsvarotu un stabilu attīstību un nodrošina personu brīvu pārvietošanos, preču, pakalpojumu un kapitāla brīvu apriti un brīvību veikt uzņēmējdarbību.

Šajā nolūkā, ņemot vērā pārmaiņas sabiedrībā, sociālo attīstību, kā arī zinātniskos un tehnoloģiskos sasniegumus, ir nepieciešams stiprināt pamattiesību aizsardzību, šo tiesību nozīmīgumu īpaši uzsverot Hartā.

Šajā Hartā, ievērojot Savienības pilnvaras un uzdevumus, kā arī subsidiaritātes principu, no jauna ir apstiprinātas tiesības, kuru pamatā ir dalībvalstu konstitucionālās tradīcijas un starptautiskās saistības, Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija, Savienības un Eiropas Padomes pieņemtās Sociālās hartas, kā arī Eiropas Savienības Tiesas un Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūra. Šajā sakarā Savienības un dalībvalstu tiesas interpretē Hartu, ievērojot paskaidrojumus, kas sagatavoti pēc šo Hartu izstrādājušā Konventa prezidija ierosinājuma un kurus ir papildinājis Eiropas Konventa prezidijs.

Šo tiesību īstenošana ir saistīta ar atbildību un pienākumiem pret citām personām, visu sabiedrību un nākamajām paaudzēm.

Tāpēc Savienība atzīst turpmāk tekstā izklāstītās tiesības, brīvības un principus.

I SADAĻA

CIEŅA

II-61. PANTS

Cilvēka cieņa

Cilvēka cieņa ir neaizskarama. Tā ir jārespektē un jāaizsargā.

II-62. PANTS

Tiesības uz dzīvību

1. Ikvienai personai ir tiesības uz dzīvību.
2. Nevienam nedrīkst piespriest nāvessodu vai to izpildīt.

II-63. PANTS

Tiesības uz personas neaizskaramību

1. Ikvienai personai ir tiesības uz fiziskās un garīgās neaizskaramības ievērošanu.
2. Medicīnas un bioloģijas jomā jo īpaši jāievēro:
 - a) attiecīgās personas apzināta un brīva piekrišana saskaņā ar likumā noteiktām procedūrām,
 - b) eigēniskās prakses aizliegums, jo īpaši, ja tās mērķis ir cilvēku selekcija,
 - c) aizliegums izmantot cilvēka ķermeni un tā daļas kā peļņas avotu,
 - d) cilvēku reproduktīvās klonēšanas aizliegums.

II-64. PANTS

Spīdzināšanas un necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās vai sodu aizliegums

Nevienu nedrīkst pakļaut spīdzināšanai, necilvēcīgai vai pazemojošai attieksmei vai sodiem.

II-65. PANTS

Verdzības un piespiedu darba aizliegums

1. Nevienu nedrīkst turēt verdzībā vai kalpībā.
2. Nevienam nedrīkst likt veikt piespiedu darbu.
3. Cilvēku tirdzniecība ir aizliegta.

II SADAĻA

BRĪVĪBAS

II-66. PANTS

Tiesības uz brīvību un drošību

Ikvienai personai ir tiesības uz brīvību un drošību.

II-67. PANTS

Privātās un ģimenes dzīves neaizskaramība

Ikvienai personai ir tiesības uz savas privātās un ģimenes dzīves, dzīvokļa un saziņas neaizskaramību.

II-68. PANTS

Personas datu aizsardzība

1. Ikvienai personai ir tiesības uz savu personas datu aizsardzību.
2. Šādi dati ir jāapstrādā godprātīgi, noteiktiem mērķiem un ar attiecīgās personas piekrišanu vai ar citu leģitīmu pamatojumu, kas paredzēts likumā. Ikvienam ir pieejas tiesības datiem, kas par viņu savākti, un tiesības ieviest labojumus šajos datos.
3. Atbilstību šiem noteikumiem kontrolē neatkarīga iestāde.

II-69. PANTS

Tiesības stāties laulībā un tiesības izveidot ģimeni

Tiesības stāties laulībā un tiesības izveidot ģimeni tiek garantētas saskaņā ar valsts likumiem, kuri reglamentē šo tiesību izmantošanu.

II-70. PANTS

Domu, pārliecības un ticības brīvība

1. Ikvienam ir tiesības uz domu, pārliecības un ticības brīvību. Šīs tiesības ietver brīvību mainīt ticību vai pārliecību un brīvību individuāli vai kolektīvi un publiski vai privāti paust ticību vai pārliecību lūgšanās, mācībās, ieražās un ceremonijās.
2. Uz pārliecību balstītas atteikšanās tiesības atzīst saskaņā ar valstu likumiem, kas nosaka šo tiesību izmantošanu.

II-71. PANTS

Vārda un informācijas brīvība

1. Ikvienai personai ir tiesības uz vārda brīvību. Šīs tiesības ietver uzskatu brīvību un brīvību saņemt un izplatīt informāciju vai idejas bez valsts iestāžu iejaukšanās un neatkarīgi no valstu robežām.
2. Tiek ievērota plašsaziņas līdzekļu brīvība un plurālisms.

II-72. PANTS

Pulcēšanās un biedrošanās brīvība

1. Ikvienai personai ir tiesības uz mierīgas pulcēšanās un biedrošanās brīvību visos līmeņos, jo īpaši politiskajā, arodbiedrību un civilajā jomā, kas nozīmē tiesības ikvienam veidot arodbiedrības un stāties tajās savu interešu aizstāvībai.
2. Politiskas partijas Savienības līmenī veicina Savienības pilsoņu politiskās gribas izteikšanu.

II-73. PANTS

Humanitāro un eksakto zinātņu brīvība

Pētījumi humanitārajās un eksaktajās zinātnēs ir brīvi. Tiek respektēta akadēmiskā brīvība.

II-74. PANTS

Tiesības uz izglītību

1. Ikvienai personai ir tiesības uz izglītību, kā arī uz pieeju arodmācībām un tālākizglītībai.
2. Šīs tiesības ietver iespēju saņemt bezmaksas obligāto izglītību.

3. Brīvība dibināt mācību iestādes, ievērojot demokrātiskus principus, kā arī vecāku tiesības nodrošināt savu bērnu audzināšanu un izglītību saskaņā ar savu reliģisko, filozofisko un pedagoģisko pārliecību tiek ievērotas saskaņā ar valstu likumiem, kas attiecas uz šādas brīvības un tiesību izmantošanu.

II-75. PANTS

Brīvība izvēlēties profesiju un tiesības strādāt

1. Ikvienai personai ir tiesības strādāt un iesaistīties brīvi izraudzītā vai akceptētā profesijā.
2. Katrs Savienības pilsonis var brīvi meklēt darbu, strādāt, izmantot tiesības veikt uzņēmējdarbību un sniegt dažādus pakalpojumus jebkurā dalībvalstī.
3. Trešo valstu pilsoņiem, kuriem ir atļauja strādāt dalībvalstu teritorijā, ir tiesības uz tādiem pašiem darba apstākļiem, kādi ir Savienības pilsoņiem.

II-76. PANTS

Darījumdarbības brīvība

Darījumdarbības brīvību atzīst saskaņā ar Savienības tiesību aktiem un valstu tiesību aktiem un praksi.

II-77. PANTS

Tiesības uz īpašumu

1. Ikvienai personai ir tiesības uz īpašumu, kas iegūts likumīgi, tiesības to lietot un atsavināt, kā arī tiesības attiecībā uz to dot rīkojumu savas nāves gadījumam. Nevienam nedrīkst atņemt īpašumu, ja vien tas nav jādara sabiedrības interesēs, kā arī gadījumos un apstākļos, kuri ir paredzēti likumā, ar noteikumu, ka par zaudējumiem laikus izmaksā taisnīgu kompensāciju. Īpašuma izmantošanu var reglamentēt ar likumu, ciktāl tas nepieciešams vispārējās interesēs.
2. Intelektuālais īpašums tiek aizsargāts.

II-78. PANTS

Patvēruma tiesības

Patvēruma tiesības garantē, ievērojot noteikumus, kas ietverti 1951. gada 28. jūlija Ženēvas konvencijā par bēgļu statusu un 1967. gada 31. janvāra Protokolā par bēgļu statusu, kā arī saskaņā ar Konstitūciju.

II-79. PANTS

Aizsardzība pārvietošanas, izraidīšanas vai izdošanas gadījumā

1. Kolektīva izraidīšana ir aizliegta.

2. Nevienu nedrīkst pārvietot, izraidīt vai izdot kādai valstij, ja ir liela iespējamība, ka attiecīgo personu tur sodīs ar nāvi, spīdzinās vai citādi necilvēcīgi vai pazemojoši pret viņu izturēsies vai sodīs.

III SADAĻA

VIENLĪDZĪBA

II-80. PANTS

Vienlīdzība likuma priekšā

Visas personas ir vienlīdzīgas likuma priekšā.

II-81. PANTS

Diskriminācijas aizliegums

1. Aizliegta jebkāda veida diskriminācija, tostarp diskriminācija dzimuma, rases, ādas krāsas, etniskās un sociālās izcelsmes, ģenētisko īpašību, valodas, ticības vai pārliecības, politisko vai jebkuru citu uzskatu dēļ, diskriminācija saistībā ar piederību nacionālai minoritātei, diskriminācija īpašuma, izcelsmes, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas dēļ.

2. Ievērojot Konstitūcijas piemērošanas jomu un neskarot tajā paredzētos īpašos noteikumus, ir aizliegta jebkāda diskriminācija pilsonības dēļ.

II-82. PANTS

Kultūru, reliģiju un valodu daudzveidība

Savienība respektē kultūru, reliģiju un valodu daudzveidību.

II-83. PANTS

Vīriešu un sieviešu līdztiesība

Vīriešu un sieviešu līdztiesība ir jānodrošina visās jomās, tostarp nodarbinātības, darba un atalgojuma jomā.

Līdztiesības princips neliedz saglabāt vai noteikt pasākumus, kuri paredz īpašas priekšrocības nepietiekami pārstāvētam dzimumam.

II-84. PANTS

Bērnu tiesības

1. Bērniem ir tiesības uz viņu labklājībai nepieciešamo aizsardzību un gādību. Viņi drīkst brīvi paust savu viedokli. Šis viedoklis atbilstīgi bērnu vecumam un briedumam jāņem vērā jautājumos, kas skar bērnu intereses.

2. Visās darbībās, kas attiecas uz bērniem, neatkarīgi no tā, vai tās veic valsts iestādes vai privātas iestādes, pirmkārt jāņem vērā bērna intereses.
3. Katram bērnam ir tiesības regulāri uzturēt personiskas attiecības un tiešus sakarus ar abiem vecākiem, izņemot gadījumus, kad tas ir pretrunā viņa interesēm.

II-85. PANTS

Vecāka gadagājuma cilvēku tiesības

Savienība atzīst un ievēro vecāka gadagājuma cilvēku tiesības dzīvot cienīgu un neatkarīgu dzīvi un piedalīties sabiedriskajā un kultūras dzīvē.

II-86. PANTS

Invalīdu integrācija

Savienība atzīst un ievēro invalīdu tiesības izmantot pasākumus, kas paredzēti, lai nodrošinātu viņu neatkarību, sociālo un profesionālo integrāciju un dalību sabiedrības dzīvē.

IV SADAĻA

SOLIDARITĀTE

II-87. PANTS

Darba ņēmēju tiesības uz informāciju un konsultācijām uzņēmumā

Darba ņēmējiem vai to pārstāvjiem attiecīgajos līmeņos ir jābūt garantētai laikus sniegtai informācijai un konsultācijām gadījumos un apstākļos, kuri ir paredzēti Savienības tiesību aktos, kā arī valstu tiesību aktos un praksē.

II-88. PANTS

Tiesības uz kolektīvām sarunām un rīcību

Darba ņēmējiem un darba devējiem vai attiecīgām to organizācijām saskaņā ar Savienības tiesību aktiem un valstu tiesību aktiem un praksi ir tiesības iesaistīties sarunās un slēgt koplīgumus attiecīgajos līmeņos, kā arī interešu konflikta gadījumā kolektīvi rīkoties, tostarp streikot, lai aizstāvētu savas intereses.

II-89. PANTS

Tiesības izmantot darbā iekārtošanas pakalpojumus

Ikvienai personai ir tiesības izmantot bezmaksas darbā iekārtošanas pakalpojumus.

II-90. PANTS

Aizstāvība nepamatotas atlaišanas gadījumā

Ikvienam darba ņēmējam nepamatotas atlaišanas gadījumā ir tiesības uz aizstāvību, ievērojot Savienības tiesību aktus, kā arī valstu tiesību aktus un praksi.

II-91. PANTS

Godīgi un taisnīgi darba apstākļi

1. Ikvienam darba ņēmējam ir tiesības uz veselībai nekaitīgiem, drošiem un cilvēka cieņai atbilstīgiem darba apstākļiem.
2. Ikvienam darba ņēmējam ir tiesības uz maksimālā darba ilguma ierobežošanu, uz ikdienas un iknedēļas atpūtu, kā arī uz vienu ikgadēju apmaksātu atvaļinājumu.

II-92. PANTS

Bērnu darba aizliegšana un strādājošu jauniešu aizsardzība

Bērnu nodarbināšana ir aizliegta. Minimālais darbā pieņemšanas vecums nedrīkst būt mazāks par to vecumu, kādā beidzas obligātās izglītības apguve, neskarot noteikumus, kas ir labvēlīgāki jauniešiem, un neskarot atsevišķus izņēmumus.

Darbā pieņemtiem jauniešiem jābūt viņu vecumam piemērotiem darba apstākļiem, viņiem ir jābūt aizsargātiem pret ekonomisku ekspluatāciju vai jebkuru darbu, kas var kaitēt viņu drošībai, veselībai, fiziskajai, garīgajai, tikumiskajai vai sociālajai attīstībai vai var kavēt viņu izglītību.

II-93. PANTS

Ģimenes dzīve un darbs

1. Ģimenei tiek nodrošināta juridiska, ekonomiska un sociāla aizsardzība.
2. Lai būtu iespējams apvienot ģimenes dzīvi un darbu, ikvienam ir tiesības uz aizsardzību pret atlaišanu no darba sakarā ar maternitāti, kā arī tiesības uz apmaksātu maternitātes atvaļinājumu un uz bērna kopšanas atvaļinājumu pēc bērna piedzimšanas vai bērna adoptēšanas.

II-94. PANTS

Sociālais nodrošinājums un sociālā palīdzība

1. Savienība atzīst un ievēro tiesības uz sociālā nodrošinājuma pabalstiem un sociāliem pakalpojumiem, kuri saskaņā ar Savienības tiesību aktiem un valstu tiesību aktiem un praksi nodrošina aizsardzību tādos gadījumos kā maternitāte, slimība, nelaimes gadījums darba vietā, atrašanās apgādībā vai vecums, kā arī darba zaudējums.

2. Ikvienai personai, kura likumīgi dzīvo un pārvietojas Eiropas Savienības teritorijā, ir tiesības uz sociālā nodrošinājuma pabalstiem un uz sociālajiem atvieglojumiem saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, kā arī valstu tiesību aktiem un praksi.

3. Apkarojot sociālo atstumtību un nabadzību, Savienība atzīst un ievēro tiesības uz sociālo palīdzību un palīdzību mājokļu jomā, lai saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, kā arī valstu tiesību aktiem un praksi nodrošinātu pienācīgu dzīvi tiem, kam nav pietiekamu līdzekļu.

II-95. PANTS

Veselības aprūpe

Ikvienai personai ir tiesības uz profilaktisko veselības aprūpi un ārstniecību saskaņā ar nosacījumiem, kuri paredzēti valstu tiesību aktos un praksē. Nosakot un īstenojot visu Savienības politiku un darbības, tiek nodrošināts augsts cilvēku veselības aizsardzības līmenis.

II-96. PANTS

Pieeja pakalpojumiem ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi

Savienība saskaņā ar Konstitūciju atzīst un ievēro valstu tiesību aktos un praksē noteikto pieeju pakalpojumiem ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi, lai veicinātu Savienības sociālo un teritoriālo kohēziju.

II-97. PANTS

Vides aizsardzība

Augstam vides aizsardzības līmenim un vides kvalitātei jābūt integrētai Savienības politikā un jābūt nodrošinātai saskaņā ar ilgtspējīgas attīstības principu.

II-98. PANTS

Patērētāju tiesību aizsardzība

Savienības politika nodrošina augstu patērētāju tiesību aizsardzības līmeni.

V SADAĻA

PILSONU TIESĪBAS

II-99. PANTS

Balsstiesības un tiesības kandidēt Eiropas Parlamenta vēlēšanās

1. Ikvienam Savienības pilsonim ir balsstiesības un tiesības kandidēt Eiropas Parlamenta vēlēšanās dalībvalstī, kurā viņš dzīvo, ar tādiem pašiem nosacījumiem kā attiecīgās valsts pilsoņiem.
2. Eiropas Parlamenta locekļus ievēlē vispārējās tiešās vēlēšanās brīvā un aizklātā balsojumā.

II-100. PANTS

Balsstiesības un tiesības kandidēt pašvaldību vēlēšanās

Ikvienam Savienības pilsonim ir balsstiesības un tiesības kandidēt pašvaldību vēlēšanās dalībvalstī, kurā viņš dzīvo, ar tādiem pašiem nosacījumiem kā attiecīgās valsts pilsoņiem.

II-101. PANTS

Tiesības uz labu pārvaldību

1. Ikvienai personai ir tiesības uz objektīvu, godīgu un saprātīgos termiņos veiktu jautājumu izskatīšanu Savienības iestādēs un struktūrās.
2. Šīs tiesības jo īpaši ietver:
 - a) ikvienas personas tiesības tikt uzklautātai, pirms tiek veikts kāds individuāls pasākums, kas to varētu nelabvēlīgi ietekmēt,
 - b) ikvienas personas tiesības piekļūt materiāliem, kas uz to attiecas, ievērojot konfidencialitātes, kā arī profesionālā noslēpuma un komercnoslēpuma likumīgas aizsardzības apsvērumus,
 - c) pārvaldes pienākumu pamatot savus lēmumus.
3. Ikvienai personai ir tiesības panākt, lai Savienība atlīdzinātu zaudējumus, kurus ir radījušas tās iestādes vai darbinieki savu dienesta pienākumu izpildē, saskaņā ar dalībvalstu tiesību sistēmām kopīgiem vispārējiem tiesību principiem.

4. Ikvienu persona drīkst rakstīt Savienības iestādēm, izmantojot kādu no Konstitūcijas valodām, un atbildei ir jābūt tajā pašā valodā.

II-102. PANTS

Tiesības piekļūt dokumentiem

Ikvienam Savienības pilsonim un jebkurai fiziskai personai, kas dzīvo kādā dalībvalstī, vai juridiskai personai, kuras juridiskā adrese ir kādā dalībvalstī, ir tiesības piekļūt Savienības iestāžu un struktūru dokumentiem neatkarīgi no to veida.

II-103. PANTS

Eiropas ombuds

Ikvienam Savienības pilsonim un jebkurai fiziskai personai, kas dzīvo kādā dalībvalstī, vai juridiskai personai, kuras juridiskā adrese ir kādā dalībvalstī, ir tiesības vērsties pie Eiropas ombuda ar sūdzībām par Savienības iestāžu vai struktūru pieļautām administratīvām kļūmēm, izņemot kļūmes, ko, pildot tiesu iestādes pienākumus, pieļāvusi Eiropas Savienības Tiesa.

II-104. PANTS

Tiesības iesniegt lūgumrakstu

Ikvienam Savienības pilsonim un jebkurai fiziskai personai, kas dzīvo kādā dalībvalstī, vai juridiskai personai, kuras juridiskā adrese ir kādā dalībvalstī, ir tiesības iesniegt lūgumrakstu Eiropas Parlamentam.

II-105. PANTS

Pārvietošanās un uzturēšanās brīvība

1. Ikvienam Savienības pilsonim ir tiesības brīvi pārvietoties un apmesties uz dzīvi dalībvalstu teritorijā.
2. Pārvietošanās un uzturēšanās saskaņā ar Konstitūciju var piešķirt trešo valstu pilsoņiem, kuri likumīgi dzīvo kādas dalībvalsts teritorijā.

II-106. PANTS

Diplomātiskā un konsulārā aizsardzība

Ikvienam Savienības pilsonim trešās valsts teritorijā, kurā nav pārstāvniecības tai dalībvalstij, kuras pilsonis viņš ir, ir tiesības uz jebkuras dalībvalsts diplomātisko un konsulāro iestāžu aizsardzību ar tādiem pašiem nosacījumiem kā šīs valsts pilsoņiem.

VI SADAĻA

TIESISKUMS

II-107. PANTS

Tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu

Ikvienai personai, kuras tiesības un brīvības, kas garantētas Savienības tiesībās, tikušas pārkāptas, ir tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību, ievērojot nosacījumus, kuri paredzēti šajā pantā.

Ikvienai personai ir tiesības uz taisnīgu, atklātu un laikus veiktu lietas izskatīšanu neatkarīgā un objektīvā, ar likumu noteiktā tiesā. Ikvienai personai ir iespējas saņemt konsultāciju, aizstāvību un pārstāvību.

Juridiskā palīdzība tiek sniegta tiem, kam nav pietiekamu līdzekļu, ciktāl šī palīdzība ir nepieciešama, lai nodrošinātu efektīvu tiesiskuma īstenošanu.

II-108. PANTS

Nevainīguma prezumpcija un tiesības uz aizstāvību

1. Ikvienu apsūdzēto uzskata par nevainīgu, kamēr vaina nav pierādīta saskaņā ar likumu.
2. Ikvienam apsūdzētajam tiek garantētas tiesības uz aizstāvību.

II-109. PANTS

Noziedzīgu nodarījumu un sodu likumības un samērīguma principi

1. Nevienu nevar atzīt par vainīgu nodarījumā, kas ir darbība vai bezdarbība un ko tā izdarīšanas brīdī saskaņā ar attiecīgās valsts tiesībām vai starptautiskajām tiesībām neuzskata par noziedzīgu nodarījumu. Tāpat nevar piemērot bargāku sodu par to, kas bijis spēkā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīdī. Ja pēc noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas likumā ir paredzēts vieglāks sods, piemēro šo sodu.
2. Šis pants neliedz tiesāt un sodīt jebkuru personu par jebkuru darbību vai bezdarbību, kura tās izdarīšanas brīdī tikusi uzskatīta par noziedzīgu nodarījumu saskaņā ar valstu kopienas atzītiem vispārējiem principiem.
3. Sodu smagums nedrīkst būt nesamērīgs ar noziedzīgā nodarījuma smagumu.

II-110. PANTS

Tiesības netikt divreiz tiesātam vai sodītam krimināllietā par to pašu noziedzīgo nodarījumu

Nevienu nedrīkst atkārtoti tiesāt vai sodīt krimināllietā par nodarījumu, par kuru viņš saskaņā ar likumu Savienībā jau ticis attaisnots vai notiesāts ar galīgu spriedumu.

VII SADAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI, KAS ATTIECAS UZ HARTAS INTERPRETĒŠANU UN PIEMĒROŠANU

II-111. PANTS

Piemērošanas joma

1. Šīs Hartas noteikumi attiecas uz Savienības iestādēm un struktūrām, ievērojot subsidiaritātes principu, un uz dalībvalstīm tikai tad, ja tās īsteno Savienības tiesību aktus. Tādēļ tās ievēro tiesības un principus, kā arī veicina to piemērošanu saskaņā ar savām atbilstīgajām pilnvarām un ievērojot Savienības kompetenci, kas tai piešķirta Konstitūcijas pārējās daļās.
2. Šī Harta neattiecinā Savienības tiesību piemērošanu uz jomām, kuras nav Savienības kompetencē, tāpat tā arī nerada jaunu Savienības kompetenci vai uzdevumus un nemaina Konstitūcijas pārējās daļās noteikto kompetenci un uzdevumus.

II-112. PANTS

Tiesību un principu piemērošana un interpretēšana

1. Visiem šajā Hartā atzīto tiesību un brīvību izmantošanas ierobežojumiem ir jābūt noteiktiem ar likumu, un tajos jārespektē šo tiesību un brīvību būtība. Ievērojot proporcionalitātes principu, ierobežojumus drīkst uzlikt tikai tad, ja tie ir nepieciešami un patiešām atbilst vispārējas nozīmes mērķiem, ko atzinusi Savienība, vai vajadzībai aizsargāt citu tiesības un brīvības.

2. Šajā Hartā atzītās tiesības, kuras ir paredzētas Konstitūcijas pārējās daļās, izmanto saskaņā ar noteiktajiem nosacījumiem un ierobežojumiem.
3. Ciktāl Hartā ir ietvertas tiesības, kuras atbilst Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā garantētajām tiesībām, šo tiesību nozīme un apjoms ir tāds pats kā minētajā Konvencijā noteiktajām tiesībām. Šis noteikums neliedz Savienības tiesībās paredzēt plašāku aizsardzību.
4. Ciktāl šajā Hartā ir atzītas pamattiesības, kuru pamatā ir dalībvalstu kopējas konstitucionālās tradīcijas, šīs tiesības interpretē saskaņā ar minētajām tradīcijām.
5. Šīs Hartas noteikumus, kas ietver principus, var ieviest ar likumdevējas varas un izpildvaras aktiem, kurus pieņem Savienības iestādes un struktūras, un ar dalībvalstu aktiem, kad tās, izmantojot attiecīgās pilnvaras, īsteno Savienības tiesību aktus. Hartas noteikumi ir piemērojami tiesā tikai šādu aktu interpretācijā un pieņemot lēmumu par to likumību.
6. Pilnībā ņem vērā valstu tiesību aktus un praksi, kā noteikts šajā Hartā.
7. Savienības un dalībvalstu tiesas pienācīgi ievēro skaidrojumus, kas izstrādāti, lai sniegtu norādes Pamattiesību hartas interpretācijai.

II-113. PANTS

Aizsardzības līmenis

Nekas no šajā Hartā noteiktā nav interpretējams kā tāds, kas ierobežo vai negatīvi ietekmē cilvēktiesības un pamatbrīvības, kuras atzītas attiecīgās to piemērošanas jomās Savienības tiesību aktos un starptautiskajās tiesībās, kā arī starptautiskās konvencijās, kurām pievienojusies Savienība vai visas dalībvalstis, tostarp Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā un dalībvalstu konstitūcijās.

II-114. PANTS

Tiesību ļaunprātīgas izmantošanas aizliegums

Nekas no šajā Hartā noteiktā nav interpretējams kā tiesības iesaistīties kādā darbībā vai veikt kādu darbību, kas vērsta uz kādu šajā Hartā atzītu tiesību un brīvību iznīcināšanu vai to ierobežošanu lielākā mērā, nekā tas paredzēts Hartā.

III DAĻA

SAVIENĪBAS POLITIKA UN DARBĪBA

I SADAĻA

VISPĀRĒJI PIEMĒROJAMI NOTEIKUMI

III-115. PANTS

Savienība nodrošina šajā daļā minēto politiku un darbību savstarpēju saskaņu, ņemot vērā savus mērķus un ievērojot kompetences piešķiršanas principu.

III-116. PANTS

Veicot visas šajā daļā minētās darbības, Savienība tiecas novērst nevienlīdzību un sekmēt sieviešu un vīriešu līdztiesību.

III-117. PANTS

Nosakot un īstenojot šajā daļā minēto politiku un darbības, Savienība ņem vērā prasības, kas saistītas ar augsta nodarbinātības līmeņa un pietiekama sociālās aizsardzības līmeņa uzturēšanu un sociālās atstumtības izskaušanu, kā arī ar augstu izglītības, mācību un cilvēku veselības aizsardzības līmeņa uzturēšanu.

III-118. PANTS

Nosakot un īstenojot šajā daļā minēto politiku un darbības, Savienība tiecas apkarot diskrimināciju dzimuma, rases vai etniskās izcelsmes, ticības vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas dēļ.

III-119. PANTS

Nosakot un īstenojot šajā daļā minēto politiku un darbības, tajās jāietver vides aizsardzības prasības, jo īpaši, lai veicinātu ilgtspējīgu attīstību.

III-120. PANTS

Patērētāju tiesību aizsardzības prasības ņem vērā, nosakot un īstenojot pārējo Savienības politiku un darbības.

III-121. PANTS

Nosakot un īstenojot Savienības lauksaimniecības, zivsaimniecības, transporta, iekšējā tirgus, zinātniskās izpētes un tehnoloģiju attīstības un kosmosa politiku, Savienība un dalībvalstis velta pienācīgu uzmanību labturības prasībām, kas attiecas uz dzīvniekiem kā jutīgām būtnēm, vienlaikus ievērojot dalībvalstu normatīvos vai administratīvos aktus un paražas, jo īpaši attiecībā uz reliģiskiem rituāliem, kultūras tradīcijām un reģionālās kultūras mantojumu.

III-122. PANTS

Neskarot I-5., III-166., III-167. un III-238. pantu un ņemot vērā to, cik svarīgi ir pakalpojumi ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi un cik augstu tos vērtē Savienībā, kā arī to, cik tiem ir liela nozīme sociālas un teritoriālas kohēzijas veicināšanā, Savienība un dalībvalstis, nepārsniedzot savas attiecīgās pilnvaras, kā arī Konstitūcijas piemērošanas jomu, gādā, lai, sniedzot minētos pakalpojumus, būtu ievēroti tādi - jo īpaši ekonomiski un finanšu - principi un nosacījumi, kas ļauj īstenot to uzdevumus. Šo pakalpojumu nodrošināšanas, pasūtīšanas un finansēšanas principus un nosacījumus formulē eirolikumos, neskarot dalībvalstu kompetenci sniegt un finansēt šos pakalpojumus, kā arī panākt šo pakalpojumu izpildi atbilstīgi Konstitūcijai.

II SADAĻA

DISKRIMINĀCIJAS AIZLIEGUMS UN PILSONĪBA

III-123. PANTS

Eirolikumi vai eirotietvarlikumi var paredzēt noteikumus, ar ko aizliedz diskrimināciju pilsonības dēļ, kā minēts I-4. panta 2. apakšpunktā.

III-124. PANTS

1. Neskarot citus Konstitūcijas noteikumus un atbilstīgi tai kompetencei, ko tā piešķirusi Savienībai, ar Padomes eirolikumu vai eirotietvarlikumu var noteikt pasākumus, kas vajadzīgi, lai apkarotu diskrimināciju dzimuma, rases vai etniskās izcelsmes dēļ, reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas dēļ. Saņēmusi Eiropas Parlamenta piekrišanu, Padome pieņem lēmumu vienprātīgi.
2. Atkāpjoties no 1. punkta, ar eirolikumiem vai eirotietvarlikumiem var noteikt Savienības veicināšanas pasākumu pamatprincipus un definēt šādus pasākumus, lai atbalstītu dalībvalstu rīcību, ko tās veic 1. punktā minēto mērķu sasniegšanas nolūkā, neparedzot to normatīvo aktu saskaņošanu.

III-125. PANTS

1. Ja Savienības pasākumi izrādās nepieciešami, lai veicinātu I-10. panta 2. punkta a) apakšpunktā minēto tiesību īstenošanu – katram Savienības pilsonim brīvi pārvietoties un uzturēties Savienībā – un Konstitūcijā nav paredzētas nepieciešamās pilnvaras, eirolikumos vai eiroietvarlikumos var noteikt pasākumus šim nolūkam.
2. Tādā pašā nolūkā, kā minēts 1. punktā, ja vien Konstitūcijā nav paredzētas nepieciešamās pilnvaras, Padome ar eirolikumu vai eiroietvarlikumu var noteikt pasākumus attiecībā uz pasēm, personas apliecībām, uzturēšanās atļaujām vai jebkādiem citiem šādiem dokumentiem, kā arī pasākumus attiecībā uz sociālo nodrošinājumu vai sociālo aizsardzību. Padome pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu pieņem lēmumu vienprātīgi.

III-126. PANTS

Padomes pieņemtā eirolikumā vai eiroietvarlikumā ir paredzēti sīki izstrādāti noteikumi, kā izmantot I-10. panta 2. punkta b) apakšpunktā minētās katra Savienības pilsoņa balsstiesības un tiesības kandidēt pašvaldību vēlēšanās un Eiropas Parlamenta vēlēšanās dzīvesvietas dalībvalstī, neesot šīs valsts pilsonim. Padome pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu pieņem lēmumu vienprātīgi. Šajos noteikumos var paredzēt izņēmumus kādas dalībvalsts problēmu dēļ.

Balsstiesības un tiesības kandidēt Eiropas Parlamenta vēlēšanās izmanto, neskarot III-330. panta 1. punktu un tā īstenošanai paredzētos pasākumus.

III-127. PANTS

Dalībvalstis pieņem nepieciešamos noteikumus, lai nodrošinātu diplomātisko un konsulāro aizsardzību Savienības pilsoņiem trešās valstīs, kā minēts I-10. panta 2. punkta c) apakšpunktā. Dalībvalstis sāk starptautiskās sarunas, lai nodrošinātu šādu aizsardzību.

Pasākumus, kas nepieciešami šādas aizsardzības atvieglošanai, var noteikt ar Padomes eirolikumu. Padome pieņem lēmumu pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu.

III-128. PANTS

Valodas, kādās katram Savienības pilsonim ir tiesības vērsties I-10. panta 2. punkta d) apakšpunktā minētajās iestādēs vai struktūrās un saņemt atbildi, ir uzskaitītas IV-448. pantā. Konstitūcijas I-10. panta 2. punkta d) apakšpunktā minētās iestādes un struktūras ir tās, kas uzskaitītas I-19. panta 2. punkta otrajā daļā un I-30., I-31. un I-32. pantā, kā arī Eiropas ombuds.

III-129. PANTS

Komisija reizi trijos gados ziņo Eiropas Parlamentam, Padomei un Ekonomikas un sociālo lietu komitejai par to, kā ievērots I-10. pants un šī sadaļa. Šajā ziņojumā ņem vērā Savienības attīstību.

Pamatojoties uz šo ziņojumu un neskarot pārējos Konstitūcijas noteikumus, ar Padomes eirolikumu vai eiroietvarlikumu var papildināt I-10. pantā noteiktās tiesības. Saņēmusi Eiropas Parlamenta piekrišanu, Padome pieņem lēmumu vienprātīgi. Minētais eirolikums vai eiroietvarlikums nestājas spēkā, kamēr to nav ratificējušas visas dalībvalstis saskaņā ar savām attiecīgajām konstitucionālajām prasībām.

III SADAĻA

IEKŠPOLITIKA UN RĪCĪBA

I NODAĻA

IEKŠĒJAIS TIRGUS

1. IEDAĻA

IEKŠĒJĀ TIRGUS IZVEIDE UN DARBĪBA

III-130. PANTS

1. Savienība paredz pasākumus, lai izveidotu iekšējo tirgu vai nodrošinātu tā darbību saskaņā ar attiecīgajiem Konstitūcijas noteikumiem.

2. Iekšējais tirgus aptver telpu bez iekšējām robežām, kurā saskaņā ar Konstitūciju ir nodrošināta brīva personu, pakalpojumu, preču un kapitāla aprīte.
3. Padome pēc Komisijas priekšlikuma pieņem eiroregulas un eirolēmumus, nosakot pamatnostādnes un nosacījumus, kas nepieciešami, lai visās attiecīgajās nozarēs nodrošinātu līdzsvarotu attīstību.
4. Izstrādājot priekšlikumus par to, kā sasniegt 1. un 2. punktā minētos mērķus, Komisija ņem vērā, cik lieli pūliņi konkrētu valstu tautsaimniecībām ar atšķirīgu attīstības līmeni jāpieliek iekšējā tirgus izveidē, un var ierosināt attiecīgus pasākumus.

Ja šie pasākumi izpaužas kā atkāpes, tām jābūt pagaidu atkāpēm un jārada iespējami mazi traucējumi iekšējā tirgus darbībā.

III-131. PANTS

Dalībvalstis savā starpā apspriežas, kādus kopīgus noteikumus pieņemt, lai iekšējo tirgu neietekmētu pasākumi, kas kādai dalībvalstij būtu jāveic gadījumā, ja tajā izceltos nopietni iekšēji nemieri, kas traucētu uzturēt likumību un kārtību, sāktos karš vai nopietns starptautisks saspīlējums, kas radītu kara draudus, vai arī šī valsts pildītu pienākumus, ko tā uzņēmusies, lai uzturētu mieru un starptautisko drošību.

III-132. PANTS

Ja pasākumi, kas veikti III-131. un III-436. pantā minētajos gadījumos, iekšējā tirgū rada konkurences traucējumus, Komisija kopā ar attiecīgo dalībvalsti noskaidro, kā šādus pasākumus pielāgot Konstitūcijā paredzētajiem noteikumiem.

Atkāpjoties no III-360. un III-361. pantā noteiktās procedūras, Komisija vai jebkura dalībvalsts var tieši vērsties Tiesā, ja Komisija vai šī dalībvalsts uzskata, ka cita dalībvalsts nepareizi izmanto III-131. un III-436. pantā paredzētās pilnvaras. Tiesa pieņem lēmumu slēgtā sēdē.

2. IEDAĻA

PERSONU BRĪVA PĀRVIETOŠANĀS UN BRĪVA PAKALPOJUMU APRĪTE

I apakšiedaļa

Darba ņēmēji

III-133. PANTS

1. Darba ņēmējiem ir tiesības brīvi pārvietoties Savienības teritorijā.

2. Ir aizliegta jebkāda dalībvalstu darba ņēmēju diskriminācija pilsonības dēļ attiecībā uz nodarbinātību, atalgojumu un citiem darba un nodarbinātības nosacījumiem.
3. Darba ņēmējiem ir tiesības, ko var ierobežot, vienīgi pamatojoties uz sabiedriskās kārtības, valsts drošības vai sabiedrības veselības aizsardzības apsvērumiem,
 - a) pieņemt faktiskos darba piedāvājumus;
 - b) šajā nolūkā brīvi pārvietoties dalībvalstu teritorijā;
 - c) darba nolūkos uzturēties kādā dalībvalstī saskaņā ar normatīviem un administratīviem aktiem, kas reglamentē šīs valsts pilsoņu nodarbinātību;
 - d) palikt kādas dalībvalsts teritorijā pēc tam, kad darba attiecības šajā valstī beigušās, atbilstīgi nosacījumiem, kas ietverti Komisijas pieņemtās eiroregulās.
4. Šis pants neattiecas uz nodarbinātību valsts civildienestā.

III-134. PANTS

Eirolikumos vai eiroietvarlikumos nosaka nepieciešamos pasākumus, lai īstenotu brīvu darbaspēka apriti, kas definēta III-133. pantā. Tos pieņem pēc apspriešanās ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju.

Šādi eirolikumi vai eirotietvarlikumi jo īpaši paredz:

- a) nodrošināt valstu nodarbinātības dienestu ciešu sadarbību,
- b) atcelt tās administratīvās procedūras un praksi, kā arī laika ierobežojumus tiesībām pretendēt uz pieejamo darbu, kurus paredz vai nu attiecīgās valsts tiesību akti, vai starp dalībvalstīm iepriekš noslēgti nolīgumi un kuru saglabāšana traucē liberalizēt darbaspēka apriti,
- c) atcelt visus šādus laika ierobežojumus un citus ierobežojumus, ko paredz attiecīgās valsts tiesību akti vai starp dalībvalstīm iepriekš noslēgti nolīgumi, kas uz citu dalībvalstu darba ņēmējiem attiecina citādus nosacījumus nodarbinātības brīvai izvēlei nekā uz attiecīgās valsts darba ņēmējiem,
- d) izveidot attiecīgu sistēmu, lai darba piedāvājumus saistītu ar darba pieteikumiem un veicinātu piedāvājuma un pieprasījuma līdzsvaru darba tirgū, nopietni neapdraudot dzīves līmeni un nodarbinātības līmeni dažādos reģionos un nozarēs.

III-135. PANTS

Īstenojot kopīgu programmu, dalībvalstis veicina gados jaunu darba ņēmēju apmaiņu.

III-136. PANTS

1. Sociālā nodrošinājuma jomā ar eirolikumiem vai eiroietvarlikumiem nosaka pasākumus, kas nepieciešami, lai īstenotu brīvu darbaspēka apriti, ieviešot sistēmu algotu vai pašnodarbinātu migrējošu darba ņēmēju un viņu apgādājamo nodrošinājumam:

- a) summē visus laikposmus, ko saskaņā ar dažādu valstu tiesību aktiem ņem vērā, lai iegūtu un saglabātu tiesības saņemt pabalstu un aprēķinātu tā apmēru;
- b) maksā pabalstus personām, kas dzīvo dalībvalstīs.

2. Ja kāds Padomes loceklis uzskata, ka 1. punktā minētais eirolikuma vai eiroietvarlikuma projekts varētu ietekmēt viņa valsts sociālā nodrošinājuma sistēmas pamataspektus, jo īpaši tās piemērošanas jomu, izmaksas vai finanšu struktūru, vai varētu ietekmēt minētās sistēmas finansiālo līdzsvaru, tas var pieprasīt likuma projekta nodošanu Eiropadomei. Šādā gadījumā procedūru, kuru paredz ar Konstitūcijas III-396. pantu, aptur. Pēc apspriešanās Eiropadome 4 mēnešu laikā pēc procedūras apturēšanas:

- a) projektu atdod atpakaļ Padomei, kas izbeidz III-396. pantā minētās procedūras apturēšanu, vai
- b) pieprasa Komisijai, lai tā iesniedz jaunu priekšlikumu; šādā gadījumā uzskata, ka sākotnēji piedāvātais akts nav pieņemts.

2. apakšiedaļa

Brīvība veikt uzņēmējdarbību

III-137. PANTS

Ievērojot šo apakšiedaļu, ir aizliegti ierobežojumi kādas dalībvalsts pilsoņu brīvībai veikt uzņēmējdarbību citā dalībvalstī. Tāpat aizliedz ierobežojumus attiecībā uz to, kā dalībvalstu pilsoņi, kas izveidojuši uzņēmumu kādā dalībvalstī, atver šā uzņēmuma pārstāvniecības, filiāles vai meitasuzņēmumus citās dalībvalstīs.

Dalībvalsts pilsoņiem ir tiesības citas dalībvalsts teritorijā sākt un izvērst darbības kā pašnodarbinātām personām, kā arī dibināt un vadīt uzņēmumus, jo īpaši uzņēmējsabiedrības III-142. panta otrās daļas nozīmē, ar tādiem pašiem nosacījumiem, kādus saviem pilsoņiem paredz tās dalībvalsts tiesību akti, kurā notiek šī uzņēmējdarbība, ņemot vērā to, kas paredzēts 4. iedaļā attiecībā uz kapitālu un maksājumiem.

III-138. PANTS

1. Ar eiroietvarlikumiem nosaka pasākumus, lai attiecībā uz kādu konkrētu nodarbi panāktu brīvību veikt uzņēmējdarbību. Tos pieņem pēc apspriešanās ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju.
2. Eiropas Parlaments, Padome un Komisija veic pienākumus, ko tām uzliek saskaņā ar 1. punktu, jo īpaši,

- a) parasti piešķirot prioritāru režīmu tām darbības jomām, kur brīvība veikt uzņēmējdarbību īpaši labvēlīgi ietekmē ražošanas un tirdzniecības attīstību;
- b) nodrošinot dalībvalstu kompetento iestāžu ciešu sadarbību, lai noskaidrotu, kāds ir stāvoklis dažādās darbības jomās Kopienā;
- c) likvidējot tās administratīvās procedūras un praksi, kas izriet no valstu tiesību aktiem vai starp dalībvalstīm iepriekš noslēgtiem nolīgumiem un kuru atstāšana spēkā apdraud brīvību veikt uzņēmējdarbību;
- d) nodrošinot iespēju kādas dalībvalsts darba ņēmējiem, kas nodarbināti citas dalībvalsts teritorijā, palikt šajā teritorijā ar nolūku sākt darbību kā pašnodarbinātām personām, ja šie darba ņēmēji atbilst tiem nosacījumiem, kas būtu jāievēro, ja tie ieceļotu šajā valstī tad, kad ir nolēmuši sākt šādas darbības,
- e) dodot iespēju vienas dalībvalsts pilsoņiem iegādāties un izmantot zemi un ēkas, kas atrodas citas dalībvalsts teritorijā, ciktāl tas nav pretrunā III-227. panta 2. punktā minētajiem principiem,
- f) pakāpeniski atceļot ierobežojumus brīvībai veikt uzņēmējdarbību visās attiecīgajās darbības jomās, gan attiecībā uz nosacījumiem kādas dalībvalsts teritorijā dibināt pārstāvniecības, filiāles vai meitasuzņēmumus, gan arī nosacījumiem, kas reglamentē galvenā uzņēmuma darbinieku stāšanos šādu pārstāvniecību, filiāļu vai meitasuzņēmumu vadības un pārraudzības amatos,

- g) pietiekami koordinējot garantijas, ko dalībvalstis prasa no uzņēmējsabiedrībām un uzņēmumiem III-142. panta otrās daļas nozīmē, lai aizsargātu dalībnieku un pārējo intereses, un paredzot šādu garantiju vienādošanu visā Savienībā,
- h) pārliecinoties par to, ka dalībvalstu piešķirtais atbalsts neizkropļo uzņēmējdarbības veikšanas nosacījumus.

III-139. PANTS

Attiecībā uz konkrētām dalībvalstīm šo apakšiedaļu nepiemēro tādām darbībām, kas attiecīgajās valstīs kaut vai neregulāri ir saistītas ar valsts varas īstenošanu.

Eirolikumos vai eiroietvarlikumos var paredzēt, ka atsevišķām darbībām izņēmuma kārtā šo apakšiedaļu nepiemēro.

III-140. PANTS

1. Šī apakšiedaļa un saskaņā ar to pieņemtie pasākumi neliedz piemērot tādus normatīvos un administratīvos aktus, kas ārvalstniekiem paredz īpašu režīmu un ko pamato sabiedriskās kārtības, valsts drošības vai sabiedrības veselības aizsardzības intereses.
2. Eiroietvarlikumi koordinē 1. punktā minētos valstu pasākumus.

III-141. PANTS

1. Eirotietvarlikumi atvieglo darbību sākšanu un izvēršanu kā pašnodarbinātām personām. Tie attiecas uz:

- a) diplomu, apliecību un citu kvalifikācijas pierādījumu savstarpēju atzīšanu,
- b) normatīvo un administratīvo aktu noteikumu koordināciju dalībvalstīs saistībā ar darbību sākšanu un izvēršanu kā pašnodarbinātām personām.

2. Ierobežojumu pakāpeniska atcelšana profesijām, kas saistītas ar medicīnu, ar to saistītām profesijām un farmācijas profesijām, ir atkarīga no tā, kā dažādās dalībvalstīs koordinē nosacījumus darbam šajās profesijās.

III-142. PANTS

Tās uzņēmēj sabiedrības, kas izveidotas saskaņā ar kādas dalībvalsts tiesību aktiem un kuru juridiskā adrese, centrālā administrācija vai galvenā darījumu vieta ir Savienības teritorijā, piemērojot šo apakšiedaļu, ir pielīdzinātas fiziskām personām, kuras ir dalībvalstu pilsoņi.

"Uzņēmēj sabiedrības" ir tādas sabiedrības, kas izveidotas saskaņā ar civiltiesībām vai komerciesībām, kā arī kooperatīvi un citas juridiskas personas, kas ir publisko tiesību vai privāttiesību subjekti, izņemot bezpeļņas sabiedrības.

III-143. PANTS

Neskarot citu Konstitūcijas noteikumu piemērošanu, dalībvalstis citu dalībvalstu pilsoņiem piemēro savu pilsoņu režīmu attiecībā uz tiesībām piedalīties III-142. panta otrajā daļā definēto uzņēmējdarbību kapitāla veidošanā, kādas tās piešķir saviem pilsoņiem.

3. apakšiedaļa

Pakalpojumu sniegšanas brīvība

III-144. PANTS

Saskaņā ar šo apakšiedaļu Savienībā aizliedz ierobežot pakalpojumu sniegšanas brīvību to dalībvalstu pilsoņiem, kas neveic uzņēmējdarbību tanī pašā dalībvalstī, kurā atrodas pakalpojumu saņēmējs.

Ar eirolikumiem vai eiroietvarlikumiem šo apakšiedaļu var attiecināt arī uz trešās valsts pilsoņiem, kuri sniedz pakalpojumus un kuri ir reģistrēti Savienībā.

III-145. PANTS

Konstitūcijā par "pakalpojumiem" uzskata pakalpojumus, ko parasti sniedz par atlīdzību, ciktāl uz tiem neattiecas noteikumi par personu brīvu pārvietošanos un preču un kapitāla aprites brīvību.

Pakalpojumi ir

- a) rūpnieciskas darbības;
- b) komerciālas darbības;
- c) amatnieku darbības;
- d) brīvo profesiju darbības.

Neskarot 2. apakšiedaļu par uzņēmējdarbības brīvību, persona, kas sniedz pakalpojumus, var uz laiku to darīt dalībvalstī, kurai paredzēti pakalpojumi, saskaņā ar tādiem pašiem nosacījumiem, kādus šī valsts paredz saviem pilsoņiem.

III-146. PANTS

1. Pakalpojumu sniegšanas brīvību transporta jomā reglamentē III. nodaļas 7. iedaļa par transportu.
2. Banku pakalpojumus un apdrošināšanas pakalpojumus, kas saistīti ar kapitāla apriti, liberalizē atbilstīgi kapitāla aprites liberalizācijai.

III-147. PANTS

1. Ar eiroietvarlikumu nosaka pasākumus, lai panāktu konkrēta pakalpojuma liberalizāciju. To pieņem pēc apspriešanās ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju.
2. Eiroietvarlikums, kas minēts 1. punktā, parasti prioritāti piešķir tiem pakalpojumiem, kas tieši ietekmē ražošanas izmaksas, vai tie, kuru liberalizācija palīdz veicināt preču tirdzniecību.

III-148. PANTS

Dalībvalstis cenšas liberalizēt pakalpojumus vairāk, nekā to paredz Eiropas eiroietvarlikums, kas pieņemts, ievērojot III-147. panta 1. punktu, ja to ļauj vispārējais tautsaimniecības stāvoklis un stāvoklis konkrētā tautsaimniecības nozarē.

Šajā nolūkā Komisija sniedz attiecīgajām dalībvalstīm ieteikumus.

III-149. PANTS

Kamēr nav atcelti ierobežojumi pakalpojumu sniegšanas brīvībai, visas dalībvalstis šos ierobežojumus piemēro visiem pakalpojumu sniedzējiem, uz kuriem attiecas III-144. panta pirmā daļa, nešķirojot pēc pilsonības vai dzīvesvietas.

III-150. PANTS

III-139. līdz III-142. pantu piemēro jautājumiem, uz kuriem attiecas šī apakšiedaļa.

3. IEDAĻA

BRĪVA PREČU APRITE

1. apakšiedaļa

Muitas savienība

III-151. PANTS

1. Savienības pamats ir muitas savienība, kas aptver visu preču tirdzniecību un paredz dalībvalstīm aizliegt savstarpējus ievadmuitas un izvedmuitas nodokļus un visus maksājumus ar līdzvērtīgu iedarbību, kā arī paredz ieviest kopīgus muitas tarifus attiecībā ar trešām valstīm.
2. Šā panta 4. punkts un 3. apakšiedaļa par kvantitatīvo ierobežojumu aizliegumu attiecas uz ražojumiem, kuru izcelsme ir dalībvalstīs, un uz trešo valstu ražojumiem, kas dalībvalstīs ir brīvā apgrozībā.

3. Ražojumus, kas ievesti no trešām valstīm, uzskata par esošiem brīvā apgrozībā dalībvalstī, ja attiecībā uz šādiem ražojumiem ir ievērotas visas vajadzīgās importa formalitātes un dalībvalstī ir iekasēti visi vajadzīgie muitas nodokļi vai maksājumi ar līdzvērtīgu iedarbību, un ja par šiem ražojumiem šādi nodokļi vai maksājumi nav pilnīgi vai daļēji atmaksāti.
4. Ievedmuitas un izvedmuitas nodokļi, kā arī citi maksājumi ar līdzvērtīgu iedarbību dalībvalstu starpā ir aizliegti. Šis aizliegums attiecas arī uz fiskāliem muitas nodokļiem.
5. Padome pēc Komisijas ierosinājuma pieņem eiroregulas un eiolēmumus, nosakot kopējā muitas tarifa nodokļus.
6. Veicot uzdevumus, kas Komisijai uzticēti saskaņā ar šo pantu, tā ņem vērā:
 - a) vajadzību veicināt tirdzniecību starp dalībvalstīm un trešām valstīm;
 - b) pārmaiņas konkurences apstākļos Savienībā, ciktāl tās uzlabo uzņēmumu konkurētspēju;
 - c) Savienības prasības attiecībā uz apgādi ar izejvielām un pusfabrikātiem, gādājot, lai netiktu traucēta dalībvalstu konkurence gatavo preču tirdzniecībā;
 - d) vajadzību izvairīties no nopietniem kavēkļiem dalībvalstu tautsaimniecībā un panākt ražošanas racionālu attīstību un patēriņa pieaugumu Savienībā.

2. apakšsiedaļa

Sadarbība muitas jomā

III-152. PANTS

Eirolikumi vai eiroietvarlikumi Konstitūcijas darbības jomā nosaka pasākumus, lai stiprinātu sadarbību muitas jomā dalībvalstu starpā, kā arī starp dalībvalstīm un Komisiju.

3. apakšsiedaļa

Kvantitatīvo ierobežojumu aizliegums

III-153. PANTS

Dalībvalstu starpā ir aizliegti importa un eksporta kvantitatīvie ierobežojumi un citi pasākumi ar līdzvērtīgu iedarbību.

III-154. PANTS

III-153. pants neliedz piemērot importa, eksporta vai tranzīta aizliegumus vai ierobežojumus, kas pamatojas uz sabiedrības morāles, sabiedriskās kārtības vai valsts drošības apsvērumiem, uz cilvēku veselības un dzīvības aizsardzības, kā arī dzīvnieku un augu aizsardzības, nacionālu kultūras bagātību ar māksliniecisku, vēsturisku vai arheoloģisku vērtību aizsardzības, vai rūpnieciska un komerciāla īpašuma aizsardzības apsvērumiem. Šādus aizliegumus vai ierobežojumus tomēr nedrīkst piemērot dalībvalstu tirdzniecībā kā patvaļīgas diskriminācijas vai slēptas ierobežošanas līdzekļus.

III-155. PANTS

1. Dalībvalstis pielāgo komerciālus valsts monopolus tā, lai attiecībā uz sagādes un tirdzniecības nosacījumiem nepastāvētu nekāda dalībvalstu pilsoņu diskriminācija.

Šā panta noteikumi attiecas uz visām struktūrām, ar kuru starpniecību dalībvalsts *de iure* vai *de facto* tieši vai netieši kontrolē, vada vai būtiski ietekmē dalībvalstu savstarpējo importu un eksportu. Šo pantu tāpat piemēro tiem monopoliem, ko valsts ir deleģējusi citiem.

2. Dalībvalstis atturas no jebkādiem jauniem pasākumiem, kas nav saskaņā ar 1. punktā minētajiem principiem vai ierobežo to pantu darbību, kuri reglamentē dalībvalstu savstarpējo muitas nodokļu un kvantitatīvo ierobežojumu aizliegumu.

3. Ja kādas valsts komerciāls monopols darbojas saskaņā ar noteikumiem, kas paredz atvieglot lauksaimniecības produktu pārdošanu vai gūt no tiem optimālu peļņu, tad, piemērojot šo pantu, attiecīgi jārīkojas, lai panāktu līdzvērtīgas garantijas attiecīgo ražotāju nodarbinātībai un dzīves līmenim.

4. IEDAĻA

KAPITĀLS UN MAKSĀJUMI

III-156. PANTS

Saskaņā ar šo iedaļu aizliedz gan kapitāla aprites, gan maksājumu ierobežojumus dalībvalstu starpā un starp dalībvalstīm un trešām valstīm.

III-157. PANTS

1. III-156. pants neliedz piemērot trešām valstīm ierobežojumus, kas 1993. gada 31. decembrī pastāvējuši valstu vai Savienības tiesību aktos attiecībā uz kapitāla apriti uz trešām valstīm vai no tām, ja tā ietver tiešos ieguldījumus, tostarp ieguldījumus nekustamā īpašumā, komercdarbību, finanšu pakalpojumu sniegšanu vai vērtspapīru laišanu kapitāla tirgos. Ņemot vērā ierobežojumus, kas noteikti saskaņā ar Igaunijas un Ungārijas valsts tiesību aktiem, attiecīgais datums ir 1999. gada 31. decembris.

2. Eirolikumi vai eiroietvarlikumi nosaka pasākumus attiecībā uz kapitāla apriti no trešām valstīm vai uz tām, ja tā ietver tiešos ieguldījumus – arī ieguldījumus nekustamā īpašumā – kā arī attiecībā uz uzņēmējdarbības veikšanu, finanšu pakalpojumu sniegšanu vai vērtspapīru laišanu kapitāla tirgos.

Eiropas Parlaments un Padome cenšas panākt kapitāla brīvu apriti dalībvalstu un trešo valstu starpā, ciktāl tas ir iespējams, neskarot pārējos Konstitūcijas noteikumus.

3. Neskarot 2. punktu, tikai ar Padomes pieņemtu eirolikumu vai eiroietvarlikumu var ieviest pasākumus, kas Savienības likumos mazina liberalizāciju attiecībā uz kapitāla apriti uz trešām valstīm vai no tām. Padome pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu pieņem lēmumu vienprātīgi.

III-158. PANTS

1. III-156. pants neskar dalībvalstu tiesības:

- a) piemērot atšķirīgas nodokļu tiesību normas nodokļu maksātājiem, kuru stāvoklis ir atšķirīgs viņu dzīvesvietas vai kapitāla ieguldījuma vietas dēļ;
 - b) pieņemt visus vajadzīgos pasākumus, lai novērstu valsts normatīvo aktu pārkāpumus, jo īpaši nodokļu un samērīgas finanšu iestāžu uzraudzības jomā, vai izstrādāt procedūras, kā pārvaldes vai statistikas informācijas vajadzībām deklarēt kapitāla apriti, vai arī veikt pasākumus, ko pamato sabiedriskās kārtības vai sabiedriskās drošības intereses.
2. Attiecībā uz tiesībām veikt uzņēmējdarbību šī iedaļa neliedz piemērot ierobežojumus, kas ir saderīgi ar Konstitūciju.
3. Šā panta 1. un 2. punktā minētos pasākumus un procedūras saskaņā ar III-156. pantu nedrīkst izmantot kā līdzekļus, lai patvaļīgi diskriminētu vai slēpti ierobežotu kapitāla brīvu apriti un maksājumus.
4. Ja nav pieņemts III-157. panta 3. punktā paredzētais eirolikums vai eiroietvarlikums, Komisija vai, ja Komisija nav pieņēmusi eirolēmumu trīs mēnešu laikā no attiecīgās dalībvalsts iesnieguma, Padome var pieņemt eirolēmumu, kas nosaka to, ka ierobežojoši nodokļu pasākumi, kurus dalībvalstis noteikušas attiecībā uz vienu vai vairākām trešām valstīm, ir jāuzskata par atbilstīgiem Konstitūcijai tiktāl, ciktāl tos pamato atbilstība kādam no Savienības mērķiem un ciktāl tie saskan ar iekšējā tirgus pienācīgu darbību. Padome pieņem lēmumu vienprātīgi pēc kādas dalībvalsts pieteikuma saņemšanas.

III-159. PANTS

Ārkārtas gadījumā, ja kapitāla aprīte starp dalībvalstīm un trešām valstīm rada vai draud radīt nopietnas grūtības ekonomiskās un monetārās savienības darbībai, Padome pēc Komisijas priekšlikuma var pieņemt eiroregulas vai eirolēmumus, ar kuriem ievieš aizsargpasākumus pret trešām valstīm uz laiku līdz sešiem mēnešiem, ja šādi pasākumi noteikti ir vajadzīgi. Tā pieņem lēmumu pēc apspriešanās ar Eiropas Centrālo banku.

III-160. PANTS

Ja tas vajadzīgs, lai sasniegtu III-257. pantā izklāstītos mērķus attiecībā uz terorisma un ar to saistītu darbību novēršanu un apkarošanu, eirolikumi paredz administratīvu pasākumu sistēmu kapitāla aprītei un maksājumiem, piemēram, fizisku vai juridisku personu, grupu vai nevalstisku subjektu īpašumā vai valdījumā esošu līdzekļu, finanšu aktīvu vai ekonomiskā guvuma iesaldēšanu.

Padome pēc Komisijas priekšlikuma pieņem eiroregulas vai eirolēmumus, lai īstenotu pirmajā daļā minētos eirolikumus.

Tiesību akti, kas minēti šajā pantā, ietver nepieciešamos noteikumus par tiesiskām garantijām.

5. IEDAĻA

KONKURENCES NOTEIKUMI

1. apakšiedaļa

Noteikumi, kas attiecas uz uzņēmumiem

III-161. PANTS

1. Turpmāk norādītais ir aizliegts kā nesaderīgs ar iekšējo tirgu: visas vienošanās uzņēmumu starpā, uzņēmumu apvienību lēmumi un saskaņotas darbības, kas var iespaidot tirdzniecību starp dalībvalstīm un kuru mērķis vai iedarbība iekšējā tirgū kavē, ierobežo vai traucē konkurenci, jo īpaši darbības, ar kurām
 - a) tieši vai netieši nosaka iepirkuma vai pārdošanas cenas, vai kādus citus tirdzniecības nosacījumus;
 - b) ierobežo vai kontrolē ražošanu, tirgus, tehnikas attīstību vai investīcijas;
 - c) sadala tirgus vai piegādes avotus;
 - d) līdzvērtīgos darījumos ar dažādiem tirdzniecības partneriem piemēro atšķirīgus nosacījumus, tādējādi radot tiem neizdevīgus konkurences apstākļus;

e) slēdzot līgumus, prasa, lai otra puse uzņemtos papildu saistības, kuras pēc savas būtības vai saskaņā ar nozares praksi nekādi nav saistītas ar attiecīgo līguma priekšmetu.

2. Vienošanās vai lēmumi, kas ir aizliegti saskaņā ar šo pantu, automātiski nav spēkā.

3. Tomēr var atzīt, ka šā panta 1. punkts nav piemērojams:

- starp uzņēmumiem noslēgtam nolīgumam vai nolīgumu kategorijai,
- uzņēmumu apvienības pieņemtam lēmumam vai lēmumu kategorijai,
- saskaņotai darbībai vai darbību kategorijai,

kas palīdz uzlabot preču ražošanu vai izplatīšanu vai veicina tehnisku vai saimniecisku attīstību, reizē ļaujot patērētājiem baudīt pienācīgu daļu no iegūtajiem labumiem, un kas

- a) neuzspiež attiecīgiem uzņēmumiem ierobežojumus, kuri nav obligāti vajadzīgi, lai sasniegtu šos mērķus,
- b) neļauj šādiem uzņēmumiem likvidēt konkurenci attiecībā uz šo ražojumu būtisku daļu.

III-162. PANTS

Vienam vai vairākiem uzņēmumiem ir, aizliegts jebkādā veidā ļaunprātīgi izmantot savu dominējošo stāvokli iekšējā tirgū vai būtiskā tā daļā, jo, tā kā tāda stāvokļa izmantošana var iespaidot tirdzniecību starp dalībvalstīm, tā nav saderīga ar iekšējo tirgu.

Stāvokļa ļaunprātīga izmantošana var jo īpaši izpausties kā

- a) tieši vai netieši uzspiestas netaisnīgas iepirkuma vai pārdošanas cenas vai citi netaisnīgi tirdzniecības nosacījumi;
- b) ražošanas, tirgus vai tehnikas attīstības ierobežošana, kas kaitē patērētājiem;
- c) atšķirīgu nosacījumu piemērošana līdzvērtīgos darījumos ar dažādiem tirdzniecības partneriem, tādējādi radot tiem neizdevīgus konkurences apstākļus;
- d) prasība, lai otra puse, slēdzot līgumus, uzņemtos papildu saistības, kas pēc savas būtības vai saskaņā ar nozares praksi nekādi nav saistītas ar attiecīgo līgumu priekšmetu.

III-163. PANTS

Padome pēc Komisijas priekšlikuma pieņem eiroregulas, lai piemērotu III-161. un III-162. pantā noteiktos principus. Tā pieņem lēmumu pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu.

Šīs regulas jo īpaši paredzētas,

- a) lai nodrošinātu III-161. panta 1. punktā un III-162. pantā izklāstīto aizliegumu ievērošanu, paredzot sodanaudas un kavējuma naudas,
- b) lai sīkāk izstrādātu noteikumus III-161. panta 3. punkta piemērošanai, no vienas puses, ievērojot vajadzību nodrošināt efektīvu pārraudzību, no otras puses – lai cik vien iespējams vienkāršotu pārvaldi,
- c) lai vajadzības gadījumā noteiktu, ciktāl un kā uz dažādām tautsaimniecības nozarēm attiecas III-161. un III-162.pants,
- d) lai noteiktu Komisijas un Eiropas Savienības Tiesas funkcijas, piemērojot šajā daļā izklāstītos noteikumus,
- e) lai noteiktu attiecības starp dalībvalstu tiesību aktiem, no vienas puses, un šo apakšsadaļu, kā arī eiroregulām, kas pieņemtas, ievērojot šo pantu, no otras puses.

III-164. PANTS

Kamēr nav stājušās spēkā eiroregulas, kas pieņemtas, ievērojot III-163. pantu, dalībvalstu iestādes lemj par vienošanās pieļaujamību, kā arī par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantojumu iekšējā tirgū, pamatojoties uz savas valsts tiesību aktiem un Konstitūcijas III-161. pantu, jo īpaši tā 3. punktu, kā arī III-162. pantu.

III-165. PANTS

1. Neskarot III-164. pantu, Komisija nodrošina III-161. un III-162. pantā noteikto principu piemērošanu. Pēc kādas dalībvalsts lūguma vai pēc savas iniciatīvas un sadarbībā ar kompetentām dalībvalstu iestādēm, kas tai palīdz, Komisija izmeklē gadījumus, kad radušās aizdomas par šo principu pārkāpumiem. Ja tā konstatē, ka pārkāpums noticis, tā ierosina attiecīgus pasākumus, lai to novērstu.
2. Ja 1. punktā minēto pārkāpumu nenovērš, Komisija ar argumentētu eirolēmumu konstatē, ka pastāv šāds principu pārkāpums. Komisija var publicēt savu lēmumu un pilnvarot dalībvalstis pieņemt pasākumus, kuri vajadzīgi, lai labotu stāvokli, un kuru nosacījumus un formu tā precizē.
3. Komisija var pieņemt eiroregulas saistībā ar vienošanās kategorijām, attiecībā uz kurām Padome ir pieņēmusi eiroregulas, ievērojot III-163. panta otrās daļas b) apakšpunktu.

III-166. PANTS

1. Attiecībā uz valsts uzņēmumiem un tādiem uzņēmumiem, kuriem dalībvalstis piešķirušas īpašas vai ekskluzīvas tiesības, dalībvalsts nepieņem un neatstāj spēkā tādus pasākumus, kas ir pretrunā Konstitūcijai, jo īpaši I-4. panta 2. punktam un III-161. līdz III-169. pantam.

2. Uzņēmumiem, kam uzticēti pakalpojumi ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi vai kas darbojas kā dalībvalstu fiskāli monopoli, piemēro Konstitūcijas noteikumus un jo īpaši noteikumus, kas attiecas uz konkurenci, tiktāl, cik šo noteikumu piemērojums juridiski vai faktiski netraucē veikt tiem uzticētos tiešos uzdevumus. Tie nedrīkst ietekmēt tirdzniecības attīstību tiktāl, lai kaitētu Savienības interesēm.
3. Komisija nodrošina šā panta piemērošanu un vajadzības gadījumā pieņem attiecīgas eiroregulas vai eirolēmumus.

2. apakšsadaļa

Dalībvalstu atbalsts

III-167. PANTS

1. Ja vien Konstitūcija neparedz citādi, ar iekšējo tirgu nav saderīgs atbalsts, ko dalībvalstis piešķir vai jebkā sniedz no valsts līdzekļiem un kas rada vai draud izraisīt konkurences traucējumus, ciktāl tāds atbalsts ietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm, dodot priekšroku konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai.
2. Turpmāko uzskata par saderīgu ar iekšējo tirgu:
 - a) sociālu atbalstu, ko piešķir individuāliem patērētājiem ar noteikumu, ka to piešķir bez diskriminācijas attiecībā uz konkrēto ražojumu izcelsmi;

- b) atbalstu, ko sniedz, lai novērstu kaitējumu, ko nodarījušas dabas katastrofas vai ārkārtēji notikumi;
 - c) atbalstu, ko sniedz tautsaimniecībai dažos Vācijas Federatīvās Republikas apvidos, kurus iespaidojusi Vācijas sadalīšana, ciktāl šāda palīdzība vajadzīga, lai kompensētu saimnieciskās grūtības, ko radījusi šī sadalīšana. Piecus gadus pēc tam, kad stājies spēkā Līgums par Konstitūciju Eiropai, Padome pēc Komisijas priekšlikuma var pieņemt eirolēmumu, ar ko atceļ šo punktu.
3. Turpmāko var uzskatīt par saderīgu ar iekšējo tirgu:
- a) atbalstu, kas veicina ekonomikas attīstību apgabalos, kur dzīves līmenis ir ārkārtīgi zems vai kur valda liels bezdarbs, un III-424. pantā minētajos reģionos, ņemot vērā to strukturālo, sociālo un ekonomisko stāvokli;
 - b) atbalstu, kas veicina kāda svarīga projekta īstenošanu Eiropas kopējās interesēs vai novērš nopietnus traucējumus kādas dalībvalsts tautsaimniecībai;
 - c) atbalstu, kas veicina konkrētu saimniecisko darbību vai konkrētu ekonomikas zonu attīstību, ja tāds atbalsts neietekmē nelabvēlīgi tirdzniecības nosacījumus tiktāl, lai būtu pretrunā kopējām interesēm;
 - d) atbalstu, kas veicina kultūru un kultūras mantojuma saglabāšanu, ja tāds atbalsts neietekmē tirdzniecības apstākļus un konkurenci Savienībā tiktāl, lai būtu pretrunā kopīgām interesēm;

- e) citas atbalsta kategorijas, ko var precizēt eioregulās un eirolēmumos, kurus Padome pieņem pēc Komisijas ierosinājuma.

III-168. PANTS

1. Komisija sadarbībā ar dalībvalstīm pastāvīgi pārskata atbalsta sistēmas, kas pastāv šajās valstīs. Tā iesaka šīm valstīm attiecīgus pasākumus, kas vajadzīgi iekšējā tirgus pakāpeniskai attīstībai vai darbībai.

2. Ja Komisija, uzaicinājusi ieinteresētās puses iesniegt apsvērumus, konstatē, ka atbalsts, ko piešķir kāda valsts vai no šīs valsts līdzekļiem, ievērojot III-167. pantu, nav saderīgs ar iekšējo tirgu, vai arī, ka šādu atbalstu izmanto nepareizi, tā pieņem eirolēmumu par to, ka attiecīgai dalībvalstij Komisijas noteiktā laikā tāds atbalsts jāizbeidz vai jāmaina.

Ja attiecīgā dalībvalsts noteiktajā laikā neizpilda šo eirolēmumu, Komisija vai citas ieinteresētas dalībvalstis, atkāpjoties no III-360. un III-361. panta, var tieši vērsties Eiropas Savienības Tiesā.

Pēc dalībvalsts lūguma Padome var vienprātīgi pieņemt eirolēmumu par to, ka atbalsts, ko šī valsts piešķir vai paredz piešķirt, atzīstams par saderīgu ar iekšējo tirgu, atkāpjoties no III-167. panta vai III-169. pantā paredzētajām eioregulām, ja tādu lēmumu attaisno izņēmuma apstākļi. Ja Komisija attiecībā uz šādu atbalstu jau sākusī šā punkta pirmajā daļā paredzēto procedūru, tad tas, ka attiecīgā dalībvalsts iesniedz Padomei lūgumu, šo procedūru pārtrauc līdz laikam, kamēr Padome dara zināmu savu nostāju.

Ja tomēr Padome trijos mēnešos pēc minētā lūguma iesniegšanas nav darījusi zināmu savu nostāju, lēmumu pieņem Komisija.

3. Komisijai laikus jādara zināmi visi plāni piešķirt vai mainīt atbalstu, lai Komisija varētu nākt klajā ar apsvērumiem. Ja Komisija atzīst, ka, ievērojot III-167. pantu, šādi plāni nav saderīgi ar iekšējo tirgu, tā nevilcinoties sāk procedūru, kas paredzēta šā panta 2. punktā. Attiecīgā dalībvalsts nesāk īstenot pašas ierosinātos pasākumus, kamēr šī procedūra nav beigusies ar galīga lēmuma pieņemšanu.

4. Komisija var pieņemt eiroregulas saistībā ar valsts atbalsta kategorijām, ko Padome saskaņā ar III-169. pantu ir paredzējusi atbrīvot no šā panta 3. punktā paredzētās procedūras.

III -169. PANTS

Padome pēc Komisijas priekšlikuma var pieņemt eiroregulas III-167. un III-168. panta piemērošanai, un jo īpaši, lai paredzētu nosacījumus III-168. panta 3. punkta piemērošanai, kā arī atbalsta kategorijas, kas atbrīvotas no procedūras, kura paredzēta minētajā punktā. Tā pieņem lēmumu pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu.

6. IEDAĻA

FISKĀLIE NOTEIKUMI

III-170.PANTS

1. Dalībvalstis citu dalībvalstu ražojumiem tieši vai netieši neuzliek nekādus iekšzemes nodokļus, kas lielāki par tiem, kas tieši vai netieši uzlikti līdzīgiem vietējiem ražojumiem.

Dalībvalstis turklāt neuzliek citu dalībvalstu ražojumiem tādus iekšzemes nodokļus, kas netieši aizsargā citus ražojumus.

2. Ja ražojumus eksportē uz kādas dalībvalsts teritoriju, nekādu iekšzemes nodokļu atmaksājumi nedrīkst pārsniegt iekšzemes nodokļus, kas tiem uzlikti tieši vai netieši.

3. Attiecībā uz maksājumiem, kas nav apgrozījuma nodokļi, akcīzes nodokļi un citi netiešie nodokļi, nevar paredzēt nodokļu atbrīvojumus un atmaksājumus preču eksportam uz citām dalībvalstīm, ne arī uzlikt kompensācijas maksājumus importam no citām dalībvalstīm, ja vien Padome pēc Komisijas priekšlikuma ar eirolēmumu uz ierobežotu laiku iepriekš nav apstiprinājusi paredzētos noteikumus.

III-171. PANTS

Padomes pieņemtā eirolikumā vai eiroietvarlikumā paredz pasākumus tiesību aktu saskaņošanai attiecībā uz apgrozījuma nodokļiem, akcīzes nodokļiem un citiem netiešajiem nodokļiem, ja tāds saskaņojums ir vajadzīgs iekšējā tirgus izveidei vai darbībai un konkurences traucējumu novēršanai. Padome pieņem vienprātīgu lēmumu pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu un Ekonomikas un sociālo lietu komiteju.

7. IEDAĻA

KOPĪGI NOTEIKUMI

III-172. PANTS

1. Izņemot gadījumus, kad Konstitūcijā ir paredzēts citādi, šis pants attiecas uz III-130. pantā izklāstīto mērķu sasniegšanu. Eirolikumos vai eiroietvarlikumos nosaka pasākumus, lai tuvinātu dalībvalstu normatīvajos un administratīvajos aktos paredzētos noteikumus, kuru mērķis ir iekšējā tirgus izveide un darbība. Šādus likumus pieņem pēc apspriešanās ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju.
2. Šā panta 1. punkts neattiecas uz fiskāliem noteikumiem, kā arī noteikumiem, kas saistīti ar personu brīvu pārvietošanos vai darbinieku tiesībām un interesēm.

3. Šā panta 1. punktā paredzētajos priekšlikumos, kas attiecas uz veselības aizsardzību, drošību, vides aizsardzību un patērētāju tiesību aizsardzību, Komisija par galveno uzskata augstu aizsardzības līmeni, īpašu uzmanību pievēršot visiem atklājumiem, kas pamatojas uz zinātnes faktiem. Saskaņā ar attiecīgām pilnvarām arī Eiropas Parlaments un Padome tiecas sasniegt šo mērķi.
4. Ja pēc tam, kad ar Komisijas pieņemtu eirolikumu vai eiroietvarlikumu, vai ar eiroregulu ir noteikts saskaņošanas pasākums, kāda dalībvalsts uzskata par vajadzīgu atstāt spēkā savus noteikumus III-154. pantā minēto būtisko iemeslu dēļ vai saistībā ar vides vai darba vides aizsardzību, tā dara Komisijai zināmus šos noteikumus, kā arī pamatojumu to atstāšanai spēkā.
5. Turklāt, neskarot 4. punktu, ja pēc tam, kad ar Komisijas pieņemtu eirolikumu vai eiroietvarlikumu, vai eiroregulu ir noteikts saskaņošanas pasākums, kāda dalībvalsts uzskata, ka tai jāievieš savi noteikumi, kas pamatojas uz jauniem zinātniskiem datiem vides vai darba vides aizsardzības jomā un ir saistīti ar īpašu problēmu, kas šai dalībvalstij radusies pēc saskaņošanas pasākuma pieņemšanas, tā dara Komisijai zināmus plānotos pasākumus, kā arī pamatojumu to ieviešanai.
6. Sešu mēnešu laikā pēc 4. un 5. punktā minētās paziņošanas Komisija ar eirolēmumu apstiprina vai noraida attiecīgos valsts noteikumus, pārbaudījusi, vai tie nav patvaļīgas diskriminācijas līdzeklis vai slēpts ierobežojums tirdzniecībā starp dalībvalstīm un nerada šķēršļus iekšējā tirgus darbībai.

Ja šajā laikā Komisija lēmumu nav pieņēmusi, 4. un 5. punktā minētos valsts noteikumus uzskata par apstiprinātiem.

Ja to attaisno jautājuma sarežģītība un cilvēku veselība netiek apdraudēta, Komisija var informēt attiecīgo dalībvalsti, ka šajā punktā minētais laiks ir vēl pagarināts uz laiku līdz sešiem mēnešiem.

7. Ja saskaņā ar 6. punktu dalībvalstij ļauj atstāt spēkā vai ieviest savus noteikumus, atkāpjoties no saskaņošanas pasākuma, Komisija nekavējoties apsver, vai ir jāiesaka pielāgošanās šim pasākumam.

8. Ja kāda dalībvalsts norāda uz kādu īpašu veselības aizsardzības problēmu jomā, kur iepriekš noteikti saskaņošanas pasākumi, tā vērš uz to Komisijas uzmanību, un Komisija nekavējoties apsver, vai ir jāiesaka attiecīgi pasākumi.

9. Atkāpjoties no III-360. un III-361. pantā minētās procedūras, Komisija un jebkura dalībvalsts var tieši vērsties Eiropas Savienības Tiesā, ja uzskata, ka cita dalībvalsts nepareizi īsteno šajā pantā paredzētās pilnvaras.

10. Attiecīgos gadījumos šajā pantā minētajos saskaņošanas pasākumos paredz drošības klauzulu, kas ļauj dalībvalstīm viena vai vairāku III-154. pantā minētu, ar ekonomiku nesaistītu iemeslu dēļ veikt provizoriskus pasākumus, uz kuriem attiecas Savienības kontroles procedūra.

III-173. PANTS

Neskarot III-172. pantu, ar Padomes pieņemtu eiroietvarlikumu ievieš pasākumus to dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanai, kas tieši ietekmē iekšējā tirgus izveidi un darbību. Padome pieņem vienprātīgu lēmumu pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu un Ekonomikas un sociālo lietu komiteju.

III-174. PANTS

Ja Komisija konstatē, ka atšķirības dalībvalstu normatīvajos vai administratīvajos aktos pasliktina konkurences apstākļus iekšējā tirgū un rada konkurences traucējumus, kuri jānovērš, tā apspriežas ar attiecīgajām dalībvalstīm.

Ja ar šādu apspriešanos netiek panākta vienošanās, ar eiroietvarlikumu nosaka pasākumus attiecīgo traucējumu novēršanai. Var noteikt jebkādus citus piemērotus pasākumus, kas paredzēti Konstitūcijā.

III-175. PANTS

1. Ja rodas iemesls bažām, ka kāds normatīvs vai administratīvs akts, ko kāda dalībvalsts grib pieņemt vai grozīt, var radīt konkurences traucējumus III-174. panta nozīmē, attiecīgā dalībvalsts apspriežas ar Komisiju. Pēc apspriešanās ar dalībvalstīm Komisija iesaka attiecīgajām dalībvalstīm veikt piemērotus pasākumus, lai izvairītos no šiem traucējumiem.

2. Ja dalībvalsts, kas grib pieņemt vai grozīt savus noteikumus, nepilda ieteikumu, ko tai adresējusi Komisija, tad tā nevar saskaņā ar III- 174. pantu prasīt citām dalībvalstīm grozīt savus noteikumus, lai likvidētu šādus traucējumus.. Ja dalībvalsts, kas neievēro Komisijas ieteikumu, izraisa traucējumus, kuri kaitē tikai pašai, III-174. pantu nepiemēro.

III-176. PANTS

Veidojot iekšējo tirgu vai nodrošinot tā darbību, eirolikumos vai eiroietvarlikumos nosaka pasākumus, ar ko ieviest Eiropas intelektuālā īpašuma tiesību apliecinošus dokumentus, kuri nodrošinātu vienotu intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzību visā Savienībā, un centralizētas atļauju piešķiršanas, koordinācijas un uzraudzības kārtības izveidei visā Savienībā.

Padomes pieņemtā eirolikumā nosaka valodas noteikumus, kas attiecas uz minētajiem Eiropas intelektuālā īpašuma tiesību apliecinošiem dokumentiem. Padome pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu pieņem lēmumu vienprātīgi.

II NODAĻA

EKONOMIKAS POLITIKA UN MONETĀRĀ POLITIKA

III-177. PANTS

Lai sasniegtu I-3. pantā izvirzītos mērķus, Konstitūcija paredz, ka dalībvalstu un Savienības darbības ietver tādas ekonomikas politikas pieņemšanu, kas balstās uz dalībvalstu ekonomikas stratēģiju precīzu koordināciju, iekšējo tirgu un kopējiem mērķiem saskaņā ar principu, kas paredz atvērta tirgus ekonomiku, kurā valda brīva konkurence.

Līdztekus iepriekšminētajam un saskaņā ar Konstitūcijā paredzētajām procedūrām šīs darbības paredz arī ieviest vienotu valūtu – euro, kā arī noteikt un īstenot vienotu monetāro politiku un valūtas maiņas kursa politiku; šo pasākumu galvenais mērķis ir cenu stabilitātes saglabāšana un, neskarot šo mērķi, atbalstīt Savienības vispārējo ekonomikas politiku, kas paredz atvērta tirgus ekonomiku, kurā valda brīva konkurence.

Šīs dalībvalstu un Savienības darbības saskan ar šādiem pamatprincipiem: stabilas cenas, laba valsts finanšu un monetārās sistēmas darbība un stabila maksājumu bilance.

1. IEDAĻA

EKONOMIKAS POLITIKA

III-178. PANTS

Dalībvalstis īsteno savu ekonomikas politiku, lai saskaņā ar III-179. panta 2. punktā minētajām vispārējām pamatnostādnēm palīdzētu sasniegt I-3. pantā noteiktos Savienības mērķus. Dalībvalstis un Savienība rīkojas saskaņā ar principu, kas paredz atvērta tirgus ekonomiku, kurā valda brīva konkurence, un kas veicina resursu efektīvu sadali, kā arī ir saskaņā ar III-177. pantā paredzētajiem principiem.

III-179. PANTS

1. Dalībvalstis ekonomikas politiku uzskata par vispārsvērīgu jautājumu un koordinē to Padomē saskaņā ar III-178. pantu.
2. Padome pēc Komisijas ieteikuma izstrādā projektu dalībvalstu un Savienības ekonomikas politikas vispārīgām pamatnostādnēm un iesniedz ziņojumu Eiropadomei.

Eiropadome, pamatojoties uz Padomes ziņojumu, apspriežas par secinājumu attiecībā uz dalībvalstu un Savienības ekonomikas politikas vispārīgajām pamatnostādņēm. Padome, pamatojoties uz šo secinājumu, pieņem ieteikumu, kurā nosaka šīs vispārīgās pamatnostādnes. Šo ieteikumu tā dara zināmu Eiropas Parlamentam.

3. Lai labāk koordinētu dalībvalstu ekonomikas politiku un nodrošinātu stabilu saimnieciskās darbības konvergenci, Padome, pamatojoties uz Komisijas ziņojumiem, pārrauga ekonomikas attīstību visās dalībvalstīs un visā Savienībā, ekonomikas politiku atbilstību 2. punktā minētajām vispārīgajām pamatnostādņēm, kā arī regulāri izvērtē tās kopumā.

Lai notiktu šāda daudzpusēja uzraudzība, dalībvalstis Komisijai dara zināmus svarīgākos pasākumus, ko tās veikušas ekonomikas politikas jomā, kā arī sniedz citu informāciju, ko uzskata par nepieciešamu.

4. Ja, īstenojot 3. punktā minēto procedūru, atklājas, ka dalībvalsts ekonomikas politika nesaskan ar 2. punktā minētajām vispārīgajām nostādņēm vai traucē pareizi darboties ekonomiskai un monetārai savienībai, Komisija attiecīgai dalībvalstij var adresēt brīdinājumu. Padome pēc Komisijas ieteikuma var adresēt vajadzīgos ieteikumus attiecīgajai dalībvalstij. Padome pēc Komisijas ierosinājuma var pieņemt lēmumu savus ieteikumus darīt zināmus atklātībā.

Piemērojot šo punktu, Padome pieņem lēmumu, neņemot vērā attiecīgās dalībvalsts Padomes locekļa balsojumu.

Kvalificēts balsu vairākums ir vismaz 55% pārējo to Padomes locekļu balsu, kuri pārstāv iesaistītās dalībvalstis un aptver vismaz 65% šo dalībvalstu iedzīvotāju.

Bloķējošais mazākums ietver vismaz minimālo šo pārējo Padomes locekļu skaitu, kuri pārstāv vairāk nekā 35% iesaistīto dalībvalstu iedzīvotāju, papildus balsojot vienam loceklim; pretējā gadījumā uzskata, ka panākts kvalificēts balsu vairākums.

5. Padomes priekšsēdētājs un Komisija ziņo Eiropas Parlamentam par daudzpusējās uzraudzības rezultātiem. Ja Padome ieteikumus darījusi zināmus atklātībā, Padomes priekšsēdētāju var uzaicināt uz attiecīgo Eiropas Parlamenta komisiju.

6. Eirolikumos var noteikt sīki izstrādātus noteikumus daudzpusējās uzraudzības procedūrai, kas minēta 3. un 4. punktā.

III-180. PANTS

1. Neskarot citas procedūras, kas paredzētas Konstitūcijā, Padome pēc Komisijas priekšlikuma var pieņemt eirolēmumu, paredzot ekonomikas stāvoklim piemērotus pasākumus, jo īpaši tad, ja rodas nopietnas grūtības dažu ražojumu piegādē.

2. Ja kādai dalībvalstij ir grūtības vai to nopietni apdraud lielas grūtības, ko izraisījušas dabas katastrofas vai ārkārtas notikumi, kurus tā nevar ietekmēt, Padome pēc Komisijas priekšlikuma var pieņemt eirolēmumu par Savienības finansiālas palīdzības sniegšanu attiecīgajai dalībvalstij, paredzot īpašus nosacījumus. Padomes priekšsēdētājs pieņemto lēmumu dara zināmu Eiropas Parlamentam.

III-181. PANTS

1. Eiropas Centrālajai bankai un dalībvalstu centrālajām bankām (turpmāk "valstu centrālās bankas") ir aizliegts Savienības iestāžu vai struktūru, dalībvalstu valdību, reģionālu, vietēju vai citu valsts iestāžu, vai citu valsts struktūru vai uzņēmumu vajadzībām pieļaut konta pārtēriņu, kā arī sniegt tām jebkādus citus kredīta pakalpojumus, un tāpat ir arī aizliegts Eiropas Centrālajai bankai un valstu centrālajām bankām tieši pirkt parāda instrumentus no šīm iestādēm.
2. Šā panta 1. punkts neattiecas uz valstu kredītiestādēm, kurām saistībā ar centrālo banku veikto rezervju nodrošināšanu valstu centrālās bankas un Eiropas Centrālā banka piemēro tādus pašus nosacījumus kā privātām kredītiestādēm.

III-182. PANTS

Aizliegti ir visi pasākumi, kas nav pamatoti ar piesardzības apsvērumiem un kas Savienības iestādēm vai struktūrām, dalībvalstu valdībām, reģionālām, vietējām vai citām valsts iestādēm, vai citām valsts struktūrām vai uzņēmumiem piešķir privilēģijas sadarbībā ar finanšu iestādēm.

III-183. PANTS

1. Savienība nav atbildīga par dalībvalstu valdību, reģionālo, vietējo vai citu valsts iestāžu, citu valsts struktūru vai uzņēmumu saistībām, un tai nav tās jāuzņemas; tas neskar savstarpējas finanšu garantijas īpašu projektu kopīgam īstenojumam. Dalībvalsts nav atbildīga par citas dalībvalsts valdības, reģionālu, vietēju vai citu valsts iestāžu, citu publisku tiesību subjektu vai publisku uzņēmumu saistībām, un tai nav tās jāuzņemas; tas neskar savstarpējas finanšu garantijas īpaša projekta kopīgai īstenošanai.

2. Padome pēc Komisijas priekšlikuma var pieņemt eiroregulas vai eirolēmumus, precizējot definīcijas III-181. un III-182. pantā, kā arī šajā pantā minēto aizliegumu piemērošanai. Tā pieņem lēmumu pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu.

III-184. PANTS

1. Dalībvalstis izvairās no pārmērīga valsts budžeta deficīta.

2. Lai novērstu nopietnas kļūdas, Komisija uzrauga budžeta un valsts parāda kopapjoma dinamiku dalībvalstīs. Komisija īpaši pārbauda budžeta disciplīnas ievērošanu, pamatojoties uz šādiem diviem kritērijiem:
 - a) vai plānotā vai faktiskā valsts budžeta deficīta attiecība pret iekšzemes kopproduktu pārsniedz atsaucēs vērtību, izņemot gadījumus, kad

- i) vai nu šī attiecība ir būtiski un pastāvīgi pazeminājusies un sasniegusi atsaucē vērtībai tuvu līmeni,
 - ii) vai arī atsaucē vērtība ir pārsniegta tikai izņēmuma kārtā un uz laiku, un šī attiecība joprojām ir tuva atsaucē vērtībai;
- b) vai valsts parāda attiecība pret iekšzemes kopproduktu pārsniedz atsaucē vērtību, ja vien šī attiecība pietiekami strauji nesamazinās un netuvinās atsaucē vērtībai.

Atsaucē vērtības ir precizētas Protokolā par pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru.

3. Ja kāda dalībvalsts neatbilst viena vai abu šo kritēriju izvirzītajām prasībām, Komisija sagatavo ziņojumu. Komisijas ziņojumā ņem vērā arī to, vai valsts budžeta deficīts pārsniedz valdības investīciju izdevumus, kā arī ņem vērā visus citus būtiskus faktorus, tostarp dalībvalsts ekonomikas un budžeta stāvokli vidēji ilgā laikā.

Komisija var sagatavot ziņojumu arī tad, ja kritēriju izvirzītās prasības ir izpildītas, bet tomēr tā uzskata, ka dalībvalstī iespējams pārmērīgs budžeta deficīts.

4. Ekonomikas un finanšu komiteja, kuru izveido atbilstīgi III-192. pantam, izstrādā atzinumu pēc Komisijas ziņojuma.

5. Ja Komisija uzskata, ka dalībvalstī pastāv vai var rasties pārmērīgs budžeta deficīts, Komisija nosūta attiecīgajai dalībvalstij atzinumu un attiecīgi informē Padomi.

6. Padome, izskatījusi apsvērumus, ko var būt iesniegusi attiecīgā dalībvalsts, pēc Komisijas priekšlikuma, pamatojoties uz vispārēju novērtējumu, pieņem lēmumu par to, vai pastāv pārmērīgs budžeta deficīts. Ja tā ir, tad pēc Komisijas ieteikuma Padome bez nepamatotas kavēšanās pieņem ieteikumus attiecīgajai dalībvalstij, lai noteiktā laikā to novērstu. Ievērojot 8. punktu, šos ieteikumus nedara zināmus atklātībā.

Piemērojot šo punktu, Padome pieņem lēmumu, neņemot vērā attiecīgās dalībvalsts Padomes locekļa balsojumu.

Kvalificēts balsu vairākums ir vismaz 55% pārējo to Padomes locekļu balsu, kuri pārstāv iesaistītās dalībvalstis un aptver vismaz 65% šo dalībvalstu iedzīvotāju.

Bloķējošais mazākums ietver vismaz minimālo šo pārējo Padomes locekļu skaitu, kuri pārstāv vairāk nekā 35% iesaistīto dalībvalstu iedzīvotāju, papildus balsojot vienam loceklim; pretējā gadījumā uzskata, ka panākts kvalificēts balsu vairākums.

7. Padome pēc Komisijas ieteikuma pieņem eiolēmumus un ieteikumus, kas minēti 8. līdz 11. punktā.

Tā pieņem lēmumu, neņemot vērā tā Padomes locekļa balsojumu, kas pārstāv attiecīgo dalībvalsti.

Kvalificēts balsu vairākums ir vismaz 55% pārējo to Padomes locekļu balsu, kuri pārstāv iesaistītās dalībvalstis un aptver vismaz 65% šo dalībvalstu iedzīvotāju.

Bloķējošais mazākums ietver vismaz minimālo šo pārējo Padomes locekļu skaitu, kuri pārstāv vairāk nekā 35% iesaistīto dalībvalstu iedzīvotāju, papildus balsojot vienam loceklim; pretējā gadījumā uzskata, ka panākts kvalificēts balsu vairākums.

8. Ja Padome pieņem eirolēmumu, kurā konstatēts, ka pēc tās ieteikumiem noteiktajā termiņā nav veikta nekāda efektīva rīcība, tā ieteikumus var darīt zināmus atklātībā.

9. Ja dalībvalsts arī turpmāk neīsteno Padomes ieteikumus, Padome var pieņemt eirolēmumu, pieprasot, lai dalībvalsts noteiktā laikā veic deficīta samazināšanas pasākumus, ko Padome atzinusi par vajadzīgiem, lai labotu stāvokli.

Tādā gadījumā Padome var lūgt attiecīgo dalībvalsti iesniegt ziņojumus pēc īpaša grafika, lai pārbaudītu, kā šī dalībvalsts tiecas panākt noregulējumu.

10. Kamēr dalībvalsts nav izpildījusi saskaņā ar 9. punktu pieņemtu eirolēmumu, Padome var pieņemt lēmumu vai nu piemērot, vai pastiprināt vienu vai vairākus šādus pasākumus:

- a) izvirzīt prasību, lai attiecīgā dalībvalsts pirms obligāciju un vērtspapīru emisijas publicē tādu papildu informāciju, kādu norāda Padome;
- b) aicināt Eiropas Investīciju banku pārskatīt aizdevumu politiku attiecībā uz šo dalībvalsti;

- c) izvirzīt prasību, lai attiecīgā dalībvalsts deponē attiecīga apjoma bezprocentu noguldījumu Savienībai, līdz Padome atzīst, ka pārmērīgais budžeta deficīts ir likvidēts,
- d) uzlikt atbilstīgas sodanaudas.

Padomes priekšsēdētājs pieņemtos pasākumus dara zināmus Eiropas Parlamentam.

11. Padome atceļ dažus vai visus savus lēmumus, kas minēti 6., 8., 9. un 10. punktā, ja tā atzīst, ka pārmērīgais budžeta deficīts attiecīgajā dalībvalstī ir novērsts. Ja Padome ieteikumus ir iepriekš darījusi zināmus atklātībā, tad, līdzko atcelts eirolēmums, kas pieņemts saskaņā ar 8. punktu, tā nāk klajā ar publisku paziņojumu, ka attiecīgajā dalībvalstī vairs nepastāv pārmērīgs budžeta deficīts.

12. Attiecībā uz šā panta 1. līdz 6. punktu, kā arī 8. un 9. punktu nedrīkst īstenot III-360. un III-361. pantā paredzētās tiesības vērsties Tiesā.

13. Citi noteikumi, kas attiecas uz šajā pantā paredzēto procedūru, ir izklāstīti Protokolā par pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru.

Padomes pieņemtā eirolikumā ir noteikti atbilstīgi pasākumi minētā protokola aizstāšanai. Pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu un Eiropas Centrālo banku Padome pieņem lēmumu vienprātīgi.

Ievērojot pārējos šā punkta noteikumus, Padome pēc Komisijas priekšlikuma pieņem eiroregulas vai eirolēmumus, kuros iekļauti sīki izstrādāti noteikumi un definīcijas minētā protokola piemērošanai. Tā pieņem lēmumu pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu.

2. IEDAĻA

MONETĀRĀ POLITIKA

III-185. PANTS

1. Eiropas Centrālo banku sistēmas galvenais mērķis ir uzturēt cenu stabilitāti. Neskarot šo mērķi, Eiropas Centrālo banku sistēma atbalsta vispārējo ekonomikas politiku Savienībā, lai palīdzētu sasniegt tās mērķus, kas noteikti I-3. pantā. Eiropas Centrālo banku sistēma darbojas saskaņā ar principu, kas paredz atvērta tirgus ekonomiku, kurā valda brīva konkurence, un kas veicina resursu efektīvu sadali, kā arī saskaņā ar III-177. pantā noteiktajiem principiem.
2. Galvenie uzdevumi, kas jāīsteno Eiropas Centrālo banku sistēmā, ir šādi:
 - a) noteikt un īstenot Savienības monetāro politiku;
 - b) veikt valūtas maiņas operācijas, kā paredzēts III-326. pantā;
 - c) turēt un pārvaldīt dalībvalstu oficiālās ārvalstu valūtas rezerves;
 - d) veicināt norēķinu sistēmu vienmērīgu darbību.
3. Šā panta 2. punkta c) apakšpunkts neliedz dalībvalstu valdībām turēt un pārvaldīt apgrozības kapitālu ārvalstu valūtās.

4. Ar Eiropas Centrālo banku apspriežas:

- a) par visiem ierosinātajiem Savienības aktiem, kas atbilst tās pilnvarām;
- b) valstu iestādes - par visiem likumprojektiem, kas atbilst tās pilnvarām, bet ievērojot ierobežojumus un nosacījumus, ko Padome izvirzījusi saskaņā ar III-187. panta 4. punktā paredzēto procedūru.

Eiropas Centrālā banka var sniegt atzinumus attiecīgām Savienības iestādēm un struktūrām vai valstu iestādēm jautājumos, kas atbilst tās pilnvarām.

5. Eiropas Centrālo banku sistēma palīdz kompetentajām iestādēm sekmīgi īstenot politiku, kas attiecas uz kredītiestāžu uzraudzību un finanšu sistēmas stabilitāti.

6. Padomes pieņemtie eirolikumi var noteikt Eiropas Centrālajai bankai īpašus uzdevumus saistībā ar politiku, kas attiecas uz kredītiestāžu un citu finanšu iestāžu uzraudzību, izņemot apdrošināšanas uzņēmumus. Pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu un Eiropas Centrālo banku Padome pieņem lēmumu vienprātīgi.

III-186. PANTS

1. Eiropas Centrālajai bankai ir ekskluzīvas tiesības atļaut Savienībā emitēt euro banknotes. Eiropas Centrālā banka un valstu centrālās bankas var emitēt šīs naudaszīmes. Tikai Eiropas Centrālās bankas un valstu centrālo banku emitētām banknotēm ir likumīga maksāšanas līdzekļa statuss Savienībā.

2. Dalībvalstis var emitēt euro monētas, kuru emisijas apjoms jāapstiprina Eiropas Centrālajai bankai.

Padome pēc Komisijas priekšlikuma var pieņemt eiroregulas, paredzot pasākumus, lai saskaņotu apgrozībai paredzēto monētu denominācijas un tehniskos parametrus, ciktāl tas vajadzīgs to netraucētai apgrozībai Savienībā. Padome pieņem lēmumu pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu un Eiropas Centrālo banku.

III-187. PANTS

1. Eiropas Centrālo banku sistēmu pārvalda Eiropas Centrālās bankas lēmējinstances, tās ir Padome un Valde.
2. Eiropas Centrālo banku sistēmas statūti ir noteikti Protokolā par Eiropas Centrālo banku sistēmas un Eiropas Centrālās bankas statūtiem.
3. Eiropas Centrālo banku sistēmas un Eiropas Centrālās bankas statūtu 5. panta 1., 2. un 3. punktu, 17. un 18. pantu, 19. panta 1. punktu, 22., 23., 24. un 26. punktu, 32. panta 2., 3., 4., un 6. punktu, 33. panta 1. punkta a) apakšpunktu un 36. pantu var grozīt ar eirolikumu:
 - a) vai nu pēc Komisijas priekšlikuma un pēc apspriešanās ar Eiropas Centrālo banku;
 - b) vai arī pēc Eiropas Centrālās bankas ieteikuma un apspriešanās ar Komisiju.

4. Padome pieņem eiroregulas un eirolēmumus, nosakot Eiropas Centrālo banku sistēmas un Eiropas Centrālās bankas statūtu 4. pantā, 5. panta 4. punktā, 19. panta 2. punktā, 20. pantā, 28. panta 1. punktā, 29. panta 2. punktā, 30. panta 4. punktā un 34. panta 3. punktā minētos pasākumus. Tā pieņem lēmumu pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu:

- a) vai nu pēc Komisijas priekšlikuma un pēc apspriešanās ar Eiropas Centrālo banku,
- b) vai arī pēc Eiropas Centrālās bankas ieteikuma un pēc apspriešanās ar Komisiju.

III-188. PANTS

Ne Eiropas Centrālā banka, ne kādas valsts centrālā banka, ne arī kāds to lēmējinstanču loceklis, īstenojot pilnvaras un veicot uzdevumus un pienākumus, ko uzliek Konstitūcija un Eiropas Centrālo banku sistēmas un Eiropas Centrālās bankas statūti, nelūdz un nepieņem norādījumus no Savienības iestādēm vai struktūrām, no kādas dalībvalsts valdības vai no kādas citas struktūras. Savienības iestādes vai struktūras un dalībvalstu valdības apņemas ievērot šo principu un nemēģināt ietekmēt Eiropas Centrālās bankas vai valstu centrālo banku lēmējinstanču locekļus, kad viņi veic amata pienākumus.

III-189. PANTS

Katra dalībvalsts nodrošina, lai tās tiesību akti, tostarp tās centrālās bankas statūti, atbilstu Konstitūcijai un Eiropas Centrālo banku sistēmas un Eiropas Centrālās bankas statūtiem.

III-190. PANTS

1. Lai paveiktu Eiropas Centrālo banku sistēmai uzticētos uzdevumus, Eiropas Centrālā banka saskaņā ar Konstitūciju un saskaņā ar Eiropas Centrālo banku sistēmas un Eiropas Centrālās bankas statūtos paredzētajiem nosacījumiem pieņem:
 - a) eiroregulas, ciktāl tās vajadzīgas, lai veiktu uzdevumus, kas minēti Eiropas Centrālo banku sistēmas un Eiropas Centrālās bankas statūtu 3. panta 1. punkta a) apakšpunktā, 19.panta 1. punktā, 22. pantā un 25. panta 2. punktā, kā arī gadījumos, kas paredzēti III-187. panta 4. punktā minētajās eiroregulās un eirolēmumos;
 - b) eirolēmumus, kas nepieciešami, lai saskaņā ar Konstitūciju un Eiropas Centrālo banku sistēmas un Eiropas Centrālās bankas statūtiem veiktu Eiropas Centrālajai banku sistēmai uzticētos uzdevumus;
 - c) ieteikumus un atzinumus.
2. Eiropas Centrālā banka var nolemt publicēt savus eirolēmumus, ieteikumus un atzinumus.
3. Padome saskaņā ar III-187. panta 4. punktā noteikto procedūru pieņem eiroregulas, nosakot ierobežojumus un nosacījumus, ar kādiem Eiropas Centrālajai bankai ir tiesības uzlikt sodanaudas vai kavējuma naudas uzņēmumiem, kas nepilda pienākumus, kurus paredz tās izdotās eiroregulas un eirolēmumi.

III-191. PANTS

Neskarot Eiropas Centrālās bankas pilnvaras, eirolikumā vai eiroietvarlikumā paredz pasākumus, kas nepieciešami euro kā vienotās valūtas izmantošanai. Šādu eirolikumu vai eiroietvarlikumu pieņem pēc apspriešanās ar Eiropas Centrālo banku.

3. IEDAĻA

ORGANIZATORISKIE NOTEIKUMI

III-192. PANTS

1. Lai veicinātu pilnīgu dalībvalstu politikas koordināciju, kas vajadzīga iekšējā tirgus darbībai, ar šo ir nodibināta Ekonomikas un finanšu komiteja.
2. Komitejai ir šādi uzdevumi:
 - a) pēc Padomes vai Komisijas lūguma vai pēc savas iniciatīvas sniegt atzinumus minētajām iestādēm;
 - b) pastāvīgi uzraudzīt dalībvalstu un Savienības ekonomikas un finanšu stāvokli un regulāri par to ziņot Padomei un Komisijai, jo īpaši attiecībā uz finanšu attiecībām ar trešām valstīm un starptautiskām iestādēm;

- c) neskarot III-344. pantu, palīdzēt sagatavot Padomes darbu, kā minēts III-159. pantā, III-179. panta 2., 3., 4. un 6. punktā, III-180., III-183. un III-184. pantā, III-185. panta 6. punktā, III-186. panta 2. punktā, III-187. panta 3. un 4. punktā, III-191. un III-196. pantā, III-198. panta 2. un 3. punktā, III-201. pantā, III-202. panta 2. un 3. punktā un III-322. un III-326. pantā, un veikt citus Padomes uzticētos uzdevumus, kas saistīti ar konsultācijām un jautājumu sagatavošanu;
- d) vismaz reizi gadā pārbaudīt stāvokli kapitāla aprites un maksājumu brīvības jomā, ko rada šī Konstitūcijas un Savienības aktu īstenošana; šī pārbaude attiecas uz visiem pasākumiem, kas saistīti ar kapitāla apriti un maksājumiem; Komiteja ziņo Komisijai un Padomei par pārbaudes iznākumu.

Dalībvalstis, Komisija un Eiropas Centrālā banka katra ieceļ ne vairāk kā divus šīs komitejas locekļus.

3. Padome pēc Komisijas priekšlikuma pieņem eirolēmumu, nosakot sīki izstrādātus noteikumus attiecībā uz Ekonomikas un finanšu komitejas sastāvu. Tā pieņem lēmumu pēc apspriešanās ar Eiropas Centrālo banku un komiteju. Padomes priekšsēdētājs pieņemto lēmumu dara zināmu Eiropas Parlamentam.

4. Kamēr ir dalībvalstis, uz kurām attiecas III-197. pantā minētais izņēmums, Komiteja papildus 2. punktā izvirzītajiem uzdevumiem pārskata šo dalībvalstu monetāro un finansiālo stāvokli, kā arī vispārējo maksājumu sistēmu, un regulāri par to ziņo Padomei un Komisijai.

III-193. PANTS

Jautājumos, uz kuriem attiecas III-179. panta 4. punkts, III-184. pants, izņemot tā 13. punktu, kā arī III-191. un III-196., III-198. panta 3. punkts un III-326. pants, Padome vai kāda dalībvalsts var lūgt Komisiju sniegt attiecīgu ieteikumu vai priekšlikumu. Komisija izskata šo lūgumu un tūlīt iesniedz Padomei secinājumus.

4. IEDAĻA

ĪPAŠI NOTEIKUMI DALĪBVALSTĪM, KURU NAUDAS VIENĪBA IR EURO

III-194. PANTS

1. Lai nodrošinātu pienācīgu ekonomikas un monetārās savienības darbību, saskaņā ar attiecīgiem Konstitūcijas noteikumiem Padome, ievērojot kādu no III-179. un III-184. pantā minētajām atbilstīgajām procedūrām, izņemot to, kas noteikta III - 184. panta 13. punktā, pieņem noteikumus attiecībā uz dalībvalstīm, kuru naudas vienība ir euro:

- a) lai stiprinātu to budžeta disciplīnas un tās uzraudzības koordināciju;
- b) lai tām noteiktu ekonomikas politikas pamatnostādnes, vienlaikus nodrošinot to atbilstību visai Savienībai pieņemtajām pamatnostādnēm, kā arī to uzraudzību.

2. Balsošanā par 1. punktā noteiktajiem pasākumiem piedalās tikai tie Padomes locekļi, kas pārstāv dalībvalstis, kuru naudas vienība ir euro.

Kvalificēts balsu vairākums ir vismaz 55% to Padomes locekļu balsu, kuri pārstāv iesaistītās dalībvalstis un aptver vismaz 65% šo dalībvalstu iedzīvotāju.

Bloķējošais mazākums ietver vismaz minimālo to Padomes locekļu skaitu, kuri pārstāv vairāk nekā 35% iesaistīto dalībvalstu iedzīvotāju, papildus balsojot vienam loceklim; pretējā gadījumā uzskata, ka panākts kvalificēts balsu vairākums.

III-195. PANTS

To dalībvalstu ministru sanāksmju kārtību, kuru naudas vienība ir euro, nosaka Protokolā par Eurogrupu.

III-196. PANTS

1. Lai nodrošinātu euro vietu starptautiskajā monetārajā sistēmā, Padome pēc Komisijas priekšlikuma pieņem eirolēmumu, nosakot kopēju nostāju jautājumos, kas ir īpaši nozīmīgi ekonomikas un monetārajai savienībai starptautiskās finanšu iestādēs un konferencēs. Padome pieņem lēmumu pēc apspriešanās ar Eiropas Centrālo banku.

2. Padome pēc Komisijas priekšlikuma var pieņemt attiecīgus pasākumus, lai nodrošinātu vienotu pārstāvību starptautiskās finanšu iestādēs un konferencēs. Padome pieņem lēmumu pēc apspriešanās ar Eiropas Centrālo banku.

3. Balsošanā par 1. un 2. punktā paredzētajiem pasākumiem piedalās vienīgi tie Padomes locekļi, kas pārstāv dalībvalstis, kuru naudas vienība ir euro.

Kvalificēts balsu vairākums ir vismaz 55% to Padomes locekļu balsu, kuri pārstāv iesaistītās dalībvalstis un aptver vismaz 65% šo dalībvalstu iedzīvotāju.

Bloķējošais mazākums ietver vismaz minimālo šo Padomes locekļu skaitu, kuri pārstāv vairāk nekā 35% iesaistīto dalībvalstu iedzīvotāju, papildus balsojot vienam loceklim; pretējā gadījumā uzskata, ka panākts kvalificēts balsu vairākums.

5. IEDAĻA

PĀREJAS NOTEIKUMI

III-197. PANTS

1. Dalībvalstis, par kurām Padome nav nolēmusi, ka tās atbilst nosacījumiem euro ieviešanai, turpmāk minētas kā "dalībvalstis ar izņēmuma statusu".

2. Dalībvalstīm ar izņēmuma statusu nepiemēro šādus Konstitūcijas noteikumus:
- a) vispārējo ekonomikas politikas pamatnostādņu daļu pieņemšana, kas kopumā attiecas uz eurozonu (III-179. panta 2. punkts);
 - b) piespiedu līdzekļi pārmērīga budžeta deficīta novēršanai (III-184. panta 9. un 10. punkts);
 - c) Eiropas Centrālo banku sistēmas mērķi un uzdevumi (III-185. panta 1., 2., 3. un 5. punkts);
 - d) euro emisija (III-186. pants);
 - e) Eiropas Centrālās bankas akti (III-190. pants);
 - f) pasākumi, kas attiecas uz euro izmantošanu (III-191. pants);
 - g) monetārie nolīgumi un citi pasākumi, kas saistīti ar valūtas maiņas kursa politiku (III-326. pants);
 - h) Eiropas Centrālās bankas Valdes locekļu iecelšana (III-382. panta 2. punkts);
 - i) eirolēmumi par kopēju nostāju jautājumos, kas ir īpaši nozīmīgi ekonomikas un monetārajai savienībai kompetentās starptautiskās finanšu iestādēs un konferencēs (III-196. panta 1. punkts);

- j) pasākumi, lai nodrošinātu vienotu pārstāvību starptautiskās finanšu iestādēs un konferencēs (III-196. panta 2. punkts).

Tādējādi šajos apakšpunktos minētajos pantos lietotais termins "dalībvalstis" nozīmē dalībvalstis, kuru naudas vienība ir euro.

3. Saskaņā ar Eiropas Centrālo banku sistēmas un Eiropas Centrālās bankas statūtu IX nodaļu dalībvalstīm ar izņēmuma statusu un to centrālajām bankām nav tiesību un pienākumu Eiropas Centrālo banku sistēmā.

4. Padomes locekļiem, kuri pārstāv dalībvalstis ar izņēmuma statusu, balsstiesības aptur, nosakot Padomes pasākumus, kas minēti 2. punktā uzskaitītajos pantos, kā arī šādos gadījumos:

- a) pieņemot ieteikumus dalībvalstīm ar izņēmuma statusu atbilstīgi daudzpusējai uzraudzībai, tostarp ieteikumus par stabilitātes programmām un brīdinājumiem (III-179. pants, 4. punkts);
- b) nosakot pasākumus saistībā ar pārmērīgu budžeta deficītu attiecībā uz valstīm, kuru naudas vienība ir euro (III-184. pants, 6., 7., 8. un 11. punkts).

Kvalificēts balsu vairākums ir vismaz 55% pārējo to Padomes locekļu balsu, kuri pārstāv iesaistītās dalībvalstis un aptver vismaz 65% šo dalībvalstu iedzīvotāju.

Bloķējošais mazākums ietver vismaz minimālo šo pārējo Padomes locekļu skaitu, kuri pārstāv vairāk nekā 35% iesaistīto dalībvalstu iedzīvotāju, papildus balsojot vienam loceklim; pretējā gadījumā uzskata, ka panākts kvalificēts balsu vairākums.

III-198. PANTS

1. Vismaz reizi divos gados vai pēc pieprasījuma, ko iesniedz dalībvalstis ar izņēmuma statusu, Komisija un Eiropas Centrālā banka sniedz ziņojumus Padomei par panākumiem, kādi ir dalībvalstīm ar izņēmuma statusu, pildot saistības attiecībā uz ekonomikas un monetārās savienības izveidi. Šajos ziņojumos ietver vērtējumu attiecībā uz to, vai šo dalībvalstu tiesību akti, tostarp šo valstu centrālo banku statūti, ir saderīgi ar III-188. un III-189. pantu un Eiropas Centrālo banku sistēmas un Eiropas Centrālās bankas statūtiem. Ziņojumos ietver arī vērtējumu attiecībā uz augsta līmeņa stabilas konverģences sasniegšanu, analizējot to, ciktāl katra dalībvalsts atbilst šādiem kritērijiem:

- a) augsts cenu stabilitātes līmenis; to nosaka, samērojot inflācijas līmeni attiecīgā valstī ar inflācijas līmeni trijās cenu ziņā stabilākajās dalībvalstīs;
- b) valsts finanšu stāvokļa stabilitāte; tas paredz, ka ir sasniegts valsts budžeta stāvoklis bez pārmērīga deficīta saskaņā ar III-184. panta 6. punktu;
- c) vismaz divus gadus valūtas kursa svārstības palikušas Eiropas monetārās sistēmas valūtas maiņas mehānisma noteiktajās robežās, un valūta nav devalvēta attiecībā pret euro;

- d) stabilitāte, ko dalībvalsts ar izņēmuma statusu panākusi konverģencē un līdzdalībā valūtas maiņas mehānismā, kuru atspoguļo ilgtermiņa procentu likmju līmenis.

Četri šajā punktā minētie kritēriji un attiecīgie laikposmi, kuros tie jāievēro, ir sīkāk noteikti Protokolā par konverģences kritērijiem. Komisijas un Eiropas Centrālās bankas ziņojumos ņem vērā arī tirgu integrācijā gūtos sasniegumus, kārtējo maksājumu bilances un to dinamiku, kā arī pārskatu par darbaspēka vienību izmaksām un citu cenu indeksu attīstību.

2. Padome pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu un pārrunām Eiropadomē, pēc Komisijas priekšlikuma pieņem eirolēmumu par to, kuras dalībvalstis ar izņēmuma statusu atbilst nosacījumiem, ko paredz 1. punktā izvirzītie kritēriji, un atceļ izņēmuma statusu attiecīgajām dalībvalstīm.

Padome pieņem lēmumu pēc tam, kad tā ir saņēmusi to locekļu kvalificēta vairākuma ieteikumu, kurā pārstāvētas dalībvalstis, kuru naudas vienība ir euro; šie locekļi pieņem lēmumu sešu mēnešu laikā pēc tam, kad Padome saņēmusi Komisijas priekšlikumu.

Kvalificēts balsu vairākums, kas minēts otrajā apakšpunktā, ir vismaz 55% to Padomes locekļu balsu, kuri pārstāv iesaistītās dalībvalstis un aptver vismaz 65% šo dalībvalstu iedzīvotāju.

Bloķējošais mazākums ietver vismaz minimālo šo Padomes locekļu skaitu, kuri pārstāv vairāk nekā 35% iesaistīto dalībvalstu iedzīvotāju, papildus balsojot vienam loceklim; pretējā gadījumā uzskata, ka panākts kvalificēts balsu vairākums.

3. Ja saskaņā ar 2. punktā paredzēto procedūru nolemts atcelt izņēmuma statusu kādai valstij, Padome pēc Komisijas priekšlikuma pieņem eiroregulas vai eirolēmumus, neatsaucami fiksējot euro maiņas kursu attiecībā pret attiecīgās dalībvalsts valūtu, un paredz citus pasākumus, kas vajadzīgi, lai ieviestu euro kā vienotu valūtu attiecīgajā dalībvalstī. Padomes locekļi, kas pārstāv dalībvalstis, kuru naudas vienība ir euro, un attiecīgās dalībvalsts pārstāvji pieņem vienprātīgu lēmumu pēc apspriešanās ar Eiropas Centrālo banku.

III-199. PANTS

1. Kamēr pastāv dalībvalstis ar izņēmuma statusu, neskarot III-187. panta 1. punktu, kā Eiropas Centrālās bankas trešā lēmējinstance darbojas Eiropas Centrālās bankas Ģenerālpadome, kas minēta Eiropas Centrālo banku sistēmas un Eiropas Centrālās bankas statūtu 45. pantā.

2. Kamēr pastāv dalībvalstis ar izņēmuma statusu, Eiropas Centrālā banka attiecībā uz šīm dalībvalstīm:

- a) veicina valstu centrālo banku sadarbību;
- b) veicina dalībvalstu monetāro politiku koordinēšanu, lai nodrošinātu cenu stabilitāti;
- c) pārtrauga valūtas maiņas mehānisma darbību;

- d) rīko apspriedes par jautājumiem, kas ir valstu centrālo banku kompetencē un ietekmē finanšu iestāžu un tirgu stabilitāti;
- e) veic kādreizējos Eiropas Monetārās sadarbības fonda uzdevumus, ko vēlāk bija pārņēmis Eiropas Monetārais institūts.

III-200. PANTS

Katra dalībvalsts ar izņēmuma statusu savu valūtas maiņas politiku uzskata par vispārsvārīgu jautājumu. To darot, tā ņem vērā pieredzi, kas gūta, sadarbojoties valūtas maiņas mehānismā.

III-201. PANTS

1. Ja attiecībā uz maksājumu bilanci dalībvalstij ar izņēmuma statusu radušās grūtības vai draud nopietnas grūtības, ko radījusi vai nu vispārēja tās maksājumu bilances nestabilitāte, vai arī valūta, kas ir apgrozībā, un ja šādas grūtības īpaši traucē iekšējā tirgus darbību vai pakāpenisku kopējas tirdzniecības politikas īstenošanu, Komisija tūlīt noskaidro attiecīgās valsts stāvokli un darbības, kuras šī valsts sākusi vai var sākt saskaņā ar Konstitūciju, liekot lietā visus līdzekļus, kas ir tās rīcībā. Komisija nosaka, kādus pasākumus tā iesaka veikt attiecīgajai dalībvalstij.

Ja rīcība, ko veikusi dalībvalsts ar izņēmuma statusu, un Komisijas ieteiktie pasākumi izrādās nepietiekami, lai pārvarētu radušās vai draudošās grūtības, Komisija, apspriedusies ar Ekonomikas un finanšu komiteju, iesaka Padomei nodrošināt savstarpēju palīdzību un attiecīgi piemērotas metodes.

Komisija regulāri informē Padomi par stāvokli un tā attīstību.

2. Padome pieņem eiroregulas vai eirolēmumus, ar kuriem piešķir šādu savstarpēju palīdzību un paredz tās nosacījumus un precizējumus. Šī savstarpējā palīdzība konkrēti var izpausties kā:

- a) saskaņota darbība citās starptautiskās organizācijās, pie kurām var vērsties dalībvalstis ar izņēmuma statusu;
- b) pasākumi, ko veic, lai nepieļautu novirzes tirdzniecības plūsmās, ja grūtībās nonākusī dalībvalsts ar izņēmuma statusu uztur vai atkārtoti ievieš pret trešām valstīm vērstus kvantitatīvos ierobežojumus;
- c) ierobežota apjoma kredītu saņemšana no citām dalībvalstīm, ja tās devušas piekrišanu.

3. Ja Padome nepiešķir Komisijas ieteikto savstarpējo palīdzību vai ja savstarpējā palīdzība un veiktie pasākumi nav pietiekami, Komisija ļauj grūtībās nonākušajai dalībvalstij ar izņēmuma statusu veikt aizsargpasākumus, kuru nosacījumus un precizējumus nosaka Komisija.

Padome var atsaukt šo atļauju un grozīt šos nosacījumus un precizējumus.

III-202. PANTS

1. Ja maksājumu bilancē pēkšņi rodas krīze un tūlīt netiek pieņemts eirolēmums III-201. panta 2. punkta nozīmē, attiecīgā dalībvalsts ar izņēmuma statusu var piesardzības nolūkā veikt aizsargpasākumus, kurus uzskata par vajadzīgiem. Tādiem pasākumiem iespējami maz jātraucē iekšējā tirgus darbība, un tie nedrīkst būt plašāki kā noteikti nepieciešams, lai novērstu pēkšņās grūtības.
2. Komisiju un citas dalībvalstis par 1. punktā minētajiem aizsargpasākumiem informē vēlākais tad, kad tie stājas spēkā. Komisija var ieteikt, lai Padome piešķir savstarpēju palīdzību saskaņā ar III-201. pantu.
3. Pēc tam, kad Komisija ir sniegusi atzinumu un notikusi apspriede ar Ekonomikas un finanšu komiteju, Padome var pieņemt eirolēmumu, ar ko nosaka, ka attiecīgajai valstij jāgroza, jāpārtrauc vai jāatceļ 1. punktā minētie aizsargpasākumi.

III NODAĻA

POLITIKA CITĀS JOMĀS

1. IEDAĻA

NODARBINĀTĪBA

III-203. PANTS

Savienība un dalībvalstis saskaņā ar šo iedaļu izstrādā koordinētu stratēģiju nodarbinātības jomā, īpaši atbalstot kvalificētu, mācītu un pielāgoties spējīgu darbaspēku, kā arī darba tirgu, kas reaģētu uz pārmaiņām ekonomikā, lai sasniegtu mērķus, kas minēti I-3. pantā.

III-204. PANTS

1. Dalībvalstis ar savu nodarbinātības politiku veicina III-203. pantā minēto mērķu sasniegšanu atbilstīgi dalībvalstu un Kopienas ekonomikas politikas vispārējām pamatnostādnēm, kas pieņemtas, ievērojot III-179. panta 2. punktu.
2. Dalībvalstis, ņemot vērā valstu praksi, kas saistīta ar sociālo partneru atbildību, uzskata nodarbinātības veicināšanu par vispārsvērīgu jautājumu un šajā sakarā Padomē koordinē savu rīcību saskaņā ar III-206. pantu.

III-205. PANTS

1. Savienība palīdz nodrošināt augstu nodarbinātību, rosinot dalībvalstu sadarbību un atbalstot, kā arī vajadzības gadījumā papildinot to rīcību. To īstenojot, respektē dalībvalstu kompetenci.
2. Nosakot un īstenojot Savienības politiku un darbības, ņem vērā mērķi sasniegt augstu nodarbinātības līmeni.

III-206. PANTS

1. Eiropadome katru gadu izskata Savienības stāvokli nodarbinātības jomā un izdara par to attiecīgus secinājumus, pamatojoties uz kopīgu Padomes un Komisijas gada ziņojumu.
2. Pamatojoties uz Eiropadomes secinājumiem, Padome pēc Komisijas priekšlikuma katru gadu pieņem pamatnostādnes, ko dalībvalstis ņem vērā savā nodarbinātības politikā. Tā pieņem lēmumu pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu, Reģionu komiteju, Ekonomikas un sociālo lietu komiteju un Nodarbinātības komiteju.

Šīs pamatnostādnes ir saskaņā ar vispārējām pamatnostādnēm, kas pieņemtas, ievērojot III-179. panta 2. punktu.

3. Katra dalībvalsts iesniedz Padomei un Komisijai gada ziņojumu par galvenajiem pasākumiem, kas veikti, lai īstenotu nodarbinātības politiku, ievērojot 2. punktā minētās nodarbinātības pamatnostādnes.

4. Padome, pamatojoties uz 3. punktā minētajiem ziņojumiem un saņēmusi Nodarbinātības komitejas viedokli, katru gadu pārbauda dalībvalstu nodarbinātības politikas īstenošanu, ņemot vērā pamatnostādnes nodarbinātības jomā. Padome pēc Komisijas ieteikuma var pieņemt ieteikumus, ko adresē dalībvalstīm.

5. Pamatojoties uz šīs pārbaudes iznākumu, Padome un Komisija sagatavo Eiropadomei kopīgu gada ziņojumu par nodarbinātības stāvokli Kopienā, kā arī par nodarbinātības pamatnostādņu īstenošanu.

III-207. PANTS

Eirolikumos vai eiroietvarlikumos var noteikt veicināšanas pasākumus, lai rosinātu dalībvalstu sadarbību un atbalstītu to rīcību nodarbinātības jomā, uzņemoties iniciatīvas, kas vērstas uz informācijas apmaiņas un paraugprakses attīstīšanu, sniedzot salīdzinošu analīzi un padomus, kā arī veicinot jaunus risinājumus un izvērtējot pieredzi, jo īpaši izmantojot izmēģinājuma projektus. Tos pieņem pēc apspriešanās ar Reģionu komiteju un Ekonomikas un sociālo lietu komiteju.

Šādi eirolikumi vai eiroietvarlikumi neparedz dalībvalstu normatīvo aktu saskaņošanu.

III-208. PANTS

Padome ar vienkāršu balsu vairākumu pieņem eirolēmumu, izveidojot Nodarbinātības komiteju padomdevējas statusā, lai sekmētu nodarbinātības un darba tirgus politikas koordināciju starp dalībvalstīm. Tā pieņem lēmumu pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu.

Komitejai ir šādi uzdevumi:

- a) uzraudzīt nodarbinātības stāvokli un nodarbinātības politiku Savienībā un dalībvalstīs;
- b) neskarot III-344. pantu, sniegt atzinumus pēc Padomes vai Komisijas lūguma vai pēc savas iniciatīvas un piedalīties III-206. pantā minētā Padomes darba sagatavošanā.

Īstenojot savas pilnvaras, komiteja apspriežas ar sociālajiem partneriem.

Katra dalībvalsts un Komisija ieceļ divus komitejas locekļus.

2. IEDAĻA

SOCIĀLĀ POLITIKA

III-209. PANTS

Savienība un dalībvalstis, apzinoties sociālās pamattiesības, kas izklāstītas Eiropas Sociālajā hartā, kura parakstīta 1961. gada 18. oktobrī Turīnā, un 1989. gada Kopienas Hartā par darba ņēmēju sociālajām pamattiesībām, par saviem mērķiem izvirza nodarbinātības veicināšanu, dzīves un darba apstākļu uzlabošanu nolūkā tos saskaņot, turpinot ieviest uzlabojumus, kā arī pienācīgu sociālo aizsardzību, dialogu starp sociālajiem partneriem, cilvēkresursu attīstību, kas vērsta uz pastāvīgi augstas nodarbinātības uzturēšanu un cīņu pret sociālo atstumtību.

Lai to panāktu, Savienība un dalībvalstis pieņem lēmumus, kuros ņem vērā valstu atšķirīgo praksi, jo īpaši līgumattiecību jomā, kā arī to, ka Savienības ekonomika jāuztur konkurētspējīga.

Tās uzskata, ka tas panākams ne tikai ar iekšējā tirgus darbību, kas palīdzēs saskaņot sociālās sistēmas, bet arī ar Konstitūcijā paredzēto procedūru un dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu.

III-210. PANTS

1. Lai sasniegtu III-209. pantā izvirzītos mērķus, Savienība atbalsta un papildina dalībvalstu darbības šādās jomās:

- a) uzlabojumi, jo īpaši darba vidē, lai aizsargātu darba ņēmēju veselību un drošību;
- b) darba apstākļi;
- c) darba ņēmēju sociālais nodrošinājums un sociālā aizsardzība;
- d) darba ņēmēju aizsardzība darba līguma izbeigšanas gadījumā;
- e) darba ņēmēju informēšana un apspriešanās ar tiem;
- f) darba ņēmēju un darba devēju pārstāvība un kolektīva interešu aizsardzība, tostarp kopīgu lēmumu pieņemšana atbilstīgi 6. punktam;

- g) nodarbinātības nosacījumi trešo valstu pilsoņiem, kas likumīgi uzturas Savienības teritorijā;
- h) no darba tirgus atstumto personu integrācija, neskarot III-283. pantu;
- i) sieviešu un vīriešu līdztiesība attiecībā uz iespējām darba tirgū un attieksmi darbā;
- j) sociālās atstumtības apkarošana;
- k) sociālās aizsardzības sistēmu piemērošana mūsdienu prasībām, neskarot c) apakšpunktu.

2. Piemērojot 1. punktu:

- a) ar eirolikumiem vai eiroietvarlikumiem var noteikt pasākumus, lai veicinātu dalībvalstu sadarbību, izmantojot iniciatīvas, kas vērstas uz zināšanu apguvi, informācijas un paraugprakses apmaiņas sekmēšanu, jauninājumu veicināšanu un pieredzes izvērtēšanu, neparedzot dalībvalstu normatīvo aktu saskaņošanu;
- b) šā panta 1. punkta a) līdz i) apakšpunktā minētajās jomās ar eiroietvarlikumiem var noteikt minimuma prasības, kas pakāpeniski jāievieš, ievērojot nosacījumus un tehniskos noteikumus katrā dalībvalstī. Ar šādiem eiroietvarlikumiem tiecas neuzlikt tādas administratīvus, finansiālus un juridiskus ierobežojumus, kas traucētu veidoties un attīstīties mazajiem un vidējiem uzņēmumiem.

Visos gadījumos eirolikumus vai eiroietvarlikumus pieņem pēc apspriešanās ar Reģionu komiteju un Ekonomikas un sociālo lietu komiteju.

3. Atkāpjoties no 2. punkta, Padome ar vienprātīgu lēmumu pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu, Reģionu komiteju un Ekonomikas un sociālo lietu komiteju pieņem eirolikumus vai eiroietvarlikumus jomās, kas minētas 1. punkta c), d), f) un g) apakšpunktā.

Padome var pēc Komisijas priekšlikuma pieņemt eirolēmumu, ar kuru parasto likumdošanas procedūru attiecina uz šā panta 1. punkta d), f) un g) apakšpunktu. Tā pieņem vienprātīgu lēmumu pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu.

4. Pēc sociālo partneru kopīga lūguma dalībvalsts var viņiem uzticēt īstenot eiroietvarlikumus, kas pieņemti atbilstīgi 2. un 3. punktam vai vajadzības gadījumā īstenot eiroregulas vai eirolēmumus, kas pieņemti saskaņā ar III-212. punktu.

Šādā gadījumā tā nodrošina, ka ne vēlāk kā dienā, kad eiroietvarlikumam jābūt transponētam vai eiroregulai vai eirolēmumam jābūt īstenotam, sociālie partneri, savstarpēji vienojoties, ir ieviesuši nepieciešamos pasākumus, un attiecīgajai dalībvalstij ir jāveic vajadzīgie pasākumi, lai tā pastāvīgi spētu nodrošināt rezultātus, kas paredzēti attiecīgajā eiroietvarlikumā, eiroregulā vai eirolēmumā.

5. Eirolikumi un eiroietvarlikumi, kas pieņemti saskaņā ar šo pantu:

- a) neietekmē dalībvalstu tiesības definēt savu sociālā nodrošinājuma sistēmu pamatprincipus un nedrīkst būtiski ietekmēt šo sistēmu finansiālo līdzsvaru;
- b) neliedz dalībvalstīm atstāt spēkā vai ieviest stingrākus aizsargpasākumus, kas ir saderīgi ar Konstitūciju.

6. Šā panta noteikumi neattiecas uz atalgojumu, uz tiesībām apvienoties, uz tiesībām streikot vai tiesībām pieteikt lokautus.

III-211. PANTS

1. Komisija veicina sociālo partneru apspriešanos Savienības līmenī un paredz visus pasākumus, kas lietderīgi viņu dialoga veicināšanai, samērīgi atbalstot abas puses.

2. Piemērojot 1. punktu, pirms Komisija iesniedz priekšlikumus sociālās politikas jomā, tā apspriežas ar sociālajiem partneriem par Savienības rīcības iespējamo ievirzi.

3. Ja Komisija pēc 2. punktā minētās apspriešanās atzīst Savienības rīcību par vēlamu, tā apspriež ar sociālajiem partneriem paredzētā priekšlikuma saturu. Sociālie partneri iesniedz Komisijai atzinumu vai, vajadzības gadījumā, ieteikumu.

4. Ja notiek šādas 2. un 3. punktā minētās apspriedes, sociālie partneri var Komisijai darīt zināmu vēlēšanos sākt III-212. panta 1. punktā paredzēto procedūru. Šis process turpinās ne ilgāk kā deviņus mēnešus, ja vien attiecīgie sociālie partneri kopā ar Komisiju nenolemj to pagarināt.

III-212. PANTS

1. Ja sociālie partneri vēlas, viņu dialogs Savienības līmenī var radīt līgumattiecības, tostarp nolīgumus.

2. Savienības līmenī noslēgtus nolīgumus īsteno vai nu saskaņā ar procedūrām un praksi, kas raksturīga sociālajiem partneriem, kā arī dalībvalstīm, vai – jautājumos, uz ko attiecas III-210. pants – pēc parakstītāju pušu kopīga lūguma, Padomei pieņemot eiroregulas vai eirolēmumus pēc Komisijas priekšlikuma. Par to pilnībā informē Eiropas Parlamentu.

Ja attiecīgajā nolīgumā ir viens vai vairāki noteikumi, kas attiecas uz kādu no jomām, kurās saskaņā ar III-210. panta 3. punktu ir vajadzīga vienprātība, Padome pieņem lēmumu vienprātīgi.

III-213. PANTS

Lai sasniegtu III-209. pantā izvirzītos mērķus, neskarot citus Konstitūcijas noteikumus, Komisija rosina dalībvalstu sadarbību un palīdz koordinēt to rīcību visās sociālās politikas jomās, uz ko attiecas šī iedaļa, jo īpaši jautājumos, kas attiecas uz:

- a) nodarbinātību;
- b) darba tiesībām un darba nosacījumiem;
- c) arodmācību pamatiem un kvalifikācijas celšanu;
- d) sociālo nodrošinājumu;
- e) nelaimes gadījumu darbā un arodslimību profilaksi;
- f) darba higiēnu;
- g) tiesībām apvienoties un rīkot kolektīvas sarunas starp darba devējiem un darba ņēmējiem.

Šajā nolūkā Komisija cieši sadarbojas ar dalībvalstīm, veicot pētījumus, sniedzot atzinumus un rīkojot apspriedes gan par problēmām, kas rodas valsts līmenī, gan par tām, kurās ieinteresētas starptautiskas organizācijas, jo īpaši iniciatīvām, kuru mērķis ir pamatnostādņu un rādītāju noteikšana, paraugprakses apmaiņas organizēšana un nepieciešamo faktoru sagatavošana periodiskai apsekošanai un izvērtēšanai. Par to pilnībā informē Eiropas Parlamentu.

Komisija apspriežas ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju, pirms sniedz atzinumus, ko paredz šis pants.

III-214. PANTS

1. Visas dalībvalstis nodrošina to, lai tiktu ievērots princips, ka sievietes un vīrieši par vienādu vai vienādi vērtīgu darbu saņem vienādu atalgojumu.
2. Šajā pantā "atalgojums" nozīmē parastu pamatalgu vai minimālo algu, kā arī jebkuru citu atlīdzību naudā vai natūrā, ko darba ņēmējs par darbu tieši vai netieši saņem no darba devēja.

Vienāds atalgojums bez dzimuma diskriminācijas nozīmē to, ka:

- a) atalgojumu par gabaldarbu aprēķina, izmantojot vienu un to pašu mērvienību;
- b) atalgojums atbilstīgi stundu likmēm par vienādu darbu ir vienāds.

3. Ar eirolikumiem vai eirotietvarlikumiem ievieš pasākumus, lai nodrošinātu to, ka nodarbinātības un profesiju jautājumos ir ievērots princips, kas paredz vienādas iespējas un vienādu attieksmi pret sievietēm un vīriešiem, tostarp arī princips vienādi atalgot par vienādu vai vienādi vērtīgu darbu. Tos pieņem pēc apspriešanās ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju.

4. Lai praksē nodrošinātu pilnīgu līdztiesību starp sievietēm un vīriešiem darbā, vienādas attieksmes princips neliedz dalībvalstīm atstāt spēkā vai ieviest pasākumus, kas dod īpašas priekšrocības nepietiekami pārstāvētajam dzimumam, tā pārstāvjiem atvieglinot iesaistīšanos darbā vai arī novēršot vai kompensējot viņu profesionālās izaugsmes trūkumus.

III-215. PANTS

Dalībvalstis cenšas saglabāt līdzvērtību, kas pastāv starp apmaksātu brīvdienu sistēmām.

III-216. PANTS

Komisija ik gadu sagatavo ziņojumu par panākumiem, kas gūti III-209. pantā minēto mērķu sasniegšanā, kā arī par demogrāfisko stāvokli Savienībā. Komisija šo ziņojumu nosūta Eiropas Parlamentam, Padomei un Ekonomikas un sociālo lietu komitejai.

III-217. PANTS

Padome ar vienkāršu balsu vairākumu pieņem eirolēmumu, izveidojot Sociālās aizsardzības komiteju padomdevējas statusā, lai sekmētu sadarbību starp dalībvalstīm, kā arī starp dalībvalstīm un Komisiju sociālās aizsardzības politikas jomā. Padome pieņem lēmumu pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu.

Komitejai ir šādi uzdevumi:

- a) uzraudzīt sociālo situāciju un sociālās aizsardzības politikas izstrādi dalībvalstīs un Savienībā;
- b) veicināt informācijas, pieredzes un paraugprakses apmaiņu starp dalībvalstīm, kā arī starp dalībvalstīm un Komisiju;
- c) neskarot III-344. pantu, sagatavot ziņojumus, sniegt atzinumus vai veikt citus darbus atbilstīgi tās pilnvarām vai nu pēc Padomes vai Komisijas lūguma, vai arī pēc savas iniciatīvas.

Īstenojot savas pilnvaras, Komiteja attiecīgi sadarbojas ar sociālajiem partneriem.

Katra dalībvalsts un Komisija ieceļ divus komitejas locekļus.

III-218. PANTS

Gada ziņojumos Eiropas Parlamentam Komisija iekļauj atsevišķu nodaļu par sociālo stāvokli Savienībā.

Eiropas Parlaments var aicināt Komisiju sagatavot ziņojumus par jebkuru konkrētu problēmu, kas attiecas uz sociāliem apstākļiem.

III-219. PANTS

1. Lai uzlabotu darba iespējas iekšējā tirgū un tādējādi palīdzētu celt darba ņēmēju dzīves līmeni, ar šo nodibina Eiropas Sociālo fondu; tā mērķis ir atvieglot darba ņēmēju nodarbināšanu, kā arī palielināt viņu teritoriālo un profesionālo mobilitāti Savienībā, veicināt viņu piemērošanos pārmaiņām rūpniecībā un pārmaiņām ražošanas sistēmās, jo īpaši ar arodmācībām un pārkvalificēšanu.
2. Fondu pārvalda Komisija. Šo uzdevumu Komisijai palīdz veikt komiteja, ko vada Komisijas loceklis un kurā ir valdību, arodbiedrību un darba devēju organizāciju pārstāvji.
3. Īstenošanas pasākumus saistībā ar fondu ievieš ar eirolikumiem. Šādus eirolikumus pieņem pēc apspriešanās ar Reģionu komiteju un Ekonomikas un sociālo lietu komiteju.

3. IEDAĻA

EKONOMISKĀ, SOCIĀLĀ UN TERITORIĀLĀ KOHĒZIJA

III-220. PANTS

Lai veicinātu vispārēju līdzsvarotu attīstību, Savienība izstrādā un veic darbības, kas stiprina tās ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju.

Savienība jo īpaši tiecas mazināt būtiskas dažādu reģionu attīstības līmeņa atšķirības un mazāk attīstīto reģionu atpalicību.

Šajā kontekstā īpaša uzmanība ir veltīta lauku apvidiem, apvidiem, kurus skar rūpniecības restrukturizācija, kā arī reģioniem, kuros ir būtiska vai pastāvīga ekonomiska vai demogrāfiska atpalicība, piemēram, galējie ziemeļu reģioni ar mazu iedzīvotāju blīvumu, kā arī salas un pārrobežu un kalnu reģioni.

III-221. PANTS

Dalībvalstis īsteno un koordinē ekonomikas politiku tādējādi, lai turklāt sasniegtu arī III-220. pantā izvirzītos mērķus. Nosakot un īstenojot politiku un rīcību, kā arī ieviešot iekšējo tirgu, Savienība ņem vērā un palīdz sasniegt minētos izvirzītos mērķus. Savienība palīdz sasniegt šos mērķus, arī rīkodamās ar struktūrfondu (Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda Virzības nodaļa; Eiropas Sociālais fonds; Eiropas Reģionālās attīstības fonds), Eiropas Investīciju bankas un citu finanšu instrumentu starpniecību.

Komisija reizi trijos gados Eiropas Parlamentam, Padomei, Reģionu komitejai un Ekonomikas un sociālo lietu komitejai iesniedz ziņojumu par panākumiem, kas gūti ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzijā, un par to, kā dažādie šajā pantā paredzētie līdzekļi to veicinājuši. Vajadzības gadījumā šim ziņojumam pievieno attiecīgus priekšlikumus.

Ar eirolikumiem vai eirotietvarlikumiem var noteikt īpašus pasākumus papildus fondiem, neskarot pasākumus, kas pieņemti saistībā ar Savienības politiku citās jomās. Tos pieņem pēc apspriedes ar Reģionu komiteju un Ekonomikas un sociālo lietu komiteju.

III-222. PANTS

Eiropas Reģionālās attīstības fonds ir nodibināts, lai palīdzētu izlīdzināt Savienības būtiskākās reģionālās atšķirības, piedaloties to reģionu attīstīšanā un strukturālā stabilizācijā, kuru attīstība atpaliek, un pārprofilējot rūpniecības rajonus, kur sākusies lejupslīde.

III-223. PANTS

1. Neskarot III-224. pantu, eirolikumos nosaka struktūrfondu uzdevumus, prioritāros mērķus un organizāciju, kas var ietvert fondu grupēšanu, tiem piemērojamos vispārīgos noteikumus un normas, kas vajadzīgas to efektivitātes nodrošināšanai un fondu koordinēšanai savā starpā un ar citiem finanšu instrumentiem.

Kohēzijas fonds, kas izveidots saskaņā ar eirolikumiem, sniedz finansiālu palīdzību projektiem vides jomā un Eiropas komunikāciju tīklu transporta infrastruktūras projektiem.

Visos gadījumos eirolikumus pieņem pēc apspriešanās ar Reģionu komiteju un Ekonomikas un sociālo lietu komiteju.

2. Noteikumus par struktūrfondu uzdevumiem un Kohēzijas fondu, ko pieņem kā pirmos pēc tiem noteikumiem, kas ir spēkā Līguma par Konstitūciju Eiropai parakstīšanas dienā, nosaka ar Padomes eirolikumu. Saņēmusi Eiropas Parlamenta piekrišanu, Padome pieņem lēmumu vienprātīgi.

III-224. PANTS

Īstenošanas pasākumus saistībā ar Eiropas Reģionālās attīstības fondu ievieš ar eirolikumiem. Šādus eirolikumus pieņem pēc apspriešanās ar Reģionu komiteju un Ekonomikas un sociālo lietu komiteju.

Attiecībā uz Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda Virzības nodaļu un Eiropas Sociālo fondu joprojām ir spēkā, attiecīgi, III-231. pants un III-219. panta 3. punkts.

4. IEDAĻA

LAUKSAIMNIECĪBA UN ZIVSAIMNIECĪBA

III-225. PANTS

Savienība nosaka un īsteno kopēju lauksaimniecības un zivsaimniecības politiku.

"Lauksaimniecības produkti" ir zemkopības, lopkopības un zivsaimniecības produkti, kā arī pirmās pakāpes pārstrādes produkti, kas ir tieši saistīti ar šādiem produktiem. Atsauces uz kopējo lauksaimniecības politiku vai lauksaimniecību, kā arī apzīmējumu "lauksaimniecisks" attiecinā arī uz zivsaimniecību, ievērojot šīs nozares specifiskās īpatnības.

III-226. PANTS

1. Iekšējais tirgus aptver lauksaimniecību un tirdzniecību ar lauksaimniecības produktiem.
2. Ja III-227. līdz III-232. pantā nav paredzēts citādi, tad lauksaimniecības produktiem piemēro noteikumus, kas pieņemti, lai izveidotu iekšējo tirgu vai lai nodrošinātu tā darbību.
3. Uz produktiem, kas uzskaitīti I pielikumā, attiecas III-227. līdz III-232. pants.
4. Lauksaimniecības produktu iekšējā tirgus darbībai un attīstībai jānorit reizē ar kopējas lauksaimniecības politikas īstenošanu.

III-227. PANTS

1. Kopējās lauksaimniecības politikas mērķi ir:
 - a) celt lauksaimniecības ražīgumu, veicinot tehnikas attīstību un panākot lauksaimniecības ražošanas racionālu attīstību un ražošanas faktoru, jo īpaši darbaspēka, optimālu izmantojumu;
 - b) šādi panākt pietiekami augstu dzīves līmeni lauku iedzīvotājiem, jo īpaši palielinot lauksaimniecībā nodarbināto personu individuālos ienākumus;
 - c) stabilizēt tirgus;
 - d) nodrošināt piedāvāto produktu pieejamību tirgū;
 - e) panākt, ka patērētāji piedāvātos produktus saņem par samērīgām cenām.
2. Veidojot kopējo lauksaimniecības politiku un īpašas metodes tās piemērošanai, jāņem vērā:
 - a) lauksaimniecības īpatnības, ko rada lauksaimniecības sociālā struktūra un dažādu lauksaimniecības reģionu struktūras un dabas apstākļu atšķirības;
 - b) vajadzība pakāpeniski īstenot attiecīgus pielāgojumus;
 - c) tas, ka dalībvalstīs lauksaimniecības nozare ir cieši saistīta ar visu tautsaimniecību.

III-228. PANTS

1. Lai sasniegtu mērķus, kas minēti III-227. pantā, izveido lauksaimniecības tirgu kopīgu organizāciju.

Šai organizācijai atkarībā no produktiem, uz kuriem tā attiecas, ir šādas formas:

- a) kopīgi konkurences noteikumi;
- b) dažādo valstu tirgus organizāciju obligāta koordinācija;
- c) Eiropas tirgus organizācija.

2. Lauksaimniecības tirgu kopīgā organizācija, kas izveidota saskaņā ar šā panta 1. punktu, var aptvert visus pasākumus, kas vajadzīgi, lai sasniegtu III-227. pantā izvirzītos mērķus, jo īpaši cenu regulēšanu, atbalstu dažādu produktu ražošanai un tirdzniecībai, glabāšanas un pārvadāšanas noteikumus un kopīgus paņēmienus importa un eksporta stabilizācijai.

Kopīgā organizācija nepārsniedz III-227. pantā izvirzītos mērķus un nepieļauj nekādu ražotāju un patērētāju diskrimināciju Savienībā.

Kopējā cenu politika pamatojas uz kopīgiem kritērijiem un vienādām aprēķinu metodēm.

3. Lai 1. punktā minētā lauksaimniecības tirgu kopīgā organizācija spētu sasniegt tai izvirzītos mērķus, var izveidot vienu vai vairākus lauksaimniecības virzības un garantiju fondus.

III-229. PANTS

Lai sasniegtu III-227. pantā minētos mērķus, kopējā lauksaimniecības politikā var paredzēt šādus pasākumus:

- a) efektīva darbības koordinācija arodmācību, zinātniskās izpētes un lauksaimniecības zinību izplatīšanas jomā; tā var ietvert arī projektu vai iestāžu kopīgu finansēšanu;
- b) kopīgi pasākumi dažu produktu patēriņa veicināšanai.

III-230. PANTS

1. Konkurencei veltītās iedaļas noteikumi attiecas uz lauksaimniecības produktu ražošanu un tirdzniecību tikai tiktāl, ciktāl tas noteikts eirolikumos vai eirotietvarlikumos saskaņā ar III-231. panta 2. punktu, ņemot vērā III-127. pantā minētos mērķus.

2. Padome pēc Komisijas priekšlikuma var pieņemt eiroregulu vai eirolēmumu, atļaujot piešķirt atbalstu:

- a) lai aizsargātu uzņēmumus, kuriem traucējumus rada strukturāli vai dabas apstākļi;
- b) saskaņā ar ekonomikas attīstības programmām.

III-231. PANTS

1. Komisija iesniedz priekšlikumus par kopējas lauksaimniecības politikas izstrādi un ieviešanu, tostarp paredzot aizstāt valstu lauksaimniecības tirgu organizācijas ar vienu no III-228. panta 1. punktā paredzētajām kopīgas organizācijas formām, kā arī īstenot šajā iedaļā minētos pasākumus.

Izstrādājot šos priekšlikumus, ņem vērā šajā iedaļā iztirzāto lauksaimniecības jautājumu savstarpējo atkarību.

2. Ar eirolikumiem vai eiroietvarlikumiem ievieš tirgu kopīgo organizāciju, kas paredzēta III-228. panta 1. punktā, kā arī citus noteikumus, kas vajadzīgi kopējās lauksaimniecības politikas un kopējās zivsaimniecības politikas mērķu sasniegšanai. Tos pieņem pēc apspriešanās ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju.

3. Padome pēc Komisijas priekšlikuma pieņem eiroregulas vai eirolēmumus par cenu, maksājumu, atbalsta un kvantitatīvo ierobežojumu noteikšanu, kā arī par zvejas iespēju noteikšanu un piešķiršanu.

4. Saskaņā ar 2. punktu valstu tirgus organizācijas var aizstāt ar kopīgu organizāciju, kas paredzēta III-228. panta 1. punktā, ja:

- a) tām dalībvalstīm, kas neatbalsta šo pasākumu un kam ir pašām savas organizācijas konkrētām ražošanas nozarēm, lauksaimniecības tirgu kopīgā organizācija piedāvā līdzvērtīgus attiecīgo ražotāju nodarbinātības un dzīves līmeņa aizsargpasākumus, ņemot vērā iespējamus pielāgojumus un specializāciju, kas būs vajadzīga laika gaitā;
- b) šāda organizācija tirdzniecībai Savienībā nodrošina līdzīgus nosacījumus tiem, kas pastāv attiecīgās valsts tirgū.

5. Ja kādām izejvielām ievieš kopīgu lauksaimniecības tirgu organizāciju, pirms tā ieviesta attiecīgajiem pārstrādes produktiem, tad no trešām valstīm var importēt Savienībā tās izejvielas, ko izmanto pārstrādes produktiem, kurus paredzēts eksportēt uz trešām valstīm.

III-232. PANTS

Ja dalībvalstī attiecībā uz kādiem produktiem pastāv valsts tirgus organizācija vai līdzīgi iekšēji noteikumi, kas ietekmē tādu pašu produktu konkurētspēju citā dalībvalstī, tad dalībvalstis var noteikt kompensējošus maksājumus par attiecīgo produktu importu no dalībvalsts, kur pastāv šāda organizācija vai noteikumi, ja vien šī valsts nenosaka kompensācijas maksājumus par eksportu.

Komisija pieņem eiroregulas vai eiolēmumus, nosakot šīs maksas tādā apjomā, kāds vajadzīgs, lai atjaunotu līdzsvaru; tā var atļaut arī citus pasākumus, kuru sīkākus nosacījumus tā precizē.

5. IEDAĻA

VIDE

III-233. PANTS

1. Savienības politika attiecībā uz vidi palīdz sasniegt šādus mērķus:
 - a) saglabāt, aizsargāt un uzlabot vides kvalitāti;
 - b) aizsargāt cilvēku veselību;
 - c) apdomīgi un racionāli izmantot dabas resursus;
 - d) starptautiskā līmenī veicināt pasākumus, kas risina reģionu vai pasaules mēroga vides problēmas.

2. Savienības politika attiecībā uz vidi tiecas panākt augsta līmeņa aizsardzību, ievērojot to, ka dažādos Savienības reģionos stāvoklis ir dažāds. Tā pamatojas uz piesardzības un preventīvās darbības principu, uz principu, ka videi nodarīts kaitējums jālabo, pirmām kārtām novēršot tā cēloni, un uz principu, ka maksā piesārņotājs.

Šajā sakarā saskaņošanas pasākumos, kas atbilst vides aizsardzības prasībām, vajadzības gadījumā paredz drošības klauzulu, kas ļauj dalībvalstīm ar ekonomiku nesaistītu vides aizsardzības apsvērumu dēļ veikt pagaidu pasākumus, uz kuriem attiecina Savienības pārbaudes procedūru.

3. Izstrādājot politiku attiecībā uz vidi, Savienība ievēro:

- a) pieejamos zinātnes un tehnikas datus;
- b) vides apstākļus dažādos Savienības reģionos,
- c) iespējamus ieguvumus un izmaksas darbības vai bezdarbības gadījumā;
- d) vienotu Savienības ekonomisku un sociālu attīstību, kā arī tās reģionu līdzsvarotu attīstību.

4. Savienība un dalībvalstis atbilstīgi savai kompetencei sadarbojas ar trešām valstīm un kompetentām starptautiskām organizācijām. Savienības sadarbības formas var būt Savienības un attiecīgu trešo personu nolīgumu priekšmets.

Šā punkta iepriekšējā daļa neskar dalībvalstu kompetenci piedalīties sarunās starptautiskās organizācijās un slēgt starptautiskus nolīgumus.

III-234. PANTS

1. Eirolikumos vai eiroietvarlikumos ir noteikts, kādi pasākumi jāveic, lai sasniegtu III-233. pantā minētos mērķus. Tos pieņem pēc apspriedes ar Reģionu komiteju un Ekonomikas un sociālo lietu komiteju.
2. Atkāpjoties no 1. punkta un neskarot III-172. pantu, Padome vienprātīgi pieņem eirolikumus un eiroietvarlikumus, ar kuriem ievieš:
 - a) noteikumus, kas galvenokārt ir fiskāli;
 - b) pasākumus, kas ietekmē:

- i) pilsētu un lauku plānošanu;
 - ii) ūdens resursu taupīgu apsaimniekošanu vai pasākumus, kas tieši vai netieši attiecas uz šādu resursu pieejamību;
 - iii) zemes izmantošanu, neattiecinot tos uz atkritumu apsaimniekošanu;
- c) pasākumus, kas būtiski ietekmē dalībvalstu izvēli par labu kādam no enerģijas avotiem un energoapgādes vispārējo struktūru.

Padome pēc Komisijas priekšlikuma var vienprātīgi pieņemt eirolēmumu, parasto likumdošanas procedūru attiecinot uz jomām, kas minētas pirmajā daļā.

Visos gadījumos Padome pieņem lēmumu pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu, Reģionu komiteju un Ekonomikas un sociālo lietu komiteju.

3. Vispārējās rīcības programmas, kurās ir noteikti prioritāri mērķi, īsteno ar eirolikumiem. Šādus likumus pieņem pēc apspriešanās ar Reģionu komiteju un Ekonomikas un sociālo lietu komiteju.

Pasākumi, kas vajadzīgi, lai īstenotu šīs programmas, tiek noteikti vai nu saskaņā ar 1., vai 2. punkta noteikumiem.

4. Neskarot konkrētus Savienības līmeņa pasākumus, dalībvalstis finansē un īsteno vides politiku.

5. Neskarot principu, ka maksā piesārņotājs, gadījumos, kad kāds 1. punktā minētais pasākums saistīts ar izmaksām, kas dalībvalsts iestādēm tiek uzskatītas par nesamērīgām, šādā pasākumā attiecīgi paredz:

- a) pagaidu izņēmuma statusa piešķiršanu, un/vai
- b) finansiālu atbalstu no Kohēzijas fonda.

6. Aizsargpasākumi, ko paredz saskaņā ar šo pantu, neliedz dalībvalstīm uzturēt spēkā vai ieviest stingrākus aizsargpasākumus. Šādiem pasākumiem jābūt saderīgiem ar Konstitūciju. Šos pasākumus dara zināmus Komisijai.

6. IEDAĻA

PATĒRĒTĀJU TIESĪBU AIZSARDZĪBA

III-235. PANTS

1. Lai veicinātu patērētāju ieinteresētību un nodrošinātu augstu līmeni patērētāju tiesību aizsardzībā, Savienība veicina patērētāju veselības, drošības un ekonomisko interešu aizsardzību, kā arī atbalsta viņu tiesības gūt informāciju, izglītību un apvienoties, lai aizstāvētu savas intereses.
2. Savienība sekmē 1. punktā minēto mērķu sasniegšanu, veicot:
 - a) pasākumus, kas saskaņā ar III-172. pantu paredzēti saistībā ar iekšējā tirgus izveidi un darbību;
 - b) pasākumus, kas atbalsta un papildina dalībvalstu politiku un nodrošina tās pārraudzību.

3. Pasākumus, kas minēti 2. punkta b) apakšpunktā, ievieš ar eirolikumiem vai eirotietvarlikumiem. Šādus likumus pieņem pēc apspriešanās ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju.
4. Akti, ko pieņem saskaņā ar 3. punktu, neliedz nevienai dalībvalstij atstāt spēkā vai ieviest stingrākus aizsargpasākumus. Tiem jābūt saderīgiem ar Konstitūciju. Šos pasākumus dara zināmus Komisijai.

7. IEDAĻA

TRANSPORTS

III-236. PANTS

1. Jomās, ko reglamentē šī iedaļa, dalībvalstis Konstitūcijas mērķus īsteno ar kopēju transporta politiku.
2. Ar eirolikumiem vai eirotietvarlikumiem īsteno pirmo punktu, ņemot vērā transporta atšķirīgās īpašības. Tos pieņem pēc apspriedes ar Reģionu komiteju un Ekonomikas un sociālo lietu komiteju.

Ar eirolikumiem vai eirotietvarlikumiem nosaka:

- a) kopīgus noteikumus, ko piemēro starptautiskiem pārvadājumiem uz kādu dalībvalsti vai no tās, vai cauri vienai vai vairākām dalībvalstīm;

- b) nosacījumus, ar kādiem pārvadātāji, kas nav attiecīgās dalībvalsts rezidenti, tajā drīkst sniegt pārvadāšanas pakalpojumus;
- c) pasākumus, kas pastiprina transporta drošību;
- d) citus piemērotus pasākumus.

3. Pieņemot 2. punktā minētos eirolikumus vai eiroietvarlikumus, ņem vērā gadījumus, kuros to piemērošana varētu nopietni ietekmēt dzīves līmeni un nodarbinātību atsevišķos reģionos, kā arī transportlīdzekļu ekspluatāciju.

III-237. PANTS

Kamēr nav pieņemti III.-236. panta 2. punktā minētie eirolikumi vai eiroietvarlikumi, neviena dalībvalsts nedrīkst dažādos noteikumos, kas reglamentēja šo nozari 1958. gada 1. janvārī, bet valstīs, kas pievienojas - to pievienošanās dienā, padarīt citu dalībvalstu pārvadātājiem tieši vai netieši mazāk labvēlīgus kā attiecīgās valsts pilsoņiem, ja vien Padome nav vienprātīgi pieņēmusi eirolēmumu, kurā paredzēts izņēmums.

III-238. PANTS

Ar Konstitūciju ir saderīgs tāds atbalsts, kas vajadzīgs transporta koordinācijai vai atlīdzina tādu saistību izpildi, kas izriet no sabiedrisko pakalpojumu koncepcijas.

III-239. PANTS

Visos pasākumos, ko Konstitūcijas sakarā veic attiecībā uz pārvadājumu likmēm un nosacījumiem, ņem vērā pārvadātāju ekonomiskos apstākļus.

III-240. PANTS

1. Ja pārvadājumi notiek Savienībā, likvidē tādu diskrimināciju, ka pārvadātāji vienādu preču pārvadāšanai pa vieniem un tiem pašiem transporta ceļiem piemēro atšķirīgas likmes un nosacījumus atkarībā no tā, kas ir attiecīgo preču izcelsmes dalībvalsts vai galamērķa dalībvalsts.
2. Šā panta 1. punkts neliedz pieņemt citus eirolikumus vai eiroietvarlikumus, ievērojot III-236. panta 2. punktu.
3. Padome pēc Komisijas priekšlikuma pieņem eiroregulas un lēmumus 1. punkta īstenošanai. Tā pieņem lēmumu pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu un Ekonomikas un sociālo lietu komiteju.

Padome jo īpaši var pieņemt eiroregulas un lēmumus, kas vajadzīgi, lai iestādes spētu nodrošināt 1. punkta prasību ievērošanu un to, lai tas pilnībā nāktu par labu lietotājiem.

4. Komisija pēc savas iniciatīvas vai pēc kādas dalībvalsts lūguma izmeklē visus diskriminācijas gadījumus 1. punkta sakarā un, apspriedusies ar visām attiecīgajām dalībvalstīm, pieņem vajadzīgos eirolēmumus atbilstīgi eiroregulām un eirolēmumiem, kas minēti 3. punktā.

III-241. PANTS

1. Dalībvalstīm aizliegts pārvadājumiem Savienībā uzlikt tādas likmes un izvirzīt tādus nosacījumus, kas kaut mazākajā mērā atbalsta vai aizsargā viena vai vairāku uzņēmumu vai nozaru intereses, ja vien tas nav atļauts ar Komisijas izdotu eirolēmumu.

2. Komisija pēc savas iniciatīvas vai pēc dalībvalsts lūguma pārbauda 1. punktā minētās likmes un nosacījumus, īpaši ņemot vērā gan attiecīgas reģionu ekonomikas politikas prasības, mazāk attīstītu reģionu vajadzības un problēmas reģionos, kurus iespaido politiskais stāvoklis, gan arī šādu likmju un nosacījumu ietekmi uz dažādu transporta veidu konkurenci.

Apspriedusies ar attiecīgajām dalībvalstīm, Komisija pieņem vajadzīgos eirolēmumus.

3. Šā panta 1. punktā paredzētais aizliegums neattiecas uz tarifiem, kas noteikti konkurences dēļ.

III-242. PANTS

Maksas vai nodevas par robežu šķērsošanu, kuras pārvadātāji uzliek papildus pārvadājumu likmēm, nedrīkst pārmērīgi pārsniegt pārvadātāju faktiskās robežšķērsošanas izmaksas.

Dalībvalstis cenšas pakāpeniski samazināt šīs izmaksas.

Komisija var sniegt dalībvalstīm ieteikumus, kā piemērot šo pantu.

III-243. PANTS

Šīs iedaļas noteikumi neliedz piemērot Vācijas Federatīvajā Republikā veiktos pasākumus, ciktāl tādi pasākumi ir vajadzīgi, lai kompensētu saimnieciskās grūtības, ko dažu Federatīvās Republikas apgabalu saimniecībai radījusi Vācijas sadalīšana. Piecus gadus pēc tam, kad spēkā stājies Līgums par Konstitūciju Eiropai, Padome pēc Komisijas priekšlikuma var pieņemt eirolēmumu, ar ko atceļ šo pantu.

III-244. PANTS

Komisijai izveido padomdevēju komiteju, kas sastāv no dalībvalstu valdību ieceltiem ekspertiem. Kad Komisija uzskata par lietderīgu, tā apspriežas ar šo komiteju transporta jautājumos.

III-245. PANTS

1. Šī iedaļa attiecas uz dzelzceļa pārvadājumiem, autopārvadājumiem un iekšējo ūdensceļu pārvadājumiem.

2. Eirolikumos vai eirotietvarlikumos var noteikt attiecīgus pasākumus jūras un gaisa pārvadājumiem. Tos pieņem pēc apspriedes ar Reģionu komiteju un Ekonomikas un sociālo lietu komiteju.

8. IEDAĻA

EIROPAS KOMUNIKĀCIJU TĪKLI

III-246. PANTS

1. Lai atvieglotu III-130. un III-220. pantā minēto mērķu sasniegšanu un ļautu Savienības pilsoņiem, uzņēmējiem, kā arī reģionālām un vietējām kopienām izmantot visas priekšrocības, ko dod telpa bez iekšējām robežām, Savienība palīdz nodibināt un attīstīt Eiropas komunikāciju tīklus transporta, telekomunikāciju un enerģijas infrastruktūru jomā.

2. Atvērtu tirgu sistēmā, kurā valda brīva konkurence, Savienības rīcības mērķis ir veicināt valstu komunikāciju tīklu savstarpēju savienošanu un savstarpēju savietojamību, kā arī pieeju tādiem tīkliem. Tā jo īpaši ņem vērā vajadzību saistīt ar Savienības centrāliem reģioniem salas, kā arī reģionus bez pieejas jūrai un nomaļus reģionus.

III-247. PANTS

1. Lai sasniegtu III-246. pantā minētos mērķus, Savienība:
 - a) izstrādā vairākas pamatnostādnes, kas aptver Eiropas komunikāciju tīklu jomā paredzēto pasākumu mērķus, prioritātes un vispārīgus plānus; šajās pamatnostādnēs nosaka, kuri projekti rada kopēju ieinteresētību;
 - b) īsteno visus pasākumus, kas var izrādīties vajadzīgi, lai nodrošinātu komunikāciju tīklu savstarpēju savietojamību, jo īpaši tehniskas standartizācijas jomā;
 - c) var atbalstīt vispārējas nozīmes projektus, ko atbalsta dalībvalstis un kas ir noteikti a) apakšpunktā minētajās pamatnostādnēs, jo īpaši ar priekšizpēti, aizdevumu garantijām vai procentu likmju subsidēšanu; Savienība caur Kohēzijas fondu var arī veicināt konkrētu transporta infrastruktūras projektu finansēšanu dalībvalstīs.

Savienības darbībās tiek ņemta vērā projektu potenciālā ekonomiskā dzīvotspēja.

2. Pamatnostādnes un citus pasākumus, kas minēti 1. punktā, ievieš ar eirolikumiem vai eiroietvarlikumiem. Šādus likumus pieņem pēc apspriešanās ar Reģionu komiteju un Ekonomikas un sociālo lietu komiteju.

Par vispārsvārīgām pamatnostādnēm un projektiem, kas attiecas uz kādas dalībvalsts teritoriju, jāsaņem attiecīgās dalībvalsts piekrišana.

3. Dalībvalstis saziņā ar Komisiju savā starpā koordinē valsts līmeņa politiku, kas var būtiski ietekmēt III-246. pantā minēto mērķu sasniegšanu. Komisija, cieši sadarbojoties ar dalībvalstīm, var nākt klajā ar lietišķiem ierosinājumiem, lai veicinātu šādu koordināciju.
4. Savienība var lemt par sadarbību ar trešām valstīm, lai veicinātu projektus, kas rada savstarpēju ieinteresētību un nodrošina komunikāciju tīklu savstarpēju savietojamību.

9. IEDAĻA

ZINĀTNISKĀ IZPĒTE UN TEHNOLOĢIJU ATTĪSTĪBA, UN KOSMOSS

III-248. PANTS

1. Savienības mērķis ir stiprināt savus zinātniskos un tehnoloģiskos pamatus, izveidojot Eiropas zinātniskās izpētes telpu, kurā var notikt brīva zinātnieku, eksakto zināšanu un tehnoloģiju apmaiņa, un veicināt savu konkurētspēju, tostarp savas rūpniecības konkurētspēju, atbalstot visas zinātniskās izpētes darbības, kas atzītas par vajadzīgām citās Konstitūcijas nodaļās.
2. Piemērojot 1. punktu, Savienība visā teritorijā atbalsta uzņēmumus, tostarp mazos un vidējos uzņēmumus, zinātniskās izpētes centrus un universitātes to veiktos kvalitatīvos pētījumos un tehnoloģiju izstrādē. Tā atbalsta savstarpējas sadarbības centienus, jo īpaši nolūkā ļaut pētniekiem brīvi sadarboties pāri robežām un uzņēmumiem pilnībā izmantot iekšējā tirgus potenciālu, proti, radot brīvu pieeju atsevišķu valstu pasūtījumiem, nosakot kopīgus standartus un likvidējot juridiskus un fiskālus šķēršļus šai sadarbībai.

3. Par visām Savienības darbībām zinātniskās izpētes un tehnoloģiju attīstības jomā, tostarp par demonstrācijas projektiem, lemj un tās īsteno saskaņā ar šo iedaļu.

III-249. PANTS

Lai sasniegtu III.-248. pantā minētos mērķus, Savienība veic šādas darbības, papildinot dalībvalstīs veiktās darbības:

- a) īsteno zinātniskās izpētes, tehnoloģiju attīstības un demonstrācijas programmas, veicinot sadarbību ar uzņēmumiem, zinātniskās izpētes centriem un universitātēm, kā arī to savstarpēju sadarbību;
- b) veicina Savienības sadarbību ar trešām valstīm un starptautiskām organizācijām zinātniskās izpētes, tehnoloģiju attīstības un demonstrācijas jomā;
- c) izplata un vairo Savienības sasniegumus zinātniskajā izpētē, tehnoloģiju attīstībā un demonstrācijā;
- d) aktivizē zinātnieku mācības un mobilitāti Savienībā.

III-250. PANTS

1. Savienība un dalībvalstis koordinē zinātnisko izpēti un tehnoloģiju attīstību, lai nodrošinātu valstu politikas un Savienības politikas savstarpēju atbilstību.

2. Komisija ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm var nākt klajā ar lietišķiem ierosinājumiem, lai veicinātu 1. punktā minēto koordināciju, jo īpaši iniciatīvām, kuru mērķis ir pamatnostādņu un rādītāju izstrāde, paraugprakses apmaiņas organizēšana un nepieciešamo faktoru sagatavošana periodiskai apsekošanai un izvērtēšanai. Par to pilnībā informē Eiropas Parlamentu.

III-251. PANTS

1. Ar eirolikumiem ievieš daudzgadu pamatprogrammu, kurā paredzētas visas Savienības finansētās darbības. Šādus eirolikumus pieņem pēc apspriešanās ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju.

Pamatprogramma:

- a) izvirza zinātniskus un tehnoloģiskus mērķus, kas jāpanāk ar III-249. pantā minētajām darbībām, un paredz attiecīgās prioritātes;
 - b) iezīmē šādu darbību pamatnostādnes;
 - c) paredz Savienības finansiālas līdzdalības maksimālo kopapjomu un formas visā pamatprogrammā, kā arī šīs līdzdalības sadalījumu paredzētajām darbībām.
2. Daudzgadu pamatprogrammu koriģē vai papildina, stāvoklim mainoties.

3. Padomes pieņemtajos eirolikumos nosaka īpašas programmas daudzgadu pamatprogrammu īstenošanai katrā darbības jomā. Katrā šādā programmā ir ietverti sīki izstrādāti īstenošanas noteikumi, noteikts tās ilgums un vajadzīgie līdzekļi. Īpašajās programmās paredzēto līdzekļu summa nevar pārsniegt maksimālo kopsummu, kas paredzēta pamatprogrammai un katrai darbības jomai. Šādu eirolikumu pieņem pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu un Ekonomikas un sociālo lietu komiteju.

4. Papildus daudzgadu pamatprogrammā paredzētajām darbībām, eirolikumi paredz pasākumus, kas nepieciešami Eiropas zinātniskās izpētes telpas īstenošanai. Šādu likumu pieņem pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu un Ekonomikas un sociālo lietu komiteju.

III-252. PANTS

1. Daudzgadu pamatprogrammas īstenošanai eirolikumi vai eiroietvarlikumi nosaka:

- a) uzņēmumu, pētījumu centru un universitāšu dalības noteikumus;
- b) pētījumu rezultātu izplatīšanas noteikumus.

Šādus eirolikumus vai eiroietvarlikumus pieņem pēc apspriešanās ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju.

2. Īstenojot daudzgadu pamatprogrammu, ar eirolikumiem var noteikt, ka tiks īstenotas papildprogrammas, kurās iesaistīsies tikai dažas dalībvalstis, kas šīs programmas finansēs, iespējams, piedaloties Savienībai.

Šādos eirolikumos paredz noteikumus, ko piemēro papildprogrammām, jo īpaši attiecībā uz zināšanu izplatīšanu un pieejamību citās dalībvalstīs. Tos pieņem pēc apspriešanās ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju un ar attiecīgās dalībvalsts piekrišanu.

3. Īstenojot daudzgadu pamatprogrammu, eirolikumos, vienojoties ar attiecīgām dalībvalstīm, var paredzēt iespēju piedalīties zinātniskās izpētes un attīstības programmās, ko sākušas vairākas dalībvalstis, tostarp iespēju piedalīties struktūrās, kas radītas, lai īstenotu šīs programmas.

Šādus eirolikumus pieņem pēc apspriešanās ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju.

4. Īstenojot daudzgadu pamatprogrammu, Savienība var paredzēt sadarbību ar trešām valstīm vai starptautiskām organizācijām Savienības zinātniskās izpētes, tehnoloģiju attīstības un demonstrācijas jomā.

Sīki izstrādāti noteikumi šādai sadarbībai var būt Savienības un attiecīgu trešo pušu nolīgumu priekšmets.

III-253. PANTS

Padome pēc Komisijas priekšlikuma var pieņemt eiroregulas vai eirolēmumus, lai izveidotu kopuzņēmumus vai kādas citas struktūras, kas vajadzīgas, lai efektīvi īstenotu Savienības zinātniskās izpētes, tehnoloģiju attīstības un demonstrācijas programmas. Tā pieņem lēmumu pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu un Ekonomikas un sociālo lietu komiteju.

III-254. PANTS

1. Lai veicinātu zinātnes un tehnikas attīstību, rūpniecības konkurētspēju un politikas īstenošanu, Savienība izstrādā Eiropas kosmosa politiku. Tālab tā var sekmēt kopīgas iniciatīvas, atbalstīt zinātnisko izpēti un tehnoloģiju attīstību, kā arī koordinēt kosmosa izpēti un izmantošanai nepieciešamos centienus.
2. Lai veicinātu 1. punktā minēto mērķu sasniegšanu, eirolikumos vai eiroietvarlikumos nosaka vajadzīgos pasākumus, kas var būt arī Eiropas kosmosa programmas izstrāde.
3. Savienība izveido nepieciešamās attiecības ar Eiropas Kosmosa aģentūru.

III-255. PANTS

Katra gada sākumā Komisija nosūta ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei. Ziņojumā ietver informāciju par iepriekšējā gada darbībām, kas saistītas ar zinātnisko izpēti, tehnoloģiju izstrādi un rezultātu izplatīšanu, kā arī darba programmu kārtējam gadam.

10. IEDAĻA

ENERĢĒTIKA

III-256. PANTS

1. Iekšējā tirgus izveidē un darbībā un attiecībā uz nepieciešamību saglabāt un uzlabot vidi Savienības enerģētikas politikai ir šādi mērķi:

- a) nodrošināt enerģijas tirgus darbību,
- b) nodrošināt energoapgādes drošību Savienībā,
- c) veicināt energoefektivitāti un taupību, kā arī jaunu un neizsīkstošu enerģijas veidu attīstību.

2. Ciktāl tas nav pretrunā citu Konstitūcijas noteikumu piemērojumam, 1. punkta mērķus sasniedz, izmantojot eirolikumus vai eirotietvarlikumus paredzētos pasākumus.

Eirolikumus vai eirotietvarlikumus pieņem pēc apspriedes ar Reģionu komiteju un Ekonomikas un sociālo lietu komiteju.

Tādi eirolikumi vai eirotietvarlikumi neietekmē dalībvalstu tiesības paredzēt nosacījumus savu energoresursu izmantošanai, izvēlēties kādu no energoavotiem, kā arī noteikt savas energoapgādes struktūru, neskarot III-234. panta 2. punkta c) apakšpunktu.

3. Atkāpjoties no 2. punkta, Padomes eirolikumā vai eiroietvarlikumā nosaka minētajā punktā minētos pasākumus, ja tie ir galvenokārt fiskāli. Padome pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu pieņem lēmumu vienprātīgi.

IV NODAĻA

BRĪVĪBAS, DROŠĪBAS UN TIESISKUMA TELPA

1. IEDAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

III-257. PANTS

1. Savienība veido brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, ievērojot pamattiesības un dalībvalstu atšķirīgās tiesību tradīcijas un sistēmas.
2. Tā nodrošina to, ka neveic personu kontroli pie iekšējām robežām, un izstrādā uz dalībvalstu solidaritāti balstītu kopēju patvēruma, imigrācijas un ārējo robežu kontroles politiku, kas ir taisnīga attiecībā pret trešo valstu pilsoņiem. Piemērojot šo nodaļu, bezvalstniekus pielīdzina trešo valstu pilsoņiem.

3. Savienība cenšas nodrošināt augstu drošības līmeni ar noziedzības, rasisma un ksenofobijas novēršanas un apkarošanas pasākumiem, ar koordinācijas un sadarbības pasākumiem starp policiju un tiesu iestādēm, un citām kompetentām iestādēm, kā arī ar nolēmumu savstarpēju atzīšanu krimināllietās un, vajadzības gadījumā, ar krimināllikumu tuvināšanu.

4. Savienība veicina tiesu iestāžu pieejamību, jo īpaši, piemērojot tiesas nolēmumu un ārpustiesas lēmumu savstarpējas atzīšanas principu civillietās.

III-258. PANTS

Eiropadome nosaka likumdošanas un operatīvās plānošanas stratēģiskās pamatnostādnes brīvības, drošības un tiesiskuma telpā.

III-259. PANTS

Dalībvalstu parlamenti nodrošina to, lai priekšlikumi un likumdošanas iniciatīvas, kas iesniegtas saskaņā ar šīs nodaļas 4. un 5. iedaļu, būtu atbilstīgas subsidiaritātes principam saskaņā ar Protokolu par subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa piemērošanu.

III-260. PANTS

Neskarot III-360. līdz III-362. pantu, Padome pēc Komisijas priekšlikuma var pieņemt eiroregulas un eirolēmumus, kuros nosaka kārtību, kādā dalībvalstis sadarbībā ar Komisiju objektīvi un neitrāli novērtē to, kā dalībvalstu iestādes īsteno šajā nodaļā minēto Savienības politiku, jo īpaši, lai veicinātu savstarpējas atzīšanas principa pilnīgu piemērošanu. Eiropas Parlamentu un valstu parlamentus informē par novērtēšanas saturu un rezultātiem.

III-261. PANTS

Padomē izveido pastāvīgo komiteju, lai nodrošinātu operatīvas sadarbības veicināšanu un stiprināšanu iekšējās drošības jautājumos Savienībā. Neskarot III-344. pantu, tā veicina dalībvalstu kompetento iestāžu rīcības koordinēšanu. Šīs komitejas darbā var iesaistīties Savienības attiecīgo struktūru pārstāvji. Par šo darbu ziņo Eiropas Parlamentam un valstu parlamentiem.

III-262. PANTS

Šī nodaļa neiespaido to dalībvalstu pienākumu izpildi, kas attiecas uz likumības un kārtības uzturēšanu un iekšējās drošības sargāšanu.

III-263. PANTS

Padome pieņem eiroregulas, lai nodrošinātu administratīvu sadarbību starp dalībvalstu attiecīgām struktūrvienībām jomās, uz kurām attiecas šī nodaļa, kā arī starp šīm struktūrvienībām un Komisiju. Tā pieņem lēmumu pēc Komisijas priekšlikuma, ievērojot III-264. pantu, un pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu.

III-264. PANTS

4. un 5. iedaļā minētos aktus, kā arī III-263. pantā minētās eiroregulas, kas nodrošina administratīvo sadarbību šajās iedaļās minētajās jomās, pieņem:

- a) pēc Komisijas priekšlikuma vai
- b) pēc ceturtais daļas dalībvalstu iniciatīvas.

2. IEDAĻA

ROBEŽKONTROLES, PATVĒRUMA UN IMIGRĀCIJAS POLITIKA

III-265. PANTS

1. Savienība īsteno politiku, lai

- a) nodrošinātu, ka personām, šķērsojot iekšējās robežas, neveic nekādu kontroli neatkarīgi no to pilsonības;
- b) veiktu personu kontroli un ārējo robežu šķērsošanas efektīvu uzraudzību;
- c) pakāpeniski ieviestu integrētu ārējo robežu pārvaldības sistēmu.

2. Piemērojot 1. punktu, ar eirolikumiem vai eirotietvarlikumiem nosaka pasākumus attiecībā uz:

- a) kopēju vīzu un citu īstermiņa uzturēšanās atļauju politiku;
- b) kontroli, kādu veic attiecībā uz personām, kas šķērso ārējās robežas;
- c) nosacījumiem, ar kādiem trešo valstu pilsoņiem ir īslaicīga ceļošanas brīvība Savienības teritorijā;
- d) jebkādiem pasākumiem, kas vajadzīgi, lai pakāpeniski ieviestu integrētu ārējo robežu pārvaldības sistēmu;
- e) to, lai, šķērsojot iekšējās robežas, netiktu veikta nekāda personu kontrole neatkarīgi no to pilsonības.

3. Šis pants neietekmē dalībvalstu kompetenci, nosakot savas ģeogrāfiskās robežas saskaņā ar starptautiskām tiesību normām.

III-266. PANTS

1. Savienība īsteno kopēju patvēruma, papildu aizsardzības un pagaidu aizsardzības politiku, lai varētu nodrošināt attiecīgu statusu jebkuram trešās valsts pilsonim, kurš pieprasa starptautisku aizsardzību, un nodrošināt atbilstību neizraidīšanas principam. Šai politikai jābūt saskaņā ar 1951. gada 28. jūlija Ženēvas konvenciju par bēgļu statusu un 1967. gada 31. janvāra Protokolu par bēgļu statusu, kā arī ar citiem ar to saistītiem līgumiem.
2. Piemērojot 1. punktu, ar eirolikumu vai eirotvarlikumu nosaka pasākumus kopējai Eiropas patvēruma sistēmai, kuru veido:
 - a) vienots patvēruma statuss trešo valstu pilsoņiem, kas ir derīgs visā Savienībā;
 - b) vienots papildu aizsardzības statuss trešo valstu pilsoņiem, kuriem, neiegūstot Eiropas patvērumu, ir nepieciešama starptautiska aizsardzība;
 - c) kopēja pagaidu aizsardzības sistēma pārvietotām personām to liela pieplūduma gadījumā;
 - d) kopīgas procedūras vienota patvēruma vai papildu aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai;
 - e) kritēriji un mehānismi, lai noteiktu, kura dalībvalsts ir atbildīga par patvēruma vai papildu aizsardzības pieteikuma izskatīšanu;
 - f) standarti attiecībā uz patvēruma vai papildu aizsardzības pieprasītāju uzņemšanas nosacījumiem;

g) partnerattiecības un sadarbība ar trešām valstīm nolūkā regulēt to cilvēku pieplūdumu, kuri pieprasa patvērumu vai papildu aizsardzību, vai pagaidu aizsardzību.

3. Ja viena vai vairākas dalībvalstis saskaras ar ārkārtas situāciju, ko raksturo pēkšņš trešo valstu pilsoņu pieplūdums, Padome pēc Komisijas priekšlikuma var pieņemt eiroregulas vai eirolēmumus, nosakot pagaidu pasākumus attiecīgās dalībvalsts vai dalībvalstu labā. Tā pieņem lēmumu pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu.

III-267. PANTS

1. Savienība īsteno kopēju imigrācijas politiku, kuras mērķis ir visos posmos nodrošināt migrācijas plūsmas vadību, taisnīgu attieksmi pret trešo valstu pilsoņiem, kuri likumīgi uzturas dalībvalstīs, un novērst nelikumīgu ieceļošanu un cilvēku tirdzniecību, kā arī paredzēt pastiprinātus pasākumus tās apkarošanai.

2. Piemērojot 1. punktu, ar eirolikumiem vai eiroietvarlikumiem nosaka pasākumus šādās jomās:

a) ieceļošanas un uzturēšanās nosacījumi, kā arī dalībvalstu ilgtermiņa vīzu un uzturēšanās atļauju piešķiršanas procedūru standarti, tostarp ģimeņu atkalapvienošanās nolūkā;

b) to trešo valstu pilsoņu tiesību noteikšana, kuri likumīgi uzturas dalībvalstī, ietverot nosacījumus, kas attiecas uz pārvietošanās brīvību un uzturēšanās brīvību citās dalībvalstīs;

- c) nelikumīga ieceļošana un neatļauta uzturēšanās, tostarp to personu izraidīšana un brīvprātīga izceļošana, kuras uzturas nelikumīgi;
- d) cilvēku, jo īpaši sieviešu un bērnu, tirdzniecības apkarošana.

3. Savienība var noslēgt atpakaļuzņemšanas līgumus ar trešām valstīm, paredzot to trešo valstu pilsoņu atpakaļuzņemšanu izcelsmes valstīs, kuri neatbilst vai vairs neatbilst ieceļošanas, atrašanās vai uzturēšanās nosacījumiem kādā no dalībvalstīm.

4. Ar eirolikumiem vai eiroietvarlikumiem var noteikt pasākumus, ar kuriem veicina un atbalsta dalībvalstu rīcību, kuras mērķis ir veicināt to trešo valstu pilsoņu integrāciju, kuri likumīgi uzturas to teritorijā, neparedzot dalībvalstu normatīvo aktu saskaņošanu.

5. Šis pants neietekmē dalībvalstu tiesības noteikt uzņemšanas apjomu trešo valstu pilsoņiem, kuri to teritorijā ierodas no trešām valstīm, lai meklētu darbu, neatkarīgi no tā, vai viņi ir algoti vai pašnodarbināti.

III-268. PANTS

Uz šajā iedaļā izklāstīto Savienības politiku un tās īstenošanu attiecas solidaritātes princips un atbildības, tostarp tās finansiālo seku, taisnīga sadalījuma princips dalībvalstu starpā. Ja nepieciešams, Savienības aktos, kas pieņemti saskaņā ar šo iedaļu, iekļauj atbilstīgus pasākumus, lai šis princips stātos spēkā.

3. IEDAĻA

TIESU IESTĀŽU SADARBĪBA CIVILLIETĀS

III-269. PANTS

1. Savienība izvērš tiesu iestāžu sadarbību civillietās, kurās ir pārrobežu elementi, pamatojoties uz tiesas nolēmumu un ārpustiesas lēmumu savstarpējas atzīšanas principu. Šāda sadarbība var ietvert pasākumus dalībvalstu normatīvo aktu tuvināšanai.
2. Šajā nolūkā ar eirolikumiem un eiroietvarlikumiem nosaka pasākumus, jo īpaši, kad tas nepieciešams iekšējā tirgus pareizai darbībai, kuru mērķis ir nodrošināt:
 - a) tiesas nolēmumu un ārpustiesas lēmumu savstarpēju atzīšanu un izpildi dalībvalstu starpā;
 - b) tiesas un ārpustiesas dokumentu pārrobežu izsniegšanu;
 - c) dalībvalstu piemērojamo tiesību saderību kolīziju normu un jurisdikcijas jautājumos;
 - d) sadarbību pierādījumu iegūšanā;
 - e) tiesu iestāžu efektīvu pieejamību;

- f) šķēršļu likvidēšanu civillietu pienācīgai izskatīšanai, vajadzības gadījumā sekmējot dalībvalstīs piemērojamo civilprocesuālo normu saderību;
- g) alternatīvu strīdu izšķiršanas metožu izstrādi;
- h) atbalstu tiesu iestāžu un tiesu personāla mācībām.

3. Neskarot 2. punktu, pasākumus, kas attiecas uz tiem ģimenes tiesību aspektiem, kuriem ir pārrobežu ietekme, Padome nosaka ar eirolikumu vai eirotietvarlikumu. Padome pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu pieņem lēmumu vienprātīgi.

Padome pēc Komisijas priekšlikuma var pieņemt eirolēmumu, nosakot tos ģimenes tiesību aspektus ar pārrobežu ietekmi, kuriem var piemērot aktus, kas pieņemti ar parasto likumdošanas procedūru. Padome pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu pieņem lēmumu vienprātīgi.

4. IEDAĻA

TIESU IESTĀŽU SADARBĪBA KRIMINĀLLIETĀS

III-270. PANTS

1. Savienībā tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās pamatojas uz tiesas spriedumu un lēmumu savstarpējas atzīšanas principu, un tā ietver dalībvalstu normatīvo aktu tuvināšanu jomās, kas minētas 2. punktā un III-271. pantā.

Ar eirolikumiem vai eirotvarlikumiem nosaka pasākumus, lai:

- a) ieviestu noteikumus un procedūras, kuru mērķis ir visu veidu spriedumu un tiesas lēmumu atzīšana visā Savienībā,
- b) novērstu un atrisinātu jurisdikcijas kolīzijas dalībvalstu starpā,
- c) veicinātu tiesu iestāžu un tiesu personāla mācības,
- d) dalībvalstu tiesu iestāžu un līdzvērtīgu iestāžu starpā atvieglotu sadarbību saistībā ar kriminālprocesu un lēmumu izpildi.

2. Tiktāl, cik tas ir nepieciešams, lai veicinātu tiesas spriedumu un lēmumu savstarpēju atzīšanu, kā arī policijas un tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās, kam ir pārrobežu aspekts, ar eirotvarlikumiem var noteikt minimālos noteikumus. Šādos noteikumos ņem vērā dalībvalstu tiesību tradīciju un tiesību sistēmu atšķirības.

Šie noteikumi attiecas uz:

- a) pierādījumu savstarpēju pieņemamību dalībvalstu starpā,
- b) personas tiesībām kriminālprocesā,
- c) nozieguma upuru tiesībām,

- d) jebkādiem citiem īpašiem kriminālprocesa aspektiem, ko Padome iepriekš precizējusi ar eirolēmumu. Saņēmusi Eiropas Parlamenta piekrišanu, Padome šādu lēmumu pieņem vienprātīgi.

Šajā punktā minēto minimālo noteikumu pieņemšana neliedz dalībvalstīm paturēt spēkā vai ieviest augstāku personas tiesību aizsardzības līmeni.

3. Ja kāds Padomes loceklis uzskata, ka 2. punktā minētais eirotvarlikuma projekts varētu ietekmēt viņa valsts krimināltiesību sistēmas pamataspektus, viņš var pieprasīt, lai šo eirotvarlikuma projektu izskatītu Eiropadomē. Šādā gadījumā III-396. pantā paredzēto procedūru aptur. Pēc projekta apspriešanas Eiropadome 4 mēnešu laikā pēc procedūras apturēšanas:

- a) projektu atdod atpakaļ Padomei, kura izbeidz III-396. pantā minētās procedūras apturēšanu, vai
- b) pieprasa, lai Komisija vai dalībvalstu grupa, kas iesniegusi attiecīgo projektu, iesniedz jaunu projektu; šādā gadījumā uzskata, ka sākotnēji piedāvātais akts nav pieņemts.

4. Ja 3. punktā minētajā laikā Eiropadome nav pieņēmusi lēmumu vai 12 mēnešu laikā pēc jauna projekta iesniegšanas atbilstīgi 3. punkta b) apakšpunktam nav pieņemts eirotvarlikums, un ja vismaz viena trešdaļa dalībvalstu vēlas izveidot pastiprinātu sadarbību, pamatojoties uz attiecīgo eirotvarlikuma projektu, tās attiecīgi par to ziņo Eiropas Parlamentam, Padomei un Komisijai.

Šādā gadījumā tiek uzskatīts, ka atļauja turpināt I-44. panta 2. punktā un III-419. panta 1. punktā minēto pastiprināto sadarbību ir piešķirta, un piemēro noteikumus par pastiprinātu sadarbību.

III-271. PANTS

1. Eiropietvarlikumos var paredzēt noteikumu minimumu noziedzīgu nodarījumu un sankciju definēšanai attiecībā uz īpaši smagiem noziegumiem ar pārrobežu dimensiju, kas saistīta ar šādu nodarījumu būtību vai ietekmi vai ar nepieciešamību tos apkarot kopīgi.

Tās ir šādas noziegumu jomas: terorisms, cilvēku tirdzniecība, sieviešu un bērnu seksuāla izmantošana, nelegāla narkotiku tirdzniecība, nelegāla ieroču tirdzniecība, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana, korupcija, maksāšanas līdzekļu viltošana, datornoziegumi un organizētā noziedzība.

Pamatojoties uz noziedzības attīstību, Padome var pieņemt eirolēmumu, precizējot citas noziegumu jomas, kuras atbilst šajā punktā noteiktajiem kritērijiem. Saņēmusi Eiropas Parlamenta piekrišanu, Padome pieņem lēmumu vienprātīgi.

2. Ja dalībvalstu krimināltiesisko normatīvo aktu tuvināšana izrādās būtiska, lai nodrošinātu Savienības politikas efektīvu īstenošanu jomā, kurai tikuši piemēroti saskaņošanas pasākumi, eiropietvarlikumos var paredzēt noteikumu minimumu attiecībā uz noziedzīgu nodarījumu un sankciju definēšanu attiecīgajā jomā. Neskarot III-264. pantu, šādus eiropietvarlikumus pieņem ar to pašu procedūru, kāda ievērota, pieņemot attiecīgos saskaņošanas pasākumus.

3. Ja kāds Padomes loceklis uzskata, ka 1. un 2. punktā minētais eiroietvarlikuma projekts varētu ietekmēt viņa valsts krimināltiesību sistēmas pamataspektus, viņš var pieprasīt, lai eiroietvarlikuma projektu izskata Eiropadome. Šādā gadījumā III -396. pantā paredzēto procedūru aptur. Pēc projekta apspriešanas Eiropadome 4 mēnešu laikā pēc procedūras apturēšanas:

- a) projektu nodod atpakaļ Padomei, kura izbeidz III-396. pantā minētās procedūras apturēšanu, vai
- b) pieprasa, lai Komisija vai dalībvalstu grupa, kas iesniegusi attiecīgo projektu, iesniedz jaunu projektu; šādā gadījumā uzskata, ka sākotnēji piedāvātais akts nav pieņemts.

4. Ja 3. punktā minētajā laikā Eiropadome nav pieņēmusi lēmumu vai 12 mēnešu laikā pēc jauna projekta iesniegšanas atbilstīgi 3. punkta b) apakšpunktam nav pieņemts eiroietvarlikums, un ja vismaz viena trešdaļa dalībvalstu vēlas izveidot pastiprinātu sadarbību, pamatojoties uz attiecīgo eiroietvarlikuma projektu, tās attiecīgi par to ziņo Eiropas Parlamentam, Padomei un Komisijai.

Šādā gadījumā tiek uzskatīts, ka atļauja turpināt I-44. panta 2. punktā un III-419. panta 1. punktā minēto pastiprināto sadarbību ir piešķirta, un piemēro noteikumus par pastiprinātu sadarbību.

III-272. PANTS

Eirolikumos vai eiroietvarlikumos var noteikt pasākumus, lai veicinātu un atbalstītu dalībvalstu rīcību noziedzīgu nodarījumu novēršanas jomā, neiekļaujot šādos pasākumos dalībvalstu normatīvo aktu tuvināšanu.

III-273. PANTS

1. *Eurojust* uzdevums ir atbalstīt un stiprināt koordināciju un sadarbību starp tām valstu iestādēm, kas veic izmeklēšanu un kriminālvajāšanu, saistībā ar smagiem noziegumiem, kuri skar vismaz divas dalībvalstis vai kuru dēļ nepieciešama kopīga kriminālvajāšana, pamatojoties uz dalībvalstu iestāžu un Eiropola veiktajām darbībām un sniegto informāciju.

Šajā sakarā eirolikumos nosaka *Eurojust* struktūru, darbību, rīcības jomu un uzdevumus. Šie uzdevumi var būt:

- a) sākt izmeklēšanu, kā arī ierosināt sākt kriminālvajāšanu, ko veic kompetentas valsts iestādes, jo īpaši saistībā ar noziedzīgiem nodarījumiem pret Savienības finansiālajām interesēm,
- b) koordinēt a) punktā minēto izmeklēšanu un kriminālvajāšanu;
- c) stiprināt tiesu iestāžu sadarbību, tostarp risinot jurisdikcijas strīdus un cieši sadarbojoties ar Eiropas Tiesiskās sadarbības tīklu.

Eirolikumos arī nosaka kārtību, kādā *Eurojust* darbību izvērtēšanā iesaista Eiropas Parlamentu un valstu parlamentus.

2. Neskarot III-274. pantu, 1. punktā minētajai kriminālvajāšanai nepieciešamās procesuālās darbības veic valstu kompetentās amatpersonas.

III-274. PANTS

1. Lai apkarotu noziegumus, kas skar Savienības finansiālās intereses, Padome ar eirolikumu var no *Eurojust* izveidot Eiropas Prokuratūru. Saņēmusi Eiropas Parlamenta piekrišanu, Padome pieņem vienprātīgu lēmumu.
2. Eiropas Prokuratūra ir atbildīga par izmeklēšanu, kriminālvajāšanu un tiesāšanu, vajadzības gadījumā sadarbībā ar Eiropolu, attiecībā uz tiem, kuri izdarījuši noziedzīgus nodarījumus pret Savienības finansiālajām interesēm, kā noteikts 1. punktā, kā arī attiecībā uz šo noziegumu līdzdalībniekiem. Tā veic prokurora funkcijas dalībvalstu kompetentās tiesās saistībā ar šādiem nodarījumiem.
3. Eirolikumā, kas minēts 1. punktā, nosaka vispārējos noteikumus, kas piemērojami Eiropas Prokuratūrai, tās darbības nosacījumus, reglamentu, pierādījumu pieņemamības noteikumus, kā arī noteikumus, kas jāpiemēro, pārskatot tiesā procesuālos pasākumus, ko tā veikusi saskaņā ar savām funkcijām.
4. Eiropadome var tajā pašā laikā vai vēlāk pieņemt eirolēmumu, izdarot grozījumus 1. punktā, lai paplašinātu Eiropas Prokuratūras pilnvaras, tajās iekļaujot smagus noziegumus ar pārrobežu aspektu un izdarot atbilstīgos grozījumus 2. pantā attiecībā uz tiem, kuri izdarījuši nodarījumus, kas skar vairāk nekā vienu dalībvalsti, kā arī attiecībā uz šo noziegumu līdzdalībniekiem. Eiropadome pieņem vienprātīgu lēmumu pēc Eiropas Parlamenta piekrišanas saņemšanas un pēc apspriešanās ar Komisiju.

5. IEDAĻA

POLICIJAS SADARBĪBA

III-275. PANTS

1. Savienība attīsta policijas sadarbību, iesaistot visas dalībvalstu kompetentās iestādes, tostarp policiju, muitas iestādes un citas dalībvalstu tiesībsardzības iestādes, kas specializējas noziedzīgu nodarījumu novēršanā, atklāšanā un izmeklēšanā.
2. Piemērojot 1. punktu, ar eirolikumiem vai eiroietvarlikumiem var noteikt pasākumus attiecībā uz
 - a) attiecīgas informācijas vākšanu, uzglabāšanu, apstrādi, analīzi un apmaiņu,
 - b) atbalstu personāla mācībām un sadarbībai personāla apmaiņas, iekārtu un noziegumu atklāšanas izpētes jomā,
 - c) īpašu izmeklēšanas metožu kopīgu izvērtēšanu attiecībā uz organizētās noziedzības smago formu atklāšanu.
3. Padomes pieņemtā eirolikumā vai eiroietvarlikumā var noteikt pasākumus attiecībā uz operatīvo sadarbību šajā pantā minēto iestāžu starpā. Pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu Padome pieņem lēmumu vienprātīgi.

III-276. PANTS

1. Eiropola uzdevums ir atbalstīt un stiprināt dalībvalstu policijas iestāžu un citu tiesībsardzības iestāžu darbību un to savstarpējo sadarbību, novēršot un apkarojot smagus noziegumus, kas skar vismaz divas dalībvalstis, terorismu un tāda veida noziegumus, kas skar vispārējās intereses, uz kurām attiecas Savienības politika.

2. Eirolikumos nosaka Eiropola struktūru, darbību, rīcības jomu un uzdevumus. Šie uzdevumi var būt:

- a) vākt, uzglabāt, apstrādāt, analizēt informāciju un apmainīties ar informāciju, ko sniedz dalībvalstu iestādes vai trešās valstis vai struktūras;
- b) koordinēt, organizēt un īstenot izmeklēšanas un operatīvās darbības, ko veic kopīgi ar dalībvalstu kompetentajām iestādēm vai apvienotās izmeklēšanas vienībās, vajadzības gadījumā saziņā ar *Eurojust*.

Eirolikumos nosaka arī kārtību Eiropola darbību pārbaudei, ko veic Eiropas Parlaments, iesaistot šajā pārbaudē valstu parlamentus.

3. Jebkura rīcība Eiropolam jāveic, sazinoties un vienojoties ar to dalībvalstu iestādēm, uz kuru teritoriju šī rīcība attiecas. Piespiedu līdzekļu piemērošana ir vienīgi valstu kompetento iestāžu ziņā.

III-277. PANTS

Padomes pieņemtā eirolikumā vai eiropietvarlikumā paredz nosacījumus un ierobežojumus, ar kādiem III-270. un III-275. pantā minētās kompetentās iestādes var veikt darbības citas dalībvalsts teritorijā, sazinoties un vienojoties ar šīs valsts iestādēm. Pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu Padome pieņem lēmumu vienprātīgi.

V NODAĻA

JOMAS, KURĀS SAVIENĪBA VAR VEIKT ATBALSTA, KOORDINĀCIJAS VAI PAPILDU DARBĪBU

1. IEDAĻA

SABIEDRĪBAS VESELĪBAS AIZSARDZĪBA

III-278. PANTS

1. Nosakot un īstenojot visu Savienības politiku un darbības, ir jānodrošina augsts cilvēku veselības aizsardzības līmenis.

Savienības rīcība, kas papildina dalībvalstu politiku, ir vērsta uz to, lai uzlabotu sabiedrības veselības aizsardzību, veiktu slimību profilaksi un novērstu draudus fiziskai un garīgai veselībai.

Pie šādas rīcības pieder:

- a) cīņa pret galvenajiem draudiem veselībai, veicinot pētījumus par to cēloņiem, izplatīšanos un profilaksi, kā arī nodrošinot informēšanu un izglītošanu veselības aizsardzības jautājumos;
- b) nopietnu pārrobežu veselības apdraudējumu pārraudzība, laicīga brīdināšana par tiem un šo draudu apkarošana.

Savienība papildina dalībvalstu rīcību, ar ko mazina narkotiku nodarīto kaitējumu veselībai, arī informējot un veicot profilakses pasākumus.

2. Savienība veicina dalībvalstu sadarbību šajā pantā minētajās jomās, vajadzības gadījumā atbalstot to darbības. Tā jo īpaši veicina dalībvalstu sadarbību, lai uzlabotu pārrobežu reģionu veselības aprūpes pakalpojumu sistēmu savstarpēju papildināšanos.

Dalībvalstis saziņā ar Komisiju savstarpēji koordinē politiku un programmas 1. punktā minētajās jomās. Komisija, uzturot ciešus sakarus ar dalībvalstīm, var uzņemties jebkādu lietišķu iniciatīvu, lai veicinātu minēto koordināciju, jo īpaši iniciatīvas, kuru mērķis ir pamatnostādņu un rādītāju izstrāde, paraugprakses apmaiņas organizēšana un periodiskai apsekošanai un izvērtēšanai nepieciešamo faktoru nodrošināšana. Par to pilnībā informē Eiropas Parlamentu.

3. Savienība un dalībvalstis veicina sadarbību ar trešām valstīm un kompetentām starptautiskām organizācijām sabiedrības veselības aizsardzības jomā.

4. Atkāpjoties no I-12. panta 5. punkta un I-17. panta a) apakšpunkta un saskaņā ar I-14. panta 2. punkta k) apakšpunktu eirolikumi vai eirotietvarlikumi veicina šajā pantā minēto mērķu sasniegšanu, paredzot šādus pasākumus, lai ievērotu kopīgos drošības apsvērumus:

- a) pasākumus, kas nosaka augstus kvalitātes un drošības standartus cilvēku orgāniem un vielām, kā arī asinīm un asins preparātiem; šie pasākumi neliedz dalībvalstīm atstāt spēkā vai ieviest stingrākus aizsargpasākumus;
- b) pasākumus veterinārijas un fitosanitārijas jomā, kuru tiešais mērķis ir iedzīvotāju veselības aizsardzība;
- c) pasākumus, kas nosaka augstus kvalitātes un drošības standartus medikamentiem un medicīnas ierīcēm;
- d) pasākumus, kas attiecas uz nopietnu pārrobežu veselības apdraudējumu kontroli, laicīgu brīdināšanu par tiem, un to apkarošanu.

Eirolikumus vai eirotietvarlikumus pieņem pēc apspriedes ar Reģionu komiteju un Ekonomikas un sociālo lietu komiteju.

5. Eirolikumos vai eirotietvarlikumos var paredzēt arī veicināšanas pasākumus, lai aizsargātu un uzlabotu cilvēku veselību un jo īpaši apkarotu galvenos pārrobežu draudus veselībai, un var paredzēt pasākumus, kuru tiešais mērķis ir pasargāt sabiedrības veselību no tabakas lietošanas un pārmērīgas alkohola lietošanas, neparedzot dalībvalstu normatīvo aktu saskaņošanu. Tos pieņem pēc apspriešanās ar Reģionu komiteju un Ekonomikas un sociālo lietu komiteju.

6. Piemērojot šo pantu, Padome pēc Komisijas priekšlikuma var pieņemt arī ieteikumus.

7. Savienības rīcība respektē dalībvalstu atbildību par savas veselības politikas noteikšanu un medicīnas pakalpojumu un medicīniskās aprūpes organizēšanu un sniegšanu. Pie dalībvalstu pienākumiem pieder veselības aprūpes pakalpojumu un medicīniskās palīdzības vadība un šīm nozarēm atvēlēto resursu sadale. Šā panta 4. punkta a) apakšpunktā minētie pasākumi neietekmē valstu noteikumus par orgānu un asiņu ziedošanu vai izmantošanu medicīnā.

2. IEDAĻA

RŪPNIECĪBA

III-279. PANTS

1. Savienība un dalībvalstis nodrošina vajadzīgos apstākļus Savienības rūpniecības konkurētspējai.

Lai to panāktu, saskaņā ar atvērtu un konkurētspējīgu tirgu sistēmu to rīcības mērķis ir

- a) paātrināt rūpniecības pielāgošanos strukturāliem pārveidojumiem;
- b) palīdzēt veidot tādu vidi, kas labvēlīga iniciatīvai un uzņēmumu attīstībai visā Savienībā, jo īpaši mazo un vidējo uzņēmumu attīstībai;

- c) veicināt tādas vides veidošanu, kas ir labvēlīga uzņēmumu sadarbībai;
- d) veicināt jauninājumu, zinātniskās izpētes un tehnoloģiju attīstības politikas radītā rūpniecības potenciāla labāku izmantojumu.

2. Dalībvalstis saziņā ar Komisiju savā starpā apspriežas un vajadzības gadījumā koordinē savu rīcību. Komisija var uzņemties jebkuru lietderīgu iniciatīvu, jo īpaši iniciatīvas, kuru mērķis ir pamatnostādņu un rādītāju izstrāde, paraugprakses apmaiņas organizēšana un nepieciešamo faktoru nodrošināšana periodiskai apsekošanai un izvērtēšanai. Par to pilnībā informē Eiropas Parlamentu.

3. Savienība veicina šā panta 1. punktā izvirzīto mērķu sasniegšanu, īstenojot politiku un darbību, kas saskan ar citiem Konstitūcijas noteikumiem. Eirolikumos vai eiroietvarlikumos var noteikt īpašus pasākumus, lai atbalstītu dalībvalstu rīcību 1. punktā izklāstīto mērķu sasniegšanai, neparedzot dalībvalstu normatīvo aktu saskaņošanu. Tos pieņem pēc apspriešanās ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju.

Šī iedaļa nevar būt iemesls tādu pasākumu ieviešanai Savienībā, kas varētu radīt konkurences traucējumus vai kuros paredzēti nodokļu noteikumi vai noteikumi attiecībā uz darbinieku tiesībām un interesēm.

3. IEDAĻA

KULTŪRA

III-280. PANTS

1. Savienība veicina dalībvalstu kultūru uzplaukumu, respektējot to nacionālās un reģionālās atšķirības un vienlaikus pievēršot uzmanību arī kopīgajam kultūras mantojumam.
2. Savienības rīcības mērķis ir veicināt dalībvalstu sadarbību un vajadzības gadījumā atbalstīt un papildināt to rīcību šādās jomās:
 - a) Eiropas tautu kultūras un vēstures zināšanu uzlabošana un popularizēšana;
 - b) Eiropas nozīmes kultūras mantojuma glabāšana un sargāšana;
 - c) nekomerciāli kultūras sakari;
 - d) jaunrade mākslā un literatūrā, arī audiovizuālajā jomā.
3. Savienība un dalībvalstis kultūras jomā veicina sadarbību ar trešām valstīm un kompetentām starptautiskām organizācijām, jo īpaši ar Eiropas Padomi.
4. Rīkojoties saskaņā ar citiem Konstitūcijas noteikumiem, Savienība ņem vērā kultūras aspektus, jo īpaši, lai respektētu un veicinātu kultūru daudzveidību.

5. Lai palīdzētu sasniegt šajā pantā minētos mērķus,
 - a) eirolikumos vai eiroietvarlikumos nosaka veicināšanas pasākumus, neparedzot dalībvalstu normatīvo aktu saskaņošanu. Tos pieņem pēc apspriešanās ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju,
 - b) Padome pēc Komisijas priekšlikuma pieņem ieteikumus.

4. IEDAĻA

TŪRISMS

III-281. PANTS

1. Savienība papildina dalībvalstu darbības tūrisma nozarē, jo īpaši, lai veicinātu Savienības uzņēmumu konkurētspēju šajā jomā.

Lai to panāktu, Savienības rīcības mērķis ir:

- a) veicināt labvēlīgas vides radīšanu uzņēmumu attīstībai šajā nozarē,
- b) attīstīt dalībvalstu sadarbību, jo īpaši, apmainoties ar labāko pieredzi.

2. Eirolikumos vai eirotvarlikumos nosaka īpašus pasākumus, lai papildinātu dalībvalstu rīcību šajā punktā izklāstīto mērķu sasniegšanai, neparedzot dalībvalstu normatīvo aktu saskaņošanu.

5. IEDAĻA

IZGLĪTĪBA, JAUNATNE, SPORTS UN ARODMĀCĪBAS

III-282. PANTS

1. Savienība palīdz nodrošināt kvalitatīvas izglītības attīstību, rosinot dalībvalstu sadarbību un atbalstot, kā arī vajadzības gadījumā papildinot to rīcību. Tā pilnībā respektē dalībvalstu atbildību par mācību saturu un izglītības sistēmu organizāciju, kā arī kultūru un valodu daudzveidību.

Savienība palīdz risināt Eiropas sporta nozares jautājumus, ņemot vērā šīs nozares īpatnības, tās struktūras, kas balstās uz brīvprātīgu darbību, un tās sociālo un audzinošo nozīmi.

Savienības rīcības mērķi ir:

a) attīstīt Eiropas dimensiju izglītībā, jo īpaši - mācot un popularizējot dalībvalstu valodas;

- b) veicināt studentu un mācībspēku mobilitāti, tostarp veicinot diplomu un studiju laikposma akadēmisku atzīšanu;
- c) sekmēt izglītības iestāžu sadarbību;
- d) izvērst informācijas un pieredzes apmaiņu jautājumos, kas ir kopīgi dalībvalstu izglītības sistēmām;
- e) palīdzēt attīstīties jauniešu apmaiņai un darbaudzinātāju apmaiņai un rosināt jauniešu līdzdalību Eiropas demokrātijas dzīvē;
- f) veicināt tālmācības attīstību;
- g) attīstīt Eiropas dimensiju sportā, veicinot taisnīgumu un atklātību sporta sacensībās un sadarbību starp struktūrām, kas ir atbildīgas par sportu, kā arī sargājot sportistu, jo īpaši jaunu sportistu, fizisko un morālo integritāti.

2. Savienība un dalībvalstis izglītības un sporta jomā sekmē sadarbību ar trešām valstīm un kompetentām starptautiskām organizācijām, jo īpaši ar Eiropas Padomi.

3. Lai palīdzētu sasniegt šajā pantā minētos mērķus,

- a) eirolikumos vai eiroietvarlikumos nosaka veicināšanas pasākumus, neparedzot dalībvalstu normatīvo aktu saskaņošanu. Tos pieņem pēc apspriešanās ar Reģionu komiteju un Ekonomikas un sociālo lietu komiteju,

- b) Padome pēc Komisijas ierosinājuma pieņem ieteikumus.

III-283. PANTS

1. Savienība īsteno arodmācību politiku, kas atbalsta un papildina dalībvalstu rīcību, pilnībā respektējot dalībvalstu atbildību par arodmācību saturu un organizāciju.
2. Savienības rīcības mērķis ir:
 - a) palīdzēt piemēroties pārmaiņām rūpniecībā, jo īpaši, izmantojot arodmācības un pārkvalificēšanu;
 - b) uzlabot arodmācību pamatus un padziļinātas arodmācības, lai veicinātu integrāciju un reintegrāciju darba tirgū;
 - c) padarīt pieejamākas arodmācības un veicināt mācībspēku un mācāmo, jo īpaši jaunatnes mobilitāti;
 - d) veicināt izglītības vai arodmācību iestāžu un uzņēmumu sadarbību apmācības jautājumos;
 - e) attīstīt informācijas un pieredzes apmaiņu par jautājumiem, kas ir kopīgi dalībvalstu mācību sistēmām.
2. Savienība un dalībvalstis arodmācību jomā sekmē sadarbību ar trešām valstīm un kompetentām starptautiskām organizācijām.

3. Lai palīdzētu sasniegt šajā pantā minētos mērķus,
 - a) eirolikumi un eiroietvarlikumi nosaka nepieciešamos pasākumus, neparedzot dalībvalstu normatīvo aktu saskaņošanu. Tos pieņem pēc apspriešanās ar Reģionu komiteju un Ekonomikas un sociālo lietu komiteju,
 - b) Padome pēc Komisijas priekšlikuma pieņem ieteikumus.

6. IEDAĻA

CIVILĀ AIZSARDZĪBA

III-284. PANTS

1. Savienība veicina dalībvalstu sadarbību, lai uzlabotu sistēmu efektivitāti dabas vai cilvēka izraisītu katastrofu novēršanai vai aizsardzībai pret tām.

Savienības rīcības mērķis ir:

- a) atbalstīt un papildināt dalībvalstu rīcību valsts, reģionālā vai vietējā līmenī risku novēršanā, civilās aizsardzības personāla sagatavošanā un reaģēšanā uz dabas vai cilvēku izraisītām katastrofām Savienībā;

- b) sekmēt ātru un efektīvu operatīvo sadarbību Savienībā valstu civilās aizsardzības dienestu starpā;
 - c) sekmēt saskaņotību starptautiskajā civilās aizsardzības darbā.
2. Ar eirolikumiem vai eiroietvarlikumiem ievieš pasākumus, kas nepieciešami 1. punktā minēto mērķu sasniegšanai, neparedzot dalībvalstu normatīvo aktu saskaņošanu.

7. IEDAĻA

ADMINISTRATĪVĀ SADARBĪBA

III-285. PANTS

1. Savienības tiesību aktu efektīvu īstenošanu dalībvalstīs, kas nepieciešams Savienības pareizas darbības nodrošināšanai, uzskata par vispārsvarīgu jautājumu.
2. Savienība var atbalstīt dalībvalstu centienus uzlabot to administratīvās spējas, lai īstenotu Savienības tiesību aktus. Šāda rīcība var ietvert informācijas un ierēdņu apmaiņas veicināšanu, kā arī atbalstu mācību programmām. Nevienai dalībvalstij nav pienākuma izmantot šādu atbalstu. Ar eirolikumiem nosaka šim mērķim nepieciešamos pasākumus, neparedzot dalībvalstu normatīvo aktu saskaņošanu.

3. Šis pants neskar nedz dalībvalstu pienākumu īstenot Savienības tiesību aktus, nedz Komisijas prerogatīvas un pienākumus. Tāpat šis pants neietekmē citus Konstitūcijas noteikumus, kuros paredzēta dalībvalstu administratīvā sadarbība, kā arī šāda sadarbība starp dalībvalstīm un Savienību.

IV SADAĻA

AIZJŪRAS ZEMJU UN TERITORIJU ASOCIĒŠANA

III-286. PANTS

1. Zemes un teritorijas ārpus Eiropas, kurām ir īpašas attiecības ar Dāniju, Franciju, Nīderlandi un Apvienoto Karalisti, ir asociētas ar Savienību. Šīs zemes un teritorijas (turpmāk "zemes un teritorijas") ir uzskaitītas II pielikumā.

Šo pantu piemēro Grenlandei, ja vien ko citu neparedz īpašie noteikumi, kas ietverti Protokolā par īpašiem nosacījumiem attiecībā uz Grenlandi.

2. Asociēšanas mērķis ir veicināt šo zemju un teritoriju ekonomisku un sociālu attīstību, kā arī nodibināt ciešus ekonomiskus sakarus ar Savienību.

Asociēšana galvenokārt kalpo šo zemju un teritoriju iedzīvotāju interesēm un labklājībai, palīdzot sasniegt tādu ekonomisku, sociālu un kultūras attīstību, pēc kādas viņi tiecas.

III-287. PANTS

Asociēšanai ir šādi mērķi:

- a) dalībvalstis tirdzniecībā ar šīm zemēm un teritorijām piemēro tādu pašu režīmu, kāds saskaņā ar Konstitūciju ir spēkā starp pašām dalībvalstīm,
- b) visas zemes un teritorijas tirdzniecībā ar dalībvalstīm un pārējām zemēm un teritorijām piemēro tādu pašu režīmu, kādu tās piemēro Eiropas valstij, ar ko tām ir īpašas attiecības,
- c) dalībvalstis veicina ieguldījumus, kas vajadzīgi šo zemju un teritoriju pakāpeniskai attīstībai,
- d) attiecībā uz Savienības finansētiem ieguldījumiem dalība projektu un piegāžu konkursos visām fiziskām un juridiskām personām, kuras ir dalībvalstu vai šo zemju un teritoriju pilsoņi, ir atklāta un ar vienādiem nosacījumiem,
- e) attiecībās starp dalībvalstīm un zemēm un teritorijām pilsoņu un uzņēmējdarbības tiesības veikt uzņēmējdarbību reglamentē saskaņā ar III sadaļas I. nodaļas 2. iedaļas 2. apakšiedaļu par brīvību veikt uzņēmējdarbību, un piemērojot šai apakšiedaļā paredzētās procedūras, kā arī bez jebkādas diskriminācijas, ņemot vērā saskaņā ar III-291. pantu pieņemtos aktus.

III-288. PANTS

1. Saskaņā ar Konstitūcijas noteikumiem, kas paredz dalībvalstīm savstarpēji atcelt muitas nodokļus, dalībvalstis aizliedz ievadmuitas nodokļus precēm, kuru izcelsme ir zemēs un teritorijās.
2. Saskaņā ar III-151. panta 4. punktu aizliedz ievadmuitas nodokļus precēm, kuras zemēs vai teritorijās ievad no dalībvalstīm vai no citām zemēm vai teritorijām.
3. Šīs zemes un teritorijas tomēr var uzlikt muitas nodokļus, kas vajadzīgi to attīstībai un industrializācijai vai arī papildina to budžetu.
Šā punkta pirmajā daļā minētie nodokļi nedrīkst pārsniegt to nodokļu līmeni, kurus uzliek ražojumu importam no tās dalībvalsts, ar kuru attiecīgā zeme vai teritorija uztur īpašas attiecības.
4. Šā panta 2. punkts neattiecas uz tām zemēm un teritorijām, kas īpašu starptautisku saistību dēļ jau piemēro muitas tarifus bez diskriminācijas.
5. Muitas nodokļu grozījumi vai jaunu muitas nodokļu ieviešana precēm, ko importē šajās zemēs un teritorijās, ne *de iure*, ne *de facto* nedrīkst izraisīt nekādu tiešu vai netiešu diskrimināciju dažādu dalībvalstu precēm.

III-289. PANTS

Ja pēc tam, kad piemērots III-288. panta 1. punkts, ievedmuita, ko kāda zeme vai teritorija uzliek precēm no trešās valsts, rada novirzes tirdzniecības plūsmās, kaitējot kādai dalībvalstij, šī dalībvalsts var lūgt Komisiju, lai tā citām dalībvalstīm iesaka vajadzīgos pasākumus, kas labotu stāvokli.

III-290. PANTS

Ievērojot noteikumus, kas attiecas uz sabiedrības veselības aizsardzību, valsts drošību vai sabiedrisko kārtību, brīvu tā darbaspēka pārvietošanos, kas no zemēm un teritorijām ierodas dalībvalstīs, kā arī tā darbaspēka pārvietošanos, kas no dalībvalstīm ierodas zemēs un teritorijās, reglamentē saskaņā ar III-291. pantu pieņemtie akti.

III-291. PANTS

Padome pēc Komisijas priekšlikuma, pamatojoties uz pieredzi, ko tā guvusi Savienības asociācijā ar šīm zemēm un teritorijām, ar vienprātīgu lēmumu pieņem eirolikumus, eiroietvarlikumus, eiroregulas un eirolēmumus attiecībā uz sīki izstrādātiem noteikumiem un procedūru šo zemju un teritoriju asociēšanai ar Savienību. Šos eirolikumus un eiroietvarlikumus pieņem pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu.

V SADAĻA

SAVIENĪBAS ĀRĒJĀ DARBĪBA

I NODAĻA

VISPĀRĒJI PIEMĒROJAMI NOTEIKUMI

III-292. PANTS

1. Savienības starptautiskās darbības virzītājspēks un mērķis ir citās pasaules daļās sekmēt tos principus, kuri ir iedvesmojuši tās izveidi, attīstību un paplašināšanos, proti, demokrātiju, tiesiskumu, universālo un nedalāmo cilvēktiesību un pamatbrīvību principu, cilvēka cieņas neaizskaramību, vienlīdzības un solidaritātes, kā arī Apvienoto Nāciju Organizācijas statūtu un starptautisko tiesību ievērošanu.

Savienība cenšas attīstīt attiecības un veidot partnerību ar trešām valstīm un starptautiskām, reģionālām vai pasaules organizācijām, kuras atzīst pirmajā daļā minētos principus. Tā sekmē kopēju problēmu risināšanu, jo īpaši Apvienoto Nāciju Organizācijā.

2. Savienība nosaka un īsteno kopējo politiku un darbības, kā arī tiecas sasniegt maksimālo sadarbības līmeni visās starptautisko attiecību jomās, lai:

a) sargātu savas kopējās vērtības, pamatintereses, neatkarību un integritāti,

- b) konsolidētu un atbalstītu demokrātiju, tiesiskumu, cilvēktiesības un starptautiskās tiesības,
 - c) saglabātu mieru, novērstu konfliktus un stiprinātu starptautisko drošību saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas statūtu mērķiem un principiem, Helsinku Nobeiguma akta principiem un Parīzes Hartas mērķiem, tostarp attiecībā uz ārējām robežām;
 - d) veicinātu jaunattīstības valstu ilgtspējīgu ekonomisku, sociālu un vides attīstību, lai sasniegtu galveno mērķi - izskaustu nabadzību;
 - e) veicinātu visu valstu integrāciju pasaules ekonomikā, arī pakāpeniski atceļot starptautiskās tirdzniecības ierobežojumus;
 - f) palīdzētu attīstīt starptautiskus pasākumus vides kvalitātes saglabāšanai un uzlabošanai, kā arī pasaules dabas resursu stabilai apsaimniekošanai un izmantošanai, lai nodrošinātu ilgtspējīgu attīstību;
 - g) palīdzētu iedzīvotājiem, valstīm un reģioniem, kurus skārušas dabas vai cilvēku izraisītās katastrofas;
 - h) sekmētu starptautisku sistēmu, kuras pamatā ir daudzpusēja sadarbība un laba pasaules līmeņa vadība.
3. Savienība ievēro iepriekš minētos principus un tiecas sasniegt 1. un 2. punktā minētos mērķus, attīstot un īstenojot dažādas Savienības ārējās darbības jomas, kas ietvertas šajā sadaļā, kā arī citu Savienības politiku ārējos aspektus.

Savienība nodrošina konsekvenci savas ārējās darbības dažādās jomās, kā arī šo jomu un pārējās politikas savstarpēju konsekvenci. Padome un Komisija, kam palīdz Savienības ārlietu ministrs, atbild par šīs konsekvences nodrošināšanu un šajā nolūkā sadarbojas.

III-293. PANTS

1. Pamatojoties uz III-292. pantā minētajiem principiem un stratēģijām, Eiropadome nosaka Savienības stratēģiskās intereses un mērķus.

Eiropadomes pieņemtie eirolēmumi par Savienības stratēģiskajām interesēm un mērķiem attiecas uz kopējo ārpolitiku, drošības politiku un citām Savienības ārējās darbības jomām. Šādi lēmumi var attiekties uz Savienības attiecībām ar konkrētu valsti vai reģionu, un tiem var būt konkrēta ievirze. Tajos nosaka šo attiecību ilgumu un līdzekļus, ko var izmantot Savienība un dalībvalstis.

Eiropadome pieņem vienprātīgu lēmumu pēc Padomes ieteikuma, ko pēdējā pieņēmusi, ievērojot katrai jomai noteikto kārtību. Eiropadomes pieņemtos eirolēmumus īsteno saskaņā ar Konstitūcijā noteiktajām procedūrām.

2. Savienības ārlietu ministrs attiecībā uz kopējo ārpolitiku un drošības politiku un Komisija attiecībā uz citām ārējās darbības jomām var iesniegt Padomei kopējus priekšlikumus.

II NODAĻA

KOPĒJĀ ĀRPOLITIKA UN DROŠĪBAS POLITIKA

1. IEDAĻA

KOPĪGI NOTEIKUMI

III-294. PANTS

1. Ievērojot ārējās darbības principus un mērķus, Savienība nosaka un īsteno kopēju ārpolitiku un drošības politiku, kas attiecas uz visām ārpolitikas un drošības politikas jomām.
2. Dalībvalstis uzticības un savstarpējas solidaritātes garā aktīvi un konsekventi atbalsta kopējo ārpolitiku un drošības politiku.

Dalībvalstis sadarbojas, lai stiprinātu un attīstītu savstarpēju politisku solidaritāti. Tās atturas no jebkādas rīcības, kas ir pretrunā Savienības interesēm vai varētu liegt tai būt iedarbīgam, vienotam spēkam starptautiskās attiecībās.

Padome un Savienības ārlietu ministrs nodrošina šo principu ievērošanu.

3. Savienība īsteno kopējo ārpolitiku un drošības politiku:
 - a) nosakot vispārīgas pamatnostādnes,

- b) pieņemot eirolēmumus, kas nosaka:
- i) Savienībai veicamās darbības,
 - ii) Savienības nostāju,
 - iii) pasākumus i) un ii) apakšpunktā minēto eirolēmumu īstenošanai,
- c) stiprinot dalībvalstu sistemātisku sadarbību to politikas īstenošanā.

III-295. PANTS

1. Eiropadome nosaka kopējās ārpolitikas un drošības politikas principus un vispārīgās pamatnostādnes arī jautājumos, kas saistīti ar aizsardzību.

Ja to prasa starptautiskās norises, Eiropadomes priekšsēdētājs sasauc Eiropadomes ārkārtas sanākumi, lai noteiktu Savienības politikas stratēģiskos virzienus saistībā ar šādām norisēm.

2. Padome pieņem eirolēmumus, kas vajadzīgi, lai noteiktu un īstenotu kopējo ārpolitiku un drošības politiku, pamatojoties uz Eiropadomes noteiktām vispārējām pamatnostādnēm un stratēģiskajiem virzieniem.

III-296. PANTS

1. Savienības ārlietu ministrs, kas vada Ārlietu padomi, ar savām iniciatīvām palīdz kopējās ārpolitikas un drošības politikas izstrādē un nodrošina Eiropadomes un Padomes pieņemto eirolēmumu īstenošanu.
2. Savienības ārlietu ministrs pārstāv Savienību jautājumos, kas saistīti ar kopējo ārpolitiku un drošības politiku. Viņš Savienības vārdā risina politisko dialogu ar trešām personām un pauž Savienības nostāju starptautiskās organizācijās un starptautiskās konferencēs.
3. Savienības ārlietu ministram pilnvaru īstenošanā palīdz Eiropas Ārējās darbības dienests. Šis dienests strādā sadarbībā ar dalībvalstu diplomātiskajiem dienestiem, un tajā ir Padomes Ģenerālsekretariāta un Komisijas attiecīgo struktūrvienību ierēdņi, kā arī darbinieki, kurus ir norīkojuši dalībvalstu diplomātiskie dienesti. Eiropas Ārējās darbības dienesta organizāciju un darbību nosaka ar Padomes eirolēmumu. Padome pieņem lēmumu atbilstīgi Savienības ārlietu ministra priekšlikumam pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu un pēc Komisijas piekrišanas saņemšanas.

III-297. PANTS

1. Ja starptautiskās situācijas dēļ ir vajadzīga operatīva Savienības rīcība, Padome pieņem nepieciešamos eirolēmumus. Šajos lēmumos nosaka mērķus, piemērošanas jomu un līdzekļus, ko Savienība var izmantot, vajadzības gadījumā arī rīcībai paredzēto laiku un īstenošanas nosacījumus.

Ja apstākļi mainās, būtiski ietekmējot jautājumu, par kuru bijis vajadzīgs šāds eirolēmums, Padome pārskata lēmuma principus un mērķus un pieņem vajadzīgos eirolēmumus.

2. Eirolēmumi, kas minēti 1. punktā, dalībvalstīm uzliek saistības, tām pieņemot nostāju un veicot darbību.
3. Ja kāda dalībvalsts saskaņā ar 1. punktā minētajiem eirolēmumiem paredzējusi pieņemt savu nostāju vai sākt savu rīcību, tā laikus sniedz informāciju, lai vajadzības gadījumā varētu iepriekš apspriesties Padomē. Pienākums iepriekš sniegt informāciju neattiecas uz pasākumiem, kas ir tikai šādu eirolēmumu transponēšana attiecīgajā valstī.
4. Gadījumos, kad stāvokļa maiņa rada ārkārtas problēmas, bet 1. punktā minētais Eiropas lēmums nav pārskatīts, dalībvalstis var steidzami veikt vajadzīgos pasākumus, ievērojot minētā lēmuma vispārīgos mērķus. Attiecīgā dalībvalsts tūlīt informē Padomi par šiem pasākumiem.
5. Ja rodas būtiskas grūtības, īstenojot šajā pantā minētos eirolēmumus, dalībvalsts par tām ziņo Padomei, kas apspriež tās un meklē piemērotus risinājumus. Šie risinājumi nedrīkst būt pretrunā rīcības mērķiem vai mazināt tās efektivitāti.

III-298. PANTS

Padome pieņem eirolēmumus, kuros nosaka Savienības attieksmi īpašos teritoriālos vai tematiskos jautājumos. Dalībvalstis nodrošina savas politikas atbilstību Savienības nostājai.

III-299. PANTS

1. Katra dalībvalsts, Savienības ārlietu ministrs vai attiecīgais ministrs ar Komisijas atbalstu var vērsties Padomē ar jebkuru jautājumu, kam ir sakars ar kopējo ārpolitiku un drošības politiku, kā arī iesniegt tai vajadzīgās iniciatīvas vai priekšlikumus.
2. Gadījumos, kad lēmumi jāpieņem ātri, Savienības ārlietu ministrs pēc savas iniciatīvas vai pēc kādas dalībvalsts lūguma četrdesmit astoņās stundās vai, ārkārtas gadījumā, īsākā laikā sasauc Padomes ārkārtas sanākumi.

III-300. PANTS

1. Eirolēmumus, kas minēti šajā nodaļā, Padome pieņem vienprātīgi.

Ikviens Padomes loceklis, kas atturas no balsošanas, var saskaņot savu atturēšanos, oficiāli par to paziņojot. Tādā gadījumā viņam nav pienākuma piemērot eirolēmumu, bet jāatzīst, ka šis lēmums uzliek saistības Savienībai. Savstarpējas solidaritātes garā attiecīgā dalībvalsts atturas no jebkādas rīcības, kas varētu būt pretrunā vai traucēt Savienības rīcībai, kura pamatojas uz šo lēmumu, un pārējās dalībvalstis respektē tās nostāju. Ja Padomes locekļi, kas kvalificē savu atturēšanos šādā veidā, pārstāv vismaz vienu trešo daļu dalībvalstu, kas savukārt aptver vismaz vienu trešo daļu Savienības iedzīvotāju, lēmumu nepieņem.

2. Atkāpjoties no 1. punkta, Padome lēmumus pieņem ar kvalificētu balsu vairākumu, kad tā:

- a) pieņem eirolēmumus par Savienības darbībām un nostāju, pamatojoties uz Eiropadomes pieņemtu eirolēmumu, kas attiecas uz Savienības stratēģiskajām interesēm un mērķiem, kuri minēti III-293. panta 1. punktā;
- b) pieņem eirolēmumu, ar ko nosaka Savienības rīcību vai nostāju, pēc priekšlikuma, ko Savienības ārlietu ministrs ir iesniedzis pēc īpaša lūguma, ar ko Eiropadome vēršas pie viņa pēc pašas vai pēc minētā ministra iniciatīvas;
- c) pieņem eirolēmumu, ar ko īsteno eirolēmumu par Savienības rīcību vai nostāju;
- d) pieņem eirolēmumu par īpaša pārstāvja iecelšanu saskaņā ar III-302. pantu.

Ja kāds Padomes loceklis paziņo, ka būtisku un pamatotu iemeslu dēļ, kas saistīti ar valsts politiku, viņš ir nodomājis iebilst pret kāda lēmuma pieņemšanu ar kvalificētu balsu vairākumu, balsošana nenotiek. Savienības ārlietu ministrs saziņā ar iesaistīto dalībvalsti meklē tai pieņemamu risinājumu. Ja viņam tas neizdodas, Padome ar kvalificētu balsu vairākumu var pieprasīt, lai šo lietu nodod izlemt Eiropadomei ar vienprātīgi pieņemtu eirolēmumu.

3. Saskaņā ar I-40. panta 7. punktu Eiropadome var vienprātīgi pieņemt eirolēmumu, nosakot, ka Padome pieņem lēmumus ar kvalificētu balsu vairākumu gadījumos, kas nav minēti šā panta 2. punktā.

4. Šā panta 2. un 3. punkts neattiecas uz lēmumiem, kas saistīti ar militāriem un aizsardzības jautājumiem.

III-301. PANTS

1. Kad Eiropadome vai Padome ir noteikusi Savienības kopējo nostāju I-40. panta 5. punkta nozīmē, Savienības ārlietu ministrs un dalībvalstu ārlietu ministri koordinē savas darbības Padomē.
2. Dalībvalstu diplomātiskās pārstāvniecības un Savienības delegācijas trešās valstīs un starptautiskās organizācijās sadarbojas un veicina 1. punktā minētās kopējās nostājas formulēšanu un īstenošanu.

III-302. PANTS

Padome pēc Savienības ārlietu ministra iniciatīvas var izvirzīt īpašu pārstāvi, pilnvarojot to konkrētos politikas jautājumos. Īpašais pārstāvis īsteno savas pilnvaras ministra pakļautībā.

III-303. PANTS

Savienība var noslēgt nolīgumus ar vienu vai vairākām dalībvalstīm vai starptautiskām organizācijām tajās jomās, uz kurām attiecas šī nodaļa.

III-304. PANTS

1. Savienības ārlietu ministrs apspriežas ar Eiropas Parlamentu saskaņā ar I-40. panta 8. punktu un I-41. panta 8. punktu. Viņš nodrošina to, ka attiecīgi ievēro Eiropas Parlamenta viedokli. Eiropas Parlamenta informēšanā var iesaistīt īpašus pārstāvjus.
2. Eiropas Parlaments var uzdot jautājumus Padomei un Savienības ārlietu ministram, kā arī dot tiem ieteikumus. Divreiz gadā tas rīko apspriedes par kopējā ārpolitikā un drošības politikā sasniegto, tostarp par drošības un aizsardzības politiku.

III-305. PANTS

1. Dalībvalstis koordinē savu darbību starptautiskās organizācijās un starptautiskās konferencēs. Šādos forumos tās aizstāv Savienības nostāju. Šo koordināciju organizē Savienības ārlietu ministrs.

Starptautiskās organizācijās un starptautiskās konferencēs, kur nepiedalās visas dalībvalstis, Savienības nostāju aizstāv tās dalībvalstis, kas tajās piedalās.

2. Saskaņā ar I-16. panta 2. punktu dalībvalstis, kas pārstāvētas starptautiskās organizācijās vai starptautiskās konferencēs, kur nepiedalās visas dalībvalstis, informē pārējās dalībvalstis un Savienības ārlietu ministru par visiem jautājumiem, kas izraisa kopēju ieinteresētību.

Dalībvalstis, kuras ir arī Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes locekles, vienojas un pilnībā informē pārējās dalībvalstis un Savienības ārlietu ministru. Dalībvalstis, kuras ir Drošības padomes pastāvīgās locekles, šo funkciju izpildē nodrošina Savienības nostājas un interešu aizstāvību, neskarot pienākumus, ko tām uzliek Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūti.

Ja Savienība ir definējusi nostāju jautājumā, kurš ir Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes darba kārtībā, dalībvalstis, kas piedalās Drošības padomē, lūdz Savienības ārlietu ministru iepazīstināt ar Savienības nostāju.

III-306. PANTS

Dalībvalstu diplomātiskās un konsulārās pārstāvniecības un Savienības delegācijas trešās valstīs, kā arī to pārstāvji starptautiskās organizācijās sadarbojas, lai nodrošinātu, ka tiek ievēroti un īstenoti eirolēmumi par Savienības nostāju un rīcību saskaņā ar šo nodaļu. Tās sadarbojas, apmainoties ar informāciju un veicot kopēju izvērtēšanu.

Tās palīdz īstenot Eiropas pilsoņu tiesības uz aizsardzību trešo valstu teritorijā, kā minēts I-10. panta 2. punkta c) apakšpunktā, un to pasākumu izpildi, kas noteikti saskaņā ar III-127. pantu.

III-307. PANTS

1. Neskarot III-344. pantu, Politikas un drošības komiteja pārrauga starptautisko stāvokli jomās, uz kurām attiecas kopējā ārpolitika un drošības politika, un palīdz izstrādāt šo politiku, pēc Padomes vai Savienības ārlietu ministra lūguma vai pēc savas iniciatīvas sniedzot Padomei atzinumus. Tā pārrauga arī apstiprinātās politikas īstenošanu, neskarot Savienības ārlietu ministra atbildību.

2. Atbilstīgi šai nodaļai Politikas un drošības komiteja Padomes un Savienības ārlietu ministra pakļautībā īsteno krīzes vadības pasākumu politisku kontroli un stratēģisku vadību, kā minēts III-309. pantā.

Krīzes vadības pasākuma īstenošanai uz attiecīgo laiku, ko noteikusi Padome, tā var pilnvarot minēto komiteju veikt attiecīgus pasākumus saistībā ar konkrētās darbības politisko kontroli un stratēģisko vadību.

III-308. PANTS

Kopējās ārpolitikas un drošības politikas īstenošana neietekmē iestāžu veikto procedūru un iestādēm piešķirto pilnvaru piemērošanu, kas Konstitūcijā paredzētas, lai īstenotu Savienības kompetenci, kas minēta I-13. līdz I-15. pantā un I-17. pantā.

Tāpat arī to stratēģiju īstenošana, kas minēta šajos pantos, neietekmē iestāžu veikto procedūru un iestādēm piešķirto pilnvaru piemērošanu, kas Konstitūcijā noteiktas Savienības kompetences īstenošanai saskaņā ar šo nodaļu.

2. IEDAĻA

KOPĒJĀ DROŠĪBAS UN AIZSARDZĪBAS POLITIKA

III-309. PANTS

1. Uzdevumi, kas minēti I-41. panta 1. punktā un kuru izpildē Savienība var izmantot civilus un militārus līdzekļus, ietver kopējas atbrūošanas operācijas, humānisma un glābšanas uzdevumus, militārās konsultēšanas un palīdzības uzdevumus, konfliktu novēršanas un miera uzturēšanas uzdevumus, kaujas uzdevumus krīzes vadībai, tostarp miera atjaunošanu un stabilizāciju pēc konflikta novēršanas. Visi šie uzdevumi var veicināt cīņu pret terorismu, tostarp atbalstot trešās valstis terorisma apkarošanā to teritorijā.
2. Padome pieņem eirolēmumus, kas saistīti ar 1. punktā minētajiem uzdevumiem, nosakot to mērķus un apjomu, kā arī to īstenošanas vispārējos nosacījumus. Savienības ārlietu ministrs, darbojoties Padomes pakļautībā un ciešā un pastāvīgā sadarbībā ar Politikas un drošības komiteju, nodrošina šādu uzdevumu civilo un militāro aspektu koordināciju.

III-310. PANTS

1. Īstenojot saskaņā ar III-309. pantu pieņemtos eirolēmumus, Padome var uzticēt kādu uzdevumu vairākām dalībvalstīm, kuras to vēlas un kurām ir nepieciešamās iespējas veikt šādu uzdevumu. Dalībvalstis sadarbībā ar Savienības ārlietu ministru vienojas par uzdevuma izpildīšanas vadību.

2. Dalībvalstis, kas piedalās uzdevumā, pēc pašu iniciatīvas vai citas dalībvalsts lūguma regulāri informē Padomi par tā norisi. Ja uzdevuma izpildīšana saistīta ar nozīmīgiem jauniem pavērsieniem vai tās dēļ nepieciešams koriģēt uzdevuma mērķi, darbības jomu un nosacījumus, kas noteikti 1. punktā minētajos eirolēmumos, iesaistītās dalībvalstis tūlīt par šo jautājumu ziņo Padomei. Tādos gadījumos Padome pieņem nepieciešamos eirolēmumus.

III-311. PANTS

1. Ar I-41. panta 3. punktu izveidotās Eiropas Aizsardzības spēju attīstības, zinātniskās izpētes, sagādes un bruņojuma aģentūras (Eiropas Aizsardzības aģentūra) uzdevums Padomes pakļautībā ir:

- a) palīdzēt noteikt mērķus, kas dalībvalstīm jāsasniedz militāro spēju jomā, un novērtēt to, kā dalībvalstis ievēro saistības attiecībā uz šīm spējām;
- b) sekmēt operatīvo vajadzību saskaņošanu un efektīvu, atbilstīgu iepirkuma piešķiršanas metožu pieņemšanu;
- c) ierosināt daudzpusējus projektus, lai sasniegtu mērķus militāro spēju jomā, nodrošināt dalībvalstu īstenoto programmu un konkrētu sadarbības programmu koordināciju;
- d) atbalstīt aizsardzības tehnoloģiju izpēti, kā arī koordinēt un plānot kopīgus pētījumus un tehnisku risinājumu izpēti, kas atbilst turpmākām operatīvām vajadzībām;

e) palīdzēt noteikt un vajadzības gadījumā īstenot jebkuru derīgu pasākumu aizsardzības nozares rūpnieciskās un tehnoloģiskās bāzes stiprināšanai un militāro izdevumu efektivitātes uzlabošanai.

2. Eiropas Aizsardzības aģentūra ir atvērta visām dalībvalstīm, kas vēlas tajā darboties. Padome ar kvalificētu balsu vairākumu pieņem eirolēmumu, kurā precizēti aģentūras statūti, atrašanās vieta un darbības noteikumi. Šādā lēmumā ņem vērā efektīvas līdzdalības līmeni aģentūras darbībā. Aģentūrā izveido īpašas grupas, apvienojot dalībvalstis, kas iesaistītas kopīgos projektos. Aģentūra vajadzības gadījumā pilda uzdevumus saziņā ar Komisiju.

III-312. PANTS

1. Dalībvalstis, kuras vēlas piedalīties pastāvīgajā strukturētajā sadarbībā, kas minēta I-41. panta 6. punktā, un kuras atbilst kritērijiem un ievēro saistības attiecībā uz militārajām spējām, kas noteiktas Protokolā par pastāvīgu strukturētu sadarbību, par savu nodomu paziņo Padomei un Savienības ārlietu ministram.

2. Trīs mēnešu laikā pēc šāda nodoma paziņošanas Padome pieņem eirolēmumu par pastāvīgas strukturētas sadarbības uzsākšanu un iesaistīto valstu saraksta izveidi. Padome pieņem lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu pēc apspriešanās ar Savienības ārlietu ministru.

3. Jebkura dalībvalsts, kas vēlāk vēlas iesaistīties pastāvīgajā strukturētajā sadarbībā, par savu nodomu informē Padomi un Savienības ārlietu ministru.

Padome pieņem eirolēmumu, apstiprinot attiecīgās dalībvalsts dalību, kura atbilst kritērijiem un ievēro Protokola par pastāvīgu strukturētu sadarbību 1. un 2. pantā minētās saistības. Padome pieņem lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu pēc apspriešanās ar Savienības ārlietu ministru. Balsošanā piedalās tikai tie Padomes locekļi, kuri pārstāv sadarbībā iesaistītās valstis.

Kvalificēts balsu vairākums ir vismaz 55% Padomes locekļu balsu, kuri pārstāv iesaistītās dalībvalstis un aptver vismaz 65% šo dalībvalstu iedzīvotāju.

Bloķējošais mazākums ietver vismaz minimālo Padomes locekļu skaitu, kuri pārstāv vairāk nekā 35% iesaistīto dalībvalstu iedzīvotāju, papildus balsojot vienam loceklim; pretējā gadījumā uzskata, ka panākts kvalificēts balsu vairākums.

4. Ja kāda iesaistītā dalībvalsts vairs neatbilst kritērijiem vai vairs nespēj pildīt Protokola par pastāvīgu strukturētu sadarbību 1. un 2. pantā minētās saistības, Padome pieņem eirolēmumu, kas aptur attiecīgās dalībvalsts dalību.

Padome pieņem lēmumus ar kvalificētu balsu vairākumu. Balsošanā piedalās tikai tie Padomes locekļi, kuri pārstāv sadarbībā iesaistītās valstis, izņemot attiecīgo dalībvalsti.

Kvalificēts balsu vairākums ir vismaz 55% Padomes locekļu balsu, kuri pārstāv iesaistītās dalībvalstis un aptver vismaz 65% šo dalībvalstu iedzīvotāju.

Bloķējošais mazākums ietver vismaz minimālo Padomes locekļu skaitu, kuri pārstāv vairāk nekā 35% iesaistīto dalībvalstu iedzīvotāju, papildus balsojot vienam loceklim; pretējā gadījumā uzskata, ka panākts kvalificēts balsu vairākums.

5. Jebkura iesaistītā dalībvalsts, kas vēlas izstāties no pastāvīgās strukturētās sadarbības, paziņo par savu nodomu Padomei, kura pieņem zināšanai, ka attiecīgā dalībvalsts ir pārtraukusi savu dalību.

6. Eirolēmumus un ieteikumus, ko Padome pieņem pastāvīgās strukturētās sadarbības jomā, pieņem vienprātīgi, izņemot tos lēmumus un ieteikumus, kas paredzēti 2. un 5. punktā. Piemērojot šo punktu, vienprātība ir panākta tikai tad, ja šādi balsojuši iesaistīto dalībvalstu pārstāvji.

3. IEDAĻA

FINANŠU NOTEIKUMI

III-313. PANTS

1. Administratīvos izdevumus, kas rodas iestādēm, īstenojot šajā nodaļā minētos noteikumus, sedz no Savienības budžeta.

2. Darbības izdevumus, ko rada šajā nodaļā minēto noteikumu īstenošana, arī sedz no Savienības budžeta, izņemot tos izdevumus, kas rodas, pildot uzdevumus militārajā vai aizsardzības jomā, un gadījumus, kad Padome nolemj citādi.

Gadījumos, kad izdevumus nesedz no Savienības budžeta, tos sedz dalībvalstis atkarībā no to nacionālā kopprodukta lieluma, ja vien Padome nenolemj citādi. Attiecībā uz izdevumiem, kas rodas no darbībām militārā un aizsardzības jomā, dalībvalstīm, kuru pārstāvji Padomē ir snieguši oficiālu paziņojumu saskaņā ar III-300. panta 1. punkta otro daļu, nav pienākums sniegt šādu finansējumu.

3. Padome pieņem eirolēmumu, paredzot konkrētu procedūru, lai garantētu ātru pieeju apropriācijām Savienības budžetā steidzamai kopējās ārpolitikas un drošības politikas iniciatīvu finansēšanai, jo īpaši attiecībā uz I-41. panta 1. punktā un III-309. pantā minēto uzdevumu sagatavošanas darbiem. Tā pieņem lēmumu pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu.

I-41. panta 1. punktā un III-309. pantā minēto uzdevumu sagatavošanas darbus, ko nesedz no Savienības budžeta, finansē no sākumfonda, kuru veido dalībvalstu iemaksas.

Padome ar kvalificētu balsu vairākumu pēc Savienības ārlietu ministra iniciatīvas pieņem eirolēmumus, kuros nosaka:

- a) procedūras sākumfonda izveidei un finansēšanai, jo īpaši fondam iedalītās summas,
- b) sākumfonda vadības procedūras,
- c) finanšu kontroles procedūras.

Ja kādu saskaņā ar I-41. panta 1. punktu un III-309. pantu plānoto uzdevumu nevar segt no Savienības budžeta, Padome pilnvaro Savienības ārlietu ministru izmantot fondu. Savienības ārlietu ministrs Padomei ziņo par pilnvarojuma īstenošanu.

III NODAĻA

KOPĒJĀ TIRDZNIECĪBAS POLITIKA

III-314. PANTS

Savienība, nodibinot muitas savienību saskaņā ar III-151. pantu, vispārēju interešu labā veicina pasaules tirdzniecības harmonisku attīstību, starptautiskas tirdzniecības un tiešo ieguldījumu ierobežojumu pakāpenisku atcelšanu, kā arī muitas un citu šķēršļu mazināšanu.

III-315. PANTS

1. Kopējas tirdzniecības politikas pamatā ir vienādi principi, jo īpaši attiecībā uz pārmaiņām tarifu likmēs, uz tarifu un tirdzniecības nolīgumu slēgšanu saistībā ar preču un pakalpojumu tirdzniecību un intelektuālā īpašuma tirdzniecības aspektiem, uz ārvalstu tiešajiem ieguldījumiem, uz liberalizācijas pasākumu, eksporta politikas un tirdzniecības aizsardzības pasākumu vienādošanu, tostarp to pasākumu, ko veic dempinga vai subsīdiju gadījumā. Kopējo tirdzniecības politiku īsteno, ievērojot Savienības ārējās darbības principus un mērķus.

2. Eirolikumos paredz pasākumus, kas nosaka kopējās tirdzniecības politikas īstenošanas kārtību.

3. Ja ir nepieciešams apspriest un noslēgt nolīgumus ar vienu vai vairākām valstīm vai starptautiskām organizācijām, piemēro attiecīgos III-325. panta noteikumus, ievērojot šī panta īpašos noteikumus.

Komisija sniedz ieteikumus Padomei, kas pilnvaro Komisiju sākt vajadzīgās sarunas. Padome un Komisija atbild par to, ka tiek nodrošināta apspriesto nolīgumu saderība ar Savienības iekšējo politiku un noteikumiem.

Komisija risina šīs sarunas, apspriežoties ar īpašu komiteju, ko ieceļ Padome, lai tā palīdzētu Komisijai veikt šo uzdevumu, un ievērojot direktīvas, ko Padome var tai izdot. Komisija īpašajai komitejai un Eiropas Parlamentam regulāri ziņo par sarunu norisi.

4. Attiecībā uz 3. punktā minēto nolīgumu apspriešanu un noslēgšanu, Padome pieņem lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu.

Attiecībā uz nolīgumu apspriešanu un noslēgšanu pakalpojumu tirdzniecības jomā un intelektuālā īpašuma komerciālajiem aspektiem, kā arī uz ārvalstu tiešajiem ieguldījumiem, Padome pieņem lēmumu vienprātīgi, ja šādos nolīgumos paredzēti noteikumi, ar kuriem saistītu iekšēju noteikumu pieņemšanai ir vajadzīga vienprātība.

Padome pieņem lēmumu vienprātīgi arī par nolīgumu apspriešanu un noslēgšanu:

a) kultūras un audiovizuālo pakalpojumu tirdzniecības jomā, ja šie nolīgumi draud ierobežot Savienības kultūru un valodu daudzveidību,

- b) sociālo, izglītības un medicīnas pakalpojumu jomā, ja šie nolīgumi draud radīt nopietnus traucējumus šādu pakalpojumu organizācijai valstī un kaitē dalībvalstu spējai nodrošināt šo pakalpojumu sniegšanu.
5. Uz starptautisku nolīgumu apspriešanu un noslēgšanu transporta jomā attiecas III sadaļas III nodaļas 7. iedaļa un III 325. pants.
6. Šajā pantā paredzētās kompetences īstenošana kopējās tirdzniecības politikas jomā neietekmē Savienības un dalībvalstu kompetences savstarpējo dalījumu, un tās dēļ nav jāveic dalībvalstu normatīvo aktu saskaņošana, ja Konstitūcija tādu saskaņošanu neparedz.

IV NODAĻA

SADARBĪBA AR TREŠĀM VALSTĪM UN HUMĀNĀ PALĪDZĪBA

1. IEDAĻA

SADARBĪBA ATTĪSTĪBAS JOMĀ

III-316. PANTS

1. Savienības politiku attiecībā uz sadarbību attīstības jomā īsteno saskaņā ar Savienības ārējās darbības principiem un mērķiem. Savienības un dalībvalstu politika attīstības jomā viena otru papildina un stiprina.

Savienības politikai attīstības jomā galvenais mērķis ir nabadzības mazināšana un ilgākā laika posmā – tās izskaušana. Politikā, kas var iespaidot jaunattīstības valstis, Savienība ievēro mērķus, kas noteikti sadarbībai attīstības jomā.

2. Savienība un dalībvalstis respektē saistības un ņem vērā mērķus, ko tās apstiprinājušas saistībā ar Apvienoto Nāciju Organizāciju un citām starptautiskām organizācijām.

III-317. PANTS

1. Eirolikumos vai eiroietvarlikumos nosaka pasākumus, kas nepieciešami sadarbības politikas īstenošanai attīstības jomā un kas var attiekties uz daudzgadu sadarbības programmām ar jaunattīstības valstīm vai tematiskām programmām.

2. Savienība var noslēgt ar trešām valstīm un kompetentām starptautiskām organizācijām jebkādus nolīgumus, kas palīdz sasniegt III-292. pantā un III-316. pantā minētos mērķus.

Šā punkta iepriekšējā daļa neskar dalībvalstu kompetenci starptautiskās organizācijās piedalīties sarunās un slēgt nolīgumus.

3. Eiropas Investīciju banka atbilstīgi tās statūtiem palīdz īstenot pasākumus, kas minēti šā panta 1. punktā.

III-318. PANTS

1. Savienība un dalībvalstis koordinē sadarbības politiku attīstības jomā un savstarpēji apspriež atbalsta programmas arī starptautiskās organizācijās un starptautiskās konferencēs, lai sekmētu darbību savstarpēju papildināšanos un efektivitāti. Tās var īstenot kopīgu rīcību. Vajadzības gadījumā dalībvalstis palīdz īstenot Savienības atbalsta programmas.
2. Komisija var uzņemties jebkuru lietderīgu iniciatīvu, lai veicinātu šā panta 1. punktā minēto koordināciju.
3. Savienība un dalībvalstis atbilstīgi savai kompetencei sadarbojas ar trešām valstīm un kompetentām starptautiskām organizācijām.

2. IEDAĻA

EKONOMISKA, FINANSIĀLA UN TEHNISKA SADARBĪBA AR TREŠĀM VALSTĪM

III-319. PANTS

1. Neskarot citus Konstitūcijas noteikumus, jo īpaši III-316. līdz III-318. panta noteikumus, Savienība veic ekonomiskas, finansiālas un tehniskas sadarbības pasākumus ar trešām valstīm, kas nav jaunattīstības valstis, tostarp sniedzot finansiālu palīdzību. Šādi pasākumi atbilst Savienības attīstības politikai, un tos veic, ievērojot Savienības ārējās darbības principus un mērķus. Savienības un dalībvalstu pasākumi papildina un stiprina cits citu.

2. Eirolikumos vai eirotvarlikumos nosaka vajadzīgos pasākumus 1. punkta īstenošanai.
3. Savienība un dalībvalstis atbilstīgi savai kompetencei sadarbojas ar trešām valstīm un kompetentām starptautiskām organizācijām. Savienības sadarbības režīms var būt Savienības un attiecīgu trešo pušu nolīgumu priekšmets.

Šā punkta pirmā daļa neskar dalībvalstu kompetenci starptautiskās organizācijās piedalīties sarunās un slēgt nolīgumus.

III-320. PANTS

Ja kādā trešā valstī ir radušies apstākļi, kuru dēļ vajadzīga steidzama Savienības finansiālā palīdzība, Padome pēc Komisijas priekšlikuma pieņem vajadzīgos eirolēmumus.

3. IEDAĻA

HUMĀNĀ PALĪDZĪBA

III-321. PANTS

1. Savienības darbības humānās palīdzības jomā veic saskaņā ar Savienības ārējās darbības principiem un mērķiem. Šādu darbību nolūks ir nodrošināt *ad hoc* palīdzību un atvieglojumus cilvēkiem trešās valstīs un dabas vai cilvēku izraisītu katastrofu upuriem, lai viņus aizsargātu un nodrošinātu cilvēku vajadzības, kas izriet no šīs situācijas. Savienības un dalībvalstu darbības papildina un stiprina cita citu.
 2. Humānās palīdzības pasākumus veic saskaņā ar starptautisko tiesību principiem un saskaņā ar objektivitātes, neitralitātes un diskriminācijas aizlieguma principu.
 3. Eirolikumos vai eiroietvarlikumos paredz pasākumus, kas nosaka Savienības humānās palīdzības pasākumu īstenošanas principus.
 4. Savienība var ar trešām valstīm un kompetentām starptautiskām organizācijām noslēgt jebkādu nolīgumus, kas palīdz sasniegt 1. punktā un III-292. pantā minētos mērķus.
- Šā punkta pirmā daļa neskar dalībvalstu kompetenci starptautiskās organizācijās piedalīties sarunās un slēgt nolīgumus.

5. Lai izveidotu sistēmu jauno eiropiešu dalībai Savienības humānās palīdzības pasākumos, nodibina Eiropas Brīvprātīgo humānās palīdzības korpusu. Ar eirolikumiem nosaka korpusa statūtus un darbības noteikumus.
6. Komisija var uzņemties jebkuru lietderīgu iniciatīvu, lai sekmētu Savienības un dalībvalstu darbību koordināciju nolūkā veicināt Savienības un valstu humānās palīdzības pasākumu efektivitāti un savstarpēju papildināšanos.
7. Savienība nodrošina savu humānās palīdzības pasākumu koordināciju un atbilstību starptautisko organizāciju un struktūru pasākumiem, jo īpaši tiem, ko veic Apvienoto Nāciju Organizācijas sistēmā.

V NODAĻA

IEROBEŽOJOŠI PASĀKUMI

III-322. PANTS

1. Ja eirolēmumā, kas pieņemts saskaņā ar II nodaļu, ir paredzēts daļēji vai pilnīgi pārtraukt vai mazināt ekonomikas un finanšu sakarus ar vienu vai vairākām trešām valstīm, Padome ar kvalificētu balsu vairākumu pēc Savienības ārlietu ministra un Komisijas kopēja priekšlikuma pieņem nepieciešamās eioregulas vai eirolēmumus. Par to tā informē Eiropas Parlamentu.

2. Ja tas paredzēts eirolēmumā, kas pieņemts saskaņā ar II nodaļu, Padome saskaņā ar 1. pantā minēto procedūru var pieņemt ierobežojošus pasākumus attiecībā uz fiziskām vai juridiskām personām un nevalstiskām grupām vai struktūrām.
3. Tiesību akti, kas minēti šajā pantā, ietver nepieciešamos noteikumus par tiesiskajām garantijām.

VI NODAĻA

STARPTAUTISKI NOLĪGUMI

III-323. PANTS

1. Savienība var slēgt nolīgumu ar vienu vai vairākām trešām valstīm vai starptautiskām organizācijām, ja Konstitūcijā tas paredzēts vai ja šāda nolīguma noslēgšana ir nepieciešama, lai saskaņā ar Savienības politiku sasniegtu vienu no Konstitūcijā izvirzītajiem mērķiem, vai ja tas ir noteikts saistošā Savienības tiesību aktā, vai tas varētu ietekmēt kopējos noteikumus vai mainīt to saturu.
2. Savienības noslēgtie nolīgumi ir saistoši Savienības iestādēm un tās dalībvalstīm.

III-324. PANTS

Savienība var slēgt asociācijas nolīgumu ar vienu vai vairākām trešām valstīm vai starptautiskām organizācijām, lai izveidotu asociāciju, kas paredz savstarpējas tiesības un pienākumus, kopīgu rīcību un īpašas procedūras.

III-325. PANTS

1. Neskarot III-315. pantā paredzētos īpašos noteikumus, Savienības nolīgumus ar trešām valstīm vai starptautiskām organizācijām apspriež sarunās un noslēdz saskaņā ar turpmāk norādīto procedūru.
2. Padome atļauj sākt sarunas, pieņem sarunu direktīvas, atļauj nolīgumu parakstīšanu un noslēdz nolīgumus.
3. Komisija vai Savienības ārlietu ministrs, ja paredzētais nolīgums vienīgi vai galvenokārt attiecas uz kopējo ārpolitiku un drošības politiku, sniedz ieteikumu Padomei, kura pieņem eirolēmumu, atļaujot sākt sarunas un atkarībā no paredzētā nolīguma priekšmeta izvirzot sarunu vadītāju vai Savienības pārrunu grupas vadītāju.
4. Padome var nolīguma sarunu vadītājam dot norādījumus un iecelt īpašu komiteju, ar kuru apspriežoties, sarunas jāveic.
5. Pēc sarunu vadītāja priekšlikuma Padome pieņem eirolēmumu, ar kuru atļauj parakstīt nolīgumu un vajadzības gadījumā- veikt tā pagaidu piemērošanu līdz tā stāšanās spēkā brīdim.

6. Padome pieņem eirolēmumu par nolīguma slēgšanu pēc nolīguma sarunu vadītāja priekšlikuma.

Izņemot gadījumus, kad nolīgumi attiecas vienīgi uz kopējo ārpolitiku un drošības politiku, Padome eirolēmumu par nolīgumu noslēgšanu pieņem:

- a) ar Eiropas Parlamenta piekrišanu šādos gadījumos:
 - i) slēdzot asociācijas līgumus,
 - ii) lemjot par Savienības pievienošanu Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijai,
 - iii) slēdzot nolīgumus, ar ko izveido īpašu iestāžu sistēmu, izvēršot sadarbību,
 - iv) slēdzot nolīgumus, kas nopietni ietekmē Savienības budžetu,
 - v) slēdzot nolīgumus jomās, kurās vai nu piemēro parasto likumdošanas procedūru, vai arī īpašu likumdošanas procedūru, kad ir nepieciešama Eiropas Parlamenta piekrišana.

Steidzamos gadījumos Eiropas Parlaments un Padome vienojas par termiņu, kurā šī piekrišana jāsaņem.

- b) pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu citos gadījumos. Eiropas Parlaments sniedz atzinumu Padomes noteiktā laikā, kura ilgums atkarīgs no jautājuma steidzamības. Ja atzinums noteiktajā termiņā nav sniegts, Padome ir tiesīga pieņemt lēmumu.

7. Slēdzot nolīgumus, Padome, atkāpjoties no 5., 6. un 9. punkta, var pilnvarot sarunu vadītāju Savienības vārdā apstiprināt grozījumus tad, ja nolīgums paredz tos pieņemt ar vienkāršotu procedūru vai ja grozījumi jāpieņem ar attiecīgo nolīgumu izveidotai struktūrai; Padome var pievienot šim pilnvarojumam īpašus nosacījumus.

8. Padome, īstenojot šo procedūru, pieņem lēmumus ar kvalificētu balsu vairākumu.

Tomēr tā pieņem lēmumus vienprātīgi, ja nolīgums attiecas uz jomu, kurā Savienības akta pieņemšanai nepieciešama vienprātība, kā arī attiecībā uz asociācijas nolīgumiem un III-319. pantā minētajiem nolīgumiem ar valstīm, kuras ir Savienības kandidātvalstis.

9. Padome pēc Komisijas vai Savienības ārlietu ministra priekšlikuma pieņem eirolēmumu, ar ko pārtrauc kāda nolīguma piemērošanu, kā arī nosaka nostāju, kas Savienības vārdā jāapstiprina kādā ar nolīgumu izveidotā struktūrā, ja šāda struktūra ir tiesīga pieņemt lēmumus ar juridiskām sekām, izņemot lēmumus, kas papildina vai groza attiecīgajā nolīgumā noteikto iestāžu sistēmu.

10. Eiropas Parlamentu nekavējoties un pilnīgi informē visos procedūras posmos.

11. Jebkura dalībvalsts, Eiropas Parlaments, Padome vai Komisija var saņemt Tiesas atzinumu par to, vai paredzētais nolīgums ir saderīgs ar Konstitūcijas noteikumiem. Ja Tiesas lēmums ir nelabvēlīgs, paredzētais nolīgums nevar stāties spēkā, kamēr tas nav grozīts vai kamēr Konstitūcija nav pārskatīta.

III-326. PANTS

1. Atkāpjoties no III-325. panta, Padome vai nu pēc Eiropas Centrālās bankas ieteikuma, vai pēc Komisijas ieteikuma, apspriedusies ar Eiropas Centrālo banku nolūkā panākt konsensu, lai uzturētu cenu stabilitāti, var slēgt oficiālus nolīgumus par euro maiņas kursu sistēmu attiecībā pret trešo valstu valūtām. Pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu un saskaņā ar 3. punktā paredzēto procedūru Padome pieņem lēmumu vienprātīgi.

Padome vai nu pēc Eiropas Centrālās bankas ieteikuma, vai pēc Komisijas ieteikuma, apspriedusies ar Eiropas Centrālo banku, lai panāktu konsensu cenu stabilitātes uzturēšanai, var pieņemt, koriģēt vai atcelt centralizēto euro maiņas kursu valūtas maiņas kursa sistēmā. Padomes priekšsēdētājs informē Eiropas Parlamentu par euro centralizēto maiņas kursu pieņemšanu, koriģēšanu vai atcelšanu.

2. Kamēr nav valūtas maiņas kursa sistēmas attiecībā pret vienu vai vairākām trešo valstu valūtām, kā minēts 1. punktā, Padome vai nu pēc Eiropas Centrālās bankas ieteikuma vai pēc Komisijas ieteikuma un apspriežoties ar Eiropas Centrālo banku, var noteikt šo valūtu maiņas kursu politikas pamatievirzes. Šīs pamatievirzes neierobežo Eiropas Centrālo banku sistēmas galveno mērķi – saglabāt cenu stabilitāti.

3. Atkāpjoties no III-325. panta, gadījumos, kad Savienībai ar vienu vai vairākām valstīm vai starptautiskām organizācijām ir jāvienojas par monetāriem vai valūtas maiņas kursa sistēmas jautājumiem, Padome pēc Komisijas ieteikuma un apspriešanās ar Eiropas Centrālo banku lemj par sarunu norisi un šādu nolīgumu slēgšanu. Šāda kārtība nodrošina to, ka Savienība pauž vienotu nostāju. Komisija ir pilnīgi iesaistīta šajās sarunās.

4. Neskarot Savienības kompetenci un Savienības nolīgumus par ekonomisko un monetāro savienību, dalībvalstis var piedalīties sarunās ar starptautiskām organizācijām un slēgt nolīgumus.

VII NODAĻA

SAVIENĪBAS ATTIECĪBAS AR STARPTAUTISKĀM ORGANIZĀCIJĀM, TREŠĀM VALSTĪM UN SAVIENĪBAS DELEGĀCIJĀM

III-327. PANTS

1. Savienība nosaka visus attiecīgos sadarbības veidus ar Apvienoto Nāciju Organizācijas iestādēm un tās specializētajām aģentūrām, Eiropas Padomi, Eiropas Drošības un sadarbības organizāciju un Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizāciju.

Savienība uztur vajadzīgās attiecības arī ar citām starptautiskajām organizācijām.

2. Savienības ārlietu ministram un Komisijai ir doti norādījumi īstenot šo pantu.

III-328. PANTS

1. Savienības delegācijas trešās valstīs un starptautiskās organizācijās pārstāv Savienību.
2. Savienības delegācijas atrodas Savienības ārlietu ministra pakļautībā. Tās darbojas ciešā sadarbībā ar dalībvalstu diplomātiskajām un konsulārajām pārstāvniecībām.

VIII NODAĻA

SOLIDARITĀTES KLAUZULAS ĪSTENOŠANA

III-329. PANTS

1. Ja dalībvalsts kļūst par teroristu uzbrukuma vai dabas vai cilvēku izraisītas katastrofas upuri, pārējās dalībvalstis tai palīdz pēc tās politisko iestāžu lūguma. Šajā nolūkā dalībvalstis Padomē koordinē savu darbību.
2. Konstitūcijas I-43. pantā minētās solidaritātes klauzulas īstenošanas kārtību Savienībā nosaka ar eirolēmumu, kuru pieņem Padome, pamatojoties uz Komisijas un Savienības ārlietu ministra kopēju priekšlikumu. Lēmumus, kas saistīti ar aizsardzību, Padome pieņem saskaņā ar III-300. panta 1. punktu. Par to informē Eiropas Parlamentu.

Piemērojot šo punktu un neskarot III-344. pantu, Padomei palīdz Politikas un drošības komiteja, ko atbalsta kopējās drošības politikas un aizsardzības politikas sakarā izveidotās struktūras, kā arī III-261. pantā minētā Komiteja, kas vajadzības gadījumā sniedz kopīgus atzinumus.

3. Eiropadome regulāri izvērtē draudus Savienībai, lai Savienība un tās dalībvalstis varētu efektīvi rīkoties.

VI SADAĻA

SAVIENĪBAS DARBĪBA

I NODAĻA

NOTEIKUMI PAR IESTĀDĒM

1. IEDAĻA

IESTĀDES

1. apakšiedaļa

Eiropas Parlaments

III-330. PANTS

1. Padomes pieņemtā eirolikumā vai eiroietvarlikumā nosaka vajadzīgos pasākumus Eiropas Parlamenta locekļu ievēlēšanai vispārējās tiešās vēlēšanās saskaņā ar vienotu procedūru visās dalībvalstīs vai saskaņā ar principiem, kas kopīgi visām dalībvalstīm.

Padome pieņem lēmumu vienprātīgi pēc tam, kad saņēmusi Eiropas Parlamenta priekšlikumu un piekrišanu, par ko tas lemj ar visu savu locekļu vairākumu. Šis eirolikums vai eirotietvarlikums stājas spēkā pēc tam, kad to ratificējušas visas dalībvalstis saskaņā ar savām konstitucionālajām prasībām.

2. Eirolikumā, ko pieņem Eiropas Parlaments, paredz noteikumus un vispārējos nosacījumus, kas attiecas uz tā locekļu pienākumu izpildi. Eiropas Parlaments pieņem lēmumu pēc paša iniciatīvas pēc tam, kad saņēmis Komisijas atzinumu un Padomes apstiprinājumu. Par noteikumiem vai nosacījumiem, kas attiecas uz nodokļu piemērošanu pašreizējiem vai bijušajiem locekļiem, Padome pieņem lēmumu vienprātīgi.

III-331. PANTS

Eirolikumā paredz noteikumus, kas attiecas uz I- 46. panta 4. punktā minētajām politiskajām partijām Eiropas līmenī, un jo īpaši noteikumus par to finansēšanu.

III-332. PANTS

Eiropas Parlaments ar savu locekļu vairākuma lēmumu var Komisijai lūgt attiecīgus priekšlikumus jautājumos, kuros pēc Eiropas Parlamenta apsvērumiem ir vajadzīgs jauns Savienības tiesību akts, lai varētu īstenot Konstitūciju. Ja Komisija neiesniedz priekšlikumu, tā informē Eiropas Parlamentu par iemesliem.

III-333. PANTS

Pienākumus pildot, Eiropas Parlaments pēc savu locekļu ceturtdaļas pieprasījuma var izveidot pagaidu Izmeklēšanas komiteju, lai - neatkarīgi no pilnvarām, ko Konstitūcija piešķir citām iestādēm – izskatītu pārkāpumus vai administratīvas kļūmes, kas pieļautas, īstenojot Savienības tiesības, ja vien uzrādītos faktus jau nepārbauda tiesa, un tādā gadījumā vispirms jābeidz lietu izskatīt tiesā.

Pagaidu Izmeklēšanas komiteja beidz pastāvēt, kad tā iesniegusi ziņojumu.

Eiropas Parlamenta pieņemtā eirolikumā precizē noteikumus, kas attiecas uz tiesībām veikt izmeklēšanu. Eiropas Parlaments pēc savas iniciatīvas pieņem lēmumu, saņēmis Padomes un Komisijas apstiprinājumu.

III-334. PANTS

Saskaņā ar I-10. panta 2. punkta d) apakšpunktu jebkuram Savienības pilsonim, kā arī jebkurai fiziskai personai, kas dzīvo kādā dalībvalstī, vai juridiskai personai, kurai kādā dalībvalstī ir juridiskā adrese, ir tiesības individuāli vai arī kopā ar citām personām iesniegt lūgumrakstus Eiropas Parlamentā par jautājumiem, kas ir Savienības kompetencē un kas tieši skar šo pilsoni vai personu.

III-335. PANTS

1. Eiropas Parlaments ievēlē Eiropas ombudu. Saskaņā ar I-10. panta 2. punkta d) apakšpunktu un I-49. pantu ombuds ir pilnvarots no jebkura Eiropas Savienības pilsoņa vai fiziskas personas, kura dzīvo kādā dalībvalstī, vai no juridiskām personām, kurām kādā dalībvalstī ir juridiskā adrese, pieņemt sūdzības par Savienības iestāžu un struktūru pieļautām administratīvām kļūmēm, izņemot kļūmes, ko, pildot tiesu iestādes pienākumus, pieļāvusi Eiropas Savienības Tiesa.

Ombuds saskaņā ar saviem pienākumiem vai nu pēc paša iniciatīvas, vai pamatojoties uz sūdzībām, kas iesniegtas viņam tieši vai ar kāda Eiropas Parlamenta locekļa starpniecību, izskata sūdzības, kuras uzskata par pamatotām, izņemot gadījumus, kad pārbaudāmie fakti tiek izskatīti tiesā vai jau ir izskatīti tiesā. Ja ombuds konstatē administratīvu kļūmi, viņš par šo jautājumu ziņo attiecīgai iestādei vai struktūrai, kurai ir doti trīs mēneši, lai savu viedokli darītu zināmu ombudam. Tad ombuds nodod ziņojumu Eiropas Parlamentam un attiecīgajai iestādei vai struktūrai. Personai, kas iesniegusi sūdzību, dara zināmu šādas izmeklēšanas iznākumu.

Ombuds ik gadu iesniedz Eiropas Parlamentam ziņojumu par izmeklēšanu iznākumu.

2. Pēc Eiropas Parlamenta ievēlēšanas uz tā pilnvaru laiku ievēlē ombudu. Ombudu var ievēlēt amatā atkārtoti.

Tiesa pēc Eiropas Parlamenta lūguma var atlaist ombudu, ja viņš vairs neatbilst nosacījumiem, kas vajadzīgi pienākumu veikšanai, vai ir izdarījis smagu pārkāpumu.

3. Ombuds ir pilnīgi neatkarīgs savu pienākumu izpildē. Pildot pienākumus, viņš nelūdz un nepieņem norādījumus ne no vienas iestādes vai struktūras. Amata pilnvaru laikā ombuds nedrīkst uzņemties nekādu citu algotu vai nealgotu darbu.
4. Eirolikumā, ko pieņem Eiropas Parlaments, paredz noteikumus un vispārējos nosacījumus, kas attiecas uz ombuda pienākumu izpildi. Eiropas Parlaments pēc paša iniciatīvas pieņem lēmumu pēc tam, kad ir saņēmis Komisijas atzinumu un Padomes apstiprinājumu.

III-336. PANTS

Eiropas Parlaments sanāk gadskārtējās sesijās. Tas bez īpaša paziņojuma sanāk marta otrajā otrdienā.

Eiropas Parlaments var sanākt ārkārtas sesijā pēc visu savu locekļu vairākuma lūguma, kā arī pēc Padomes vai pēc Komisijas lūguma.

III-337. PANTS

1. Eiropadome un Padome var izteikties Eiropas Parlamenta sēdē saskaņā ar nosacījumiem, kas paredzēti Eiropadomes reglamentā un Padomes reglamentā.
2. Komisija var piedalīties visās Eiropas Parlamenta sēdēs un var izteikties, ja paudusi tādu vēlēšanos. Tā mutiski vai rakstiski atbild uz jautājumiem, ko tai iesniedz Eiropas Parlaments vai tā locekļi.

3. Eiropas Parlaments atklātā sēdē apspriež gadskārtējo pārskata ziņojumu, ko iesniedz Komisija.

III-338. PANTS

Ja vien Konstitūcija neparedz citādu procedūru, Eiropas Parlaments pieņem lēmumu ar nodoto balsu vairākumu. Kворumu nosaka tā reglamentā.

III-339. PANTS

Eiropas Parlaments pieņem reglamentu ar visu savu locekļu balsu vairākumu.

Eiropas Parlamenta sēžu protokolus publicē tā, kā paredz Konstitūcija un tā reglaments.

III-340. PANTS

Ja apspriešanai ir iesniegts priekšlikums izteikt neuzticību Komisijai, Eiropas Parlaments par to balso ne agrāk kā trīs dienas pēc tā iesniegšanas un vienīgi atklātā balsojumā.

Ja Eiropas Parlaments priekšlikumu izteikt neuzticību pieņem ar divām trešdaļām balsu, ko nodevis Eiropas Parlamenta locekļu vairākums, atkāpjas visi Komisijas locekļi un Savienības ārlietu ministrs atkāpjas no pienākumiem, ko viņš veic Komisijā. Viņi paliek amatā un turpina veikt kārtējos pienākumus, kamēr viņus nomaina saskaņā ar I-26. un I-27. pantu. Šādā gadījumā jauno Komisijas locekļu pilnvaru laiks beidzas dienā, kurā būtu beidzies to Komisijas locekļu pilnvaru laiks, kuri ir atkāpušies.

2. apakšsiedaļa

Eiropadome

III-341. PANTS

1. Katrs Eiropadomes loceklis var saņemt pilnvarojumu balsot tikai viena cita locekļa vārdā.

Klātesošu vai pārstāvētu locekļu atturēšanās neliedz Eiropadomei pieņemt lēmumus, kuriem vajadzīga vienprātība.

2. Eiropadome var uzaicināt Eiropas Parlamenta priekšsēdētāju, lai viņu uzklausītu.
3. Eiropadome izlemj procedūras jautājumus un pieņem savu reglamentu ar vienkāršu balsu vairākumu.
4. Eiropadomei palīdz Padomes Ģenerālsekretariāts.

3. apakšiedaļa

Ministru padome

III-342. PANTS

Padome sanāk, ja to sasauc tās priekšsēdētājs pēc paša iniciatīvas, vai arī pēc kāda tās locekļa vai Komisijas lūguma.

III-343. PANTS

1. Katrs Padomes loceklis var balsot saņemt pilnvarojumu balsot tikai viena cita locekļa vārdā.
2. Ja lēmuma pieņemšanai vajadzīgs vienkāršs balsu vairākums, Padome pieņem lēmumu ar visu savu locekļu balsu vairākumu.
3. Klātesošu vai pārstāvētu locekļu atturēšanās neliedz Padomei pieņemt lēmumus, kuriem vajadzīga vienprātība.

III-344. PANTS

1. Komiteja, kurā ir dalībvalstu valdību pastāvīgie pārstāvji, atbild par Padomes darba sagatavošanu un tās doto uzdevumu izpildi. Komiteja var pieņemt lēmumus par procedūru gadījumos, kas paredzēti Padomes reglamentā.

2. Padomei palīdz Ģenerālsēkretariāts, ko vada Padomes iecelts ģenerālsēkretārs.

Padome pieņem lēmumu par Ģenerālsēkretariāta uzbūvi ar vienkāršu balsu vairākumu.

3. Ministru padome ar vienkāršu balsu vairākumu pieņem lēmumus par procedūras jautājumiem un savu reglamentu.

III-345. PANTS

Padome ar vienkāršu balsu vairākumu var pieņemt lēmumu lūgt Komisiju veikt tādu izpēti, kādu Padome uzskata par vēlamu, lai sasniegtu kopīgos mērķus, un iesniegt Komisijai attiecīgus priekšlikumus. Ja Komisija neiesniedz priekšlikumu, tā informē Padomi par iemesliem.

III-346. PANTS

Padome pieņem eirolēmumus, kuros paredz noteikumus par Konstitūcijā paredzētajām komitejām. Tā pieņem lēmumu ar vienkāršu balsu vairākumu pēc apspriešanās ar Komisiju.

4. apakšsiedaļa

Eiropas Komisija

III-347. PANTS

Komisijas locekļi atturas no jebkuras rīcības, kas nav saderīga ar viņu pienākumiem. Visas dalībvalstis ievēro viņu neatkarību un nemēģina viņus ietekmēt, kad viņi veic amata pienākumus.

Amata pilnvaru laikā Komisijas locekļi nedrīkst uzņemties nekādu citu algotu vai nealgotu darbu. Stājoties amatā, viņi svinīgi solās, ka gan pilnvaru laikā, gan vēlāk ievēros amata uzliktos pienākumus, jo īpaši pienākumu izturēties godīgi un apdomīgi attiecībā uz dažu amatu un priekšrocību pieņemšanu pēc tam, kad viņu pilnvaras ir beigušās. Katrā šo pienākumu neievērošanas gadījumā Tiesa pēc Padomes lūguma, kura pieņem lēmumu ar vienkāršu balsu vairākumu, vai pēc Komisijas lūguma var noteikt, ka attiecīgo personu atkarībā no apstākļiem vai nu atbrīvo no amata saskaņā ar III-349. pantu, vai arī tai atņem tiesības uz pensiju vai citām priekšrocībām.

III-348. PANTS

1. Izņemot parastas nomaiņas vai nāves gadījumus, Komisijas locekļa pienākumi beidzas, kad viņš atkāpjas vai viņu atbrīvo no amata.

2. Uz atlikušo pilnvaru laiku brīvajā amata vietā, kas radusies atkāpšanās, atbrīvošanas no amata vai nāves gadījumā, stājas jauns tādas pašas pilsonības loceklis, kuru ieceļ Padome, savstarpēji vienojoties ar Komisijas priekšsēdētāju, pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu un saskaņā ar I-26. panta 4. punkta pirmā apakšpunktā minētajiem kritērijiem.

Pēc Komisijas priekšsēdētāja priekšlikuma Padome var pieņemt vienprātīgu lēmumu par to, ka šāda brīvā vieta nav jāaizpilda, jo īpaši gadījumos, ja atlikušais locekļa amata pilnvaru laiks ir īss.

3. Priekšsēdētāja atkāpšanās, atbrīvošanas no amata vai nāves gadījumā viņu nomaina uz atlikušo amata pilnvaru laiku saskaņā ar I-27. panta 1. punktu.

4. Priekšsēdētāja atkāpšanās, atbrīvošanas no amata vai nāves gadījumā Savienības ārlietu ministru nomaina uz atlikušo amata pilnvaru laiku saskaņā ar I-28. panta 1. punktu.

5. Ja atkāpjas visi Komisijas locekļi, viņi paliek amatā un veic savus kārtējos pienākumus tikmēr, kamēr uz atlikušo pilnvaru laiku viņus nomaina saskaņā ar I-26. un I-27. pantu.

III-349. PANTS

Ja kāds Komisijas loceklis vairs neatbilst nosacījumiem, kas vajadzīgi pienākumu izpildīšanai, vai ja viņš izdarījis smagu pārkāpumu, Tiesa pēc Padomes lūguma, kas pieņem lēmumu ar vienkāršu balsu vairākumu, vai pēc Komisijas lūguma viņu atbrīvo no amata.

III-350. PANTS

Neskarot I-28. panta 4. punktu, Komisijai uzticētos pienākumus tās locekļu starpā strukturē un sadala Komisijas priekšsēdētājs saskaņā ar Konstitūcijas I-27. panta 3. punktu. Komisijas pilnvaru laikā priekšsēdētājs pienākumu sadalījumu var mainīt. Komisijas locekļi priekšsēdētāja uzdotos pienākumus pilda priekšsēdētāja pakļautībā.

III-351. PANTS

Komisija pieņem lēmumus ar savu locekļu balsu vairākumu. Kворumu nosaka tās reglamentā.

III-352. PANTS

1. Komisija pieņem reglamentu, lai nodrošinātu gan savu darbību, gan savu dienestu darbību. Tā nodrošina, ka reglaments tiek publicēts.
2. Komisija katru gadu vismaz vienu mēnesi pirms Eiropas Parlamenta sesijas sākuma publicē pārskata ziņojumu par Savienības darbību.

5. apakšiedaļa

Eiropas Savienības Tiesa

III-353. PANTS

Tiesa lietas izspriež palātās, virspalātā vai pilnā Tiesas sastāvā saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas statūtiem.

III-354. PANTS

Tiesai palīdz astoņi ģenerālvokāti. Pēc Tiesas lūguma Padome ar vienprātīgu eirolēmumu var palielināt ģenerālvokātu skaitu.

Ģenerālvokāta pienākums ir, ievērojot pilnīgu objektivitāti un neatkarību, atklātā tiesas sēdē izteikt pamatotus secinājumus lietās, kurās saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas statūtiem ir vajadzīga ģenerālvokāta piedalīšanās.

III-355. PANTS

Tiesas tiesnešus un ģenerālvokātus izraugās no tādu personu vidus, kuru neatkarība nav apšaubāma un kuras atbilst prasībām attiecībā uz augstāko tiesu iestāžu amatiem savā valstī, vai kas ir juristi ar atzītu kompetenci; viņus amatā ieceļ dalībvalstu valdības, savstarpēji vienojoties, pēc apspriešanās ar III-357. pantā paredzēto komiteju.

Ik pēc trijiem gadiem tiesnešus un ģenerālvokātus daļēji nomaina saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas statūtos paredzētiem nosacījumiem.

Tiesneši uz trijiem gadiem no sava vidus ievēlē Tiesas priekšsēdētāju. Viņu var ievēlēt atkārtoti.

Tiesa pieņem savu reglamentu. Šis reglaments jāapstiprina Padomei.

III-356. PANTS

Vispārējās tiesas tiesnešu skaitu nosaka Eiropas Savienības Tiesas statūtos. Statūtos var paredzēt, ka Vispārējai tiesai palīdz ģenerālvokāti.

Vispārējās tiesas locekļus izraugās no tādu personu vidus, kuru neatkarība nav apšaubāma un kuras atbilst prasībām attiecībā uz augstāko tiesu iestāžu amatiem. Viņus amatā ieceļ dalībvalstu valdības, savstarpēji vienojoties, pēc apspriešanās ar III-357. pantā paredzēto komiteju.

Vispārējās tiesas sastāvu daļēji atjauno ik pēc trijiem gadiem.

Tiesneši uz trijiem gadiem no sava vidus ievēlē Vispārējās tiesas priekšsēdētāju. Viņu var ievēlēt atkārtoti.

Vispārējā tiesa, saskaņojot ar Tiesu, izstrādā savu reglamentu. Šis reglaments jāapstiprina Padomei.

Ja vien statūtos nav paredzēts citādi, tad Konstitūcijas noteikumi, kas attiecas uz Tiesu, attiecas arī uz Vispārējo tiesu.

III-357. PANTS

Pirms dalībvalstu valdības pieņem III-355. un III-356. pantā minētos lēmumus par iecelšanu amatā, izveido komiteju, kas sniedz atzinumu par kandidātu atbilstību Tiesas un Vispārējās tiesas tiesnešu un ģenerālvokātu pienākumiem.

Šīs komitejas sastāvā ir septiņas personas, kas izraudzītas no bijušo Tiesas un Vispārējās tiesas locekļu, valstu augstāko tiesu tiesnešu un vispāratzītu kompetentu juristu vidus; vienu komitejas locekli izvirza Eiropas Parlaments. Padome pieņem eirolēmumu, ar ko nosaka komitejas reglamentu, un eirolēmumu, ar ko ieceļ tās locekļus. Tā pieņem eirolēmumus pēc Tiesas priekšsēdētāja iniciatīvas.

III-358. PANTS

1. Vispārējās tiesas kompetencē ir izskatīt un izlemt pirmajā instancē lietas, kas minētas III-365., III-367., III-370., III-372. un III-374. pantā, izņemot lietas, kas nodotas kādai specializētai tiesai, kuru izveido saskaņā ar III-359. pantu, un lietas, kuras saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas statūtiem ir vienīgi Tiesas jurisdikcijā. Statūtos var paredzēt, ka Vispārējās tiesas jurisdikcijā ir arī citu kategoriju lietas.

Nolēmumus, ko Vispārējā tiesa pieņem saskaņā ar šo punktu, Tiesā var pārsūdzēt vienīgi par tiesību jautājumiem un ievērojot statūtos paredzētos nosacījumus un ierobežojumus.

2. Vispārējās tiesas kompetencē ir izskatīt un izlemt lietas, kas ierosinātas pret lēmumiem, ko pieņēmušas specializētās tiesas.

Lēmumus, ko Vispārējā tiesa pieņem saskaņā ar šo punktu, izņēmuma kārtā, ievērojot Eiropas Savienības Tiesas statūtos paredzētos nosacījumus un ierobežojumus, var pārskatīt Tiesa, ja ir nopietni apdraudēta Savienības tiesību vienotība vai konsekvence.

3. Vispārējās tiesas kompetencē ir Eiropas Savienības Tiesas statūtos noteiktās īpašās jomās izskatīt un izlemt jautājumus, kas iesniegti saskaņā ar III-369. pantu, lai saņemtu prejudiciālu nolēmumu.

Gadījumos, kad Vispārējā tiesa uzskata, ka lietā jāpieņem būtisks lēmums, kas varētu ietekmēt Savienības tiesību vienotību vai konsekvenci, tā lietu izlemšanai var nodot Tiesai.

Lēmumus, ko Vispārējā tiesa pieņem prejudiciāla jautājuma izlemšanai, izņēmuma kārtā, ievērojot statūtos paredzētos nosacījumus un ierobežojumus, var pārskatīt Tiesa, ja ir nopietni apdraudēta Savienības tiesību vienotība vai konsekvence.

III-359. PANTS

1. Ar eirolikumiem Vispārējai tiesai var izveidot specializētās tiesas, lai izskatītu un izlemtu pirmajā instancē noteiktu kategoriju lietas īpašās jomās. Tos pieņem vai nu pēc Komisijas priekšlikuma, apspriežoties ar Tiesu, vai arī pēc Tiesas lūguma, apspriežoties ar Komisiju.

2. Eirolikumā, ar kuru izveido specializēto tiesu, paredz noteikumus attiecībā uz tās struktūru un jurisdikciju.

3. Specializēto tiesu lēmumus var pārsūdzēt Vispārējā tiesā vienīgi par tiesību jautājumiem vai - gadījumos, kad tas paredzēts eirolikumā par specializētās tiesas izveidi - arī iesniedzot apelācijas sūdzību par faktu jautājumiem.
4. Specializēto tiesu locekļus izraugās no tādu personu vidus, kuru neatkarība nav apšaubāma un kuras atbilst prasībām attiecībā uz tiesnešu amatiem. Amatā viņus ieceļ Padome, pieņemot lēmumu vienprātīgi.
5. Specializētās tiesas, saskaņojot ar Tiesu, izstrādā savu reglamentu. Šis reglaments jāapstiprina Padomei.
6. Ja vien eirolikumā par specializētās tiesas izveidi nav paredzēts citādi, tad Konstitūcijas noteikumi, kas attiecas uz Eiropas Savienības Tiesu, kā arī Eiropas Savienības Tiesas statūti attiecas arī uz specializētajām tiesām. Statūtu I sadaļa un to 64. pants jebkurā gadījumā attiecas arī uz specializētajām tiesām.

III-360. PANTS

Ja Komisija uzskata, ka dalībvalsts nav izpildījusi kādu Konstitūcijas uzliktu pienākumu, tā sniedz argumentētu atzinumu par šo lietu, vispirms dodot attiecīgai valstij iespēju iesniegt savus apsvērumus.

Ja attiecīgā valsts Komisijas noteiktajā laikā neizpilda šā atzinuma prasības, Komisija var vērsties Eiropas Savienības Tiesā.

III-361. PANTS

Dalībvalsts, kas uzskata, ka cita dalībvalsts nav izpildījusi kādu Konstitūcijas uzliktu pienākumu, var vērsties Eiropas Savienības Tiesā.

Pirms dalībvalsts ierosina lietu sakarā ar citas dalībvalsts iespējamu Konstitūcijas uzlikta pienākuma pārkāpumu, tai jāvēršas Komisijā.

Komisija sniedz argumentētu atzinumu, vispirms dodot visām iesaistītajām valstīm iespēju gan mutvārdos, gan rakstveidā izteikt savu viedokli un apsvērumus par otras puses viedokli.

Ja Komisija nav sniegusi atzinumu triju mēnešu laikā kopš dienas, kad tā saņēmusi iesniegumu, atzinuma trūkums neliedz vērsties Tiesā.

III-362. PANTS

1. Ja Eiropas Savienības Tiesa konstatē, ka dalībvalsts nav izpildījusi kādu Konstitūcijā paredzētu pienākumu, šai valstij jāveic pasākumi, lai izpildītu Tiesas spriedumu.

2. Ja Komisija uzskata, ka attiecīgā dalībvalsts nav veikusi vajadzīgos pasākumus, lai izpildītu 1. punktā minēto spriedumu, tā var vērsties Eiropas Savienības Tiesā pēc tam, kad devusi minētajai valstij iespēju iesniegt savu apsvērumus. Tādā gadījumā Komisija, ņemot vērā lietas apstākļus, precizē dalībvalstij piemērojamās sodanaudas vai kavējuma naudas apjomu.

Ja Tiesa konstatē, ka attiecīgā dalībvalsts nav ievērojusi tās spriedumu, tā var šai valstij likt maksāt sodanaudu vai kavējuma naudu.

Šī procedūra neskar III-361. panta piemērošanu.

3. Ja Komisija saskaņā ar III-360. pantu ierosina lietu Eiropas Savienības Tiesā par to, ka attiecīga dalībvalsts nav izpildījusi pienākumu paziņot par eiroietvarlikuma transponēšanas pasākumiem, tā var, ja uzskata par vajadzīgu, noteikt tās sodanaudas vai kavējuma naudas apjomu, kas attiecīgajai dalībvalstij jāmaksā un ko tā uzskata par piemērotu šādos apstākļos.

Ja Tiesa konstatē, ka noticis pārkāpums, tā attiecīgai valstij var uzlikt sodanaudu vai kavējuma naudu, nepārsniedzot Komisijas noteikto summu. Pienākums veikt maksājumu stājas spēkā tajā dienā, kas noteikta Tiesas spriedumā.

III-363. PANTS

Padomes pieņemtie eirolikumi un eiroregulas var piešķirt Eiropas Savienības Tiesai neierobežotu jurisdikciju attiecībā uz tajos paredzētajām sankcijām.

III-364. PANTS

Neskarot citus Konstitūcijas noteikumus, Eiropas Savienības Tiesai ar eirolikumu var piešķirt jurisdikciju tādā apjomā, kā ar šo likumu noteikts, attiecībā uz strīdiem, kas saistīti ar tādu aktu piemērošanu, kuri pieņemti saskaņā ar Konstitūciju un ar kuriem noteiktas Eiropas intelektuālā īpašuma tiesības.

III-365. PANTS

1. Eiropas Savienības Tiesa pārbauda eirolikumu un eiroietvarlikumu likumību, Padomes, Komisijas un Eiropas Centrālās bankas pieņemto aktu likumību, izņemot ieteikumus un atzinumus, kā arī to Eiropas Parlamenta un Eiropadomes aktu likumību, kas pieņemti, lai radītu tiesiskas sekas trešām personām. Tā pārbauda arī to Savienības struktūru aktu likumību, kuri rada tiesiskas sekas trešām personām.
2. Piemērojot 1. punktu, Eiropas Savienības Tiesas jurisdikcijā ir kādas dalībvalsts, Eiropas Parlamenta, Padomes vai Komisijas celtas prasības par kompetences trūkumu, būtiskiem procedūras noteikumu pārkāpumiem, Konstitūcijas vai jebkuru ar tās piemērošanu saistītu tiesību normu pārkāpumiem, kā arī lietas par pilnvaru nepareizu izmantošanu.
3. Eiropas Savienības Tiesas jurisdikcijā, ievērojot 1. un 2. punktā paredzētos nosacījumus, ir prasības, ko savu prerogatīvu aizsardzības nolūkā iesniedz Eiropas Parlaments, Revīzijas palāta, Eiropas Centrālā banka un Reģionu komiteja.
4. Jebkura fiziska vai juridiska persona, ievērojot 1. un 2. punktā paredzētos nosacījumus, var celt prasību par tiesību aktu, kas adresēts šai personai, vai kas viņu skar tieši un individuāli, un par reglamentējošu aktu, kas viņu skar tieši, bet nav saistīts ar īstenošanas pasākumiem.
5. Tiesību aktos par Savienības struktūru izveidi var paredzēt īpašus nosacījumus un kārtību attiecībā uz prasībām, ko fiziskas un juridiskas personas ceļ pret šo struktūru tiesību aktiem, kuru mērķis ir radīt tiesiskas sekas attiecībā uz šīm personām.

6. Tiesvedība, kas paredzēta šajā pantā, jāuzsāk vai nu divos mēnešos pēc attiecīgā tiesību akta publicēšanas, vai paziņošanas attiecīgai personai, vai, ja tas nenotiek, divos mēnešos pēc dienas, kad šis tiesību akts šai personai kļuvis zināms.

III-366. PANTS

Ja prasība ir pamatota, Eiropas Savienības Tiesa attiecīgo tiesību aktu pasludina par spēkā neesošu.

Tomēr, pasludinot tiesību aktu par spēkā neesošu, tā, ja uzskata par vajadzīgu, nosaka, kuras no šā tiesību akta sekām jāuzskata par galīgām.

III-367. PANTS

Ja, pārkāpjot Konstitūciju, Eiropas Parlaments, Eiropadome, Padome, Komisija vai Eiropas Centrālā banka nepieņem lēmumu, dalībvalstis un citas Savienības iestādes var vērsties Eiropas Savienības Tiesā, lai konstatētu šo pārkāpumu. Šis pants ar tādiem pašiem nosacījumiem attiecas uz Savienības struktūrām, kuras nepieņem lēmumu.

Šāda prasība ir pieņemama vienīgi tad, ja attiecīgā iestāde vai struktūra vispirms ir uzaicināta pieņemt lēmumu. Ja divos mēnešos pēc uzaicinājuma attiecīgā iestāde vai struktūra nav formulējusi savu nostāju, prasību var celt nākamajos divos mēnešos.

Jebkura fiziska vai juridiska persona atbilstīgi nosacījumiem, kas paredzēti pirmajā un otrajā daļā, var vērsties Tiesā sakarā ar to, ka Savienības iestāde vai struktūra nav adresējusi šai personai kādu aktu, izņemot ieteikumus vai atzinumus.

III-368. PANTS

Iestādei vai struktūrai, kuras tiesību akti ir atzīti par spēkā neesošiem vai kuras bezdarbība ir atzīta par tādu, kas ir pretrunā Konstitūcijai, jāveic vajadzīgie pasākumi, lai pildītu Eiropas Savienības Tiesas spriedumu.

Šis pienākums neietekmē tos pienākumus, kas saistīti ar III-431. panta otrās daļas piemērošanu.

III-369. PANTS

Eiropas Savienības Tiesas kompetencē ir sniegt prejudiciālus nolēmumus par:

- a) Konstitūcijas interpretēšanu,
- b) Savienības iestāžu un struktūru tiesību aktu spēkā esamību un interpretēšanu.

Ja šāds jautājums ir nonācis kādas dalībvalsts tiesā un tā uzskata, ka ir vajadzīgs Tiesas lēmums par šo jautājumu, lai šī dalībvalsts tiesa varētu pasludināt spriedumu, tad tā var lūgt Tiesu izlemt šo jautājumu.

Ja šāds jautājums ir radies lietā, kas tiek izskatīta dalībvalsts tiesā, kuras lēmumus saskaņā ar attiecīgās valsts tiesībām nevar pārsūdzēt, tad attiecīgajai tiesai jāvēršas Tiesā.

Ja šāds jautājums ir radies lietā, kas dalībvalsts tiesā tiek izskatīta attiecībā uz apcietinājumā esošu personu, Tiesa to izlemj ar minimālu kavēšanos.

III-370. PANTS

Eiropas Savienības Tiesas jurisdikcijā ir strīdi par zaudējumu atlīdzību, ko paredz III-431. panta otrā un trešā daļa.

III-371. PANTS

Tiesas jurisdikcijā ir izskatīt lietas par Eiropadomes vai Padomes saskaņā ar I-59. pantu pieņemta tiesību akta likumību tikai pēc tās dalībvalsts lūguma, uz kuru attiecas Eiropadomes vai Padomes secinājumi, un attiecībā vienīgi uz minētajā pantā paredzētajiem procedūras noteikumiem.

Pieteikums jāiesniedz viena mēneša laikā pēc secinājumu pieņemšanas. Tiesa to izlemj viena mēneša laikā no minētā pieteikuma dienas.

III-372. PANTS

Ievērojot ierobežojumus un nosacījumus, ko paredz Civildienesta noteikumi un pārējo Savienības darbinieku nodarbināšanas kārtība, Eiropas Savienības Tiesas jurisdikcijā ir visi Savienības un tās darbinieku strīdi.

III-373. PANTS

Eiropas Savienības Tiesas jurisdikcijā, ievērojot turpmāk noteiktos ierobežojumus, ir strīdi, kas attiecas:

- a) uz to, kā dalībvalstis pilda Eiropas Investīciju bankas statūtu uzliktos pienākumus. Šajā sakarā Bankas Direktoru padomei ir pilnvaras, kas ar III-360. pantu uzticētas Komisijai;
- b) uz Eiropas Investīciju bankas Valdes paredzētiem pasākumiem. Šajā sakarā jebkura dalībvalsts, Komisija vai Bankas Direktoru padome var vērsties tiesā, kā paredz III-365. panta nosacījumi;
- c) uz Eiropas Investīciju bankas Direktoru padomes paredzētiem pasākumiem. Vērsties tiesā par šādiem pasākumiem var vienīgi dalībvalsts vai Komisija, kā paredz III-365. pantā izklāstītie nosacījumi, un vienīgi tāpēc, ka šādi pasākumi neatbilst Bankas statūtu 19. panta 2., 5., 6. un 7. punktam;

- d) uz to, kā valstu centrālās bankas pilda Konstitūcijā un Eiropas Centrālo banku sistēmas un Eiropas Centrālās bankas statūtos paredzētos pienākumus; šajā sakarā Eiropas Centrālās bankas Padomes pilnvaras attiecībā uz valstu centrālajām bankām ir tādas pašas kā tās, ko III-360. pants piešķir Komisijai attiecībā uz dalībvalstīm. Ja Eiropas Savienības Tiesa konstatē, ka valsts centrālā banka nav izpildījusi kādu šajā Konstitūcijā uzlikto pienākumu, šai bankai jāveic vajadzīgie pasākumi, lai pildītu Tiesas spriedumu.

III-374. PANTS

Eiropas Savienības Tiesas kompetencē ir lemt atbilstīgi jebkurai arbitrāžas klauzulai, kas ietverta publisko tiesību vai privāttiesību līgumā, kuru noslēgusi Savienība vai kurš noslēgts tās vārdā.

III-375. PANTS

1. Strīdi, kuros viena puse ir Kopiena, tāpat ir dalībvalstu tiesu iestāžu jurisdikcijā, izņemot gadījumus, kad Konstitūcija jurisdikciju piešķir Eiropas Savienības Tiesai.
2. Risinot strīdus, kas saistīti ar Konstitūcijas interpretāciju vai piemērošanu, dalībvalstis apņemas izmantot tikai tādas strīdu izšķiršanas metodes, kādas paredz Konstitūcija.
3. Tiesas jurisdikcijā ir visi dalībvalstu strīdi, kas attiecas uz Konstitūcijas priekšmetu, ja šis jautājums iesniegts pēc pušu vienošanās.

III-376. PANTS

Eiropas Savienības Tiesai nav jurisdikcijas attiecībā uz I-40. un I-41. pantu un V sadaļas II nodaļas noteikumiem par kopējo ārpolitiku un drošības politiku, kā arī uz III-293. pantu tiktāl, ciktāl tas attiecas uz kopējo ārpolitiku un drošības politiku.

Tomēr Tiesas kompetencē ir pārraudzīt III-308. panta piemērošanu un izlemt lietas, kuras ierosinātas saskaņā ar III-365. panta 4. punktā paredzētajiem nosacījumiem par eirolēmumu likumību, kuri paredz ierobežojošus pasākumus pret fiziskām vai juridiskām personām un kurus pieņēmusi Padome, pamatojoties uz V sadaļas II nodaļu.

III-377. PANTS

Eiropas Savienības Tiesa, īstenojot tai uzticētās pilnvaras saistībā ar III sadaļas IV nodaļas 4. un 5. iedaļas noteikumiem par brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, nav kompetenta pārbaudīt kādas dalībvalsts policijas vai citu tiesību aizsardzības dienestu darbības likumību vai samērību, vai tādu dalībvalstu pienākumu izpildi, kas attiecas uz likumības un kārtības uzturēšanu un iekšējās drošības sargāšanu.

III-378. PANTS

Neatkarīgi no tā, ka ir pagājis III-365. panta 6. punktā noteiktais laiks, jebkura puse tiesvedībā, kurā izskata Savienības iestāžu vai struktūru pieņemtus vispārējas piemērošanas pasākumus, var atsaukties uz III-365. panta 2. punktā norādītajiem iemesliem, lai Eiropas Savienības Tiesā pierādītu šo pasākumu nepiemērojamību.

III-379. PANTS

1. Prasības celšanai Eiropas Savienības Tiesā nav apturošas iedarbības. Atkarībā no apstākļiem Tiesa tomēr var dot rīkojumu apturēt apstrīdētā akta piemērošanu.
2. Eiropas Savienības Tiesa visās tai iesniegtajās lietās var noteikt nepieciešamos pagaidu pasākumus.

III-380. PANTS

Eiropas Savienības Tiesas spriedumus izpilda, kā paredz III-401. pantā paredzētie nosacījumi.

III-381. PANTS

Eiropas Savienības Tiesas statūti ir noteikti protokolā.

Statūtu noteikumus, izņemot I sadaļu un 64. pantu, var grozīt ar eirolikumu. To pieņem vai nu pēc Tiesas lūguma un apspriežoties ar Komisiju, vai arī pēc Komisijas priekšlikuma un apspriežoties ar Tiesu.

6. apakšiedaļa

Eiropas Centrālā banka

III-382. PANTS

1. Eiropas Centrālās bankas Padomi veido Eiropas Centrālās bankas Valdes locekļi un to dalībvalstu centrālo banku vadītāji, uz kurām neattiecas III-197. pantā minētais izņēmums.
2. Valdē ir priekšsēdētājs, priekšsēdētāja vietnieks un četri citi locekļi.

Valdes priekšsēdētāju, priekšsēdētāja vietnieku un pārējos locekļus ieceļ Eiropadome ar kvalificētu balsu vairākumu pēc Padomes ieteikuma un pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu un Eiropas Centrālās bankas Padomi, izraugoties no personām ar nevainojamu reputāciju un profesionālu pieredzi monetāros vai banku jautājumos.

Viņu amata pilnvaru laiks ir astoņi gadi, un to nepagarina.

Tikai dalībvalstu pilsoņi var būt Valdes locekļi.

III-383. PANTS

1. Padomes priekšsēdētājs un viens Komisijas loceklis var piedalīties bez balsstiesībām Eiropas Centrālās bankas Padomes apspriedēs.

Padomes priekšsēdētājs var Eiropas Centrālās bankas Padomei iesniegt priekšlikumu izskatīt kādu jautājumu.

2. Eiropas Centrālās bankas priekšsēdētāju aicina piedalīties Padomes sanāksmēs, kad Padome pārrunā jautājumus, kas saistīti ar Eiropas Centrālo banku sistēmas mērķiem un uzdevumiem.

3. Gada ziņojumus par Eiropas Centrālo banku sistēmas darbību un monetāro politiku kā par iepriekšējo, tā par kārtējo gadu Eiropas Centrālā banka adresē Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei un Komisijai. Eiropas Centrālās bankas priekšsēdētājs iesniedz šos ziņojumus Eiropas Parlamentam, kas par to var sarīkot vispārējas debates, un Padomei.

Eiropas Centrālās bankas priekšsēdētāju un pārējos Valdes locekļus pēc Eiropas Parlamenta lūguma vai pēc viņu pašu ierosinājuma var uzklaut kompetentas Eiropas Parlamenta struktūras.

7. apakšsadaļa

Revīzijas palāta

III-384. PANTS

1. Revīzijas palāta pārbauda visu Savienības ieņēmumu un izdevumu pārskatus. Tā pārbauda arī visu Savienības izveidoto iestāžu un struktūru ieņēmumu un izdevumu pārskatus, ciktāl attiecīgie šo iestāžu un struktūru izveides akti neaizliedz šādu pārbaudi.

Revīzijas palāta iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu par pārskatu ticamību, kā arī par notikušo darījumu likumību un pareizību, un to publicē "Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī". Šim ziņojumam var pievienot īpašus izvērtējumus par katru no Savienības galvenajām darbības jomām.

2. Revīzijas palāta pārbauda, vai ieņēmumi un izdevumi veikti likumīgi un pareizi, un vai finanšu vadība ir bijusi pareiza. Veicot šādas pārbaudes, tā jo īpaši ziņo par katru pārkāpumu.

Ieņēmumu revīziju veic, pārbaudot gan summas, kas pienākas Savienībai, gan faktiski saņemtās summas.

Izdevumu revīziju veic, pārbaudot gan saistības, gan veiktos maksājumus.

Šīs revīzijas var veikt pirms attiecīgā finanšu gada bilances slēgšanas.

3. Revīzijā izmanto grāmatvedības dokumentus, un vajadzības gadījumā to veic uz vietas citās Savienības iestādēs vai telpās, kas pieder kādai struktūrai, kura Savienības vārdā pārzina ieņēmumus un izdevumus, kā arī dalībvalstīs, tostarp jebkuras tādas fiziskas vai juridiskas personas telpās, kas saņem budžeta līdzekļus. Dalībvalstīs revīziju veic saziņā ar attiecīgās valsts revīzijas iestādēm vai, ja tām nav vajadzīgo pilnvaru, ar kompetentiem dalībvalstu dienestiem. Revīzijas palāta un dalībvalstu revīzijas iestādes sadarbojas savstarpējas uzticības garā, tomēr saglabājot savu neatkarību. Minētās iestādes vai dienesti Revīzijas palātai dara zināmu, ja tās ir izlēmušas piedalīties revīzijā.

Pārējās Savienības iestādes, jebkuras struktūras, kas Savienības vārdā pārzina ienākumus un izdevumus, jebkuras fiziskas vai juridiskas personas, kas saņem budžeta līdzekļus, kā arī dalībvalstu revīzijas iestādes vai, ja tām nav vajadzīgo pilnvaru, kompetenti dalībvalstu dienesti Revīzijas palātai pēc tās lūguma nosūta visus dokumentus vai informāciju, kas tai vajadzīga, lai veiktu uzdevumu.

Attiecībā uz Eiropas Investīciju bankas darbībām, pārzinot Savienības ieņēmumus un izdevumus, Revīzijas palātas tiesības piekļūt informācijai, kas ir Bankas rīcībā, reglamentē nolīgums starp Revīzijas palātu, Banku un Komisiju. Ja šāda nolīguma nav, Revīzijas palātai tomēr ir tiesības piekļūt informācijai, kas vajadzīga Bankas pārvaldīto Savienības izdevumu un ieņēmumu revīzijai.

4. Revīzijas palāta pēc finanšu gada slēgšanas sagatavo gada ziņojumu. To nodod citām Savienības iestādēm un publicē "Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī" kopā ar šo iestāžu atbildēm uz Revīzijas palātas apsvērumiem.

Revīzijas palāta var arī jebkurā laikā iesniegt apsvērumus par konkrētiem jautājumiem īpašu ziņojumu formā un iesniegt atzinumus pēc citu Savienības iestāžu lūguma.

Gada ziņojumus, īpašus ziņojumus vai atzinumus tā pieņem ar locekļu balsu vairākumu. Tomēr tā var izveidot iekšējas palātas dažu kategoriju pārskatu vai atzinumu izstrādei saskaņā ar savā reglamentā paredzētiem nosacījumiem.

Tā palīdz Eiropas Parlamentam un Padomei īstenot to pilnvaras, kas saistītas ar budžeta īstenošanas kontroli.

Revīzijas palāta pieņem savu reglamentu. Šis reglaments jāapstiprina Padomei.

III-385. PANTS

1. Revīzijas palātas locekļus izraugās no personām, kas savās valstīs darbojušās vai darbojas neatkarīgās revīzijas iestādēs vai ir īpaši kvalificētas šim amatam. Viņu neatkarībai ir jābūt neapšaubāmai.

2. Revīzijas palātas locekļus amatā ieceļ uz sešiem gadiem. Viņus var iecelt amatā atkārtoti. Padome pēc savas iniciatīvas pieņem eirolēmumu, nosakot Palātas locekļu sarakstu, kas izveidots saskaņā ar katras dalībvalsts priekšlikumiem. Tā pieņem lēmumu pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu.

Revīzijas palātas locekļi uz trim gadiem no sava vidus ievēlē priekšsēdētāju. Viņu var ievēlēt atkārtoti.

3. Pildot pienākumus, Revīzijas palātas locekļi nelūdz un nepieņem nevienas valdības vai citas struktūras norādījumus. Viņi atturas no jebkuras rīcības, kas nav saderīga ar viņu pienākumiem.

4. Revīzijas palātas locekļi amata pilnvaru laikā nedrīkst uzņemties nekādu citu algotu vai nealgotu darbu. Stājoties amatā, viņi svinīgi solās, ka gan pilnvaru laikā, gan vēlāk ievēros amata uzliktos pienākumus, jo īpaši pienākumu izturēties godīgi un apdomīgi attiecībā uz dažu amatu un priekšrocību pieņemšanu pēc tam, kad viņu pilnvaras ir beigušās.

5. Izņemot parastas nomaiņas vai nāves gadījumus, Revīzijas palātas locekļa amata pienākumi beidzas, kad viņš atkāpjas no amata vai viņu ar Tiesas lēmumu atbrīvo no amata saskaņā ar šā panta 6. punktu.

Uz atlikušo amata pilnvaru laiku brīvajā amata vietā ieceļ jaunu Revīzijas palātas locekli.

Izņemot gadījumus, kad Revīzijas palātas locekļus atbrīvo no amata, viņi paliek amatā līdz nomaiņai.

6. Revīzijas palātas locekli var atbrīvot no amata vai atņemt viņam tiesības uz pensiju vai citām priekšrocībām tikai tad, ja Tiesa pēc Revīzijas palātas lūguma konstatē, ka viņš vairs neatbilst vajadzīgajiem nosacījumiem vai nepilda amata pienākumus.

2. IEDAĻA

SAVIENĪBAS PADOMDEVĒJAS STRUKTŪRAS

1. apakšsadaļa

Reģionu komiteja

III-386. PANTS

Reģionu komitejas locekļu skaits nepārsniedz 350. Padome vienprātīgi pēc Komisijas priekšlikuma pieņem eirolēmumu, nosakot Komitejas sastāvu.

Komitejas locekļus un tādu pašu skaitu viņu aizstājēju ieceļ uz pieciem gadiem. Viņus var iecelt amatā atkārtoti. Neviens Komitejas loceklis nedrīkst vienlaikus būt arī Eiropas Parlamenta loceklis.

Padome pēc savas iniciatīvas pieņem eirolēmumu, nosakot Komitejas locekļu un viņu aizstājēju sarakstu, kas izveidots saskaņā ar katras dalībvalsts priekšlikumiem.

Kad beidzas I-32. panta 2. punktā minētais pilnvarojums, uz kura pamata Komitejas locekļi apstiprināti, tad automātiski beidzas arī Komitejas locekļu pilnvaru laiks, un uz atlikušo pilnvaru laiku viņus nomaina saskaņā ar tādu pašu procedūru.

III-387. PANTS

Reģionu komitejas locekļi no sava vidus uz divarpus gadiem ievēlē priekšsēdētāju un prezidiju.

Komiteju sasauc tās priekšsēdētājs pēc Eiropas Parlamenta, Padomes vai Komisijas lūguma. Tā var sanākt arī pēc pašas iniciatīvas.

Komiteja pieņem savu reglamentu.

III-388. PANTS

Eiropas Parlaments, Padome vai Komisija apspriežas ar Reģionu komiteju Konstitūcijā paredzētos gadījumos, kā arī visos citos gadījumos, kad viena no šīm iestādēm to uzskata par lietderīgu, jo īpaši pārrobežu sadarbības jautājumos.

Eiropas Parlaments, Padome vai Komisija vajadzības gadījumā Komitejas atzinuma iesniegšanai nosaka laiku, kas nedrīkst būt mazāks par vienu mēnesi pēc dienas, kad priekšsēdētājs saņēmis par to paziņojumu. Ja līdz termiņa beigām atzinums nav iesniegts, tas neliedz veikt turpmāku rīcību.

Ja Padome un Komisija apspriežas ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju, tās lūgumu par atzinumu dara zināmu Reģionu komitejai. Reģionu komiteja var sniegt atzinumu, ja tā uzskata, ka attiecīgais jautājums skar īpašas reģionu intereses. Tā var izdot atzinumu arī pēc pašas iniciatīvas.

Komitejas atzinumu kopā ar tās sēdes protokolu nodod Eiropas Parlamentam, Padomei un Komisijai.

2. apakšsiedaļa

Ekonomikas un sociālo lietu komiteja

III-389. PANTS

Ekonomikas un sociālo lietu komitejas locekļu skaits nepārsniedz 350. Padome vienprātīgi pēc Komisijas priekšlikuma pieņem eirolēmumu, nosakot Komitejas sastāvu.

III-390. PANTS

Ekonomikas un sociālo lietu komitejas locekļus iecel uz pieciem gadiem. Viņus var iecelt amatā atkārtoti. Padome pieņem eirolēmumu, nosakot Komitejas locekļu sarakstu, kas izveidots saskaņā ar katras dalībvalsts priekšlikumiem.

Padome pieņem lēmumu pēc apspriešanās ar Komisiju. Tā var saņemt atzinumus no Eiropas organizācijām, kas pārstāv dažādas tautsaimniecības un sociālās jomas, kā arī pilsonisko sabiedrību un ir ieinteresētas Savienības darbībā.

III-391. PANTS

Ekonomikas un sociālo lietu komiteja no savu locekļu vidus uz divarpus gadiem ievēl priekšsēdētāju un prezidiju.

Komiteju sasauc tās priekšsēdētājs pēc Eiropas Parlamenta, Padomes vai Komisijas lūguma. Tā var sanākt arī pēc pašas iniciatīvas.

Komiteja pieņem savu reglamentu.

III-392. PANTS

Eiropas Parlamentam, Padomei un Komisijai jāapspriežas ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju gadījumos, kad to paredz Konstitūcija. Šīs iestādes var ar to apspriesties gadījumos, kad tās to uzskata par lietderīgu. Tā var sniegt atzinumu arī pēc pašas iniciatīvas.

Eiropas Parlaments, Padome vai Komisija vajadzības gadījumā Komitejas atzinuma iesniegšanai nosaka laiku, kas nedrīkst būt mazāks par vienu mēnesi kopš dienas, kad priekšsēdētājs saņēmis par to paziņojumu. Ja līdz termiņa beigām atzinums nav iesniegts, tas neliedz veikt turpmāku rīcību.

Komitejas atzinumu kopā ar tās sēdes protokolu nodod Eiropas Parlamentam, Padomei un Komisijai.

3. IEDAĻA

EIROPAS INVESTĪCIJU BANKA

III-393. PANTS

Eiropas Investīciju banka ir tiesību subjekts.

Tās dalībnieces ir dalībvalstis.

Eiropas Investīciju bankas statūti ir noteikti atsevišķā protokolā.

Eiropas Investīciju bankas statūtus var grozīt ar Padomes pieņemtu eirolikumu. Padome pieņem šādu likumu vienprātīgi, vai nu pēc Eiropas Investīciju bankas lūguma un apspriežoties ar Eiropas Parlamentu un Komisiju, vai arī pēc Komisijas priekšlikuma un apspriežoties ar Eiropas Parlamentu un Eiropas Investīciju banku.

III-394. PANTS

Eiropas Investīciju bankas uzdevums ir Savienības interešu labā veicināt līdzsvarotu un ilgtspējīgu iekšējā tirgus attīstību, izmantojot gan kapitāla tirgu, gan arī bankas pašas resursus. Šajā nolūkā tā bez nolūka gūt peļņu piešķir aizdevumus un dod galvojumus, kas sekmē šādu projektu finansēšanu visās tautsaimniecības nozarēs:

- a) projekti mazāk attīstītu reģionu attīstībai;
- b) uzņēmumu modernizācijas vai pārveidošanas vai jaunu darbības formu attīstības projekti, kurus prasa iekšējā tirgus pakāpeniska izveide un darbība, ja šie projekti apjoma vai būtības ziņā ir tādi, ko nevar pilnībā finansēt no dažādiem līdzekļiem, kas ir atsevišķu dalībvalstu rīcībā;
- c) projekti, kuros ieinteresētas vairākas dalībvalstis un kuri apjoma ziņā vai pēc būtības ir tādi, ko nevar pilnīgi finansēt no dažādiem līdzekļiem, kas ir atsevišķu dalībvalstu rīcībā.

Veicot uzdevumus, Eiropas Investīciju banka saistībā ar struktūrfondiem un citiem Savienības finanšu instrumentiem atvieglo ieguldījumu programmu finansēšanu.

4. IEDAĻA

NOTEIKUMI, KAS ATTIECAS UZ SAVIENĪBAS IESTĀDĒM UN STRUKTŪRĀM

III-395. PANTS

1. Ja saskaņā ar Konstitūciju Padome lemj pēc Komisijas priekšlikuma, tad, lai pieņemtu lēmumu, kas groza šo priekšlikumu, vajadzīga vienprātība, izņemot gadījumus, kas paredzēti I-55., I-56., III-396. panta 10. un 13. punktā, III-404. pantā un III-405. panta 2. punktā.
2. Kamēr Padome nav pieņēmusi lēmumu, Komisija var grozīt savu priekšlikumu, kamēr turpinās Kopienas tiesību akta pieņemšanas procedūra .

III-396. PANTS

1. Ja saskaņā ar Konstitūciju eirolikumus vai eiroietvarlikumus pieņem saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru, piemēro šādus noteikumus.
2. Komisija iesniedz priekšlikumu Eiropas Parlamentam un Padomei.

Pirmais lasījums

3. Eiropas Parlaments pirmajā lasījumā pieņem savu nostāju un paziņo par to Padomei.
4. Ja Padome apstiprina Eiropas Parlamenta nostāju, attiecīgo tiesību aktu pieņem tādā redakcijā, kāda atbilst Eiropas Parlamenta nostājai.

5. Ja Padome neapstiprina Eiropas Parlamenta nostāju, tā pieņem savu nostāju pirmajā lasījumā un paziņo par to Eiropas Parlamentam.

6. Padome Eiropas Parlamentam pilnībā dara zināmus iemeslus, kas tai likuši pieņemt nostāju pirmajā lasījumā. Komisija pilnībā informē Eiropas Parlamentu par savu nostāju.

Otrais lasījums

7. Ja trijos mēnešos pēc šādas paziņošanas Eiropas Parlaments:

- a) apstiprina Padomes nostāju pirmajā lasījumā vai nav pieņēmis lēmumu, tad uzskata, ka attiecīgais tiesību akts ir pieņemts tādā redakcijā, kas atbilst Padomes nostājai,
- b) ar savu locekļu balsu vairākumu noraida Padomes nostāju pirmajā lasījumā, tad uzskata, ka ierosinātais tiesību akts nav pieņemts,
- c) ar savu locekļu balsu vairākumu ierosina grozījumus Padomes nostājai pirmajā lasījumā, tad šādi grozīto tekstu nosūta Padomei un Komisijai, kas sniedz atzinumu par šiem grozījumiem.

8. Ja trijos mēnešos pēc grozījumu saņemšanas no Eiropas Parlamenta Padome, pieņemot lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu,

- a) apstiprina visus šos grozījumus, tad attiecīgo tiesību aktu uzskata par pieņemtu,
- b) neapstiprina visus grozījumus, tad Padomes priekšsēdētājs, vienojoties ar Eiropas Parlamenta priekšsēdētāju, sešu nedēļu laikā sasauc Samierināšanas komitejas sanākumi.

9. Par grozījumiem, par kuriem Komisija sniegusi negatīvu atzinumu, Padome lēmumu pieņem vienprātīgi.

Pušu samierināšana

10. Samierināšanas komiteju veido Padomes locekļi vai viņu pārstāvji, kā arī tikpat daudz Eiropas Parlamenta pārstāvju; tās uzdevums ir panākt vienošanos par kopīgu dokumentu ar Padomes locekļu vai to pārstāvju kvalificētu balsu vairākumu un Eiropas Parlamenta pārstāvju balsu vairākumu sešās nedēļās pēc tās sasaukšanas, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes nostāju otrajā lasījumā.

11. Komisija piedalās Samierināšanas komitejas sēdēs un uzņemas jebkuru iniciatīvu, kas vajadzīga, lai tuvinātu Eiropas Parlamenta un Padomes nostāju.

12. Ja Samierināšanas komiteja neapstiprina kopīgu dokumentu sešās nedēļās pēc tās sasaukšanas, uzskata, ka ierosinātais tiesību akts nav pieņemts.

Trešais lasījums

13. Ja minētajā laikposmā Samierināšanas komiteja apstiprina kopīgu dokumentu, Eiropas Parlamentam, kas pieņem lēmumu ar nodoto balsu vairākumu, un Padomei, kas pieņem lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu, pēc apstiprināšanas ir sešas nedēļas laika, lai pieņemtu attiecīgo tiesību aktu saskaņā ar kopīgo dokumentu. Ja tās nerīkojas šādi, piedāvāto tiesību aktu neuzskata par pieņemtu.

14. Šajā pantā minēto triju mēnešu un sešu nedēļu termiņu pagarina pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes ierosinājuma, bet ne vairāk kā, attiecīgi, par vienu mēnesi un divām nedēļām.

Īpaši noteikumi

15. Ja Konstitūcijā īpaši noteiktos gadījumos pēc dalībvalstu grupas iniciatīvas, Eiropas Centrālās bankas ieteikuma vai Tiesas lūguma eirolikumu vai eiropietvarlikumu iesniedz saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru, 2. punktu, 6. punkta otro teikumu un 9. punktu nepiemēro.

Tādos gadījumos Eiropas Parlaments un Padome paziņo Komisijai par ierosināto tiesību aktu un savu nostāju pirmajā un otrajā lasījumā. Eiropas Parlaments vai Padome procedūras gaitā var lūgt Komisijas atzinumu, kuru Komisija var sniegt arī pēc pašas iniciatīvas. Tā arī var, ja uzskata par vajadzīgu, līdzdarboties Samierināšanas komitejā saskaņā ar 11. punktu.

III-397. PANTS

Eiropas Parlaments, Padome un Komisija savstarpēji apspriežas un kopīgi vienojas par sadarbības kārtību. Šajā nolūkā tās var atbilstīgi Konstitūcijai noslēgt iestāžu nolīgumus, kas var būt saistoši.

III-398. PANTS

1. Veicot uzdevumus, Savienības iestādes un struktūras saņem atvērtas, efektīvas un neatkarīgas Eiropas administrācijas atbalstu.

2. Ievērojot Civildienesta noteikumus un nodarbināšanas kārtību, kas pieņemti, pamatojoties uz III-427. pantu, šajā nolūkā ar eirolikumiem nosaka īpašus noteikumus.

III-399. PANTS

1. Savienības iestādes un struktūras nodrošina to darba caurskatāmību un, piemērojot I-50. pantu, savā reglamentā paredz īpašus noteikumus par publisku piekļuvi to dokumentiem. I-50. panta 3) punkts un šis pants uz Eiropas Savienības Tiesu, Eiropas Centrālo banku un Eiropas Investīciju banku attiecas tikai tajos gadījumos, kad tās veic savus administratīvos uzdevumus.
2. To dokumentu publicēšanu, kas saistīti ar likumdošanas procedūrām, Eiropas Parlaments un Padome nodrošina saskaņā ar I-50. panta 3. punktā minēto eirolikumu noteikumiem.

III-400. PANTS

1. Padome pieņem eiroregulas un eirolēmumus, nosakot
 - a) Eiropadomes priekšsēdētāja, Komisijas priekšsēdētāja, Savienības ārlietu ministra, Komisijas locekļu, priekšsēdētāju, Eiropas Savienības Tiesas priekšsēdētāja, locekļu un sekretāra, kā arī Padomes ģenerālsekretāra algas, pabalstus un pensijas;
 - b) Revīzijas palātas priekšsēdētāja un locekļu nodarbināšanas kārtību, jo īpaši algas, pabalstus un pensijas;

c) jebkādu atalgojuma vietā paredzētu maksājumu, kas paredzēts personām, kuras minētas šā panta a) un b) apakšpunktā.

2. Padome pieņem eiroregulas un eirolēmumus, nosakot Ekonomikas un sociālo lietu komitejas locekļu atalgojumu.

III-401. PANTS

Jāizpilda Padomes, Komisijas vai Eiropas Centrālās bankas lēmumi, kas uzliek finansiālas saistības personām, kuras nav dalībvalstis.

Izpildi reglamentē tās valsts civilprocesuālās normas, kuras teritorijā izpilde notiek. Valsts iestāde, ko pilnvaro attiecīgās dalībvalsts valdība, darot to zināmu Komisijai un Eiropas Savienības Tiesai, pēc lēmuma autentiskuma apstiprinājuma lēmumam pievieno tikai izpildes rīkojumu.

Kad pēc attiecīgās puses lūguma šīs formalitātes ir pabeigtas, tā var sākt izpildi, vēršoties tieši kompetentajā iestādē saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem.

Izpildi var apturēt tikai ar Eiropas Savienības Tiesas lēmumu. Sūdzības par nepareizu izpildi tomēr ir attiecīgās valsts tiesu jurisdikcijā.

II NODAĻA

FINANŠU NOTEIKUMI

1. IEDAĻA

DAUDZGADU FINANŠU SHĒMA

III-402. PANTS

1. Daudz gadu finanšu shēmu izveido vismaz uz pieciem gadiem saskaņā ar I-55. pantu.
2. Finanšu shēma nosaka saistību apropriāciju gada maksimālo apjomu katrai izdevumu kategorijai un gada maksimālo apjomu maksājumu apropriācijām. Izdevumu kategorijas, kuru skaits ir ierobežots, atbilst galvenajām Savienības darbības nozarēm.
3. Finanšu shēma paredz visus citus noteikumus, kas nepieciešami ikgadējās budžeta procedūras sekmīgai norisei.
4. Ja Padome līdz iepriekšējās finanšu shēmas beigām nav pieņēmusi eirolikumu, kurā paredzēta jauna finanšu shēma, maksimālo apjomu un citus noteikumus, kas atbilst attiecīgās shēmas pēdējam gadam, turpina piemērot līdz šāda likuma pieņemšanai.
5. Finanšu shēmas pieņemšanas procedūras laikā Eiropas Parlaments, Padome un Komisija veic visus vajadzīgos pasākumus, lai veicinātu sekmīgu procedūras izpildi.

2. IEDAĻA

SAVIENĪBAS GADA BUDŽETS

III-403. PANTS

Finanšu gads ilgst no 1. janvāra līdz 31. decembrim.

III-404. PANTS

Eirolikumos nosaka Savienības gada budžetu saskaņā ar šādiem noteikumiem.

1. Katra iestāde līdz 1. jūlijam sagatavo savu paredzamo izdevumu tāmes nākamajam gadam. Komisija apvieno šīs tāmes budžeta projektā, kurā var būt ietvertas dažādas tāmes.

Budžeta projektā ir ieņēmumu tāme un izdevumu tāme.

2. Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei priekšlikumu par budžeta projektu ne vēlāk kā 1. septembrī pirms budžeta īstenošanas gada sākuma.

Komisija procedūras gaitā var grozīt budžeta projektu līdz brīdim, kad tiek sasaukta 5. punktā minētā Samierināšanas komiteja.

3. Padome pieņem nostāju par budžeta projektu un nosūta to Eiropas Parlamentam ne vēlāk kā 1. oktobrī pirms budžeta īstenošanas gada sākuma. Padome Eiropas Parlamentam dara zināmus visus iemeslus, kas tai likuši pieņemt attiecīgo nostāju.

4. Ja četrdesmit divās dienās pēc šā ziņojuma Eiropas Parlaments:

- a) apstiprina Padomes nostāju, tad eirolikums par budžeta izveidi ir pieņemts;
- b) nav pieņēmis lēmumu, tad eirolikumu par budžeta izveidi uzskata par pieņemtu;
- c) pieņem grozījumus ar tā locekļu balsu vairākumu, tad grozīto projektu pārsūta Padomei un Komisijai. Eiropas Parlamenta priekšsēdētājs, vienojoties ar Padomes priekšsēdētāju, tūlīt sasauc Samierināšanas komitejas sēdi. Tomēr ja desmit dienās no projekta pārsūtīšanas Padome informē Eiropas Parlamentu, ka tā ir pieņēmusi visus tā grozījumus, Samierināšanas komitejas sanāksme nenotiek.

5. Samierināšanas komiteju veido Padomes locekļi vai viņu pārstāvji, kā arī tikpat daudz locekļu, kas pārstāv Eiropas Parlamentu; tās uzdevums ir panākt vienošanos par kopīgu dokumentu ar Padomes locekļu vai to pārstāvju kvalificētu balsu vairākumu un Eiropas Parlamenta pārstāvju balsu vairākumu divdesmit vienā dienā pēc Komitejas sasaukšanas, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes nostāju.

Komisija piedalās Samierināšanas komitejas sēdēs un uzņemas jebkuru iniciatīvu, kas vajadzīga, lai tuvinātu Eiropas Parlamenta un Padomes nostāju.

6. Ja divdesmit vienā dienā, kā minēts 5. punktā, Samierināšanas komiteja vienojas par kopīgu dokumentu, Eiropas Parlamentam un Padomei pēc vienošanās ir četrpadsmit dienas, lai pieņemtu apspriežamo tiesību aktu saskaņā ar kopīgo dokumentu.

7. Ja 6. punktā minēto četrpadsmit dienu laikā:

- a) Eiropas Parlaments un Padome apstiprina kopīgo dokumentu vai nepieņem lēmumu vai ja viena no šīm iestādēm apstiprina kopīgo dokumentu, bet otra nepieņem lēmumu, eirolikumu, ar ko nosaka budžetu, uzskata par galīgi pieņemtu saskaņā ar kopīgo dokumentu, vai
 - b) Eiropas Parlaments ar visu tā locekļu vairākumu un Padome noraida kopīgo dokumentu vai ja viena no šīm iestādēm noraida kopīgo dokumentu, bet otra nepieņem lēmumu, Komisija iesniedz jaunu budžeta projektu, vai
 - c) Eiropas Parlaments ar visu tā locekļu vairākumu nepieņem kopīgo dokumentu, bet Padome to apstiprina, Komisija iesniedz jaunu budžeta projektu, vai
 - d) Eiropas Parlaments apstiprina kopīgo dokumentu, bet Padome to noraida, Parlaments četrpadsmit dienu laikā ar visu tā locekļu vairākumu un trijām piektdaļām nodoto balsu var nolemt apstiprināt visus grozījumus vai dažus no tiem, kas minēti 4. punkta c) daļā. Ja Eiropas Parlamenta grozījumi netiek apstiprināti, Samierināšanas komitejas nostāju par budžeta pozīciju, uz ko attiecas grozījums, uzskata par pieņemtu. Eirolikumu, ar ko nosaka budžetu, pamatojoties uz šo, uzskata par galīgi pieņemtu.
8. Ja 5. punktā minētās divdesmit vienas dienas laikā Samierināšanas komiteja nevienojas par kopīgu dokumentu, Komisija iesniedz jaunu budžeta projektu.

9. Kad šajā pantā paredzētā procedūra ir beigusies, Eiropas Parlamenta priekšsēdētājs paziņo, ka eirolikums, ar kuru izveido Eiropas budžetu, ir pieņemts galīgā variantā.

10. Katra iestāde īsteno ar šo pantu piešķirtās pilnvaras, ievērojot Konstitūciju un saskaņā ar to pieņemtos tiesību aktus, jo īpaši ņemot vērā Savienības pašu resursus un ieņēmumu un izdevumu līdzsvaru.

III-405. PANTS

1. Ja, finanšu gadam sākoties, eirolikums par budžetu vēl nav pieņemts, katru mēnesi var iztērēt summu, kas nepārsniedz vienu divpadsmito daļu no iepriekšējā finanšu gada budžeta likumā ietvertajām apropriācijām attiecīgajā budžeta nodaļā saskaņā ar III-412. pantā minēto eirolikumu; šī summa tomēr nedrīkst pārsniegt vienu divpadsmito daļu no apropriācijām, kas paredzētas budžeta projekta attiecīgajā nodaļā .

2. Padome pēc Komisijas priekšlikuma un atbilstīgi citiem 1. punktā paredzētajiem nosacījumiem var pieņemt eirolēmumu saskaņā ar III-412. pantā minētajiem eirolikumiem, kas pieļauj izdevumus, kuri pārsniedz vienu divpadsmito daļu. Padome tūlīt nosūta šo lēmumu Eiropas Parlamentam.

Eirolēmumā paredz vajadzīgos pasākumus saistībā ar līdzekļiem, lai nodrošinātu šā panta piemērošanu atbilstīgi I-54. panta 3. un 4. punktā minētajiem eirolikumiem.

Eirolēmums stājas spēkā trīsdesmitajā dienā pēc tā pieņemšanas, ja Eiropas Parlaments ar locekļu vairākumu šajā laikā nav nolēmis samazināt šos izdevumus.

III-406. PANTS

Saskaņā ar nosacījumiem, kas paredzēti III-412. pantā minētajos eirolikumos, visas apropriācijas, kas nav izlietas līdz finanšu gada beigām, izņemot tās, kuras attiecas uz personāla izdevumiem, var pārcelt tikai uz nākamo finanšu gadu.

Apropriācijas klasificē dažādās nodaļās, kur grupēti izdevumu posteņi saskaņā ar to veidu vai mērķi, un iedala saskaņā ar III-412. pantā minētajos eirolikumos.

Atsevišķās budžeta daļās uzrāda:

- Eiropas Parlamenta,
- Eiropadomes un Padomes,
- Komisijas
- un Eiropas Savienības Tiesas izdevumus,

neskarot īpašos noteikumus attiecībā uz dažiem kopīgiem izdevumiem.

3. IEDAĻA

BUDŽETA ĪSTENOŠANA UN ATBRĪVOŠANA NO ATBILDĪBAS

III-407. PANTS

Komisija sadarbībā ar dalībvalstīm uzņemas atbildību par budžeta īstenošanu saskaņā ar III-412. pantā minētajiem eirolikumiem, ievērojot attiecīgās apropriācijas un pareizas finanšu vadības principus. Dalībvalstis sadarbojas ar Komisiju, lai nodrošinātu to, ka apropriācijas izmanto saskaņā ar pareizas finanšu vadības principiem.

Eirolikumos, kas minēti III-412. pantā, nosaka dalībvalstu pienākumus budžeta īstenošanas kontrolē un revīzijā, kā arī attiecīgo atbildību. Tie paredz atbildību un precizē noteikumus, kas katrai iestādei jāievēro attiecībā uz pašas izdevumu īstenošanu.

Komisija, ievērojot III-412. pantā minētajos eirolikumos paredzētos ierobežojumus un nosacījumus, var pārcelt apropriācijas no vienas budžeta sadaļas vai apakšsadaļas citā.

III-408. PANTS

Komisija katru gadu Eiropas Parlamentam un Padomei iesniedz pārskatu par iepriekšējā finanšu gada budžeta īstenošanu. Komisija tiem iesniedz arī finanšu pārskatu par Savienības aktīviem un pasīviem.

Komisija arī iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei Savienības finanšu novērtējumu, kura pamatā ir sasniegtie rezultāti, jo īpaši saistībā ar norādēm, ko Eiropas Parlaments un Padome snieguši saskaņā ar III-409. pantu.

III-409. PANTS

1. Eiropas Parlaments pēc Padomes ieteikuma atbrīvo Komisiju no atbildības par budžeta īstenošanu. Šajā nolūkā Padome un Eiropas Parlaments pēc kārtas pārbauda III-408. pantā minēto pārskatu, finanšu pārskatu, finanšu novērtējumu, Revīzijas palātas gada pārskatu ar revidējamo iestāžu atbildēm uz Revīzijas palātas apsvērumiem, III-384. panta 1. punkta otrajā daļā minēto deklarāciju par ticamību, kā arī visus attiecīgos Revīzijas palātas īpašos ziņojumus.
2. Pirms Eiropas Parlaments atbrīvo Komisiju no atbildības par budžeta īstenošanu, kā arī jebkurā citā nolūkā, kas skar tās pilnvaras attiecībā uz budžeta īstenošanu, tas var Komisijai lūgt pierādījumus par faktiskajiem izdevumiem un finanšu kontroles sistēmu darbību. Komisija pēc Eiropas Parlamenta lūguma tam sniedz visu vajadzīgo informāciju.
3. Komisija dara visu vajadzīgo, lai ievērotu apsvērumus lēmumos, kas atbrīvo no atbildības par budžeta īstenošanu, un citus Eiropas Parlamenta apsvērumus par faktiskajiem izdevumiem, kā arī apsvērumi, kas pievienoti Padomes pieņemtajiem ieteikumiem par atbrīvošanu no atbildības par budžeta īstenošanu.
4. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes lūguma Komisija ziņo par pasākumiem, kas veikti sakarā ar šiem apsvērumiem un piezīmēm, un jo īpaši par norādījumiem tām struktūrvienībām, kas atbild par budžeta īstenošanu. Šos ziņojumus nodod arī Revīzijas palātai.

4. IEDAĻA

KOPĪGI NOTEIKUMI

III-410. PANTS

Daudz gadu finanšu shēmu un gada budžetu izstrādā euro.

III-411. PANTS

Komisija, informējot kompetentas attiecīgo dalībvalstu iestādes, var konvertēt tik daudz vienas dalībvalsts valūtas turējumu citas dalībvalsts valūtā, cik vajadzīgs, lai tos izmantotu Konstitūcijā paredzētajiem mērķiem. Komisija, cik vien iespējams, nekonvertē valūtu, ja tās rīcībā ir naudas līdzekļi vai likvīdi aktīvi tai vajadzīgajās valūtās.

Bankas darījumi ar visām dalībvalstīm notiek ar attiecīgās valsts noteiktas iestādes starpniecību. Veicot finanšu operācijas, Komisija izmanto attiecīgās dalībvalsts emisijas bankas pakalpojumus vai jebkuras citas tās izraudzītas finanšu iestādes pakalpojumus.

III-412. PANTS

1. Eirolikumos paredz:
 - a) finanšu noteikumus, kas jo īpaši nosaka budžeta apstiprināšanas un īstenošanas, kā arī aprēķinu uzrādīšanas un revīzijas procedūru,

- b) noteikumus, kas nosaka finanšu jomas subjektu atbildības kontroli, jo īpaši pilnvarotāju un grāmatvežu atbildības kontroli.

Šos eirolikumus pieņem pēc apspriešanās ar Revīzijas palātu.

2. Padome pēc Komisijas priekšlikuma pieņem eiroregulu, kurā nosaka metodes un procedūru, kā Komisijas rīcībā nodod budžeta ieņēmumus, kas paredzēti noteikumos par Savienības pašu resursiem, un vajadzības gadījumā paredz pasākumus, kuri jāveic, lai apmierinātu vajadzību pēc skaidras naudas. Ministru padome pieņem lēmumu pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu un Revīzijas palātu.

3. Padome visos šajā pantā minētajos gadījumos līdz 2006. gada 31. decembrim pieņem lēmumu vienprātīgi.

III-413. PANTS

Eiropas Parlaments, Padome un Komisija nodrošina to, ka ir pieejami finanšu līdzekļi, lai Savienība varētu izpildīt savas juridiskās saistības attiecībā pret trešām personām.

III-414. PANTS

Pēc Komisijas iniciatīvas regulāri tiek sasauktas Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas priekšsēdētāju sanāksmes saskaņā ar šajā nodaļā minētajām procedūrām. Priekšsēdētāji attiecīgi rīkojas, lai sekmētu pārrunas un attiecīgo iestāžu nostājas saskaņošanu nolūkā veicināt šīs nodaļas noteikumu piemērošanu.

5. IEDAĻA

KRĀPŠANAS APKAROŠANA

III-415. PANTS

1. Savienība un dalībvalstis apkaro krāpšanu un citas nelikumīgas darbības, kas apdraud Savienības finansiālās intereses, izmantojot pasākumus, kuri noteikti saskaņā ar šo pantu. Šie pasākumi ir preventīvi, kā arī nodrošina efektīvu aizsardzību dalībvalstīs un Savienības iestādēs un struktūrās.
2. Lai apkarotu krāpšanu, kas apdraud Savienības finansiālās intereses, dalībvalstis veic tādus pašus pasākumus, kādus tās veic, lai apkarotu krāpšanu, kas apdraud pašu valstu finansiālās intereses.
3. Neskarot citus Konstitūcijas noteikumus, dalībvalstis koordinē rīcību, aizsargājot pret krāpšanu Savienības finansiālās intereses. Šajā nolūkā tās kopā ar Komisiju izvērš ciešu un regulāru kompetento iestāžu sadarbību.
4. Lai panāktu efektīvu un līdzvērtīgu aizsardzību dalībvalstīs un Savienības iestādēs un struktūrās, eirolikumos vai eiropietvarlikumos nosaka pasākumus, kas nepieciešami, lai novērstu vai apkarotu krāpšanu, kas apdraud Savienības finansiālās intereses. Tos pieņem pēc apspriešanās ar Revīzijas palātu.
5. Komisija sadarbībā ar dalībvalstīm katru gadu iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu par pasākumiem un noteikumiem, kas pieņemti, lai piemērotu šo pantu.

III NODAĻA

PASTIPRINĀTA SADARBĪBA

III-416. PANTS

Jebkurai pastiprinātai sadarbībai jāatbilst Savienības Konstitūcijai un tiesību aktiem.

Šāda sadarbība neapdraud iekšējo tirgu vai ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju. Tā nerada šķēršļus vai diskrimināciju tirdzniecībā starp dalībvalstīm un nerada traucējumus dalībvalstu savstarpējā konkurencē.

III-417. PANTS

Jebkurā pastiprinātā sadarbībā jāievēro to dalībvalstu kompetence, tiesības un pienākumi, kuras šādā sadarbībā neiesaistās. Šīs dalībvalstis iesaistītajām dalībvalstīm neliek šķēršļus sadarbības īstenošanā.

III-418. PANTS

1. Izveidojot pastiprinātu sadarbību, tā ir pieejama visām dalībvalstīm, ja tās ievēro līdzdalības nosacījumus, kuri noteikti eirolēmumā, ar kuru dod šādas sadarbības atļauju. Tās var iesaistīties arī jebkurā citā laikā, ja tās atbilst minētajiem nosacījumiem un šajā sakarā jau pieņemtajiem aktiem.

Komisija un dalībvalstis, kas ir iesaistījušās pastiprinātajā sadarbībā, nodrošina līdzdalības sekmēšanu iespējami lielākam dalībvalstu skaitam.

2. Komisija un, vajadzības gadījumā, Savienības ārlietu ministrs regulāri informē Eiropas Parlamentu un Padomes locekļus par pastiprinātās sadarbības norisi.

III-419. PANTS

1. Dalībvalstis, kuras savā starpā vēlas izveidot pastiprinātu sadarbību kādā no jomām, uz ko attiecas Konstitūcija, izņemot ekskluzīvas kompetences jomas un kopējo ārpolitiku un drošības politiku, adresē lūgumu Komisijai, precizējot ierosinātās pastiprinātās sadarbības jomu un mērķus. Komisija šajā nolūkā var iesniegt priekšlikumu Padomei. Ja Komisija priekšlikumu neiesniedz, tā informē attiecīgās dalībvalstis par šādas rīcības iemesliem.

Atļauju īstenot pastiprināto sadarbību piešķir ar Padomes pieņemtu eirolēmumu, ko pieņem pēc Komisijas priekšlikuma un pēc Eiropas Parlamenta piekrišanas saņemšanas.

2. To dalībvalstu lūgumu, kuras savā starpā vēlas izveidot pastiprinātu sadarbību kopējā ārpolitikā un drošības politikā, adresē Padomei. To nosūta Savienības ārlietu ministram, kas dod atzinumu par to, vai ierosinātā pastiprinātā sadarbība ir saderīga ar Savienības kopējo ārpolitiku un drošības politiku, un Komisijai, kura sniedz atzinumu par to, vai pastiprinātā sadarbība ir saderīga ar Savienības politiku. To nosūta arī Eiropas Parlamentam informācijai.

Atļauju īstenot pastiprināto sadarbību piešķir ar Padomes vienprātīgi pieņemtu eirolēmumu.

III-420. PANTS

1. Jebkura dalībvalsts, kura vēlas iesaistīties jau uzsāktā pastiprinātā sadarbībā vienā no III-419. panta 1. punktā minētajām jomām, par savu nodomu paziņo Padomei un Komisijai.

Četros mēnešos pēc paziņojuma saņemšanas dienas Komisija apstiprina attiecīgās dalībvalsts līdzdalību. Vajadzības gadījumā tā norāda, ka līdzdalības nosacījumi ir ievēroti, un nosaka tādus pārejas pasākumus, ko uzskata par nepieciešamiem attiecībā uz pastiprinātās sadarbības sakarā jau pieņemtu tiesību aktu piemērošanu.

Tomēr, ja Komisija uzskata, ka līdzdalības nosacījumi nav ievēroti, tā norāda pasākumus, kādi jāveic, lai šos nosacījumus ievērotu, un nosaka termiņu līdzdalības pieprasījuma atkārtotai izskatīšanai. Beidzoties šim termiņam, tā no jauna izskata pieteikumu saskaņā ar otrajā daļā izklāstīto procedūru. Ja Komisija uzskata, ka joprojām nav ievēroti līdzdalības nosacījumi, attiecīgā dalībvalsts var vērsties Padomē, kas pieņem lēmumu pieteikuma sakarā. Padome rīkojas saskaņā ar I-44. panta 3. punktu. Tā arī var pieņemt šā panta otrajā daļā minētos pārejas pasākumus, pieņemot lēmumu pēc Komisijas priekšlikuma.

2. Jebkura dalībvalsts, kura vēlas iesaistīties pastiprinātajā sadarbībā kopējās ārpolitikas un drošības politikas jomā, par savu nodomu paziņo Padomei, Savienības ārlietu ministram un Komisijai.

Padome apstiprina attiecīgās dalībvalsts līdzdalību pēc apspriešanās ar Savienības ārlietu ministru un vajadzības gadījumā tā ņem vērā to, vai ir ievēroti līdzdalības nosacījumi. Padome pēc Savienības ārlietu ministra priekšlikuma var noteikt tādus pārejas pasākumus, kas nepieciešami attiecībā uz jau pieņemtu tiesību aktu piemērošanu pastiprinātas sadarbības sakarā. Tomēr, ja Padome uzskata, ka līdzdalības nosacījumi nav ievēroti, tā norāda pasākumus, kādi jāveic, lai šos nosacījumus ievērotu, un nosaka termiņu līdzdalības pieprasījuma atkārtotai izskatīšanai.

Piemērojot šo punktu, Padome pieņem vienprātīgu lēmumu un rīkojas saskaņā ar I-44. panta 3. punktu.

III-421. PANTS

Izdevumus, kas radušies, īstenojot pastiprināto sadarbību, un kas nav iestāžu administratīvās izmaksas, sedz iesaistītās dalībvalstis, ja vien visi Padomes locekļi pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu vienprātīgi nenolemj ko citu.

III-422. PANTS

1. Ja Konstitūcijas noteikums, ko var piemērot attiecībā uz pastiprināto sadarbību, paredz, ka Padome pieņem lēmumu vienprātīgi, tad Padome, lemjot vienprātīgi saskaņā ar I-44. panta 3. punktā noteikto kārtību, var pieņemt eirolēmumu, kurā paredz, ka tā pieņems lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu.
2. Ja Konstitūcijas noteikums, ko var piemērot attiecībā uz pastiprināto sadarbību, paredz, ka Padome pieņem eirolikumus vai eiroietvarlikumus saskaņā ar īpašu likumdošanas procedūru, tad Padome, lemjot vienprātīgi saskaņā ar I-44. panta 3. punktā noteikto kārtību, var pieņemt eirolēmumu, kurā paredz, ka tā pieņems lēmumu saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru. Padome pieņem lēmumu pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu.
3. Šā panta 1. un 2. punkts neattiecas uz lēmumiem, kas saistīti ar militāriem un aizsardzības jautājumiem.

III-423. PANTS

Padome un Komisija, savstarpēji sadarbojoties, nodrošina konsekvenci darbībās, ko veic pastiprinātās sadarbības sakarā, kā arī tādu darbību atbilstību Savienības politikai.

VII SADAĻA

KOPIĢI NOTEIKUMI

III-424. PANTS

Ņemot vērā Gvadelupas, Franču Gviānas, Martinikas, Reinjonas, Azoru salu, Madeiras un Kanāriju salu strukturāli sociālo un ekonomisko stāvokli, ko vēl vairāk apgrūtina tādi faktori kā attālums, insularitāte un maza teritorija, sarežģīts reljefs un klimats, tautsaimniecības atkarība no dažiem ražojumiem, kas, cits citu papildinot, nopietni kavē to attīstību, Padome ar kvalificētu balsu vairākumu pēc Komisijas priekšlikuma pieņem eirolikumus, eiroietvarlikumus, eiroregulas un eirolēmumus, lai izstrādātu nosacījumus Konstitūcijas piemērošanai šiem reģioniem, tostarp kopēju politiku. Tā pieņem lēmumu pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu.

Paredzot attiecīgos pasākumus, kas minēti pirmajā daļā, ņem vērā, piemēram, muitas un tirdzniecības politiku, fiskālo politiku, brīvās tirdzniecības zonas, lauksaimniecības un zivsaimniecības politiku, nosacījumus izejvielu un plaša patēriņa preču piegādei, valsts atbalstu un nosacījumus, lai piekļūtu struktūrfondiem un Savienības horizontālajām programmām.

Padome apstiprina panta pirmajā daļā minētos pasākumus, ņemot vērā visattālāko reģionu īpatnības un grūtības un neietekmējot Savienības tiesiskās kārtības integritāti un vienotību, tostarp iekšējo tirgu un kopējo politiku.

III-425. PANTS

Konstitūcija nekādi neietekmē dalībvalstu īpašumtiesību sistēmu.

III-426. PANTS

Visās dalībvalstīs Savienībai ir visplašākā tiesībspēja, ko šo valstu likumi piešķir juridiskām personām; tā var iegūt vai atsavināt kustamu un nekustamu īpašumu, kā arī būt par pusi tiesas procesā. Šajā nolūkā Savienību pārstāv Komisija. Tomēr jautājumos, kas saistīti ar konkrētu iestāžu darbību, to pārstāv attiecīgās iestādes, ņemot vērā to administratīvo autonomiju.

III-427. PANTS

Savienības Civildienesta noteikumus un pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtību nosaka ar eirolikumu. To pieņem pēc apspriešanās ar attiecīgo iestādi.

III-428. PANTS

Lai veiktu tai uzticētos uzdevumus, Komisija drīkst vākt visu vajadzīgo informāciju un veikt jebkādu pārbaudi, ievērojot ierobežojumus un nosacījumus, kas paredzēti eioregulā vai eirolēmumā, ko Padome pieņem ar vienkāršu balsu vairākumu.

III-429. PANTS

1. Neskarot 5. pantu protokolā par Centrālo banku sistēmas un Eiropas Centrālās bankas statūtiem, pasākumus statistikas izveidei nosaka eirolikumā vai eirotvarlikumā, ja tas ir nepieciešams Savienības darbību izpildei.
2. Statistikas izveide atbilst taisnīguma, ticamības, objektivitātes, zinātniskās neatkarības, rentabilitātes un statistikas konfidencialitātes prasībām; tā nerada uzņēmējiem pārmērīgus apgrūtinājumus.

III-430. PANTS

Savienības iestāžu darbinieki, komiteju locekļi, ierēdņi un pārējie Savienības darbinieki arī pēc pienākumu izpildes beigām nedrīkst izpaust nekādus dienesta noslēpumus, jo īpaši informāciju par uzņēmumiem, to darījumu attiecībām un izmaksām.

III-431. PANTS

Savienības atbildību par līgumsaistību izpildi reglamentē likums, ko piemēro attiecīgajam līgumam.

Ja pastāv tādas saistības, kas nav līgumsaistības, Savienība saskaņā ar vispārējiem tiesību principiem, kas kopīgi visu dalībvalstu tiesību sistēmām, atlīdzina visus zaudējumus, ko radījušas Savienības iestādes vai to darbinieki, pildot savus pienākumus.

Neskarot panta otro daļu, Eiropas Centrālā banka saskaņā ar vispārējiem tiesību principiem, kas kopīgi visu dalībvalstu tiesību sistēmām, atlīdzina visus zaudējumus, ko radījusi tā vai tās darbinieki, pildot savus pienākumus.

Darbinieku personisko atbildību attiecībā pret Savienību reglamentē Civildienesta noteikumi vai attiecīgā nodarbināšanas kārtība.

III-432. PANTS

Dalībvalstu valdības savstarpēji vienojas par Savienības iestāžu atrašanās vietu.

III-433. PANTS

Padome vienprātīgi pieņem eiroregulu, kurā paredz noteikumus, kas attiecas uz Savienības iestāžu valodām, neskarot Eiropas Savienības Tiesas statūtus.

III-434. PANTS

Dalībvalstu teritorijās Savienībai ir visas privilēģijas un imunitāte, kas vajadzīga, lai veiktu uzdevumus saskaņā ar nosacījumiem, kas paredzēti Protokolā par Eiropas Savienības privilēģijām un imunitāti.

III-435. PANTS

Konstitūcija neietekmē tiesības un pienākumus, ko uzliek nolīgumi, kurus viena vai vairākas dalībvalstis no vienas puses noslēgušas ar vienu vai vairākām trešām valstīm no otras puses līdz 1958. gada 1. janvārim, bet attiecībā uz topošajām dalībvalstīm – līdz to pievienošanās dienai.

Ja minētie nolīgumi nav saderīgi ar Konstitūciju, attiecīgā dalībvalsts vai dalībvalstis veic visu vajadzīgo, lai konstatēto nesaderību novērstu. Vajadzības gadījumā dalībvalstis šajā sakarā sniedz savstarpēju palīdzību un vienojas par kopēju attieksmi.

Piemērojot šā panta pirmajā daļā minētos nolīgumus, dalībvalstis ņem vērā to, ka tiesības, kurām saskaņā ar Konstitūciju ir piekritusi katra dalībvalsts, pieder pie būtiskām Savienības izveides sastāvdaļām un tādējādi ir cieši saistītas ar kopīgu iestāžu dibināšanu, kurām attiecīgas pilnvaras ir piešķīrusi Konstitūcija, un to, ka visas citas dalībvalstis piešķir tādas pašas tiesības.

III-436. PANTS

1. Konstitūcija neliedz piemērot šādus noteikumus:
 - a) dalībvalstīm nav jāsniedz informācija, kuras izpaušanu tās atzīst par būtisku savas drošības interešu apdraudējumu;
 - b) jebkura dalībvalsts var veikt pasākumus, ko uzskata par vajadzīgiem, lai aizsargātu savas būtiskās drošības intereses, kas saistītas ar ieroču, munīcijas un militārā aprīkojuma ražošanu vai tirdzniecību; šādi pasākumi iekšējā tirgū nedrīkst nelabvēlīgi ietekmēt tādu ražojumu konkurenci, kuri nav tieši paredzēti militāriem nolūkiem.
2. Padome pēc Komisijas priekšlikuma var vienprātīgi pieņemt eirolēmumu par grozījumiem 1958. gada 15. aprīlī sagatavotajā to ražojumu sarakstā, uz kuriem attiecas 1. punkta b) apakšpunkts.

IV DAĻA

VISPĀRĪGI UN NOBEIGUMA NOTEIKUMI

IV-437. PANTS

Iepriekšējo līgumu atcelšana

1. Ar šo Līgumu par Konstitūciju Eiropai atceļ Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu, Līgumu par Eiropas Savienību un aktus un līgumus, ar kuriem tie papildināti vai grozīti, saskaņā ar nosacījumiem, kas izklāstīti Protokolā par aktiem un līgumiem, ar ko papildina vai groza Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un Līgumu par Eiropas Savienību, ievērojot šā panta 2. punktu.

2. Atceļ:

- a) Dānijas Karalistes, Īrijas un Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes,
- b) Grieķijas Republikas,
- c) Spānijas Karalistes un Portugāles Republikas,
- d) Austrijas Republikas, Somijas Republikas un Zviedrijas Karalistes, un

- e) Čehijas Republikas, Igaunijas Republikas, Kīpras Republikas, Latvijas Republikas, Lietuvas Republikas, Ungārijas Republikas, Maltas Republikas, Polijas Republikas, Slovēnijas Republikas un Slovākijas Republikas

pievienošanās līgumus. Tomēr:

- no a) līdz d) apakšpunktam minēto līgumu noteikumi un tie, kas izklāstīti vai minēti Protokolā par Dānijas Karalistes, Īrijas un Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes, Grieķijas Republikas, Spānijas Karalistes un Portugāles Republikas, kā arī Austrijas Republikas, Somijas Republikas un Zviedrijas Karalistes Pievienošanās līgumiem un aktiem, paliek spēkā un to tiesiskās sekas saglabājas saskaņā ar šo protokolu;
- e) apakšpunktā minētie līguma noteikumi, kas izklāstīti vai minēti Protokolā par Čehijas Republikas, Igaunijas Republikas, Kīpras Republikas, Latvijas Republikas, Lietuvas Republikas, Ungārijas Republikas, Maltas Republikas, Polijas Republikas, Slovēnijas Republikas un Slovākijas Republikas Pievienošanās līgumu un aktu, paliek spēkā un to tiesiskās sekas saglabājas saskaņā ar šo protokolu.

IV-438. PANTS

Pēctecība un juridiskā nepārtrauktība

1. Eiropas Savienība, ko nodibina ar šo Līgumu, ir ar Līgumu par Eiropas Savienību nodibinātās Eiropas Savienības un Eiropas Kopienas pēctece.
2. Kamēr nav pieņemti jauni noteikumi šā Līguma piemērošanai vai kamēr nav beidzies iestāžu un struktūru pilnvaru termiņš, tās iestādes un struktūras, kuras pastāv šā Līguma spēkā stāšanās brīdī, pildīs savus pienākumus šā Līguma izpratnē, tādā sastāvā, kādā tās ir darbojušās līdz minētajai dienai, ievērojot IV-439. panta noteikumus.
3. Savienības iestāžu un struktūru akti, kas pieņemti, ņemot par pamatu līgumus un aktus, kurus atceļ IV-437. pants, paliek spēkā. To juridiskais spēks saglabājas līdz brīdim, kad šos aktus atceļ, anulē vai groza, piemērojot šo Līgumu. Tas pats attiecas uz nolīgumiem, kas noslēgti dalībvalstu starpā, ņemot par pamatu līgumus un aktus, kurus atceļ IV-437. pants.

Arī citas Komisijas un Savienības *acquis* sastāvdaļas, kas pastāv laikā, kad šis Līgums stājas spēkā, jo īpaši iestāžu nolīgumi, dalībvalstu valdību pārstāvju Padomes sēdē panāktie lēmumi un nolīgumi par Savienības vai Komisijas darbību vai tie, kas saistīti ar Savienības vai Komisijas rīcību, paziņojumi, tostarp tie, kuri sniegti saistībā ar starpvaldību konferencēm, kā arī Eiropadomes vai Padomes pieņemtās rezolūcijas un citas nostājas, un tās, kas attiecas uz Savienību un Komisiju, kuras pieņem dalībvalstis, savstarpēji vienojoties, paliek spēkā līdz to svītrosānai vai grozīšanai.

4. Eiropas Kopien Tiesas un Pirmās instances judikatūra, interpretējot un piemērojot līgumus un aktus, ko atceļ IV-437. pants, kā arī to piemērošanas nolūkā pieņemtos aktus un normas, *mutatis mutandis* paliek Savienības tiesību aktu un jo īpaši attiecīgo Konstitūcijas noteikumu interpretācijas avots.

5. Pirms šā Līguma stāšanās spēkā pieņemto administratīvo un tiesisko procedūru nepārtrauktību nodrošina atbilstīgi Konstitūcijai. Par šīm procedūrām atbildīgās iestādes un struktūras veic tam nepieciešamos attiecīgos pasākumus.

IV-439. PANTS

Pārejas noteikumi attiecībā uz konkrētām iestādēm

Protokols par pārejas noteikumiem attiecībā uz Savienības iestādēm un struktūrām nosaka pārejas noteikumus attiecībā uz Eiropas Parlamenta sastāvu, uz kvalificēta vairākuma definēšanu Eiropadomē un Padomē, ietverot tos gadījumus, kad ne visiem Eiropadomes vai Padomes locekļiem ir balsstiesības, un uz Komisijas sastāvu, tostarp arī uz Savienības ārlietu ministra amatu.

IV-440. PANTS

Piemērošanas joma

1. Šis Līgums attiecas uz Beļģijas Karalisti, Čehijas Republiku, Dānijas Karalisti, Vācijas Federatīvo Republiku, Igaunijas Republiku, Grieķijas Republiku, Spānijas Karalisti, Francijas Republiku, Īriju, Itālijas Republiku, Kipras Republiku, Latvijas Republiku, Lietuvas Republiku, Luksemburgas Lielhercogisti, Ungārijas Republiku, Maltas Republiku, Nīderlandes Karalisti, Austrijas Republiku, Polijas Republiku, Portugāles Republiku, Slovēnijas Republiku, Slovākijas Republiku, Somijas Republiku, Zviedrijas Karalisti un Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienoto Karalisti.
2. Šis Līgums attiecas uz Gvadelupu, Franču Gviānu, Martiniku, Reinjonu, Azoru salām, Kanāriju salām un Madeiru saskaņā ar III-424. pantu.
3. Īpašā asociācijas procedūra, kas paredzēta šā Līguma III daļas IV sadaļā, attiecas uz tām aizjūras zemēm un teritorijām, kas uzskaitītas II pielikumā.

Šis Līgums neattiecas uz tām aizjūras zemēm un teritorijām, kas uztur īpašas attiecības ar Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienoto Karalisti un nav uzskaitītas iepriekšminētajā sarakstā.

4. Šis Līgums attiecas uz tām Eiropas teritorijām, par kuru ārlietām ir atbildīga kāda no dalībvalstīm.

5. Šo Līgumu piemēro Ālandu salām, ievērojot atkāpes, kas sākotnēji bija noteiktas Konstitūcijas IV-437. panta 2. punkta d) apakšpunktā minētajā Līgumā un kas ir atspoguļotas Protokolā par Dānijas Karalistes, Īrijas un Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes, Grieķijas Republikas, Spānijas Karalistes un Portugāles Republikas, kā arī Austrijas Republikas, Somijas Republikas un Zviedrijas Karalistes Pievienošanās līgumiem un aktiem.
6. Neatkarīgi no 1. līdz 5. punkta,
- a) šis Līgums neattiecas uz Farēru salām;
- b) šo Līgumu piemēro Akrotiri un Dekelijai, Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes Suverēnajām bāzu teritorijām Kiprā, tikai tiktāl, ciktāl nepieciešams nodrošināt pasākumu īstenošanu, kuri sākotnēji bija noteikti Protokolā par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes Suverēnajām bāzu teritorijām Kiprā, kas pievienots Pievienošanās aktam, kurš ir Konstitūcijas IV-437. panta 2. punkta e) apakšpunktā minētā Līguma sastāvdaļa, un kuri ir iekļauti Protokola par Čehijas Republikas, Igaunijas Republikas, Kipras Republikas, Latvijas Republikas, Lietuvas Republikas, Ungārijas Republikas, Maltas Republikas, Polijas Republikas, Slovēnijas Republikas un Slovākijas Republikas Pievienošanās līgumu un aktu II daļas III sadaļā;
- c) šo Līgumu piemēro Normandijas salām un Menas salai tikai tiktāl, ciktāl tas vajadzīgs, lai īstenotu tām piemērojamos noteikumus, kas sākotnēji paredzēti Konstitūcijas IV-437. panta 2. punkta a) apakšpunktā minētajā Līgumā un iekļauti Protokola par Dānijas Karalistes, Īrijas un Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes, Grieķijas Republikas, Spānijas Karalistes un Portugāles Republikas, kā arī Austrijas Republikas, Somijas Republikas un Zviedrijas Karalistes Pievienošanās līgumiem un aktiem II sadaļas 3. iedaļā.

7. Pēc attiecīgas dalībvalsts ierosinājuma Eiropadome var pieņemt eirolēmumu, ar ko groza statusu, kas attiecībā uz Savienību ir piešķirts Dānijas, Francijas vai Nīderlandes zemēm vai teritorijām, kas minētas 2. un 3. punktā. Eiropadome pieņem lēmumu vienprātīgi pēc apspriedes ar Komisiju.

IV-441. PANTS

Reģionālās apvienības

Šis Līgums neliedz pastāvēt vai attīstīties reģionālām apvienībām, ko veido Beļģija un Luksemburga vai Beļģija, Luksemburga un Nīderlande, ciktāl šo reģionālo apvienību mērķi nav sasniedzami, piemērojot minēto Līgumu.

IV-442. PANTS

Protokoli un pielikumi

Šim Līgumam pievienotie protokoli un pielikumi ir tā neatņemama sastāvdaļa.

IV-443. PANTS

Parastā pārskatīšanas procedūra

1. Jebkuras dalībvalsts valdība, Eiropas Parlaments vai Komisija var iesniegt Padomei priekšlikumus šā Līguma grozījumiem. Šos priekšlikumus Eiropadomei iesniedz Padome un par šiem priekšlikumiem paziņo valstu parlamentiem.
2. Ja Eiropadome, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu un Komisiju, ar vienkāršu balsu vairākumu pieņem lēmumu par labu ierosināto grozījumu izskatīšanai, Eiropadomes priekšsēdētājs sasauk Konventu, kuru veido valstu parlamentu pārstāvji, dalībvalstu vai to valdību vadītāji, Eiropas Parlamenta un Komisijas vadītāji. Ja paredzami grozījumi attiecībā uz iestādēm monetārā jomā, jāapspriežas arī ar Eiropas Centrālo banku. Konvents izskata ierosinātos grozījumus un vienprātīgi pieņem ieteikumu dalībvalstu valdību pārstāvju konferencei, kā paredzēts 3. punktā.

Eiropadome, saņēmusi Eiropas Parlamenta piekrišanu, ar vienkāršu balsu vairākumu var nolemt nesusaukt Konventu, ja to neattaisno ierosināto grozījumu apjoms. Tādā gadījumā Eiropadome nosaka darba uzdevumu dalībvalstu valdību pārstāvju konferencei.

3. Padomes priekšsēdētājs sasauk dalībvalstu valdību pārstāvju konferenci, lai, savstarpēji vienojoties, noteiktu grozījumus, kas izdarāmi šajā Līgumā.

Grozījumi stājas spēkā, kad tos ratificējušas visas dalībvalstis saskaņā ar savām attiecīgajām konstitucionālajām prasībām.

4. Ja divus gadus pēc tam, kad ir parakstīts līgums, ar ko groza šo Līgumu, četras piektdaļas dalībvalstu ir to ratificējušas un viena vai vairākas dalībvalstis ir saskārušās ar grūtībām ratificēšanas procesā, šis jautājums tiek darīts zināms Eiropadomei.

IV-444. PANTS

Vienkāršota pārskatīšanas procedūra

1. Ja Konstitūcijas III daļa paredz, ka Padome konkrētā jomā vai konkrētā gadījumā pieņem lēmumus vienprātīgi, Eiropadome var pieņemt eirolēmumu, kas ļauj Padomei šajā jomā vai šajā gadījumā pieņemt lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu.

Šis punkts neattiecas uz lēmumiem, kas saistīti ar militāriem un aizsardzības jautājumiem.

2. Ja Konstitūcijas III daļā ir paredzēts, ka Padomei jāpieņem eirolikumi un eirotvarlikumi saskaņā ar īpašu likumdošanas procedūru, Eiropadome var pieņemt eirolēmumu, ar ko ļauj pieņemt šādus eirolikumus vai eirotvarlikumus saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru.

3. Jebkuru Eiropadomes ierosinājumu, kas iesniegts saskaņā ar 1. un 2. punktu, dara zināmu valstu parlamentiem. Ja kāds valsts parlaments sešu mēnešu laikā pēc šādas paziņošanas iebilst pret minēto ierosinājumu, šā panta 1. un 2. punktā minēto eirolēmumu nepieņem. Ja pret ierosinājumu neviens neiebilst, Eiropadome var pieņemt minēto lēmumu.

Lai pieņemtu šā panta 1. un 2. punktā minēto eirolēmumu, Eiropadome pieņem lēmumu vienprātīgi pēc tam, kad ir saņēmusi Eiropas Parlamenta locekļu vairākuma piekrišanu.

IV-445. PANTS

Vienkāršota pārskatīšanas procedūra, kas attiecas uz Savienības iekšpolitiku

1. Jebkuras dalībvalsts valdība, Eiropas Parlaments vai Komisija var iesniegt Eiropadomei priekšlikumus grozījumiem, kas skar pilnībā vai daļēji Konstitūcijas III sadaļas III daļas noteikumus attiecībā uz Savienības iekšpolitiku.

2. Eiropadome var pieņemt eirolēmumu, ar ko pilnībā vai daļēji groza III sadaļas III daļas noteikumus. Eiropadome pieņem lēmumu vienprātīgi pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu un Komisiju, un, ja paredzami grozījumi attiecībā uz monetārām iestādēm, arī ar Eiropas Centrālo banku.

Šāds eirolēmums nestājas spēkā, kamēr to nav ratificējušas visas dalībvalstis saskaņā ar savām konstitucionālajām prasībām.

3. Ar šā panta 2. punktā minēto eirolēmumu nevar paplašināt Savienības kompetences, kas tai piešķirtas ar šo Līgumu.

IV-446. PANTS

Darbības ilgums

Šis Līgums ir noslēgts uz neierobežotu laiku.

IV-447. PANTS

Līguma ratifikācija un stāšanās spēkā

1. Augstās Līgumslēdzējas Puses šo Līgumu ratificē saskaņā ar attiecīgajām konstitucionālajām prasībām. Ratifikācijas dokumentus deponē Itālijas Republikas valdībai.
2. Šis Līgums stājas spēkā 2006. gada 1. novembrī ar noteikumu, ka deponēti visi ratifikācijas dokumenti vai, ja tas nav noticis, nākamā mēneša pirmajā dienā pēc tam, kad ratifikācijas dokumentu deponējusi pēdējā parakstītājvalsts.

IV-448. PANTS

Autentiskie teksti un tulkojumi

1. Šā Līguma oriģinālu vienā eksemplārā angļu, dāņu, franču, grieķu, holandiešu, īru, itāļu, portugāļu, somu, spāņu, vācu un zviedru, čehu, igauņu, latviešu, lietuviešu, maltiešu, poļu, slovāku, slovēņu un ungāru valodā deponē Itālijas Republikas valdības arhīvā; visi teksti ir vienlīdz autentiski, un Itālijas Republikas valdība izsniedz apstiprinātu kopiju visu citu parakstītājvalstu valdībām.
2. Šo Līgumu var arī tulkot visās citās valodās, kā paredz dalībvalstis, kurās saskaņā ar to konstitucionālo kārtību visā teritorijā vai tās daļā tām ir piešķirts oficiāls statuss. Attiecīgās dalībvalstis gādā, lai Padomes arhīvos deponētu apstiprinātus tādu tulkojumu eksemplārus.